

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ANTALYA – SERİK BÖLGESİ PEYZAJ TOPONİMLERİNİN İNCELENMESİ

ABDURRAHMAN KANABAKAN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

2013

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ANTALYA – SERİK BÖLGESİ PEYZAJ TOPONİMLERİNİN İNCELENMESİ

ABDURRAHMAN KANABAKAN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

Bu tez TÜBİTAK 112Y019 No’lu projesi kapsamında desteklenmiştir.

2013

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ANTALYA – SERİK BÖLGESİ PEYZAJ TOPONİMLERİNİN İNCELENMESİ

ABDURRAHMAN KANABAKAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

Bu tez .././201.. tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği/Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Doç.Dr.Meryem ATİK

.....

Prof. Dr.Nilgöl KARADENİZ

.....

Prof.Dr.Veli ORTAÇEŞME

.....

ÖZET

ANTALYA – SERİK BÖLGESİ PEYZAJ TOPONİMİLERİNİN İNCELENMESİ

Abdurrahman KANABAKAN

Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Meryem ATİK

Mayıs 2013, 135 sayfa

Bu çalışmada Antalya, Serik Bölgesi peyzaj toponimleri incelenmiştir. Araştırma alanı olarak kıyı kumulları, fıstık çamları, tarım alanları, bölgeye özgü ormanlar ile iç içe geçmiş kırsal yerleşimlerden oluşan zengin peyzaj yapısı ve Çamlık, Deniztepesi, Akçapınar gibi peyzaj özelliklerini yansıtan yer adlarının zenginliği nedeniyle Antalya'nın Serik Bölgesi seçilmiştir.

Peyzaj toponimisi peyzaj içindeki yer adlarının incelenmesi ve yer adlarının peyzajın farklı özellikleri ve yönleri ile açıklanmasıdır. Çalışmada yer adları ve yer adlarına göre peyzaj karakterlerinin incelendiği yöntem yaklaşımı ele alınmıştır. Serik belde/köylere ait 57 belde/köy, 268 mahalle, 302 dağ/tepe/sırt, 419 mevki, 15 tarla, 114 dere/akarsu ve 63 pınar/çeşme/kuyu olmak üzere toplam 1243 yer adı belirlenmiş, bu yer adları 7 grupta ve 20 karakter grubu ile Ki-kare testi ile analiz edilmiştir.

Çalışma sonuçları Serik Bölgesinde en fazla mevki isimlerinin görüldüğünü, yer adlarında en fazla bitki örtüsüne ait karakterlerin olduğunu göstermektedir. Yer adları ile peyzajın farklı karakterleri içeren doğal yapı özellikleri, alan kullanımları, sosyo-kültürel yapı ve görsel özellikler arasındaki ilişkiler istatistiksel anlamda önemli çıkmış ve bu da bölgedeki yer adlarının peyzaj karakterlerini önemli düzeylerde yansıttığını göstermiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Toponimi, Serik, Antalya, Peyzaj Toponimisi, Peyzaj Karakteri

JÜRİ: Doç. Dr. Meryem ATİK (Danışman)

Prof. Dr. Nilgöl KARADENİZ

Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME

ABSTRACT

EXAMINATION OF THE LANDSCAPE TOPONIMI IN ANTALYA-SERIK REGION

Abdurrahman KANABAKAN

MSc Thesis in Landscape Architecture

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Meryem ATİK

May 2013, 135 pages

In this research, landscape toponimies were examine in Serik Region, Antalya which was chosen on account of the diversity of its landscapes as dunes, pine forests, agricultural fields, rural settlements, which are unique to the region, and of the diverse place names such as Pine Grove, Sea Hill and White Water.

Landscape toponimi is the evaluation of place names within the landscape as a tool to understand different features of the landscape. Methodological approache of the study is to analyse place names and landscape characters that embedded in and reflect by the names. Total number of 1243 place names that belong to 57 village/town, 302 hill/mountain, 419 site, 15 field, 114 river/stream and 63 well/cistern were analysed in 7 groups with 20 landscape characters using chi-square testing.

Location names were found to be the most common place names in Serik while vegetation was the most common landscape characters in the place names. Statistically important relations between the place names and the landscape characters that embedded in the names such as natural features, land use, socio-cultural and visual showed that place names significantly reflect the characters in the landscape.

KEYWORDS: Toponymy, Serik, Antalya, Landscape Toponymy, Landscape Character

COMMITTEE: Assoc. Prof. Dr. Meryem ATİK (Supervisor)

Prof. Dr. Nilgöl KARADENİZ

Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME

ÖNSÖZ

Türkiye, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ile ulusal sınırlar içindeki doğal, kültürel, kırsal, kentsel ve kent çevresindeki peyzajları korumak, yönetmek ve planlamak üzere yerel ve bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde politikalar oluşturmayı ve önlemler almayı taahhüt etmiş durumdadır. Bu sebeple ülkemizde doğal ve kültürel peyzajların analizi ve tanımlanması konusunda bir çok veri tabanına ihtiyaç duyulmaktadır. Serik bölgesi tarihi yerleşim alanları, kıyı turizm bölgeleri, kıyı gerisindeki tarım alanları, kırsal yerleşimleri, orman ve dağlık alanları ile çeşitli topografik yapısına bağlı olarak zengin doğal ve kültürel peyzaj özelliklerini bünyesinde bir arada bulundurması yönünden önem taşımaktadır. Bu çalışmada, Serik bölgesi peyzaj toponimlerinin tanımlanarak gruplandırılmasına çalışılmıştır. Yapılan çalışmanın, peyzaj toponimleri ile ilgili sonuçlarının Avrupa Peyzaj Sözleşmesine uygulanmasında ve yaygın olarak kullanılan peyzaj karakter analizi çalışmalarına temel altlık veriler sağlaması yönünden katkı sağlamasını dilerim.

Yüksek Lisans tez danışmanlığımı üstlenerek çalışmalarımda her türlü yardımını esirgemeyen, birlikte çalışmaktan onur duyduğum hocam Doç. Dr. Meryem ATİK'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamın yapılanmasında fikir ve görüşlerini esirgemeyen Prof. Dr. Veli ORTAÇEŞME'ye, Prof. Dr. Nilgöl KARADENİZ'e ve Doç. Dr. Reyhan ERDOĞAN'a teşekkürü borç bilirim. Tez çalışmam boyunca bilgi ve görüşlerini benimle hiç çekinmeden paylaşan Park-Bahçeler Şb.Md.Derya ORTAÇEŞME'ye, Akdeniz Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünden Araş. Gör.Emrah YILDIRIM, Araş. Gör.Pınar GÜLYAVUZ, Araş. Gör.Ekin OKTAY, Araş. Gör.Betül TÜLEK ve Yüksek Lisans öğrencisi Ayşe DURAK'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca gösterdikleri yardım ve misafirperverlikten dolayı tüm Serik halkına şükranlarımı sunarım.

Uzun eğitim yıllarım süresince ve Yüksek Lisans tez çalışmam boyunca her koşulda desteklerini esirgemeyen sevgili aileme minnettarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	vii
1. GİRİŞ.....	1
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	5
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	9
3.1. Materyal.....	9
3.2. Yöntem.....	10
4. BULGULAR.....	13
4.1. Çalışma Alanının Doğal Yapısı.....	13
4.1.1. Topoğrafik yapı.....	13
4.1.2. Jeolojik yapı.....	13
4.1.3. Toprak yapısı.....	14
4.1.4. Hidrolojik yapı.....	20
4.1.5. İklim.....	22
4.1.6. Bitki örtüsü.....	22
4.1.7. Yaban hayatı.....	23
4.2. Çalışma Alanının Sosyo-Ekonomik Yapısı.....	25
4.2.1. Nüfus – demografik yapı.....	25
4.2.2. Ekonomik yapı.....	27
4.2.2.1. Bitkisel üretim.....	27
4.2.2.2. Hayvansal üretim.....	28
4.2.2.3. Turizm.....	28
4.3. Çalışma Alanının Kültürel ve Tarihsel Yapısı.....	29
4.3.1. Serik isminin tarihçesi.....	29
4.3.2. İlkçağ’da Serik.....	30
4.3.3. Selçuklu ve Osmanlı döneminde Serik.....	31
4.3.4. Cumhuriyet döneminde Serik.....	32
4.3.5. Serik’te yörük yaşamı.....	33
4.4. Alan Kullanımları.....	33
4.5. Serik Bölgesi Yer Adları ve Analizi.....	36
4.5.1. Serik bölgesi yer adları.....	36
4.5.2. Yer adlarının analizi.....	36
4.5.2.1. Abdurrahmanlar.....	38
4.5.2.2. Akbaş.....	39
4.5.2.3. Akçapınar.....	41
4.5.2.4. Alacami.....	43
4.5.2.5. Aşağıçatma.....	44
4.5.2.6. Aşağıkocayatak.....	45
4.5.2.7. Aşağıoba.....	46
4.5.2.8. Belek.....	47
4.5.2.9. Belkıs.....	49
4.5.2.10. Berendi.....	49

4.5.2.11. Bilginler.....	51
4.5.2.12. Boğazkent.....	53
4.5.2.13. Bucakköy.....	54
4.5.2.14. Burmahancı.....	55
4.5.2.15. Büğüş.....	56
4.5.2.16. Çakallık.....	57
4.5.2.17. Çanakçı.....	58
4.5.2.18. Çandır.....	59
4.5.2.19. Çatallar.....	61
4.5.2.20. Demirciler.....	61
4.5.2.21. Deniztepesi.....	63
4.5.2.22. Dikmen.....	64
4.5.2.23. Dorumlar.....	65
4.5.2.24. Eminceler.....	67
4.5.2.25. Eskiörük.....	68
4.5.2.26. Etlar.....	69
4.5.2.27. Gebiz.....	71
4.5.2.28. Gökçepınar.....	72
4.5.2.29. Hacıosmanlar.....	74
4.5.2.30. Hasgayriyası; Haskızılören, Haspınar, Hasdümen ve Bozdoğan Köyleri.....	75
4.5.2.31. Kadriye.....	80
4.5.2.32. Karadayı.....	81
4.5.2.33. Karataş.....	82
4.5.2.34. Karıncalı.....	84
4.5.2.35. Kayaburnu.....	85
4.5.2.36. Kırbas.....	86
4.5.2.37. Kozagaç.....	86
4.5.2.38. Kozan.....	88
4.5.2.39. Kuşlar.....	88
4.5.2.40. Nebiler.....	90
4.5.2.41. Pınarcık.....	91
4.5.2.42. Sariabalı.....	92
4.5.2.43. Serik.....	94
4.5.2.44. Şatırlı.....	95
4.5.2.45. Tekke.....	96
4.5.2.46. Töngüşlü.....	98
4.5.2.47. Üründü.....	99
4.5.2.48. Yanköy.....	100
4.5.2.49. Yeşilvadi.....	101
4.5.2.50. Yeşilyurt.....	103
4.5.2.51. Yukarıçatma.....	104
4.5.2.52. Yukarıkocayatak.....	105
4.5.2.53. Yumaklar.....	107
4.5.2.54. Zırlankaya.....	108
4.5.3. Serik bölgesi yer adlarının dağılımı.....	110
4.5.4. Serik bölgesi yer adlarında ifade edilen peyzaj karakterleri.....	111
4.5.4.1. Doğal peyzaj faktörleri.....	113

4.5.4.2. Alan kullanımları.....	113
4.5.4.3. Sosyo-kültürel yapı.....	114
4.5.4.4. Görsel peyzaj özellikleri.....	115
4.6. Peyzaj Karakterleri İle Yer Adları Arasındaki İlişkilerin	
Değerlendirilmesi	116
4.6.1. Toprak grupları ile mevki/tarla adları ilişkisi.....	116
4.6.2. Hidrolojik yapı ile akarsu/dere, pınar/kuyu/çeşme adları ilişkisi.....	117
4.6.3. Topoğrafya ile dağ/tepe/sırt adları ilişkisi.....	119
5. TARTIŞMA ve SONUÇ	123
6. KAYNAKLAR	129
7.EKLER.....	135
EK 1- Arazi Görüşme Formu	135
ÖZGEÇMİŞ	

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri
DSİ	Devlet Su İşleri
IFLA	Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu
MTA	Maden Tetkik Arama
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
SP	Tür (Species)
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu
YARDOP	Yanan Alanların Rehabilitasyonu ve Yangına Dayanıklı Ormanlar Tesisi Projesi

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Araştırma alanı genel konumu	9
Şekil 3.2. Araştırma yöntemi akış şeması	12
Şekil 4.1. Çalışma alanı yükseklik haritası	15
Şekil 4.2. Çalışma alanı jeolojik yapı haritası.....	16
Şekil 4.3. Çalışma alanı büyük toprak grupları haritası.....	18
Şekil 4.4. Çalışma alanı arazi yetenek sınıfları haritası	19
Şekil 4.5. Hidroloji haritası	21
Şekil 4.6. Bitki örtüsü haritası.....	24
Şekil 4.7. Çalışma alanı alan kullanımları haritası.....	35
Şekil 4.8. Serik Bölgesi yer adlarının ve yer adlarında ifade edilen peyzaj karakterlerinin sınıflandırılması	37
Şekil 4.9. Abdurrahmanlar peyzaj karakterleri ve yer adları	39
Şekil 4.10. Akbaş peyzaj karakterleri ve yer adları	41
Şekil 4.11. Akçapınar peyzaj karakterleri ve yer adları	42
Şekil 4.12. Alacami peyzaj karakterleri ve yer adları	44
Şekil 4.13. Aşağıçatma peyzaj karakterleri ve yer adları.....	45
Şekil 4.14. Aşağıkocayatak peyzaj karakterleri ve yer adları	46
Şekil 4.15. Aşağıoba peyzaj karakterleri ve yer adları.....	47
Şekil 4.16. Belek peyzaj karakterleri ve yer adları	48
Şekil 4.17. Belkıs peyzaj karakterleri ve yer adları	50
Şekil 4.18. Berendi peyzaj karakterleri ve yer adları	51
Şekil 4.19. Bilginler peyzaj karakterleri ve yer adları	52
Şekil 4.20. Boğazkent peyzaj karakterleri ve yer adları.....	53
Şekil 4.21. Bucakköy peyzaj karakterleri ve yer adları	55
Şekil 4.22. Burmahancı peyzaj karakterleri ve yer adları	56

Şekil 4.23. Būğüş peyzaj karakterleri ve yer adları	57
Şekil 4.24. Çakallık peyzaj karakterleri ve yer adları	58
Şekil 4.25. Çanakçı peyzaj karakterleri ve yer adları	59
Şekil 4.26. Çandır peyzaj karakterleri ve yer adları.....	60
Şekil 4.27. Çatallar peyzaj karakterleri ve yer adları.....	62
Şekil 4.28. Demirciler peyzaj karakterleri ve yer adları	63
Şekil 4.29. Deniztepesi peyzaj karakterleri ve yer adları.....	65
Şekil 4.30. Dikmen peyzaj karakterleri ve yer adları.....	66
Şekil 4.31. Dorumlar peyzaj karakterleri ve yer adları	67
Şekil 4.32. Eminceler peyzaj karakterleri ve yer adları	68
Şekil 4.33. Eskiyörük peyzaj karakterleri ve yer adları	69
Şekil 4.34. Etlar peyzaj karakterleri ve yer adları.....	71
Şekil 4.35. Gebiz peyzaj karakterleri ve yer adları	72
Şekil 4.36. Gökçepınar peyzaj karakterleri ve yer adları	73
Şekil 4.37. Hacıosmanlar peyzaj karakterleri ve yer adları	75
Şekil 4.38. Hasgayriyası olarak geçen bölgedeki köyler	75
Şekil 4.39. Haskızılören peyzaj karakterleri ve yer adları	77
Şekil 4.40. Haspınar peyzaj karakterleri ve yer adları	78
Şekil 4.41. Hasdümen peyzaj karakterleri ve yer adları	79
Şekil 4.42. Bozdoğan peyzaj karakterleri ve yer adları	80
Şekil 4.43. Kadriye peyzaj karakterleri ve yer adları.....	81
Şekil 4.44. Karadayı peyzaj karakterleri ve yer adları.....	82
Şekil 4.45. Karataş peyzaj karakterleri ve yer adları	83
Şekil 4.46. Karıncalı peyzaj karakterleri ve yer adları.....	84
Şekil 4.47. Kayaburnu peyzaj karakterleri ve yer adları.....	85
Şekil 4.48. Kırbaş peyzaj karakterleri ve yer adları	86

Şekil 4.49. Kozağaç peyzaj karakterleri ve yer adları.....	87
Şekil 4.50. Kozan peyzaj karakterleri ve yer adları	89
Şekil 4.51. Kuşlar peyzaj karakterleri ve yer adları	90
Şekil 4.52. Nebiler peyzaj karakterleri ve yer adları.....	91
Şekil 4.53. Pınarcık peyzaj karakterleri ve yer adları	92
Şekil 4.54. Sarıabalı peyzaj karakterleri ve yer adları	94
Şekil 4.55. Serik peyzaj karakterleri ve yer adları	95
Şekil 4.56. Şatırlı peyzaj karakterleri ve yer adları.....	96
Şekil 4.57. Tekke peyzaj karakterleri ve yer adları.....	97
Şekil 4.58. Töngüşlü peyzaj karakterleri ve yer adları.....	98
Şekil 4.59. Üründü peyzaj karakterleri ve yer adları	100
Şekil 4.60. Yanköy peyzaj karakterleri ve yer adları	101
Şekil 4.61. Yeşilvadi peyzaj karakterleri ve yer adları	102
Şekil 4.62. Yeşilyurt peyzaj karakterleri ve yer adları.....	104
Şekil 4.63. Yukarıçatma peyzaj karakterleri ve yer adları	105
Şekil 4.64. Yukarıkocayatak peyzaj karakterleri ve yer adları	106
Şekil 4.65. Yumaklar peyzaj karakterleri ve yer adları.....	108
Şekil 4.66. Zırlankaya peyzaj karakterleri ve yer adları	109
Şekil 4.67. Yer adlarının oransal dağılımı	110
Şekil 4.68. Serik bölgesi yer adlarında ifade bulan peyzaj karakterlerinin dağılımı	111
Şekil 4.69. Büyük toprak gruplarına göre tarla ve mevki isimlerinin dağılımı	118
Şekil 4.70. Hidroloji yapısına göre akarsu-dere-pınar-kuyu-çeşme isimlerinin dağılımı	120
Şekil 4.71. Topografik yapıya göre dağ-tepe-sırt isimlerinin dağılımı	121

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.1. Çalışma alanındaki jeolojik özelliklerin alansal dağılımı	14
Çizelge 4.2. Çalışma alanındaki büyük toprak grupları alansal dağılımı	14
Çizelge 4.3. Çalışma alanındaki arazi yetenek sınıfları alansal dağılımı.....	17
Çizelge 4.4. Manavgat Bölgesi 1986-2008 sıcaklık ve yağış ortalamaları	22
Çizelge 4.5. Çalışma alanındaki bitki vejetasyonlarının alansal dağılımı	23
Çizelge 4.6. Serik ilçesi 1965-2011 yılları nüfus verileri	25
Çizelge 4.7. Serik ilçesi merkez-belde-köy nüfus verileri	26
Çizelge 4.8. Çalışma alanındaki alan kullanımlarının alansal dağılımı	34
Çizelge 4.9. Yer adları analizi Abdurrahmanlar örneği	38
Çizelge 4.10. Serik bölgesi yer adlarının belde/köylere göre dağılımı	112
Çizelge 4.11. Serik bölgesi yer adları ile peyzaj karakterleri arasındaki ilişki	116

1. GİRİŞ

Avrupa peyzajlarını koruma, yönetme ve planlamayı amaçlayan, Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ne göre peyzaj, insanlar tarafından algılandığı şekli ile özellikleri insan ve/veya doğal faktörlerin etkileşimi ve faaliyeti sonucu oluşan alanlardır (Resmi Gazete 2003).

Peyzaj, bir alandaki doğal ve kültürel özelliklerin tümü ile insan ve doğa arasındaki karşılıklı ilişkinin ürünüdür. Buna göre peyzaj morfolojik özellikler, bitki örtüsü, tarım alanları, yerleşim alanları, yollar gibi doğa ve insan eliyle oluşmuş unsurların tümünü içermektedir (Bayer 1977).

Peyzajın tanımlanmasında ve anlaşılmasında, bir peyzajı diğerinden ayıran, peyzajın belirgin, tanınabilir ve sürekliliği olan özelliği anlamına gelen "peyzaj karakteri" önemli bir yer tutar. Bu noktada "peyzaj toponimleri" peyzaj karakterlerinin tanımlanmasında ve anlaşılmasında yararlı bilgiler sağlamaktadır.

"Toponimi" yer adları bilimi olarak tanımlanmaktadır. Ad; bir kimseyi bir şeyi anlatmaya, açıklamaya, tanımlamaya yarayan isim olup, adlar herkesçe tanınma, bilinme durumunu ifade etmektedir (TDK 2005). Toponimi sözcüğü Yunanca topos 'yer' ve ónoma 'ad' sözcüklerinden gelmektedir. Toponimi çalışmaları kapsamında peyzaja ait adların orijinleri ve bu isimlerin verilme süreçleri araştırılmaktadır. Bu bağlamda toponimi; coğrafya, tarih, sosyoloji, jeoloji, arkeoloji, folklor, botanik, antropoloji, dil bilimi gibi pek çok bilim dalıyla ilgilidir (Anonim 2011a).

İnsanoğlunun doğa ile karşılıklı ilişkisi sonucunda ortaya çıkan yer adları, peyzajın ayrılmaz bir parçası olarak geçmişten günümüze taşınmaktadır. Ad, somut olan nesnenin yanı sıra varlığını tam olarak ispat edemediğimiz ancak duyu organlarımız ve yaygın inanışlar sonucu varlığını kabul ettiğimiz soyut nesnelerin birer kimlik belgesi olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanoğlunun çevresi ile ilişkisi sonucunda ortaya çıkan adlandırma; zamanla varlık ve nesneden ayrılmaz bir parça olarak nesiller boyu süregelmiştir. Adlandırma; canlı ve cansız, her türlü varlık ve kavramı anlatan, onu belirleyen veya bir objeyi diğerinden ayırmaya yarayan bir çabanın sonucudur. Bu nedenle insan, var olduğundan bu yana yaşadığı ortam içinde; şehir, ilçe, kasaba, köy, mezra gibi yerleşim alanlarını; dağ, tepe, ova, plato, patika, köprü, geçit ve benzeri yerleri adlandırmak ve birini diğerinden ayırt etme zorunluluğu duymuştur.

Canlı ve cansız objelere ad vermenin en eski kültürel etkinliklerden biri olduğu bilinmektedir. Yer adlandırma tarihinin, insanoğlunun yaşadığı yöreyi ve civarını, bununla birlikte, hayati ihtiyaçları ve bağlı bulunduğu toplumun ekonomisi için önem taşıyan avlanma sahalarını adlandırmasıyla başladığı kabul edilmektedir (Karaçetin 1984).

Toponimi; yer adlarının veriliş şeklini, anlamını ve geçirmiş olduğu değişimi inceleyen bir bilim olup (Şahin 2010), bu sayede bir bölgedeki yer adları ile o bölgenin yerel kültürünün korunması da mümkün olmaktadır. Bir anlamda yer adları üzerinden peyzajın kültürel boyutunun anlaşılması mümkün olmaktadır. Yer adları insana ve peyzaja ait çok değerli bilgiler içerir. Kurgun (2002)'a göre yer adlarını; toprağın

nitelikleri, ormanlar, hayvanlar ve bitki örtüsü, dağlar, ırmaklar, denizler, göller, çöller, tundralar, iklim, insan gruplarının hayat tarzları, yaşayışları ve dünya görüşleri şekillendirmektedir.

Dünyadaki ilk yer adı bilimcilerinin destan yazarları ve şairler olduğu kabul edilmesine karşın, Toponimi sözcüğü ilk kez 1876'da İngilizce'de kullanılmış ve daha sonrasında diğer dillerde yaygınlaşmıştır. Yer adları aynı zamanda yararlı birer coğrafi referans sistemidir. Bir yerden bahsederken tutarlı ve hatasız olmak gündelik hayatta akıl karışıklığına yol açmamak fikri ile 1959'da Birleşmiş Milletler tarafından coğrafi adları düzenleyen bir Uzmanlar Grubu kurulmuştur (Anonim 2011a).

Rose-Redwood vd (2010) yer adlandırma sistemlerinin bir kültür araştırması olduğunu belirtmektedir. Burada mekanın kültürel bir döngü içinde bilgiye dönüştürülmesi ve peyzajın başta görsel boyutu olmak üzere sosyo-ekonomik, ekolojik, politik gibi farklı boyutlarının okunması öne çıkmaktadır.

Yer adlandırmasında önemli bir konu sınıflandırma olup, bu sınıflandırmalardan bir tanesi de peyzaj yapısıyla yer ismi arasındaki ilişkidir. Yaşam tarzı olarak göçebeliği benimseyen Türk toplumu; göç ettikleri yerlere isim verirken o yörenin arazi yapısı, iklimi ve bitki örtüsünü de göz önünde bulundurmıştır. Bu öğeler peyzaj karakterinin kapsamı içinde olduğu için bu iki olgu birbirini tamamlamaktadır. Karaboran (1984)'ın belirttiği gibi Türkçe, bir araziye ad koyma konusunda zengin örnekler içermektedir. Alanın peyzaj özelliklerine bağlı olarak verilmiş yer adları toponimi çalışmaları açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

Türkiye'de yer adları konusunda öncü kabul edilen çalışma 11–13 Eylül 1984 tarihinde Ankara'da yapılan "Yer Adları Sempozyumu"dur. Sempozyum çalışmaları arasında örnekleme metodu kullanılarak pek çok yer adı tasnifi yapılmış ve yer adı verme ilkeleri benimsenmiştir. Alagöz (1984) "Türkiye Yer Adları Üzerine Bazı Düşünceler" başlıklı makalesinde yer adlarının önemine değinmiş, genel olarak Dünya'daki yer adlarını inceleyerek hangi ilke ve kabullere göre tasnifleme yapıldığı hususundaki tespitlerin ardından Dünya'daki ve Türkiye'deki yer adları sınıflamalarını incelemiştir.

Yediyıldız (1984) "Türkiye'de Yer Adı Verme Usulleri ve Yer Adı Değişikliklerinin Tarihi Değişimi" başlıklı çalışmasında, yer adlarını inceleyen bilim dalı toponimi üzerinde durduktan sonra Ordu ilindeki yer adlarını incelemiştir. Buna göre, verilen isimlerin büyük bir kısmının boy, oymak, aşiret ve şahıs adlarından, coğrafi özelliklerden (topoğrafik yapı, toprak yapısı, renkler, coğrafi konum, su varlığı, dere özellikleri, iklim durumu, bitki örtüsü), ören ve viran kelimeleriyle oluşan isimlerden, meslek adlarından, dini yerlerin adlarından, folklorla ilgili adlardan, ticari ilişkilerle ilgili adlardan, hayvanlarla ilgili adlardan oluştuğunu belirtmiştir.

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi doğal, kentsel, kent çevresi ve kırsal, kıyı veya denizel olmak üzere bütün peyzajlarının tanımlanmasını öngörmektedir (Council of Europe 2000). Bu nedenle yapılacak olan peyzaj toponimisi araştırmaları ile ortaya konulacak bilgiler sayesinde, Sözleşmenin ülkemizdeki uygulanmasına olumlu katkılar sağlaması mümkündür. Diğer yandan toponimi araştırmaları mekan ve peyzaj arasındaki ilişkileri farklı açılardan ortaya koymaktadır. Bu kapsamda peyzaj içindeki

sosyal, politik, ekonomik ve doğal sistemlerin analizi ve anlaşılması, IFLA-UNESCO Peyzaj Mimarlığı Eğitimi Bildirgesi'nde de önemli bir öğrenim çıktısı olarak kabul edilmektedir (IFLA 2011).

Bu çalışmanın amacı Antalya, Serik Bölgesi örneğinde peyzaj toponimlerinin incelenmesidir. Serik ilçesi kıyı kumulları, alüvyon kıyı ovası, ondüleli kumul yapısı, dağlık alanlar ve dik, çok dik kayalıklar ve bunların arasındaki derin vadi oluşumları gibi çeşitli peyzaj unsurlarının çeşitliliği ve bir arada bulunması, antik yerleşimleri, geleneksel yürük yaşantısıyla öne çıkan zengin kültürel yapısından dolayı araştırma alanı olarak seçilmiştir.

Çalışma kapsamında peyzajın mevcut durumu, yer adları ile topoğrafya, toprak, bitki örtüsü vb. gibi doğal peyzaj özellikleri arasındaki ilişkiler analiz edilerek, yörenin tarihi ve kültürel yapısına ait yer adlarının peyzajdaki izleri ortaya konulmuştur.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Yer adları bilimi, dünyada önemli bir bilim dalı olarak kabul edilmektedir. Son yıllarda Avrupa'da yer adlarıyla ilgili çalışmalar bağımsız bir bilim kolunu temsil edecek kadar önem kazanmıştır. Toponimi biliminin kurucusu olarak ise Johann Jakob Egli kabul edilmektedir (Kurgun 2002). Son elli yıl içinde yer adları üzerindeki bilimsel çalışmalar farklı alanlarda artarak devam etmektedir. Onomastik/toponimi/hidronomi (kişi, yer, su, dağ vb) yer adları konusunda Avrupa'da ve Amerika'da yapılan ilginç çalışmalar bulunmaktadır. Avrupa'da toponimi konusunda "Onoma" adlı bir bilimsel dergi de bulunmaktadır (Gülensoy 1999).

Murray (1995) İskoçya, Edinburg'da kültürel peyzajlar içindeki modern insan ürünlerini yer isimleri ile araştırmıştır. Araştırmacı kültürel değişim ve peyzaj modeli olarak yer adlarını incelemiş, kırsal ve kentsel alanlardaki yer isimlerini peyzaj karakterleri açısından ele almış ve peyzaj mimarlığı mesleği açısından toponimi çalışmalarının önemini vurgulamıştır.

Dominy (1995) yeni Zelanda'nın yayla bölgelerinde mekanı tanımlama, anlamlandırma ve peyzajı birbirinden ayırt etmede yer adlarının rolünü araştırmıştır. Jeolojik haritalar, tarihi kaynaklar ve yöreye özgü gelenekler gibi farklı verilerin kullanıldığı çalışmada yer adlarının sadece mekanı ifade etmediği, aynı zamanda mekana ait olma düşüncesiyle ortaya çıktığını vurgulamıştır.

Peyzaj toponimisi peyzajın, doğal ve fiziksel özelliklerini temsil etmesinin yanında, aynı zamanda kültürel bir olgudur. Dominy (2001) mekanın bilinmesinde toponimiye topoğrafyanın dili olarak tanımladığı çalışmasında, Yeni Zelanda'daki yerleşim tarihini, peyzaj değişimini yer adlarındaki bilgilerle değerlendirerek, İskoçya ve İrlanda'dan taşınan toprak işleme geleneğinin ve buna bağlı gelişen yer adlarının kültürel ve toplumsal bir süreçte gerçekleştiğini ve Avrupa kökenli göçmenlerin sadece yaşamlarını değil, yer adlarını da beraberlerinde getirerek Yeni Zelanda peyzajlarını tanımladıklarını ortaya koymuştur. Benzer şekilde Ruru (2010) Avrupalıların 18. yüzyılda Yeni Zelanda'ya ulaştıklarında beraberlerinde eski dünyadaki öykülerini ve yer adlarını da getirdiklerini ifade etmiştir.

Toprak, peyzajı oluşturan doğal faktörlerden biridir. Yer adlarında toprağın tipi, rengi gibi özellikleri içeren tanımlar da bulunabilmektedir. Siderius ve DeBakker (2003) Hollanda'daki toprak sınıflandırma sisteminde yer adlarının rolünü araştırmışlar; ülkede toprak sınıflarının alt-gruplarında yer adlarının temel alındığını ve bu yer adlarında ağırlıklı olarak toprakların bulunduğu alanların, topraktaki su varlığının ve toprak grubunun peyzaj içindeki konumunun öne çıktığını tespit etmişlerdir.

Burenhult (2005), Malezya Yarımadasındaki coğrafik özelliklerin peyzaj tanımlarına ve yer adlarına nasıl yansıdığını araştırmış; bölgenin özelliklerinden dolayı peyzaj yapılarının su ve orman olmak üzere iki temel faktöre dayandığını, yer adlarının suyun akması, bulutlanma gibi peyzajdaki doğal süreçlerden esinlendiğini tespit etmiştir.

Penko ve Marusic (2005) Slovenya'nın Karst Bölgesinde yer adlarının peyzaj planlamadaki rolünü inceledikleri çalışmalarında, yer adları ile alan kullanımları sınırları arasında bir paralellik olduğunu belirlemişler, yer adları ile peyzaj tipleri arasında da benzerlik olmasına karşın peyzaj tiplerinin daha genel ve geniş ölçekte yer aldığını vurgulamışlardır.

Yer adları peyzajdaki değişimleri de bize sunarlar ve bu özellikleri ile tarihsel önem taşırlar. Conedera ve vd (2007) İsviçre'nin Brüsada bölgesi alan kullanım değişimlerini belirlemek amacıyla peyzaj toponimilerini araştırmışlardır. Araştırmacılar Buzul Çağından beri sürekli olarak yangın geçiren bölgede yer adlarının geçmişte yaşanan alan kullanım değişimleri hakkında önemli bilgiler sunduğunu ve sistematik bir şekilde incelendiğinde yer adlarının peyzaj özelliklerinin nasıl şekillendiğini ve günümüze nasıl ulaştığının anlaşılmasında etkili bir araç olduğunu ifade etmişlerdir.

Senft (2008) Papua Yeni Gine'nin Kaile Adası, Tauwema köyünde yapmış olduğu peyzaj ve yer adları çalışmasında, belirlenen peyzaj toponimilerinin yerel karakterleri büyük oranda temsil ettiğini vurgulamıştır. Ayrıca, yöreye özgü simgelerin, insan faaliyetlerinden kaynaklanan ve bir anlamda çevre hakkında kültürel bilgi birikimini temsil ettiğini tespit etmiştir.

Peyzajdaki pek çok oluşum topoğrafya, bitkiler, hayvanlar veya insan isimleri ile birlikte ifade edilirken, peyzajın renk, form, kompozisyon gibi görsel özellikleri ve bunların insan algısına dayalı tarifi yer adlarına yansımıştır. Levinson (2008) Papua Yeni Gine, Rossel Adasındaki orman, nehir ve deniz peyzajları ile yer adları arasındaki etkileşimi inceleyerek, özellikle nehir peyzajlarında yer adları ile peyzaj karakterleri arasında çok anlamlı benzerlikler olduğunu belirlemiştir.

Brown (2008) Meksika, Tzeltal bölgesindeki peyzaj terimleri ile yer adlarının alansal ilişkilerini incelediği çalışmasında, özellikle aşağı ve yukarı eğimler gibi topoğrafik yapıya bağlı yer adları üzerinde durmuş ve dağlar, zirveler gibi göze çarpan peyzaj oluşumlarının yer adlarında etkin kullanıma sahip olduğunu belirtmiştir.

Toponimi yer adları bilimi olarak tanımlanırken, dil bilim açısından farklı yönleri ile incelenmektedir. Burenhult ve Levinson (2008), Güney Asya'daki farklı bölgelerdeki farklı kültürlerin ve dillerin yer adları ile peyzaj faktörleri ve tipleri arasındaki ilişkisini araştırmışlardır. Diller açısından yer adları arasında önemli farklıklar bulunduğunu belirten araştırmacılar, dilin yeryüzünü ifade etmede çok yönlü olduğunu ve yer adlarında yer şekillerinin en temel faktör olduğunu tespit etmişlerdir.

Delahunty (2009), İrlanda'da ülkenin sembolik bitki türlerinden Porsuk ağacı ile ilgili yer adları ve bu adların peyzaj içinde bulunma durumlarını ve tarihi nitelikteki peyzajlar ile olan ilişkisini incelediği çalışmasında, Porsuk ağacının dinsel açıdan önem taşıyan yer adlarında yaygın olarak kullanıldığını belirlemiştir.

Tort (2009) İspanya'nın Katalonya bölgesinde kırsal peyzajlara ait yer adları ile ilgili çalışmasında, tarihsel toponimilerin büyük oranda kırsal yaşam ve tarım faaliyetlerine dayandığını ortaya koymuştur. Tarım ve ormancılık faaliyetlerinin bölgenin coğrafik yapısı ve tarihi ile İber yarımadasını karakterize ettiğini belirtmiştir.

Benzer şekilde Tort (2006), İber Yarımadasındaki çalışmasında peyzajın fiziksel özellikleri ile yer adları arasında anlamlı ilişkiler tespit etmiştir.

Donada (2009) İspanya'nın Katalonya bölgesinde kırsal peyzajlara ait yer adları ile ilgili çalışmasında, tarihsel toponimlerin büyük oranda kırsal yaşam ve tarımsal faaliyetlerine dayandığını ortaya koymuştur.

Toponimi araştırmaları, peyzaj karakter analizi çalışmalarında olduğu gibi ulusal, bölgesel, yerel ve kentsel ölçeklerde olabilmektedir. Cadde peyzajlarının bir kentin kültürel geçmişinde önemli yer tuttuğunu vurgulayan Tucci vd (2011), İtalya'nın Milan kentinde cadde isimlerinde yaşanan değişimleri incelemişler ve kentin fiziksel yapısının geçmişle bağlantılı olduğunu belirterek, Milan'ın kentsel ölçekteki toponimik dağılımının altı tarihsel bölgede toplandığını ortaya koymuşlardır.

Li vd (2011), Çin'in Zhongwei, Ningxia bölgesinde kültürel peyzaj toponimleri ile ilgili yaptıkları çalışmalarında bölgedeki coğrafik alan adlarını analiz etmişlerdir. Çalışmada yer adlarının karakter sıklıkları, kökenleri ve kültürel peyzajlar arasında istatistiksel ilişkiler, kültürel peyzajlara ait toponimlerin görülme sıklığı ile nüfus arasında pozitif bir ilişki olduğunu gösterirken, peyzaj toponimleri ile topoğrafya arasında bir tutarlılık tespit edilmiştir. Plaj, göl ve köprü gibi toponimler akarsuya ve akarsu havzasına ait karakterleri temsil etmiştir.

Ülkemizde yer adları çalışmalarının başlangıcı Cumhuriyetin ilk yıllarına rastlamaktadır. Bu alandaki ilk çalışmanın, Prof. Dr. Fuat Köprülü tarafından Türk Mecmuasında yayınlanmış olan "Oğuz Etimolojisine Dair Tarihi Notlar" isimli makale olduğu kabul edilmektedir. Mehmet Şakir 1928 yılında Sinop ve çevresinde Oğuzlarla diğer Türk gruplarına ait köy adlarını belirleyen bir çalışma yapmıştır. Isparta Halkevi Yayınları arasında bulunan ve 1936'da Fehmi Aksu'nun, "Isparta İli Yer Adları" adlı bir eseri çıkmıştır. Bu eserde şehir, kent, köy, mahalle, semt, yayla, kışla ve çiftlik gibi yerleşme adları yanında, dağ, tepe, hüyük, bel, belen, sırt, etek, yamaç, seki, boğaz, gedik, geçit, ırmak, dere, çay, pınar, arık, göl, gölet, düden gibi peyzajın yapısına bağlı olarak verilmiş yer adları da incelenmiştir (Eren 1999).

Türkiye'de 1928'lere kadar uzanan toponimi çalışmalarının büyük bir bölümü köy ve şehir adları üzerine gerçekleştirilmiştir. Üçer ve Koman (1945) Konya; Aksu (1960) Isparta; Arıcan (1960) Bafra; Aker (1960) Muğla; Oy (1964) Tekirdağ; Bozdil (1992) Kırıkkale; Kocakuşak (1995) Alanya; Kaplanoğlu (1996) Bursa; Kurtulmuş (1995) ve Akın (1997) Kırklareli; Baydil (1997) Kastamonu; Akın (1997) Trakya; Karagöz (2003) Maçka; Demirkaya ve Arıbaş (2006) Gölhisar; Çavdır ve Şahin (2007) Antalya; Yediyıldız (1984) ve Demir (2007) Ordu; Başkaya (2008) Denizli ve Çivril yörelerinin yer adlarını araştırmışlardır (Şahin 2010).

Başkan (1971)'in "Türkiye Köy Adları Üzerine Yeni Bir Deneme" adlı çalışmasında köy adlarını temalarına göre iki ana kategori ve onların alt kategorilerinde tanımlamıştır. Bunların ilki, doğaya ve fiziksel koşullara dayanan adlar olarak çevreyle ilgili adlar (doğrultular, coğrafya adları, madenler, değerli taşlar, mevsimler, günler, sayılar, renkler); bitkilerle ilgili adlar (ağaçlar, meyveler, sebzeler, tahıllar, çiçekler, bitki parçaları) ve hayvanlarla ilgili adlar olmak üzere üç alt kategoriye ayrılmıştır.

İkincisi ise; insanlara ve topluluklara dayanan adlar olarak fiziksel yaşayışla ilgili adlar (yiyecekler, içecekler, kaplar, kesici aletler, savaş ile ilgili adlar, koşum takımı, kumaş maddeleri, yapı kısımları); toplum hayatı ile ilgili adlar (duyular, aile bireyleri, din ile ilgili adlar) ve kişilerin kendi varlıkları ile ilgili adlar (vücut kısımları, rütbelere ve mevkiiler, insanı ilgilendiren sıfatlar, meslekler, insan adları) olmak üzere yine üç alt kategoriye ayrılmıştır (Işıkhhan 2008).

Yer adlarının sınıflandırılması konusunda Gülensoy (1984) 9 farklı toponimi sınıflaması yapmıştır. Bunlar; yerin yapısına göre verilen adlar, yerin ve çevrenin renk özelliğine göre verilen adlar, yerin bir başka yerle farklı durumuna göre verilen adlar, yerin ve çevrenin hayvanlarına göre verilen adlar, çevredeki yapılara göre verilen adlar, o yere ilk yerleşen topluluğun lideri veya büyüğünün adına göre verilen adlar, çevredeki akarsulara göre verilen adlar, dinle ilgili adlar ve meslekle ilgili adlardır.

Yediyıldız (1984) Ordu ilinde yer adları ile ilgili incelemelerde bulunmuştur. Verilen isimlerin büyük bir kısmının boy, oymak, aşiret ve şahıs adlarından oluştuğunu, coğrafi özelliklerden ise topografik yapı, toprak yapısı, renkler, coğrafi konum, su ile ilgili dere özelliklerinin öne çıktığını tespit etmiştir.

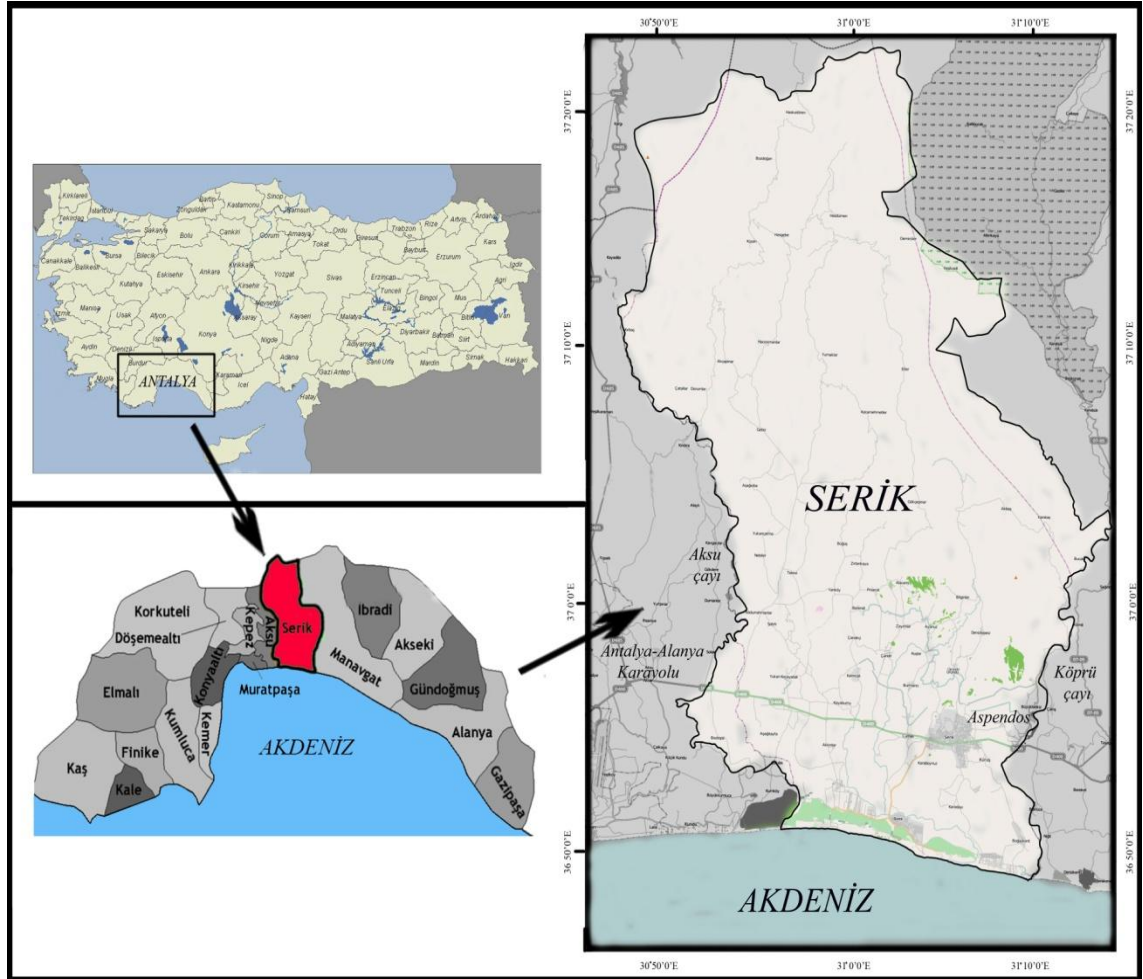
Akar (2006) Muğla İli sınırları içindeki yer adlarında renge bağlı adlandırmaları incelediği çalışmasında, yer adlarında 25 farklı renk unsuru olduğunu tespit etmiş ve renk adlarının arazi durumu, bitki örtüsü ve iklim özelliklerini yansıttığını belirtmiştir.

Bitki örtüsüne bağlı geliştirilen yer adları ile ilgili olarak Şen (2008), Türkiye'de meyve adlarına dayanan yer isimlerini araştırmış, yer adlarının verilmesinde meyvelerin kullanım sıklığının öne çıktığını belirlemiştir.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Araştırma alanı olarak Antalya ili, Serik İlçesi seçilmiştir. Araştırma alanı batı yönünde Aksu İlçesi; doğu yönünde Manavgat ilçesi, kuzey yönünde Burdur ve Isparta illeri ile komşu olup, güney yönünde ise Akdeniz ile sınırlanmıştır ve $30^{\circ} 50' - 31^{\circ} 10'$ doğu boylamları ve $36^{\circ} 50' - 37^{\circ} 20'$ kuzey enlemleri arasında bulunmaktadır (Şekil 3.1). Serik, Antalya ovasının doğuya doğru uzanan bir parçasını teşkil etmektedir. Dağlık kesimlerinde hayvancılık, ormancılık, ova kesimlerinde ise tarım yapılmaktadır. Bölgede Akdeniz iklimi hakimdir. Yazlar kurak ve sıcak, kışlar ılık ve yağışlı geçmektedir. Bu iklimin sonucu olarak doğal bitki örtüsü kızılçam ormanları ve maki örtüsü ile tipiktir. Serik bölgesi 10 belde ve 47 köyden oluşmaktadır. Bölgenin toplam nüfusu 106.880 kişidir. 54.657 kişi köy ve beldelede, 52.647 kişi ise ilçe merkezinde yaşamaktadır (Anonim 2011b).

Şekil 3.1. Araştırma alanı genel konumu

Araştırma alanı olarak seçilen Serik, M.S. II. Yüzyılda Bergama Krallığına bağılı olarak bugünkü Yanköy yakınlarındaki ‘Silyon’ ve Belkıs beldesindeki Aspendos olmak üzere iki ayrı noktadaki kuruluşundan beri farklı medeniyetlerin etkisi altında kalmış, Selçuklular 1207’de Antalya’ya geldiklerinde ilk olarak Serik’e yerleşmişlerdir, sonrasında da Osmanlılar tarafından yönetilmiştir (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Serik bölgesi kıyı kesiminde kıyı kumulları ve Antalya’da ve Akdeniz’de çok sınırlı alanda görülen fıstık çamı ormanları, kıyı yerleşimleri, tarım alanları ve yoğun turizm tesisleri ile ortaya çıkmaktadır, kıyı gerisi ve dağılık alanlar; Gebiz, Serik, Kadriye ve Belek dışındaki kırsal yerleşimler, tarım alanları ve ormanlar ile temsil edilmektedir. Diğer yandan Serik deniz seviyesinden 2.500 m. yüksekliğindeki dağılık kesimlere kadar çok farklı ve ilginç peyzaj özelliklerine sahiptir. Kıyı kumulları, alüvyon kıyı ovası, ondüleli kumul yapısı, dağılık alanlar ve dik, çok dik kayalıklar ve bunların arasındaki derin vadi oluşumları ile topografik yapıdaki çeşitlilik, peyzaj karakterinde çeşitlilik sağlamaktadır.

Bölgede bulunan Aspendos, Sillyon, Pednelissos gibi antik yerleşimler; geleneksel yörük yaşantısı; Rumeli, Kafkasya ve Girit Türklerinin yaşamış olması yer adlarında ve peyzaj karakterlerinde çeşitliliği beraberinde getirmiştir. Bugün Serik Antik dönem, Selçuklu ve Osmanlı dönemleri ile Cumhuriyet döneminde verilmiş yer adlarına sahiptir. Kıyı kesimi ile Serik merkezi arasındaki köyler göçmen köyleri olarak, kıyı gerisindeki köyler ise yörük köyleri olarak tanımlanmaktadır.

Çalışma materyali Serik Bölgesi yer adları olup, Rapid-Eye Uydu Görüntüleri, Topoğrafik haritalar toprak haritaları, jeoloji haritası ve meşcere haritası çalışmanın diğer materyallerini oluşturmaktadır.

3.2. Yöntem

Araştırma yöntemi yer adlarının analizine dayanmakta olup Şekil 2’de verilen araştırma yöntemi akış şemasında görüldüğü üzere, dört temel aşamada gerçekleştirilmiştir. Buna göre araştırmanın 1. aşamasında araştırma konusu olan özellikle yer adları ve yer adlarına göre peyzaj karakterlerinin incelendiği yöntem yaklaşımları incelenmiştir. Aynı zamanda Antalya-Serik Bölgesi’ne ilişkin kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilmiş; jeoloji, toprak, hidroloji, topografik yapı, vejetasyon, alan örtüsü gibi altlık veriler derlenmesi yanında bölgenin tarihi ve doğal yapısının detaylı envanteri yapılmıştır.

Çalışmanın 2. aşamasında mevcut haritalardan belde ve köy düzeyinde yer adlarının fiziksel sınırları belirlenmiş ve peyzaj toponimilerine temel olması beklenen doğal veriler temin edilmiştir. Bu amaçla öncelikle Ekim 2011 tarihli UTM projeksiyonunda coğrafi referanslandırılmış ve rektifiye edilmiş RE-3A Rapid-Eye Uydu Görüntüleri ArcGIS ve NETCAD programları kullanılarak temel çalışma altlığı oluşturulmuştur. Topoğrafik haritalar (Harita Genel Komutanlığı 1995), toprak haritaları (Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı 1993), jeoloji haritası (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü 1997) ve meşcere haritası (Antalya Orman Bölge Müdürlüğü 2011) sayısallaştırılarak tek bir veri tabanında toplanmıştır.

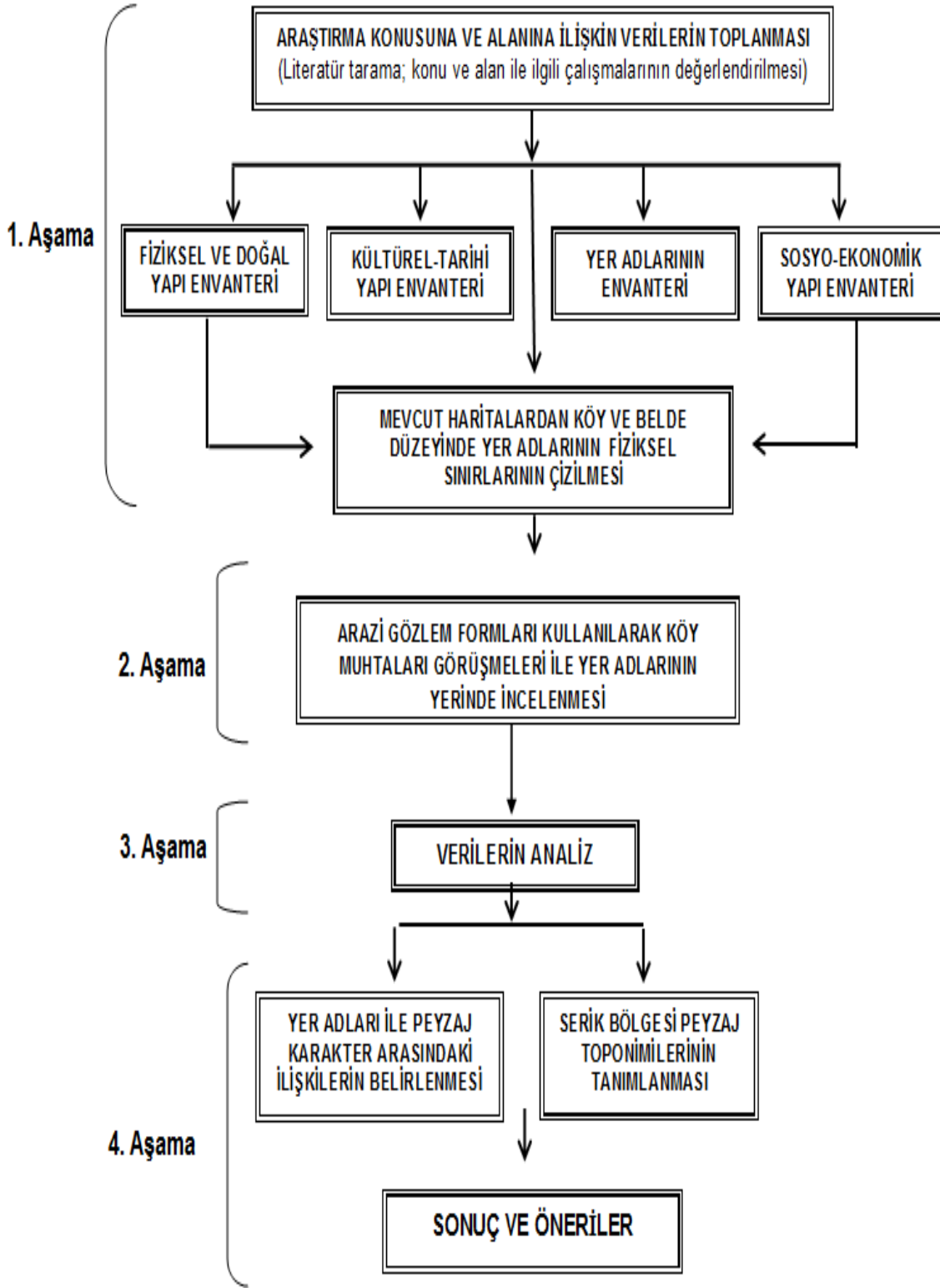
Meşcere haritası bölgede yapılan bitki örtüsü gözlemleri ile revize edilerek Bitki Örtüsü Haritası elde edilmiştir. Alan kullanımı haritası Rapid-Eye Uydu Görüntüleri kullanılarak üretilmiştir. Hidroloji Haritası ise Meşcere ve topoğrafik haritalar yorumlanarak oluşturulmuştur. Bütün temel altlık veriler alansal ve sayısal olarak Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) yardımıyla depolanmış ve işlenmiştir.

Çalışmanın 3. aşamasında Serik Bölgesindeki yer adlarının belirlenmesinde ve analizinde Başkan (1971), Gülensoy (1984), Stephenson vd (2004), Levinson (2008) ve Murray (1995)'ın çalışmaları temel alınmıştır. Öncelikle bölgedeki belde/köy sınırları farklı temel verilerden yararlanılarak tespit edilmiş ve haritalanmıştır. Yer adlarının tespitinde standart bir arazi görüşme formu oluşturulmuş ve bu formlar üzerinden belde/köy yer adının verililişi, belde/köyün mahalleleri, köyün kuruluşu, yörede yaşanan sel, yangın, heyelan gibi olaylar, köyün en yoğun kullanılan alanı, bugün devam eden gelenekler, belde/köyde yaygın olarak kullanılan tepe, dağ, tarla, mevkii, akarsu, dere gibi yer adları konusunda detaylı bilgiler elde edilmiştir (EK 1).

Belde/köy ve mahalleler ölçeğindeki yer adlarının belirlenmesi amacıyla bölgedeki 10 belde ve 47 köy ayrı ayrı ziyaret edilerek yüze yüze görüşmeler ve arazi gözlemleri gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler beldelerde mahalle muhtarları ve esnaflar ile; köylerde ise köy muhtarları, köy azaları ve köyün geçmişine ve yer adlarına dair derin bilgi sahibi olan köy büyükleri ve köyün ileri gelenlerinden bilgi alınmıştır.

Yer adlarının analizinde sosyal araştırmalarda yaygın olarak kullanılan parametrik olmayan Ki-kare analizinden yararlanılmış ve yer adlarına ait verilerin depolanması, işlenmesi ve istatistiksel analizi SPSS 15.0 paket programlarında gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın 4. ve son aşamasında Antalya-Serik Bölgesi için belde/köyler için tespit edilen yer adları tek bir veri tabanında toplanarak detaylı analizi gerçekleştirilmiş ve Serik Bölgesi Peyzaj toponimleri tanımlanmaya çalışılmıştır. Yer adları ile peyzaj karakterleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla topografik yapı, toprak yapısı ve hidrolojik yapı özellikleri ile, yer adlarında bu bilgileri veren isimler arasındaki alansal dağılıma dair haritalar üretilmiştir. Araştırmanın sonucunda peyzaj karakter alanları ve yer adlarındaki özelliklere bağlı olarak Serik Bölgesi peyzajlarının geliştirilmesi, planlaması, korunması ve yönetimi için öneriler geliştirilmiştir.

Şekil 3.2. Araştırma yöntemi akış şeması

4. BULGULAR

4.1. Çalışma Alanının Doğal Yapısı

Çalışma alanının doğal yapısı topoğrafya, jeolojik yapı, toprak yapısı, hidrolojik yapı, iklim, bitki örtüsü ve yaban hayatı başlıkları altında incelenmiştir.

4.1.1. Topoğrafik yapı

Serik bölgesi Antalya ovasının doğuya doğru uzanan bir parçasını teşkil etmektedir. Yükseltinin 0 ile 2.500 metre arasında değiştiği araştırma alanında topoğrafya kıyı düzlüklerinden, dağlık alanlara ve dik kayalıklara kadar büyük çeşitlilik göstermektedir. Bölgenin kıyı kesimi batıda Aksu, doğuda ise Köprüçay derelerinin getirmiş olduğu alüvyonlar ile oluşmuş kıyı ovası niteliğindedir. Kıyıda dalgalı arazi yapısı az da olsa kumul oluşumlarının izlerini taşımaktadır. Antalya-Alanya Karayolunun bulunduğu noktadan Serik merkeze kadar yükseltide büyük bir değişiklik yaşanmazken, Bozdoğan, Hasdümen, Haskızılören köylerinde yükselti 2.000 metrenin üzerine çıkmaktadır (Şekil 4.1). Çalışma alanının değişken ve büyük oranda eğimli arazi yapısı yer adlarında tepe, sırt, yuva gibi peyzajdaki topoğrafik özellikleri ifade eden yer adları ile kendini göstermektedir.

4.1.2. Jeolojik yapı

Araştırma alanı Holosen (%31), Miyosen (%30) ve Mesozoyik (%20) dönemlere ait ana jeolojik birimleri kapsamaktadır (Çizelge 4.2). Dördüncü zaman Kuvaterner yaklaşık son 2 milyon yıllık dönemi kapsayan jeolojik zaman olup, Holosen Kuvaterner döneminin bir parçasıdır. Buzul çağları arasında sıcak bir dönemi temsil eden Holosende uygun iklim koşulları ile insanlığın tarım toplumuna ve yerleşik hayata geçmesi mümkün olmuştur. Yeni alüvyon olarak da tanımlanan Holosen; bölgenin 0-300 metreleri arasındaki ve çoğunlukla kıyı ve kıyı gerisi nispeten düzlük arazilerini kapsamaktadır.

Jeolojik zamanlardan üçüncü döneme ait olan Miyosen, soğuk Oligosen ve Pliyosen arasında ılıman bir dönemi temsil eder. Miyosenin en önemli biyolojik değişimi; çöl, tundra ve otlak alan gibi açık vejetasyon sistemlerinin kurulması ile ılıman iklim kuşağında bitki ve hayvan türlerinde büyük çeşitlenmenin yaşanmasıdır. Mesozoyik ise dünya yüzeyindeki sıcak geçen jeolojik dönemi temsil eder. Mesozoyik tersiyer, Mesozoyik dönemin alt dönemlerinden sonuncusu olan Kretase ve Pleistosen araştırma alanında bulunan diğer jeolojik formasyonlardır (Şekil 4.2).

Çizelge 4.1. Çalışma alanındaki jeolojik özelliklerin alansal dağılımı

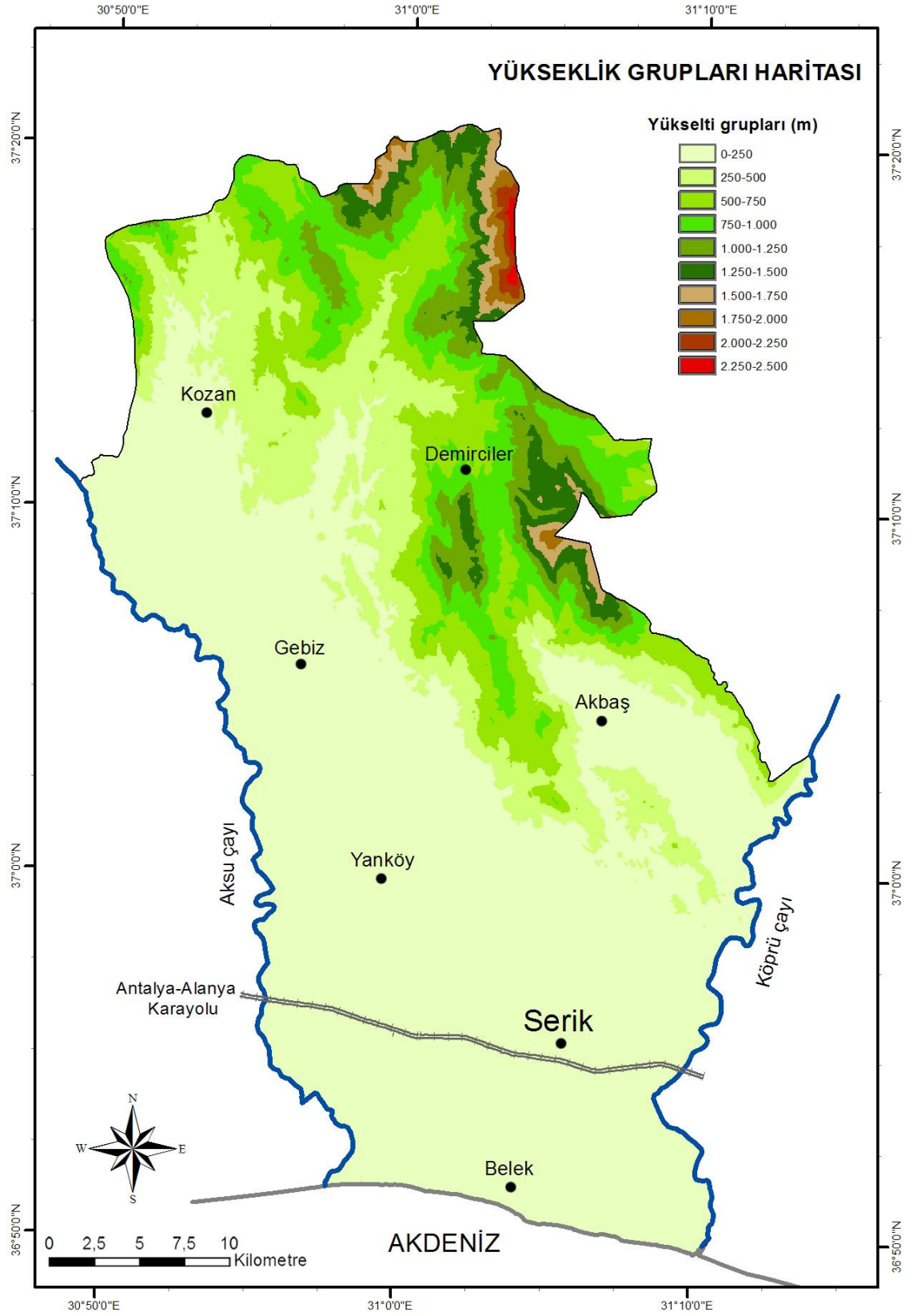
Jeolojik Özellikler	Alan (Hektar)	Oran (%)
Mesozoyik-Tersiyer (Komprehansif seri)	126.672	10,12
Mesozoyik (Ofiolitli Seri), Ekseriya Kretase	277.430	22,16
Peridotit, Piroksenit, Harzburgit-Serpantin	20.768	1,66
Holosen, Yeni Alüvyon	394.345	31,50
Pleistosen, Eski Alüvyon	45.053	3,60
Miosen, Denizel, Ayrılmamış	387.374	30,95

4.1.3. Toprak yapısı

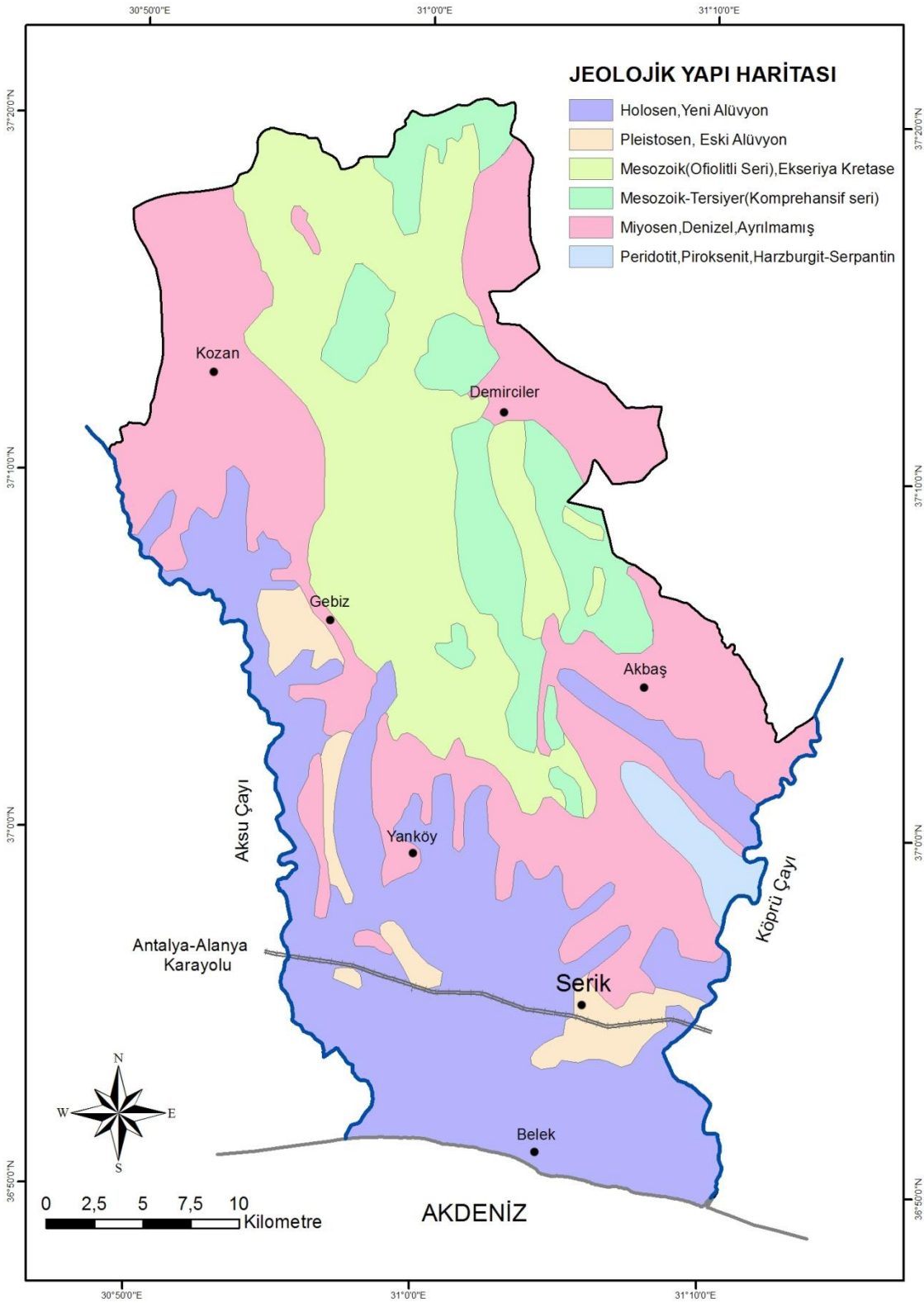
Araştırma alanı toprak özellikleri büyük toprak grupları ve toprak yetenek sınıfları başlıkları altında incelenmiştir. Serik bölgesinde en yoğun kırmızı-kahverengi Akdeniz toprakları (%59,31) görülürken, bunu regosol (%4,09) ve kırmızı Akdeniz topraklar (%3,99) izlemektedir. Diğer yandan yüksek dağlık ve ormanlık kesimlerde, toprak örtüsü bulunmayan çıplak kayalıklar bölgenin kuzeydoğusunda önemli yer kaplamaktadır (Çizelge 4.2, Şekil 4.3).

Çizelge 4.2. Çalışma alanındaki büyük toprak grupları alansal dağılımı

Büyük Toprak Grubu	Alansal Dağılım	
Toprak Grubu	Alan (Hektar)	Oran (%)
Kırmızı Akdeniz	9.937	3,66
Alüvyal	4.758	1,75
Kolüvyal	1.193	0,44
Kırmızı-Kahverengi Akdeniz	160.715	59,31
Kahverengi Orman	1.416	0,52
Rendzina	1.650	0,61
Hidromorfik Alüvyal	820	0,30
Regosol	11.102	4,09
Kestane Rengi	3.501	1,29
Alüvyal Sahil Bataklıkları	444	0,16
Çıplak Kayalıklar	75.422	27,83

Şekil 4.1. Çalışma alanı yükseklik haritası (Harita Genel Komutanlığı 1995)

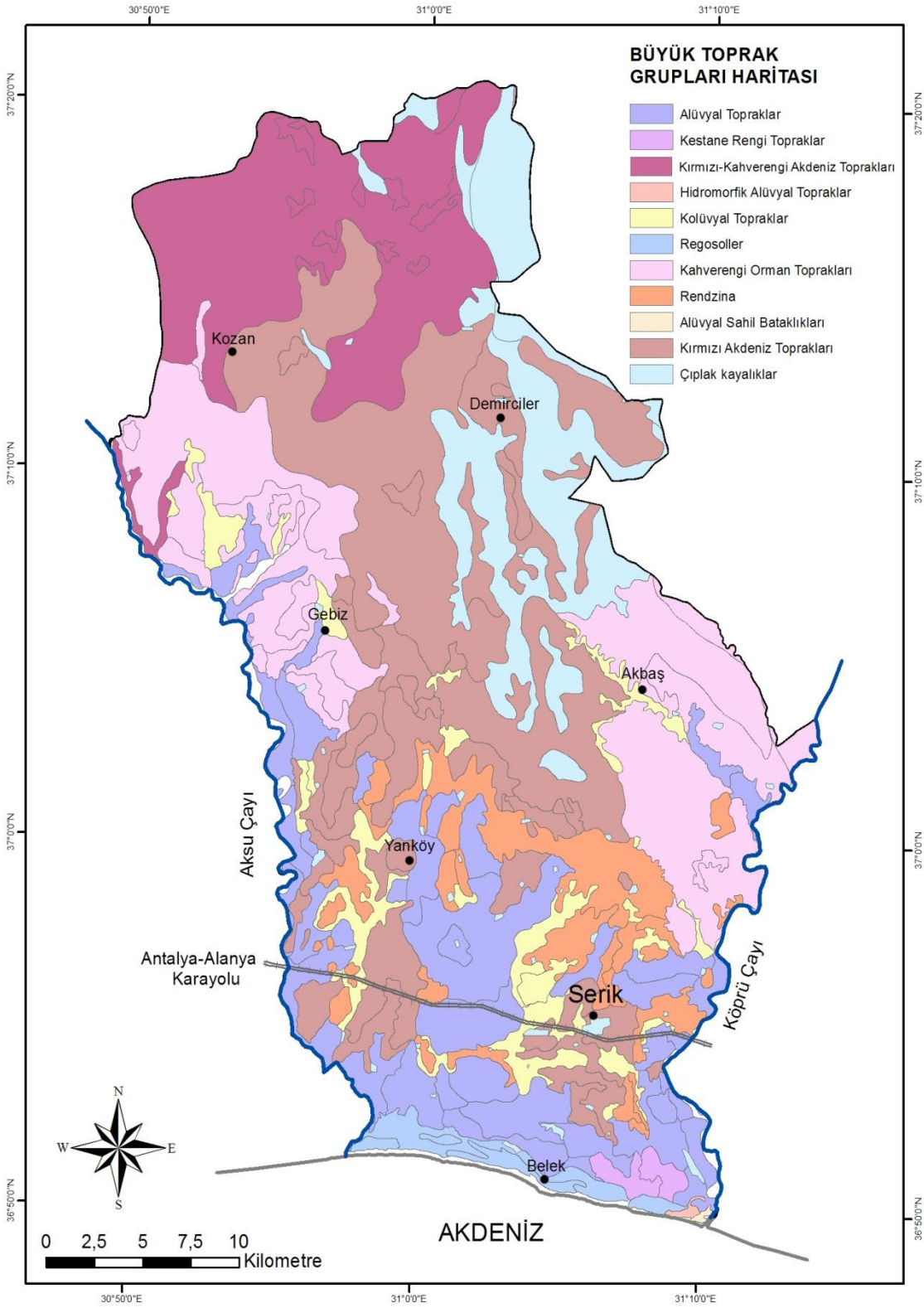
Şekil 4.2. Çalışma alanı jeolojik yapı haritası (MTA 1997)

Kırmızı Akdeniz Toprakları; yüksek arazilerde, çoğunlukla sert, kristal kireç taşı üzerinde oluşmuş kırmızı renkli topraklardır. Kırmızı rengin nedeni sıcak yaz döneminde toprak içeriğindeki demir oranının yükselmesi ve daha görünür hale gelmesidir. *Alüvyal Topraklar*; akarsular tarafından taşınarak depolanmış materyal üzerinde oluşan organik maddece zengin topraklardır. *Kolüvyal topraklar*; dağlık ve tepelik arazilerin eteklerinde ve dar vadi tabanlarında yer çekimi akıntıları ile sürüklenerek oluşmuş, taşınmış topraklardır. *Kırmızı-Kahverengi Akdeniz Toprakları*; değişik yaşlardaki ana kaya üzerinde oluşan, koyu kahverengi, organik madde içeriği zengin topraklardır. *Kahverengi Orman Toprakları*; yüksek kireç içeriğine sahip ana kayalar üzerinde oluşmuş, tekstürlü, yer yer kil birikmesi görülen topraklardır. *Rendzina*; yumuşak kaya veya parçalı kireç taşı üzerinde oluşmuş, intrazonal, sık koyu renkli, humus bakımından zengin topraklardır. *Hidromorfik Alüvyal Topraklar*; oluşumlarını su etkisi altında sürdüren interzonal topraklardır. *Regosoller*; bağlantısız birikimler üzerinde oluşmuş azonal, organik maddece fakir, az gelişmiş mineral topraklardır. *Kestane Rengi Topraklar*; ana maddesi kalkerden volkanik kayalara kadar değişen zengin topraklardır. *Alüvyal Sahil Bataklıkları*; çoğunlukla kıyıda bulunan ve yüzey ve deniz akışı ile yılın büyük bir bölümünde yaş veya bataklık durumundaki topraklardır. *Çıplak Kayalıklar*; sert kalkerden oluşmuş, neredeyse toprak katmanı içermeyen, dağlık kesimlerde, dik yamaçlarda, sırt ve tepelerde bulunan kayalıklardır (Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı 1993, Şahin 2006).

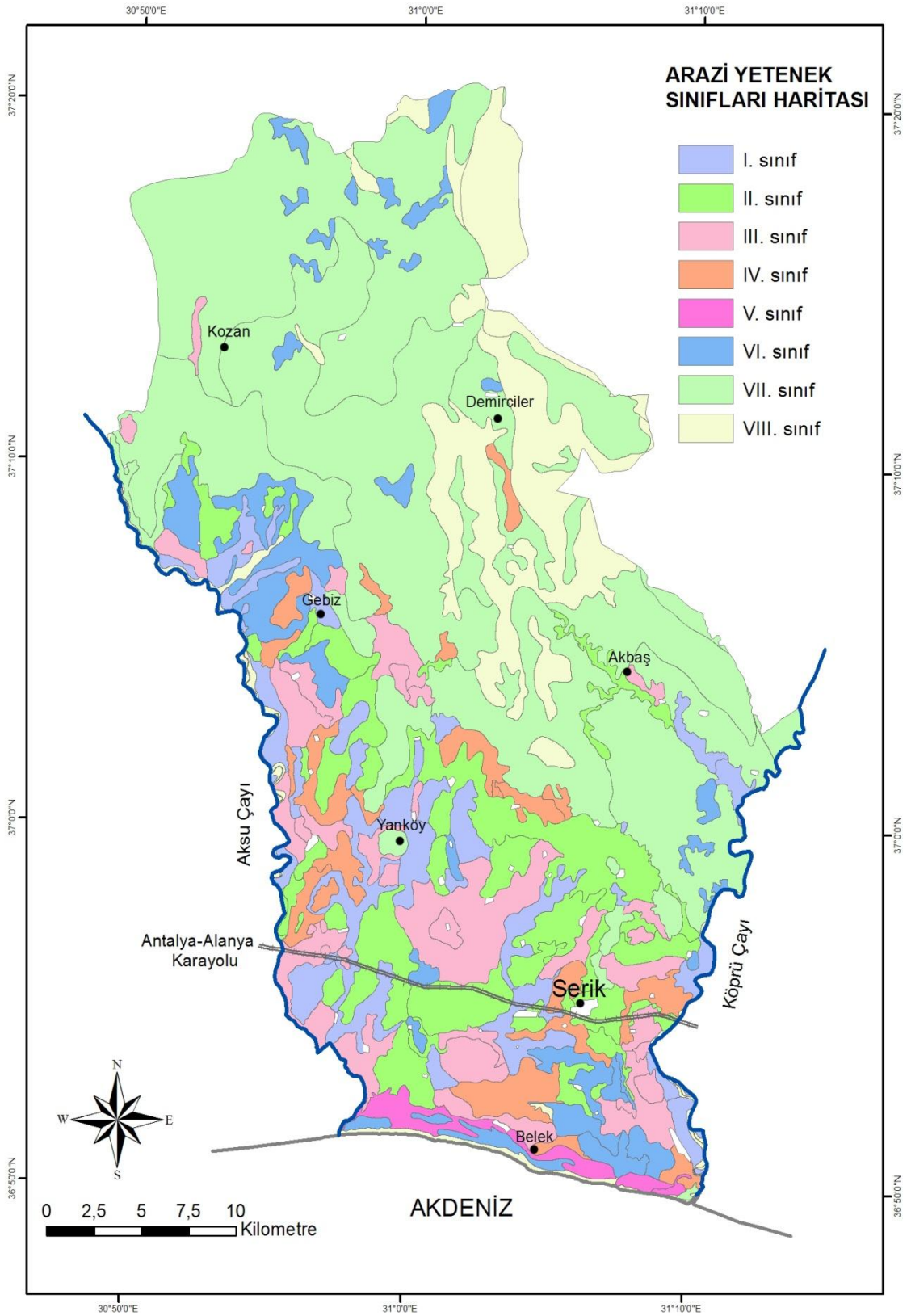
Arazi yetenek sınıfları bakımından Serik bölgesinde I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII olmak üzere bütün yetenek sınıflarını görmek mümkündür. Kıyı kesiminde ve dağlık yüksek kesimlerde V. ile VIII. sınıflar görülürken, bölgeye adapte olmuş bitkilerin yetişmesine uygun ve tarımsal açıdan önemli I. ile III. sınıf araziler ise kıyı gerisinde bulunmaktadır. Oransal olarak bakıldığında ise bölgenin büyük bir bölümünün dağlık ve ormanlık alanlarda dağılım gösteren VIII. sınıf arazilerden (%72,37) oluştuğu anlaşılmıştır (Çizelge 4.3, Şekil 4.4).

Çizelge 4.3. Çalışma alanındaki arazi yetenek sınıfları alansal dağılımı

Arazi Yetenek Sınıfı	Alansal Dağılımı	
	Alan (Hektar)	Oran (%)
I. Sınıf	4.844	4,64
II. Sınıf	4.758	4,56
III. Sınıf	3.216	3,08
IV. Sınıf	744	0,71
V. Sınıf	820	0,78
VI. Sınıf	4.388	4,21
VII. Sınıf	9.937	9,53
VIII. Sınıf	75.422	72,37
Diğer alanlar	82	0,07

Şekil 4.3. Çalışma alanı büyük toprak grupları haritası (Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı 1993)

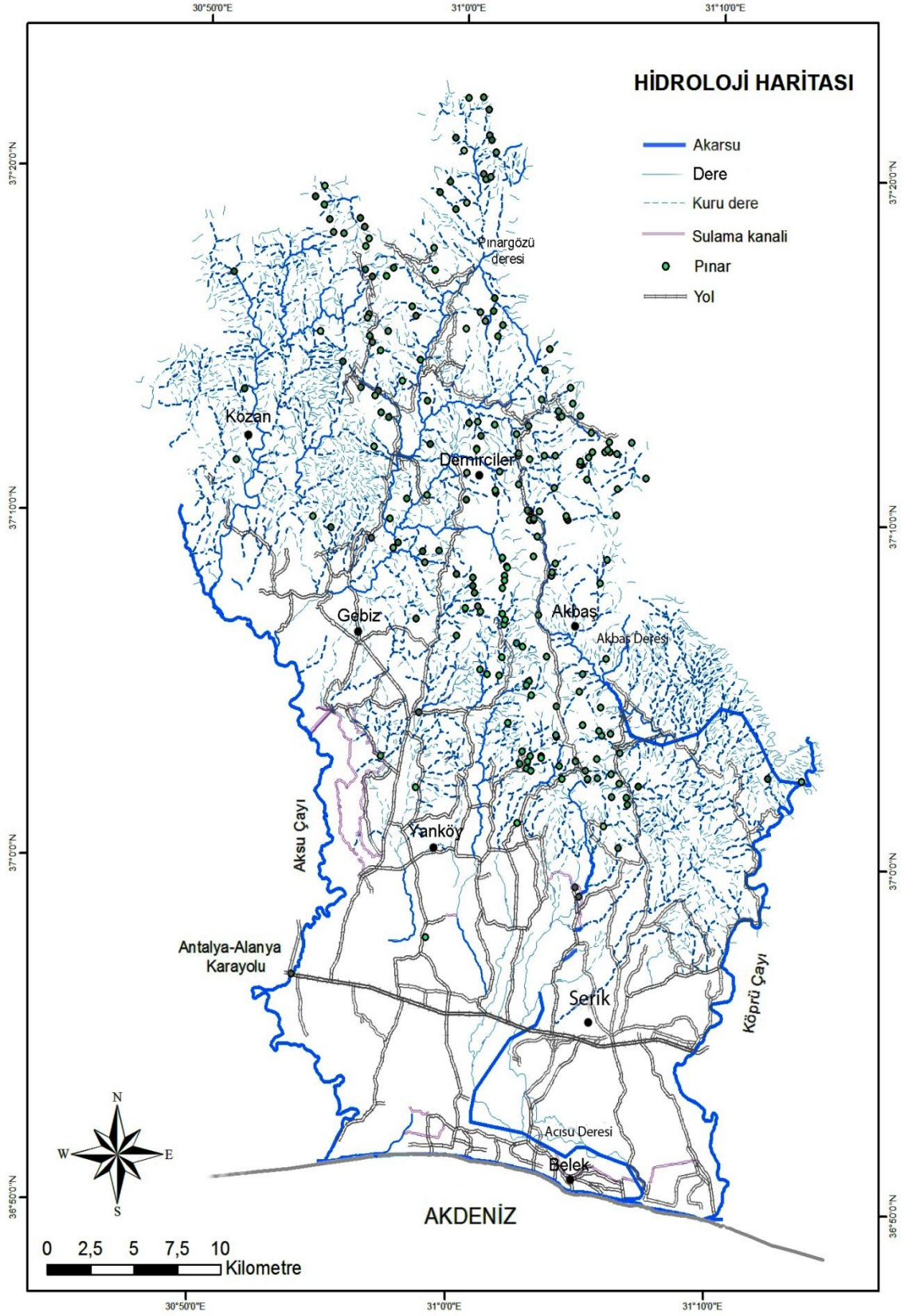
Şekil 4.4. Çalışma alanı arazi yetenek sınıfları haritası (Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı 1993)

4.1.4. Hidrolojik yapı

Araştırma alanı olan Serik bölgesi Aksu ile Köprüçay Dereleri arasında kalmaktadır. Bu akarsular koridor etkisi ile peyzaja çeşitlilik kazandırırken, aynı zamanda mevsimlik taşkınlar ile akış yolu üzerindeki peyzajı değiştirmektedir. Aksu Çayı Kırbaş, Çatallar, Aşağıoba, Nebiler, Abdurrahmanlar, Yukarıkocayatak, Kozağaç, Aşağıkocayatak, Çakallık ve Kadriye köyleri ile sınır oluştururken, Köprüçay Manavgat yönünde Bucakköy, Sarıabalı, Belkıs, Karadayı ve Boğazkent köylerini sınırlamaktadır. Diğer önemli dereler ise Beşgöz, Üründü ve Acısu dereleridir (Şekil 4.5). Bunların yanında yüksek dağlık kesimdeki karstik yapı çok sayıda akar ve kuru küçük dere oluşumlarını mümkün kılmıştır. Benzer şekilde bölgenin orta ve güneydoğu kesimlerinde çok sayıda pınar tespit edilmiştir (Anonim 2011b).

Köprü Çayı, diğer adıyla Köprü Suyu (ilk çağda Eurymedon adıyla anılmış) Göller Yöresi'nden çıkarak güneyde Akdeniz'e dökülmektedir. Köprü Çayı'nın toplam uzunluğu 184 km. olup, kaynağını Eğirdir Gölü'nün güneydoğusundaki Sariidris Dağı'ndan çıkan dereler oluşturmaktadır. Manavgat'ın Derme yaylası dağlarından doğan muhtelif derelerin birleşmesiyle büyür; Düzağaç ve Zerk köyleri arasındaki diğer dereler bu çaya dökülür. Olukköprü mevkiinde derin ve kesif bir çay manzarası almaktadır. İlçenin tarım arazilerini sulayan en önemli kaynaklardan biri olup, karstik kaynaklardan beslenmektedir.

Aksu Çayı, Eğirdir Gölü'nden çıkarak Antalya sınırına gelene kadar Gebiz civarında Göksu, Kırkgeçit ve Küçük Aksu; Melli civarında ise Bulanık ve Kovacık dereleri ile beslenmektedir. Solak köyü civarında Sarısu deresini de bünyesine alarak Kumköy civarında denize dökülmektedir. Uzunluğu 162 km, su toplama havzası 8.000 km² olan Aksu Çayı, hemen hemen bütün yıl boyunca bolca su barındırmaktadır. Bunun en önemli nedeni, Batı Toroslardaki kuvvetli karstik kaynaklarla beslenmesidir. Su düzeyinin en az olduğu dönem yaz ve sonbahar başlangıçlarıdır. Ancak güney kısımlarda, önemli oranlarda sulamada kullanıldığı için gücünü kaybetmektedir. Kışın ve ilkbaharda su miktarı 140 m³/sn civarlarındadır (Anonim 2011b).

Şekil 4.5. Hidroloji haritası (Antalya Orman Genel Müdürlüğü 2011)

4.1.5. İklim

Serik bölgesi kıyı kesimi ile 2500 metre arasında değişen yükseltide birden fazla iklim özelliğinin etkisi altındadır. Kıyı kesimi tipik olarak kışları ılık ve yağışlı, yazları kurak ve sıcak Akdeniz ikliminin etkisi altında iken, dağlık kesimlerde karasal iklimi hüküm sürmektedir.

Son 22 yıllık uzun yıllar ortalamasına göre, en yüksek sıcaklık ortalaması 24.4 °C; en düşük sıcaklık ortalaması ise 12 °C'dir. Sıcaklığın en yüksek olduğu aylar Temmuz ve Ağustos iken, en düşük olduğu aylar Ocak ve Şubat'tır. Çalışma alanına ait ortalama yağış verilerine göre, kurak aylar Nisan'dan başlayıp Eylül ortalarına kadar devam etmektedir. En kurak aylar Temmuz ve Ağustos olmakla beraber, Mayıs ayından itibaren yağışlar 10 mm'nin altına düşmektedir (Çizelge 4.4).

Çizelge 4.4. Manavgat Bölgesi 1986-2008 sıcaklık ve yağış ortalamaları (YARDOP 2008)

İklim Özellikleri	Sıcaklık (°C)	Aylar												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Yıllık
Yıllık Sıcaklık Dağılımı	Ort (°C)	9.5	9.8	12.3	15.8	20.3	25.2	28.1	27.5	24.1	19.1	13.9	10.7	18
	Max (°C)	15.4	15.7	18.7	22.2	26.7	31.8	34.8	34.9	32.4	27.8	21.4	16.6	24.4
	Min (°C)	5	5	6.8	9.8	13.7	18	21	20.4	17	12.8	8.6	6.1	12
Ortalama Yağış (mm)		252	170	104	56.8	35.3	10.4	2.2	1.7	6.9	93.7	165	255	1154

4.1.6. Bitki örtüsü

Serik bölgesi bitki örtüsünün oluşturulması için Antalya Orman Bölge Müdürlüğü'nden 2011 tarihli meşcere haritası elde edilmiş, arazide kontroller gerçekleştirilmiş ve güncel bitki örtüsü haritasına ulaşılmıştır. Araştırma alanının Akdeniz bölgesinde bulunması nedeniyle özellikle kıyı ve kıyı gerisinde tipik Akdeniz türleri bulunmaktadır. Kızılçam (*Pinus brutia*), fıstıkçamı (*Pinus pinea*), servi (*Cupressus sempervirens*), karaçam (*Pinus nigra*), ardıç (*Juniperus exelsa*), sedir (*Cedrus libani*) herdem yeşil ormanları oluşturmaktadır. Bölgedeki en yaygın orman vejetasyon tipi kızılçam ormanları (% 32,60) olup, dağ zirvelerini oluşturan orman kayalıkları çıplak kayalıkların yanında yer yer seyrek orman ağaçları ile birlikte görülür. Karışık ormanlar kızılçam, servi ve meşe türleri ile temsil edilmektedir. Kültürel bitki örtüsünü ise büyük oranda tarım alanları oluşturmaktadır (% 43,42) (Çizelge 4.5, Şekil 4.6).

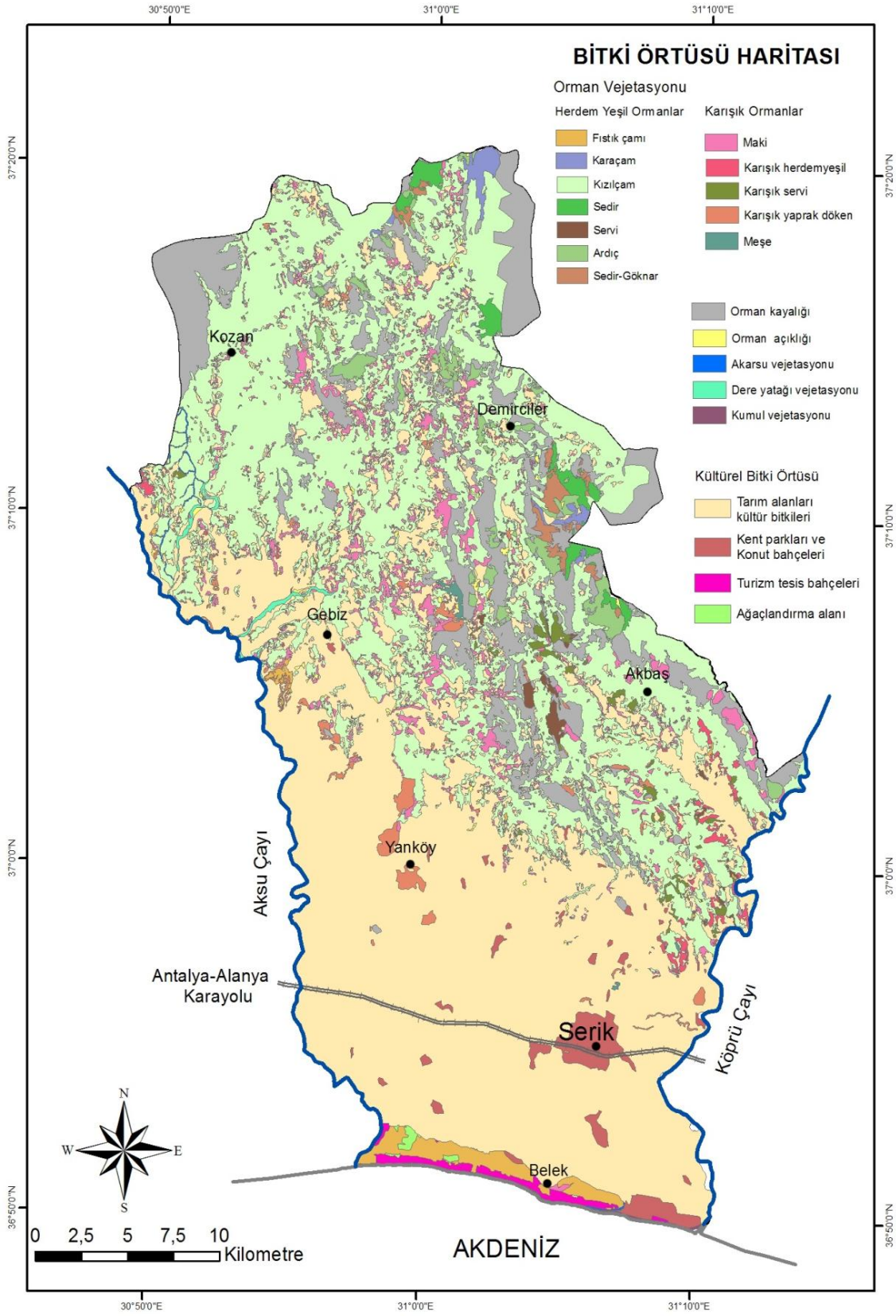
Çizelge 4.5. Çalışma alanındaki bitki vejetasyonlarının alansal dağılımı

Vejetasyon Tipleri	Alan (Hektar)	Oran (%)
<i>Herdemyeşil Ormanlar</i>		
Kızılçam	390.606	32,60
Ardıç	16.360	1,36
Karaçam	4.872	0,40
Servi	3.412	0,28
Fıstık çamı	12.583	1,05
Sedir-Gökknar	6.107	0,51
Sedir	9.307	0,77
<i>Karışık Ormanlar</i>		
Karışık yaprak dökün	12.579	1,05
Karışık herdemyeşil	5.193	0,43
Karışık servi	5.911	0,49
Meşe	1.128	0,09
<i>Kültürel Bitki Örtüsü</i>		
Kent parkları ve ev bahçeleri	18.595	1,55
Turizm tesis bahçeleri	5.392	0,45
Tarım alanları kültürel bitkileri	520.278	43,42
Ağaçlandırma alanı	1.140	0,09
<i>Diğer</i>		
Orman kayalığı	129.379	10,79
Orman açıklığı	5.209	0,43
Dere yatağı vejetasyonu	2.457	0,20
Akarsu koridoru	859	0,07
Kıyı kumulu	1.822	0,15
Maki	44.971	3,75

4.1.7. Yaban hayatı

Serik bölgesinin kıyı kesimi kumullar, plaj, kıyı gerisindeki ovalar, düzlükler, dağlar, ormanlar ve vadileri ve deniz seviyesinden 2500 metreye kadar değişen doğal yapısı ile yaban hayatı açısından büyük çeşitlilik sunmaktadır. Özellikle akarsu koridorları boyunca oluşan vadiler, ormanlar ve orman kayalıkları önemli yaban hayatı habitatlarını temsil etmektedir.

İçerdiği zengin maki türleri ve çok sık olmayan kızılçam ormanlarının tarım alanlarıyla iç içe geçerek oluşturduğu mozaik Alageyik (*Dama dama*) ve Karaca (*Capreolus capreolus*) için ideal yetişme ortamı sunmaktadır. Bu mozaikte orman alanlarının, makiliklerin ve tarım alanlarının birlikte oluşturduğu kenar etkisi büyük rol oynamaktadır. Bu alanlar aynı zamanda Küçük Sincap (*Sciurus anomalus*), Kazıcı Kör Fare (*Apodemus sylvaticus*) gibi küçük memeliler, Keklik (*Alectoris chukar*) için uygun yaşam alanlarıdır ve bu da Baykuş (*Strix aluco*), Şahin (*Buteo buteo*), Doğan (*Falco tinnunculus*) gibi nispeten küçük yırtıcı kuşların beslenme habitatını oluşturmaktadır (YARDOP 2008).

Şekil 4.6. Bitki örtüsü haritası (Antalya Orman Genel Müdürlüğü 2011)

Kaya (2010) orman kayalıklarının Şahin (*Buteo buteo*), Doğan (*Falco tinnunculus*) gibi küçük yırtıcı kuş türleri için barınma ve beslenme habitatu oluşturduğunu belirtmiştir. Bunun yanında kayalık alanlar insan etkilerine hassas Yaban Keçisi (*Capra aegagrus*), Karaca, Alageyik vb. memeli türlerinin sığınma alanları olarak görülmektedir.

4.2. Çalışma Alanının Sosyo-Ekonomik Yapısı

Çalışma alanının sosyo-ekonomik yapısı; nüfus-demografik yapı ve ekonomik yapı başlıkları altında incelenmiştir.

4.2.1. Nüfus – demografik yapı

Antalya ili adrese dayalı nüfus kayıtlarına göre, 2012 yılı itibariyle 2.043.482 kişi olup nüfus artış hızı % 3.29 olarak tespit edilmiştir (TÜİK 2012).

Serik ilçesinin 1965-2011 yılları arasındaki kentsel, kırsal ve genel nüfus verileri aşağıdaki çizelgede ayrıntılı biçimde verilmiştir (Çizelge 4.6). Bu çizelgeye göre; 1965 ile 2000 yılları arasında nüfusta düzenli olarak artış görülürken, 2000-2008 yılları arasında bir azalma olmuştur. Daha sonraki yıllarda tekrar artış görülmeye başlanmıştır. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu adrese dayalı nüfus kayıt sistemi verilerine göre 2011 yılı itibariyle 54.767'si kırsal bölgede, 54.712'si kentsel bölgede olmak üzere toplam 109.479 nüfusa sahiptir.

Çizelge 4.6. Serik ilçesi 1965-2011 yılları nüfus verileri (TÜİK 2012)

YILI	TOPLAM			KENTSEL BÖLGE			KIRSAL BÖLGE		
	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
1965	49,606	24,921	24,685	7,336	3,845	3,491	42,270	21,076	21,194
1970	59,720	29,053	30,667	12,164	6,246	5,918	47,556	22,807	24,749
1975	71,812	35,182	36,630	14,161	7,301	6,860	57,651	27,881	29,770
1980	71,481	34,325	37,156	15,955	8,042	7,913	55,526	26,283	29,243
1985	77,321	37,957	39,364	19,214	9,789	9,425	58,107	29,168	28,939
1990	84,735	42,150	42,585	23,106	11,653	11,453	61,649	30,507	31,142
2000	109,360	56,698	52,662	30,579	15,219	15,360	78,781	41,479	37,302
2007	105,755	55,384	50,371	49,027	24,599	24,428	56,128	30,785	25,343
2008	101,961	51,874	50,087	47,784	24,044	23,740	54,177	27,830	26,347
2009	105,856	54,114	51,742	51,119	25,820	25,299	54,737	28,294	26,443
2010	106,880	54,449	52,431	52,647	26,554	26,093	54,233	27,895	26,338
2011	109,479	55,896	53,583	54,712	27,673	27,039	54,767	28,223	26,544

İlçenin geneline baktığımız zaman nüfus yoğunluğu özellikle turizmin geliştiği Belek, Kadriye ve Boğazkent beldeleri ve çevrelerinde yoğunlaşmaktadır. Kırsal bölgelere baktığımız zaman ise özellikle son iki yılda nüfusta azalmalar görülmektedir. Serik ilçesinin merkez-köy-belde nüfusları Çizelge 4.7'de verilmiştir.

Çizelge 4.7. Serik ilçesi merkez-belde-köy nüfus verileri (TÜİK 2012)

BUCAK ADI	BELDE-KÖY ADI	İLÇE/BELDE/KÖY	2008 NÜFUS	2009 NÜFUS	2010 NÜFUS	2011 NÜFUS
Merkez	Merkez	İlçe-merkez	47.784	51.119	52.647	54.712
Merkez	Akbaş	Köy	723	729	721	700
Merkez	Alacami	Köy	883	891	891	891
Merkez	Aşağıçatma	Köy	214	210	220	235
Merkez	Aşağıkocayatak	Köy	1.158	1.192	1.175	1.226
Merkez	Belek	Belde	6.262	6.125	5.956	6.281
Merkez	Belkıs	Belde	2.021	1.999	1.939	1.818
Merkez	Berendi	Köy	231	250	245	236
Merkez	Bilginler	Köy	488	486	477	447
Merkez	Bucakköy	Köy	301	302	293	296
Merkez	Burnahancı	Köy	1.049	1.074	1.068	1.073
Merkez	Büğüş	Köy	474	480	485	464
Merkez	Çakallık	Köy	1.116	1.164	1.149	1.229
Merkez	Çanakçı	Köy	384	372	346	318
Merkez	Çandır	Belde	2.007	2.002	2.055	2.077
Merkez	Deniztepesi	Köy	940	975	962	950
Merkez	Dikmen	Köy	564	559	549	527
Merkez	Eminceler	Köy	552	563	536	540
Merkez	Eskiyürük	Köy	674	665	631	629
Merkez	Gökçepınar	Köy	245	253	238	206
Merkez	Kadriye	Belde	4.367	4.912	5.231	5.632
Merkez	Karadayı	Belde	2.544	2.474	2.460	2.393
Merkez	Karataş	Köy	363	363	356	336
Merkez	Karınçalı	Köy	300	309	309	302
Merkez	Kayaburnu	Köy	954	927	888	875
Merkez	Kozağaç	Köy	1.022	1.092	1.091	1.137
Merkez	Kuşlar	Köy	288	291	281	271
Merkez	Pınarcık	Köy	749	741	759	774
Merkez	Sarıbalı	Köy	1.151	1.129	1.136	1.118
Merkez	Şatırlı	Köy	919	951	933	969
Merkez	Üründü	Köy	699	723	709	742
Merkez	Yanköy	Köy	748	722	712	744
Merkez	Yeşilyurt	Köy	486	533	510	550
Merkez	Yukarıkocayatak	Belde	2.724	2.811	2.916	3.035
Merkez	Zırlankaya	Köy	397	392	396	383
Merkez	Boğazkent	Belde	2.866	2.797	2.762	2.811
Gebiz	Gebiz	Belde	2.561	2.513	2.465	2.471
Gebiz	Abdurrahmanlar	Belde	2.152	2.056	1.980	1.891
Gebiz	Akçapınar	Köy	597	596	583	545
Gebiz	Aşağıoba	Köy	776	772	737	701
Gebiz	Bozdoğan	Köy	199	196	181	172
Gebiz	Çatallar	Köy	380	385	339	334
Gebiz	Demirciler	Köy	253	251	210	208
Gebiz	Dorumlar	Köy	441	442	408	400
Gebiz	Etler	Köy	624	640	645	660
Gebiz	Hacıosmanlar	Köy	299	301	302	299
Gebiz	Hasdümen	Köy	269	272	273	262
Gebiz	Haspınar	Köy	207	193	193	177
Gebiz	Haskızılören	Köy	604	601	581	554
Gebiz	Kırbaş	Köy	229	220	212	204
Gebiz	Kozan	Köy	445	438	448	429
Gebiz	Nebiler	Köy	421	444	455	443
Gebiz	Tekkeköy	Köy	889	953	913	913
Gebiz	Töngüşlü	Köy	750	785	757	762
Gebiz	Yukarıçatma	Köy	229	235	214	206
Gebiz	Yumaklar	Köy	798	798	775	748
Gebiz	Yeşilvadi	Köy	191	188	177	173
Serik İlçe Toplamı			105.856	106.880	106.880	109.479

4.2.2. Ekonomik yapı

Serik ilçesi çok uzun yıllar pamuk ve narenciye gibi tarım ürünleri ile Türkiye ekonomisine katkıda bulunmuştur. Ancak 1990'ların başında turizmin canlanması ve son 30 yılda seracılığın Antalya ilinde özellikle de Serik'te gösterdiği gelişimle ilçe ekonomik açıdan büyük gelişme göstermiştir. Bu gelişmeler sanayi ve ticaretinde gelişmesini sağlamıştır.

İlçede sanayi ve ticaret mevsimlere göre değişiklikler göstermektedir. Özellikle yaz mevsiminde, turizm sektöründeki canlılık ilçenin ekonomisine de hareketlilik getirmektedir. Kışın ise nüfusun büyük bir kısmı tarımla uğraşmaktadır.

Tarımsal faaliyetler için ihtiyaç duyulan iş gücünün bir kısmı çevre illerden; hatta Türkiye'nin dört bir yanından karşılanmaktadır. İlçede çok sayıda oto galeri ve tarım araçları satan firma bulunmaktadır. Bu yönüyle ilçe otomotiv sektörünün bölgedeki önemli aktörlerinden biridir. Ayrıca ekonomik kalkınmanın yapı taşı olan üretim ve pazarlama alanlarında faaliyet gösteren çok sayıda işletme bulunmaktadır. İlçe bu kuruluşlar öncülüğünde hem mevcut hammaddeyi ürüne dönüştürmekte hem de ilçenin ürünlerinin en kısa yoldan ve en verimli şekilde tüketiciyle buluşmasını sağlamaktadır.

4.2.2.1. Bitkisel üretim

Günümüzde bitkisel ve hayvansal üretimin yoğun olarak yapıldığı Serik ilçesi, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde genelde yörük gruplarının yerleştiği, yaygın olarak hayvancılık yapılan ve kışlak olarak kullanılan bir bölge olmuştur.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'ye yapılan Marshall yardımının da etkisi ile, bölgede hayvancılık bırakılarak tarıma önem verilmiştir. Bu dönemde motorlu taşıtların tarım alanlarına girmesiyle, tarım alanları genişletilmiş ve bataklıklar kurutulmuştur. Tarımsal faaliyetler, daha çok sanayi bitkisi olarak adlandırılan pirinç ve pamuğa yönelmiştir. Bu bitkilerin daha kaliteli yetişmesi için kullanılan tarım ilaçları, zaten otlak darlığı çeken hayvancılık için ağır bir darbe olmuştur. Böylelikle hayvancılık faaliyetleri, ova köylerinden dağ köylerine taşınmıştır.

Tarihi Pamfilya bölgesinin en merkezi ve en verimli coğrafyasında bulunan Serik, eskiden beri en önemli tarım merkezlerinden biri olmuştur. Modern tarım teknikleri kullanılarak birim alandan yüksek verim alınmaktadır. Son yıllarda da örtü altı üretim alanları hızla artış göstermiştir. Bu alanlarda modern ve kontrollü üretim yapılmaktadır. İlçedeki tarım alanlarının %97'sini sulu tarım arazileri oluşturmaktadır. Örtü altı yetiştiriciliği, açık tarla sebzeçiliği, meyvecilik, tarla bitkileri (buğday, pamuk, mısır) yetiştiriciliği önde gelen üretim faaliyetleridir (Serik Kaymakamlığı 2012).

Serik'te iç ve dış piyasaya yönelik sebze, meyve ve süs bitkisi üretimi gerçekleştirilmektedir. Yetiştirilen başlıca ürünler domates, biber, salatalık, çilek, zeytin, nar, narenciye, badem, pamuk, mısır ve süs bitkileridir. Bu ürünler ilçenin önemli üretim kalemlerini oluşturmaktadır.

Serik'in tarımsal nüfusu 60.546 kişi olup, 4980 adet örtü altı işletmesi bulunmaktadır. Bakanlığın çiftçi kayıt sistemine 4123 işletme kayıtlıdır. Ziraat Odası kayıtlarında ise 17.000 çiftçi bulunmaktadır. İlçenin kayıt altına alınmış arazi varlığı, Antalya yüzölçümünün %10'unu oluşturmaktadır. 1.220.000 dekar ilçe arazisinin 435.000 dekarı tarım, 15.000 dekarı çayır-mera, 630. 000 dekarı orman ve fundalık, 140.000 dekarı tarım dışı alanlardan oluşmaktadır (Serik Kaymakamlığı 2012).

Serik ilçesi; sahil ve yayla kesimleri arasında, iklim ve bitki örtüsü bakımından farklılık göstermektedir. Sahil kesimi; yağlı tohum bitkisi, açık tarla sebzeçiliği, nar, zeytin ve narenciye gibi tropik ve sub-tropik iklim bitkilerinin yetiştirilmesine ve sera tarımı yapılmasına uygundur. Yayla kesimi ise soğuğa dayanıklı kiraz, ceviz gibi ılıman iklim meyve türlerinin yetiştirilmesine elverişlidir.

4.2.2.2. Hayvansal üretim

Serik ilçesinde 16.500 büyükbaş, 36.000 küçükbaş, 9.330 arılı kovan bulunmakta ve 5.300 adet hayvancılıkla uğraşan işletme faaliyet göstermektedir.

Kış aylarında, göçerlerin hayvanlarını kışlatmak için ilçeye gelmesiyle özellikle küçükbaş hayvan sayısı bu mevsimde ikiye katlanmaktadır. Göçebe hayvancılık kültürü, Orta Asya'dan beri yaşayan bir kültür olmuştur. Yörükler yaz ayları gelince hayvanlarını otlatmak için Isparta yaylalarına gitmektedirler. Anamas ve Sanlı Yaylaları bunların en önemlileridir.

Göçebe hayatın en önemli unsuru olan küçükbaş hayvancılık, geçen yıllar içerisinde ciddi bir düşüş gösterirken, devletin verdiği destekler ile büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde ise önemli artışlar yaşanmıştır. Ancak yine de artan tarımsal faaliyetler, meyve bahçesi tesisleri, sera yapımları ile birlikte otlak ve mera alanlarında ciddi bir azalma gözlenmektedir.

Şu anda ilçede toplam büyükbaş hayvan varlığının % 30'luk kısmı 50 ve üzeri hayvan bulunan işletmelerde yer almaktadır. Bu dönüşüm hızlı bir şekilde devam etmektedir. İlçenin güney kesiminde bulunan turistik belde ve köylerde ise turizmin artmasıyla beraber hayvancılık, yerini turistik faaliyetlere bırakmıştır. Turizm, bir yandan hayvancılık için önemli yetiştirme alanlarını daraltsa da diğer yandan pazar alanlarının artması sebebiyle hayvancılığa destek olmaktadır.

4.2.2.3. Turizm

Yılda yaklaşık 300 gün güneşli olan Serik ilçesinde iklimin ılıman olması, hem yaz hem de kış mevsiminde tatilini sıcak bir bölgede geçirmek isteyen turistler için Serik'in tercih edilmesinde çok önemli bir etken olmaktadır.

Serik ilçesi Belek, Kadriye ve Boğazkent beldelerini kapsayan 22 km uzunluğundaki kıyı kesimi ile önemli turizm merkezlerinden biridir. Bu kıyı şeridinde toplam 54.250 yatak kapasiteli 5 yıldızlı 61 otel ve 15 adet golf sahası bulunmaktadır. Bölge Uluslararası Turizm Merkezi olduğu gibi aynı zamanda, hemen her tesiste bulunan toplantı salonları ile bir kongre merkezi haline gelmiştir. Bölgede bulunan

küçük işletmelerle birlikte, yaklaşık 60.000 kişiye konaklama imkanı sunulmaktadır (Serik Kaymakamlığı 2012).

Bölge halkının yerel anlamda yapmış olduğu turizm hareketliliği 1950'li yıllarda yayla göçü ve çadır turizmi, çardak ve obalarda başlamıştır. Bölgede turizme ilişkin ilk 5 yıldızlı tesisler 1980'li yılların sonunda inşa edilmeye başlanmıştır. Bölgenin doğal ve tarihi güzelliği, farklı kültür ve yerleşimlerden gelen insanların ilgisini çekmektedir. Yaklaşık 20 yıllık bir sürede modern tesislerin sayısı hem artmış, hem de nitelik ve sunulan hizmet kalitesi ile ilçe, dünya turizminde bir marka haline gelmiştir.

İlçeyi ziyaret eden turistlerin % 76'sını yabancılar oluşturmaktadır. 2008 yılında otel doluluk oranları % 95 olarak gerçekleşmiştir. Bölgeye daha çok başta Rus ve Almanlar olmak üzere Avusturya, Belçika, İsrail, Romanya, Hollanda, Kazakistan, Fransa ve son yıllarda İngiliz turistler yoğun ilgi göstermektedirler.

4.3. Çalışma Alanının Kültürel ve Tarihsel Yapısı

4.3.1. Serik isminin tarihçesi

Selçuklular, Antalya bölgesine geldiklerinde ilk olarak Silyon'a yerleşmişler ve bu yerleşim birimine "Karahisar-ı Teke" adını vermişlerdir. Silyon'un girişine bir mescit yaparak bölgeye Türk damgasını vurmuşlardır. Eski Osmanlı belgeleri incelendiğinde bu bölgeye "Cemaat-ı Etrak-ı Serik" (Serik Türk Cemaati) ile "Kökez" adında bir grubun yerleştiği tespit edilmiştir. Kökez grubu, bugünkü Aspendos Harabeleri'ne yerleşmiştir. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde geçen "Serik Pazarı", (Serek Pazarı) "Serik Dağı" ve Osmanlı belgelerinde geçen "Surlu Kökez" yerleşim yeri bugünkü Aspendos Kalesi çevresidir (Güçlü 2000).

XV. yüzyılın ortalarına ait kayıtlarda "Körfez Yeri" ve "Surlu Körfez" gibi topluluk isimlerine rastlıyoruz. Bunların 79 hanesi 395 nüfusu vardı. Körfez topluluğu bugünkü Serik merkezinin yakınında bulunan Aspendos Harabeleri'ne yerleşmiştir. Çünkü Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde geçen "Serik Pazarı, Serik Dağı" ile Tahrir Defterleri'nde geçen "Surlu Kökez" yerleşim yeri bir arada düşünüldüğünde Kökez cemaatinin Aspendos'a yerleştiği hükmüne varılmaktadır. Ayrıca Kürüş köyünde bir cami, Boğazak köyü sınırları içinde bulunan Karadayı Mezarlığı, Kocamezarlık ile Boğazak Mezarlığı içinde XVII. yüzyılın başlarına ait bazı mezar taşlarının bulunması, Serik bölgesindeki ilk yerleşim yerinin Boğazak köyü civarındaki "Antik Kirse Tepesi" civarı olabileceği izlenimini vermektedir (Güçlü 2000).

XIX. yüzyılın sonlarında Rumeli'den gelen göçmenler Kökez Çeşmesi'nin çevresine 73 hane olarak yerleştirilerek günümüzdeki Serik'in temeli olan "Şevketiye" köyü kurulmuştur. Ama halk bu yerleşim birimine devletin verdiği "Şevketiye" ismi yerine Kökez ismini kullanmıştır. Bu karışıklığı gidermek için Cumhuriyetin ilk yıllarında 26 Haziran 1926 tarihinde Kökez köyü, ilçe merkezi haline getirilmiş ve Serik adıyla kayıtlara geçirilmiştir (Serik Kaymakamlığı 2012).

4.3.2. İlkçağ'da Serik

Serik, İlk Çağ'da Pamfilya bölgesinde yer almıştır. Pamfilya, "Bütün Halkların Ülkesi" anlamına gelmektedir. Sikkelerde ve taş yazıtlarda görüldüğü gibi, Pamfilya'daki Grek Ağzı, Dor Göçü'nden önceki Atina ile sıkı bir ilişki içerisinde olduğunu göstermektedir. Truva Savaşları'ndan yüz yıl sonra ortaya çıkan Yunanistan'ın büyük bir bölümüne yayılan ve Peleponnes'i egemenliği altına alan Dorlar, kendi ağızlarını da beraberlerinde bu bölgeye getirmişlerdir. Yunanistan'dan gelen bu ilk göçü, ikinci bir göç izlemiştir; Yunanistan ve Küçük Asya'nın batı kıyılarında İyonya ve Aiolis adını taşıyan bölgelerde oturan Grekler, Pamfilya'ya doğru gelerek Perge, Aspendos ve Side gibi sömürge kentlerini kurmuşlardır (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Persler; İ.Ö. 479'da Grekleri, Salamis ve Plataia'da yenmişlerdi. Bu olay, Ege'de ve Anadolu'nun batısında yaşayan bütün kentleri, Atina yönetiminde kurulan bir Attika-Delos Birliği'ne katılmaya zorlamıştır. Yalnız güney kıyılarındaki Likya, Pamfilya ve Kilikya buna katılmayıp Pers askeri birliklerini kentlerinde bulundurmışlardır (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Xerxes İ.Ö. 469'da Aspendos yakınlarında bir ordu toplamayı başarmış ve aynı yıl içinde Atina Komutanı Kimon, güney sahilinde başarılı savaşlara girişmişti. Kimon, Karla ve Likya'da Perslerin ellerinde bulundurdukları kentleri almış ve onları buradan çıkarmıştır. Sonuç olarak Pers tehlikesi ortadan kalkmış ve güneydeki bazı kıyı kentleri Atina Deniz Birliği'ne katılmıştır (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Peleponnes Savaşları'na kadar, bir yüzyıldan daha az süren özgürlükten sonra, İ.Ö. 356'da Persler, İspartalıların yönetimine geçmiş olan Attika Delos Deniz Birliği'ni ellerine geçirmişler ve böylece barışa zorlanan Grekler, Küçük Asya'daki bütün kentleri Perslere vermek zorunda kalmışlardır. Perslerin bu ikinci egemenlik devri, Büyük İskender'in İ.Ö. 334 yılında Pers egemenliğini koparmak ve Greklerin daha önce uğradıkları haksızlığın öcünü almak üzere Küçük Asya'ya geçmesine kadar sürmüştür (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Büyük İskender'in Batı Anadolu'dan başlayarak güneye doğru inen seferinde, savunmalarını kendi orduları ile yapan kentler fazla direniş göstermeksizin teslim oldukları için, kış mevsiminde Büyük İskender direniş görmeden Likya'ya kadar gelmiştir. Teker teker kentlerin yönetimini eline aldıktan sonra, ilkbahardan önce Pamfilya'ya ulaşmıştır. Söz konusu dönemde Antalya kenti henüz kurulmamış olduğundan Pamfilya içinde ilk durak Perge kenti olmuş, buradaki topluluklar, Büyük İskender'in koşullarını kabul ettikleri için Büyük İskender Aspendos'a uğramadan Side'ye doğru yoluna devam etmiştir. Side'de hiçbir direnişle karşılaşmayan Büyük İskender, tekrar batıya, Silyon'a yönelmiş ve burada bir direnişle karşılaşmıştır. Hazırlıksız yaptığı bir saldırıdan sonuç alamayınca, ikinci bir saldırı hazırlığı içinde iken, Aspendos'tan olumsuz birtakım haberler kendisine ulaşmıştır. Aspendoslular, elçilerinin kabul ettiği koşulları yerine getiremedikleri için bütün varlıklarını Akropolis'e taşımışlar; kalelerinin yıkık bölümlerini onararak direniş için her şeyi hazırlamışlardı (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Büyük İskender Silyon'u ele geçirmekten vazgeçerek bütün ordusuyla Aspendos üzerine yürümüş ve kentin aşağı mahallelerini ele geçirerek asıl kentin bulunduğu Akropolis'i kuşatmıştır. Aspendoslular, Büyük İskender'in bir kez batıya yöneldikten sonra tekrar geriye dönmesini hiç olası görmemişlerdi. Bugüne kadar Büyük İskender hiç yenilgiye uğramadığı için Aspendoslular korkmuşlar ve teslim olmayı en iyi sonuç olarak kabullenmişlerdir (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Büyük İskender'in bu bölgeyi ele geçirme amacı; Küçük Asya'nın güney kıyılarını, Persler'e karşı bir deniz üssü olarak kullanmaktır. Silyon'un ele geçirilmesinde fazla bir yarar görmeyen Büyük İskender, Silyon'a saldırmadan Perge'ye dönmüş, bu bölge (İ.Ö. 323'te Büyük İskender'in genç yaşta ölümü ile ortaya çıkan ve geniş bir imparatorluğu parçalamak yolunu izleyen generallerinden) Antigonos'un yönetimi altına geçmiştir. Fakat Antigonos'un yenilgisi ve ölümü ile sonuçlanan İpsos Savaşı'ndan sonra (İ.Ö. 301) Antalya bölgesi Selevkoslar'ın Asya Krallığı ile Ptolemaislar arasında sık sık el değiştiren bir bölge olmuştur. Son Bergama Kralı II. Attalos İ.Ö. 133'te çocuksuz ölünce, Bergama Krallığı "vasiyet" yoluyla Roma'ya geçti. İ.Ö. 129'da Küçük Asya Eyaleti'nin kurulmasından sonra Pamfilya'nın, bu eyaletin yönetimine katıldığı bilinmektedir. Serik'te ilk yerleşim yerleri, Yanköy yakınlarındaki Koçhisar Tepesi'nde bulunan Silyon ve Aspendos (Belkıs)'tur (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Anadolu Selçuklu Devleti 1207 yılında Antalya'yı, 1221 yılında Alanya'yı fethedince; doğal olarak iki şehir arasında kalan tarihi Silyon kenti Türklerin eline geçti. Türkler buraya Karahisar-ı Teke adını vermiştir. Ayrıca Türkler, antik şehre bir Selçuklu mescidi yaparak bölgeye mimari açıdan kendi damgasını vurmuştur. Şehrin bulunduğu yerin yüksek ve havadar olması, Türklerin yerleşmesine uygun bir yer olarak görülmüştür (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Az da olsa Türklerin, Antalya Limanı vasıtasıyla ticaret yaptıklarına dair kayıtlara rastlanmaktadır. Çünkü Selçuklular döneminde Anadolu, boydan boya ticaret yollarıyla örülmüş durumdaydı. XIV. yy. başlarında memleketin bazı yerlerini gezmeye çıkan Antalya Beyi'nin tedbirsizliğinden yararlanan Hamidoğlu Dünder Bey, 1301 yılında şehir ve kaleyi alarak kardeşi Yunus Bey'e vermiştir. Böylece Antalya'da Hamidoğulları dönemi başladı. Antalya'nın doğusunda bulunan ve Teke Karahisarı denilen korunaklı hisar ve civarı, Yunus Bey'in kölesi Zekeriya'ya verilmiştir. Bölge 1393 yılında Osmanlı Sultanı Bayezid tarafından fethedilerek oğlu İsa Çelebiye sancak olarak devredilmiştir (Serik Kaymakamlığı 2012).

4.3.3. Selçuklu ve Osmanlı döneminde Serik

Osmanlı Devleti'nin ilk döneminde (Selçuklu döneminde olduğu gibi) Serik idari durumunu korumuştur. Serik, "Karahisar-ı Teke" adıyla 1393 yılında Teke Sancağına bağlı bir kaza olarak Anadolu Eyaleti'ne bağlanmıştır. XVI. yüzyıldan itibaren 'Karahisar' nahiyesi ve "Serik" nahiyesi adlarıyla ikiye ayrılmıştır. Bugünkü Yanköy civarında bulunan ve halk dilinde "Âsar" adıyla bilinen Silyon, Karahisar nahiyesinin merkezi, Belkıs (Aspendos Tiyatrosu çevresi) ise Serik nahiyesinin merkezi olmuştur. Osmanlı döneminde 17. yüzyılın 2. yarısında, bölge önemini kaybetmiştir (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

Ünlü Osmanlı Seyyahı Evliya Çelebi 1671/72 yılında Teke bölgesine gelmiş, Kundu köyünden geçerek Serik'i ziyaret etmiş ve Serik çevresi için "Ol kadar mâmur kale değildir, ancak nahiyesi mâmur ve mahsuldar kazadır" diye yazmıştır. Ayrıca Kürüş köyünün 200 haneli bir yerleşim yeri olduğunu ve Köprüçay Irmağı kenarında pazar kurulduğunu not etmiştir. İlçe için, 19. yüzyılda Karahisar-ı Teke kazası yerine Serik adı kullanılmaya başlanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu'ndaki ilk nüfus sayımında (1831 yılındaki nüfus sayımı kayıtlarında) Serik adı kullanılmıştır. Tanzimat Dönemi'nde Serik'in ilçe statüsü devam etmiştir, 1849-1850 yıllarında yayınlanan Osmanlı salnamesinde bölge Karahisar-ı Teke, Beşkonak ve Serik adıyla üç kazaya ayrılmıştır (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

8 Kasım 1864 tarihinde çıkarılan "İdare-i Vilayet Kanunu" ile Teke sancağı Konya vilayetine bağlanmış olup Serik nahiye statüsüne düşürülerek Kızılkaya kazasına bağlanmıştır. 1869 tarihli Konya salnamesine göre Serik nahiyesi 17 köy, 2.022 Müslüman nüfustan oluşmaktadır. 1874 tarihli yine Konya salnamesine göre 13 köy bulunmakta ve bu köylerde 478 hanede 1368 kişi yaşamaktadır. 1875 tarihli salnamede ise 15 aşiret 2.640 hane ve 8.328 nüfus ile Serik nahiyesine yerleşmiştir. 20. yüzyıl başlarında Serik nahiyesi Kökez, Tekke ve Gebiz adıyla üç yerleşim biriminden oluşmuştur. Nahiye merkezi olarak da Tekke kullanılmıştır (Güçlü 2000, Serik Kaymakamlığı 2012).

4.3.4. Cumhuriyet döneminde Serik

Cumhuriyetin ilk yıllarında da Serik nahiye merkezi yine Kökez adını almıştır. Köylerde 1937 hanede 7991 kişi yaşamakta iken aşiretlerde ise 1.306 hanede 5.148 kişi yaşamaktaydı. 30 Mayıs 1926 tarih 877 no ile kabul edilen aynı zamanda 26 Haziran 1926 tarihli ve 404 nolu Resmi Ceride'de yayınlanan "Teşkilat-ı Mülkiye Kanunu"nun ikinci maddesinde dört numaralı cetvele kayıtlı 18 kaza yeniden teşkil edilmiştir. Bu kanuna göre, Serik ilçesi 26 Haziran 1926 tarihinde kurulmuş, ilçesi Kökez, Belpınar ve Kürüş mahallerinden oluşmuştur (Serik Kaymakamlığı 2012).

1927 yılı kayıtlarını içeren Türkiye Cumhuriyeti Devleti salnamesinde, Serik ilçesinin Serik nahiyesi ve Gebiz nahiyesinden oluştuğu ve 97 köyünün bulunduğu kayıtlıdır. Bu nahiye ve köylerde toplam 14.854 nüfusun kayıtlı olduğu tespit edilmiştir. 1928 yılı Dâhiliye Vekâleti kayıtlarına göre Serik ilçesine; Serik nahiyesi 56 köy, Gebiz nahiyesi ise 21 köy olmak üzere 77 köy bağlıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarında bazı köyler birleştirilerek veya göçebe olan Karakoyunlu Muhtarlığı, Çakal Aşireti Muhtarlığı gibi bazı muhtarlıkların yörükleri yerleşik hayata geçirmek amacı ile kapatıldığını ve 1940 yılı kayıtlarına göre; Serik nahiyesinde 43 köy, Gebiz nahiyesinde 18 köy olmak üzere 61 köyün kayıtlı olduğu görülmektedir. Günümüzde turizmin gelişmesi ile Serik hızla büyümüş Çandır, Yukarıkocayatak, Gebiz, Abdurrahmanlar, Belkıs, Kadriye, Karadayı, Boğazak ve Belek olmak üzere 9 belde ve 47 köyden oluşmaktadır (Serik Kaymakamlığı 2012).

4.3.5. Serik'te yörük yaşamı

Yörük; Anadolu ve Rumeli'de göçebe olarak yaşayan geçimlerini hayvancılık ile sağlayan ve mevsimlere göre ova veya yaylalarda kurdukları çadırlarda oturan Oğuz Türklerinin adı olarak geçmektedir. Bu gruba "Türkmenler" adı da verilmektedir. "Cesur, muharip, iyi yürüyen, eli ayağı sağlam" gibi manaları ifade eden "Yörük" kelimesi yerine "Yürük" kelimesi de kullanılmaktadır. Moğol baskısı, Şehzadelerin taht kavgaları ve kuraklık etkisiyle Orta Asya'dan göç eden bu toplulukların bir kısmı önce bugün İran sınırları içerisinde bulunan Horasan yöresine, sonrasında 1071 Malazgirt Zaferi ile beraber Anadolu'ya gelmişlerdir (Çelik 2009).

Anadolu'nun İslamlaştırılıp Türkleştirilmesi sırasında Oğuz boyları Anadolu'nun her tarafına yayılmıştır. Bir kısmı yerleşik hayata geçerek Türkmen adını almıştır. Bir kısmı da göçebe hayatını sürdürerek "Yörük" adıyla anılmaya devam etmişlerdir. Anadolu Selçukluları ve beylikleri döneminde yörüklerden askeri güç olarak faydalanılmıştır. Selçuklular ve Osmanlılar yörükleri sistemli bir şekilde toprağa yerleştirmeye çalışmışlar Osmanlıların Rumeli'ye geçişinden sonra yörüklerin önemli bir kısmı yeni fethedilen topraklara yerleştirilmiştir. Sultan II. Murat Han ve Fatih Sultan Mehmet zamanlarında yeni fethedilen yerlere çok yörük nüfusu nakledilmiştir. Fatih'in kanunnamesinde yörüklerle diğer halklara göre bazı vergi muafiyetleri tanınmış, yörüklerin geçtikleri yerlerde kalabilecekleri yaylak ve kışlak alanları belirlenmiştir. Bu amaçla 1732 yılında yörüklerin Teke, Hamid, Beyşehir, Alanya ve Akşehir'de uygun yerlere yerleştirilmeleri için ferman çıkartılmış, 19 yy. ortalarından itibaren yörüklerin iskanı daha da düzenli olarak yapılmaya başlanmıştır (Çelik 2009).

Bugün Yörüklerin büyük çoğunluğu yerleşik hayata geçmişlerdir. Ancak bir kısmı eski hayat tarzları olan göçebeliği, konar göçerliği devam ettirmekte, yaylak ve kışlaklarda göçebe olarak yaşamakta, Toros dağlarında halen geleneksel yaşam şekillerine devam etmektedirler. Serik ve yöresinden başlayarak Isparta Anamas'a giden yörük göçleri yaklaşık on gün sürmekte ve göç esnasında genellikle konaklama yerleri su bulunan mevkilerden seçilmektedir. Yörüklerin bu konaklama yerleri hiçbir zaman değişmemektedir. Serikten çıkan bir yörük grubu; Gebiz Çığırın deresi, Gebe deresi, Pınargözü kuzeyindeki Taşboynu mevki, Isparta'nın Sütçüler ilçesi Çobanisa köyünün güneydoğusundaki Kuruova ve Cumataşı mevki, Saray köyü yakınlarındaki Cavursini mevki, Kızılova mevki, Menteşe köyü, Koçular Elmaağacı mevki, Karağı beli, Zindan boğazı ve Çayır güzergahını takip etmektedir (Serik Kaymakamlığı 2012).

4.4. Alan Kullanımları

Araştırma alanındaki başlıca alan kullanımları yerleşim, tarım, orman alanlar ile karakterize edilmektedir. Kıyı ve kıyı gerisinde tarım alanları (% 43,91), dağlık kesimlerde ise ormanlık alanlar (% 54,10) Serik bölgesindeki en baskın alan kullanımlarıdır (Çizelge 4.8, Şekil 4.7).

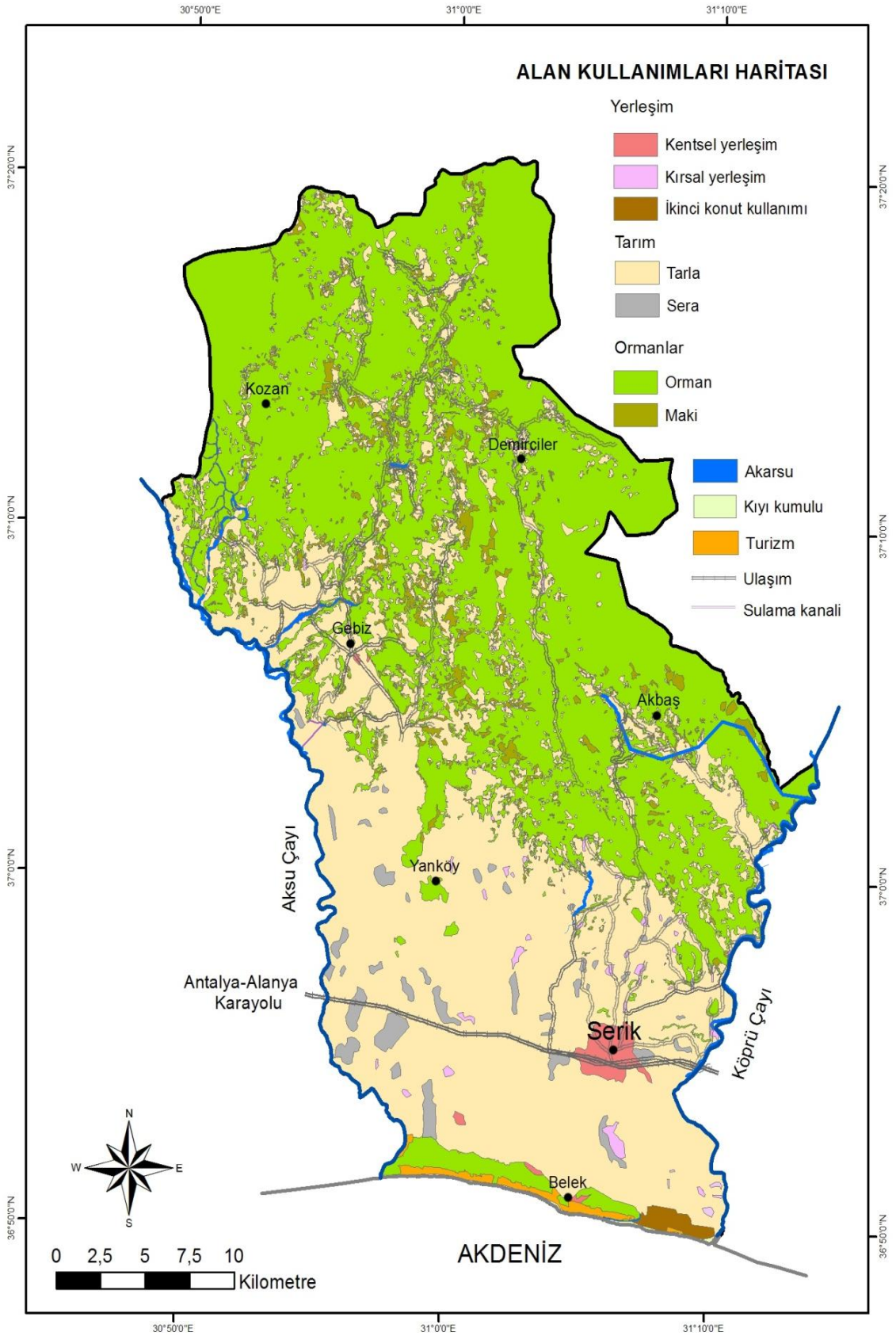
Çizelge 4.8. Çalışma alanındaki alan kullanımlarının alansal dağılımı

Alan Kullanımı	Alan (Hektar)	Oran (%)
<i>Yerleşim</i>		
Kırsal Yerleşim	9.125	0,76
Kentsel Yerleşim	8.961	0,74
İkinci Konutlar	3.783	0,31
<i>Ormanlık Alan</i>	698.620	54,01
<i>Tarım</i>		
Tarla	505.839	42,11
Sera	18.021	1,50
<i>Diğer</i>		
Kıyı kumulu	1.900	0,15
Turizm	5.392	0,44

Serik ilçe nüfusu 2012 verilerine göre 109.476'dır (Serik Kaymakamlığı 2012). Turizm ve tarım bölgedeki en önemli ekonomik faaliyet alanlarıdır. Serik merkez ilçe, Gebiz, kıyıda ki turizm yerleşimleri Kadriye ve Belek kentsel nitelikteki yerleşimlerdir. Bunun yanında Silyon, Pednelissos ve Aspendos antik kentleri tarihi alanlardır. Bölgedeki köylerin hepsi kırsal yerleşim niteliğindedir (Şekil 4.7).

Dağlık kesimlerde hayvancılık ve ormancılık; ova kesimlerde tarımsal faaliyetler, kıyı kesiminde ise turizm faaliyetleri yaygındır. Özellikle bölgedeki ovaların sulanabilir hale gelmesi yerleşimlerin düzlük, işlenebilir araziler üzerine doğru gelişimini beraberinde getirmiştir. Pek çok köyün sulamanın mümkün olduğu kesimlere doğru taşındığı ve yeniden kurulduğu belirtilmektedir. Dağ köylerinden ova köylerine ve kıyı yerleşimlerine göçler yaşanmış, bazı örneklerde yeni yerleşimler gelinen yer adları ile benzer isimler almıştır.

Serik bölgesi düzlük alüvyon arazileri ile Antalya'nın tarımsal açıdan verimli alanlarından birini temsil etmektedir. Tarımsal üretim deseni açısından Serik, Aksu ile Manavgat arasında üretim bölgesini temsil eder. Araştırma alanındaki tarım alanları Antalya-Alanya Karayolu ile kentsel yerleşimler arasında yer almaktadır (Şekil 4.7).

Şekil 4.7. Çalışma alanı alan kullanımları haritası

4.5. Serik Bölgesi Yer Adları ve Analizi

4.5.1. Serik bölgesi yer adları

Serik'teki ilk yerleşim yerleri M.S. II yüzyılda Bergama Krallığına bağlı olarak bugünkü Yanköy yakınlarındaki "Silyon" (Koçhisar tepesinde) ve Belkıs köyündeki "Aspendos"da kurulmasına rağmen Bölge Osmanlı döneminde ve 1890'da 'Serik' adını almıştır. Serik 1926'da ilçe olurken, Rumeli, Kafkasya ve Girit Türkleri Serik'e gelip yerleşmişlerdir (Güçlü 2000). Bugün Serik Antik dönem Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerinden günümüze kadar ulaşan farklı dönemlerde verilmiş yer adlarına sahiptir. Selçuklular 1207'de Antalya'ya geldiklerinde Silyon'a yerleşmişlerdir. Kıyı kesimi ile Serik merkezi arasındaki köyler göçmen köyleri olarak, kıyı gerisindeki köyler Yörük köyleri olarak tanımlanmaktadır. Cumhuriyet dönemiyle özellikle bölgede ekilebilir arazilerde yerleşik hayata geçen Yörükler yerleşimlerine göçerlik yaşantılarının izleri olan yer adlarını vermişlerdir.

Serik'in diğer bilinen adı Kökez ve Kökez köyüdür. Bu köy Tisalya, Yenişehir köylerinden (Yukarı Oba) köyü halkından muhacirler tarafından kurulmuştur. Selekler (2011), bölgede Kökez çeşmesi bulunup, Selçuklu devri ümerasından Kökez Bey ile bir mevkiideki Kökez adının bir benzerliğinin olup olmadığını bilinmediğini belirtmiştir. Kökez'in Karamanoğlu Beyliğinin kapıcıbaşı olup, Karamanoğlu tarafından vilayetler kendi adamlarına dağıtılırken, Kökez'e de bir nahiye verildiği belirtilmektedir. Evliya Çelebi'nin kaydından anlaşıldığına göre, Kökez Bey'e verilen nahiyenin burası olması ve Kökez Bey'in buradaki çeşmeyi yaparak, adını bugüne kadar yaşatmış olması büyük bir olasılıktır.

Kökez adına dair bir diğer yorum ise bölgede halk arasında orman ve korkunç bir yer iken eşkiyanın yol keserek geçen yolcuları soydukları ve sonrasında bazılarını "Ko!", "Salıver" emri vererek azad ettikleri ve yakıştırma bir rivayet olarak "Ko", "Kes" kelimelerinden geldiği yorumu yapılmaktadır (Selekler 2011). Kökez çeşmesinin bir pınarı olması, Alanya yolu üzerinde bulunuşu, çeşmenin etrafında tepelikler olup hırsızların yol kesmesine çok müsait olması yüzünden zaman zaman burada yolcuların soyulduğu bilinmektedir.

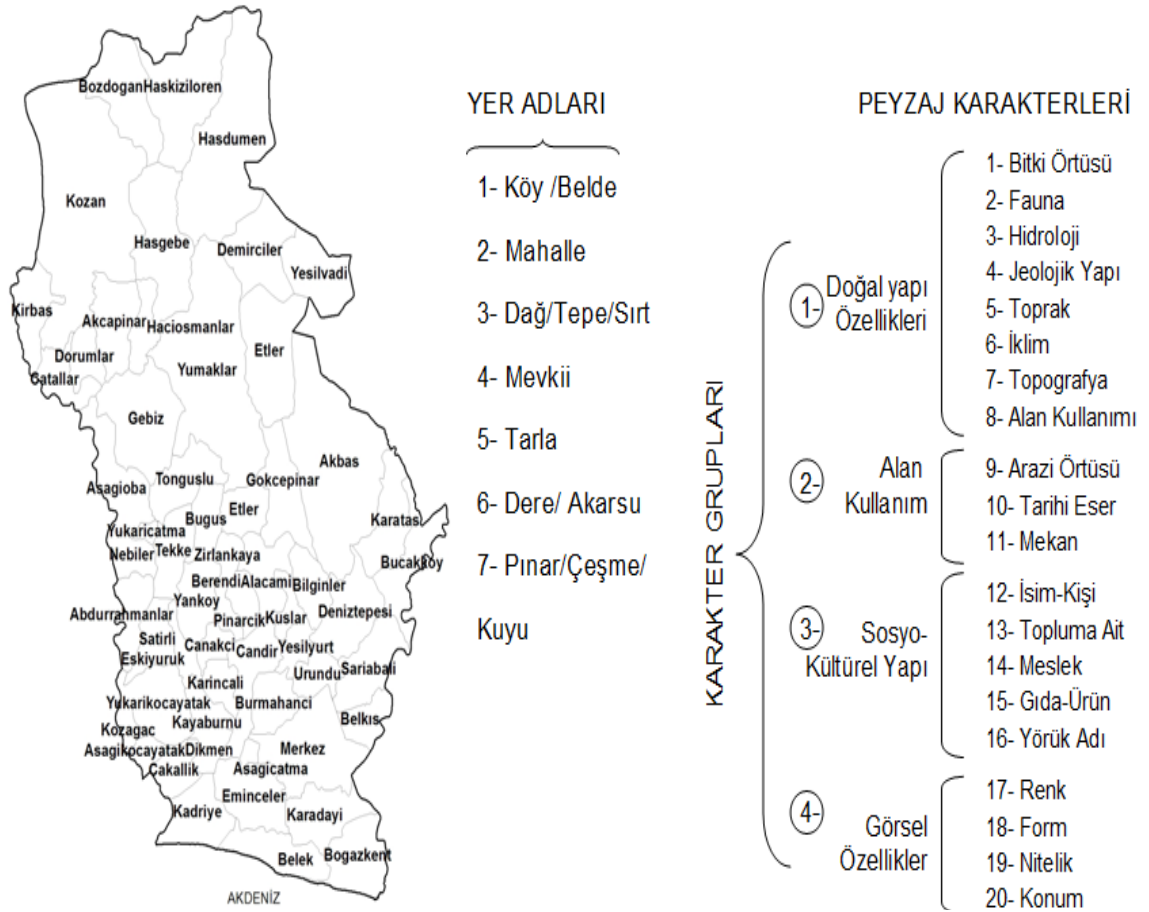
Bölge Osmanlı döneminde "Serik" adını almıştır. Bu adın Orta Asya'da yaşayan Seğrekliler boyundan aldığı ve Serik adının Seğrek'ten değiştiği düşünülmektedir. Seyrek, hız ve adım büyüklüğü ile alakalı bir özellik olduğu tahmin edilmektedir. Bazı Serikliler kendilerini "Seyrikliyiz" diye ifade ederler. Ser'ler, Serekliler, Orta Asya'da Serika toprağında Kaşkar'dan Tibet'e kadar uzanan arazide yaşayan bir kabile olup, adı bu coğrafyadan taşınmış bir isimdir (Selekler 2011).

4.5.2. Yer adlarının analizi

Serik Bölgesi yer adlarının incelenmesinde belde ve köylere ait isimler, idari sınırlar gözetilmeksizin tek bir veri tabanında toplanarak toplam 57 farklı çalışma birimindeki yer adları, arazi çalışmalarında elde edilen bilgiler doğrultusunda 7 grup altında köy /belde, mahalle, dağ/tepe/sırt, mevki, tarla, dere/ akarsu, pınar/çeşme/kuyu

başlıkları olarak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmada arazi çalışmaları ve muhtar görüşmelerinde belirtilen yer adları temel alınmıştır.

Çalışma kapsamında 57 belde/köy, 268 mahalle, 302 dağ/tepe/sırt, 419 mevki, 15 tarla, 114 dere/akarsu ve 63 pınar/çeşme/kuyu olmak üzere toplam 1243 yer adının analizi gerçekleştirilmiştir. Burada yer adlarındaki peyzaj karakterleri her birim çalışma birimi içindeki yer adının tanımına ve anlamına göre doğal yapı, alan kullanımı, sosyo-kültürel yapı ve görsel özellikler olmak üzere 4 karakter grubu altındaki toplam 20 peyzaj karakterleri ile değerlendirilmiştir (Şekil 4.8). Çizelge 4.9’da Abdurrahmanlar için yer adlarının karakter grupları altında peyzaj karakterlerine dağılımlarının bir örneği verilmiştir.

Şekil 4.8. Serik Bölgesi yer adlarının ve yer adlarında ifade edilen peyzaj karakterlerinin sınıflandırılması

Çizelge 4.9. Yer adları analizi Abdurrahmanlar örneği

Abdurrahmanlar		Belde/Köy Adı	Mahalle Adı	Dağ/Tepe/Surt Adı	Mevki Adı	Tarla Adı	Dere/Akarsu Adı	Çeşme/Pınar/Kuyu Adı
Doğal Peyzaj	Bitki Örtüsü		Çıtlıklı		Kamışgözü	Çıtlıklı mezarlığı		
	Fauna			Kuzgun tepesi	Aritaşı			
	Hidroloji				Kamışgözü	Aksu	Aksu çayı	
	Toprak				Aritaşı			
	Jeolojik Yapı			Sivri tepe	Çiftlikbeleni Kadınoturacağı			
Topografya								
Alan Kullanım	Alan Kullanımı				Akmezar	Çıtlıklı mezarlığı		
	Arazi örtüsü							
	Tarihi Eser							
Sosyo-Kültürel Yapı	Mekan	Abdurrahmanlar	Zümrüt	Hasan tepesi				
	İsim-Kişi							
	Topluma ait							
	Meslek							
	Gıda-Ürün		Töngüşlü					
Yörük adı								
Görsel	Renk				Akmezar	Aksu	Aksu çayı	
	Form			Sivri tepe	Kadınoturacağı			
	Nitelik							
	Konum							

4.5.2.1. Abdurrahmanlar

Abdurrahmanlar idari açıdan belde olup beldede yaşayan insanların 1880’li yıllarda yerleşik düzene geçtiği anlaşılmaktadır. Fakat alana ilk yerleşimin 300-350 yıl öncesine dayandığı düşünülmektedir. Abdurrahmanlar Belediyesi 1983 yılında kurulmuştur. Eğirdir-Anamas yöresinden gelen beş ailenin bu alana gelerek yerleştiği ve ilk olarak Abıcalar mahallesin kurduğu bilinmektedir. Bu mahalledekilerin günümüzde halen Anamas yaylasına giderek göçebe alışkanlıklarını sürdürdükleri bilinmektedir. Beldede *Abdurrahman* isminin çok sayıda bulunmasından dolayı bu isimle anılmış ve genel olarak beldeye bu ismi vermişlerdir. Beldenin genel olarak geçim kaynağı; seracılık, buğday, arpa, narenciye ve nar üreticiliğidir.

Belde; Çıtlıklı, Zümrüt ve Töngüşlü olmak üzere 3 mahalleden oluşmaktadır. Çıtlıklı mahallesi beldenin en eski yerleşimi olarak bilinmektedir. Mahallede bulunan eski mezarlıktaki yaşlı, yerel adıyla Çıtlık genel adı ile Sakız ağaçları’ndan (*Pistacia terebinthus*) dolayı bu ismi almıştır. Ayrıca bu mahalle eski bir ailenin lakabından dolayı Abıcalar mahallesi olarak da bilinmektedir. Zümrüt mahallesinin tarihi çok eskiye dayanmamakla birlikte yaklaşık 20 yıllık bir geçmişe sahiptir. Töngüşlü mahallesi ise Töngüşlü köyünden gelenlerin yerleşmesi ile oluşan bir mahalle olup ismini geldikleri köyden almıştır.

Bölgedeki diğer yer adlarından bazıları *Kamışgözü mevki*; genelde su birikmesi bol olan ve halk arasında kamış denilen su bitkisinin bolca görüldüğü alan niteliğinde;

Hasan tepesi; alanda bulunan en yüksek yer niteliğinde ve kişi isminden kaynaklanan yer adı; *Çiftlikbeleni tepesi*; kır, çalılık alanın bolca bulunduğu ve tepelik bir alan niteliğinde; *Aritaşı*; düz, geniş tarım arazisi içerisinde bulunan büyük kaya kütlesi oluşumuna verilen yer adı; *Sivri tepe*; alan içerisinde bulunan tepenin şeklinden dolayı verilen ad; *Kuzgun tepesi*; arazi içerisinde bulunan küçük tepede kargaların bol bulunduğu ve yuva yaptığı yer olarak verilen yer adı; *Akmezar mevki*; alanda bulunan eski mezarlıktan dolayı verilen yer adı; *Çıtlıklı mezarlığı*; alana ilk yerleşimin yapıldığı mahallenin yakınında bulunan mezarlıktaki yerel adıyla Çıtlık genel adı ile Sakız ağaçları'ndan (*Pistacia terebinthus*) dolayı bu ismi almıştır; *Aksu mevki*; Aksu çayı'nın arazinin içerisinden geçtiği ve ilçe sınırını belirlediği alan olarak bölgede tanımlanan yer adıdır. Abdurrahmanlar beldesine ait yer adlarının bazıları Şekil 4.9'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.9. Abdurrahmanlar peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.2. Akbaş

Köydeki insanların camiye giderken başlarına taktıkları “tellik” denilen başlığın beyaz renginden dolayı *Akbaş* ismi verildiği söylenmektedir. Bir diğer görüş ise; hemen yan taraftaki köy ile sınırlarını belirlemek için köylülerin oluşturduğu bir taşın, bir tarafını beyaza diğer tarafını da siyaha boyamalarından kaynaklanmış olup, bu köyün olduğu tarafa beyaz (ak) rengin gelmesi nedeniyle Aktaş denilmiştir. Daha sonra bu isim dönüşerek Akbaş halini almıştır. Köyün kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekle

birlikte, Romalılar döneminden kaldığı bilinen kale kalıntıları bulunmaktadır. Köyde ayrıca 1926 yılında yapılmış bir cami bulunmaktadır.

Köy; *Merkez*, *Kızılbüük* köyün kızıl renkli olan toprak alanı içerisinde, dere yatağının bükülerek arazi içerisinde aldığı şeklinden dolayı verilmiş isim; *Saraycık* su sarnıçları ve tarihi eserlerin bulunduğu alana verilmiş isim; *Onboynuz* alanda Keçiboynuzu (*Cerotonia siliqua*) ağacının bulunmasından dolayı verilmiş isim; *Karataşlar* Akbaş ile Karataş köyleri arasındaki sınırı oluşturduğu söylenen bir taşın bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kelmen* eski bir caminin bulunduğu alana verilen isim; *Ketenler* alana ilk yerleşen kişinin lakabının Ketem İsmail olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Karaçalı* alanda Karaçalı (*Paliurus spina-christii*) bitkisinin yetişmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Gökçeler* mahalle civarındaki su kaynaklarının bolluğundan dolayı verilmiş yer adı; *Yanköy* köyün merkezinin hemen yakınında olmasından dolayı konum nedeniyle verilmiş yer adı; *Kırlar* arazi yapısı ekime uygun olmayan, sadece hayvan otlatılan alanın çokluğundan dolayı verilmiş yer adı; *Başdeğirmenler* alanda eskiden değirmen bulunmasından dolayı verilmiş yer adı ve *Akbük* arazi içerisinden geçen derenin şeklinden dolayı verilmiş yer adına sahip mahallelerinden oluşmaktadır. Köy halkının geçim kaynağı; tarım ve küçükbaş hayvancılıktır.

Diğer yer adlarından bazıları *Kargıcak tepesi*; arazi üzerindeki tepelik alan çevresinde kargı (*Arundo donax*) bitkisinin bol bulunmasından verilmiş yer adı; *Kargılıtaş tepesi*; küçük tepelik alandaki, kayaç yapısının etrafındaki kargı (*Arundo donax*) bitkisinin bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Aliçli tepe*; alanda alıç (*Crataegus monogyna*) bitkisinin belirgin şekilde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Karaağaç beleği*; karaağaç (*Ulmus glabra*) ağaçlarının bulunduğu, hafif engebeli alana verilmiş yer adı; *Boztaş tepesi*; tepelik alandaki kayaç yapısının boz renginden dolayı verilmiş yer adı; *Kesmelitaş boğazı*; arazideki vadi yapısındaki taş yapılarından dolayı verilmiş yer adı; *Kepez*; alana göre yüksek, dik yamaçlarla oluşmuş tepeye verilmiş yer adı; *Çadırkurulan tepesi*; göçerlerin alana geldiği zaman, çadır kurup barındıkları tepelik alana verilmiş yer adı; *Kale tepe*; tarihi kale kalıntılarının bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Kızılçukur mevki*; toprak yapısı kırmızı renkli olan, diğer yerlere göre çukur görünümde bulunan alana verilmiş yer adı; *Karacaören mevki*; tarihi kalıntıların bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Delihüseyin yurdu mevki*; alanda yerleşen kişinin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Kesikli mevki*; alandaki kayaç yapısından dolayı verilmiş yer adı; *Kocaalan mevki*; arazi yapısının düz ve geniş bir alana yayılmasından dolayı verilmiş yer adı; *Karaböğüt deresi*; suyun renginden dolayı verilmiş isimlendirme; *Köy deresi*; köyün içerisinden geçen dereye verilmiş isim; *Kelmen deresi*; köyün mahallelerinden olan Kelmen'in yakınından geçen dereye verilmiş yer adı; *Eğriyol deresi*; dere yatağının şeklinden dolayı verilmiş yer adı bölgede tanımlanan yer adlarıdır. Akbaş köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.10'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.10. Akbaş peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.3. Akçapınar

Köyün kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, 1800'li yılların başlarında kurulduğu düşünülmektedir. Köye ilk yerleşenler doğudan göçen aileler olmuş, daha sonraları diğer bölgelerden gelen ailelerle köy hızlı bir şekilde büyümüştür. Köyün eski yerleşimi şu andaki merkez mahalle olan yerde, tepelik alanın üzerinde kurulmuştur. Köyün doğusunda, akçamağar mevkinde taşların arasından çıkarak akçapınarı oluşturan su kaynağından ismini almıştır. Köy halkının geçim kaynağı, tarım, seracılık ve zeytin yetiştiriciliğidir.

Köy; *Merkez*, *Tilkicek* alandaki ormanlık kısma yakın alanda tilkilerin bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Dikmen* sivri tepe yapısındaki alanda yerleşime verilmiş yer adı; *Belmencik* toplumsal öğelerden dolayı verilmiş yer adı ve *Değirmenburnu* küçük tepelik alanda eski değirmen bulunan alana verilmiş yer adlarına sahip mahallelerinden oluşmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Çilekligür tepesi*; dağ çileği (*Arbutus andrachne*) ağaçlarının bulunduğu tepeye verilen isim; *Kekikli boğaz*; kekik (*Thymus capitatus*) bitkisinin bol bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Tilkicek tepesi*; Tilkicek mahallesinin hemen üstündeki tepeye verilmiş yer adı; *Gökkayrak tepesi*; tepelik alandaki kayaç renginin maviye yakın renkte olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Köy beleni*; köyün kurulduğu iki tepe arasında kalan hafif eğimli alana verilmiş yer adı; *Büyükambar tepesi*; değirmen çarkına suyun hızla inmesini sağlayan dik ve kapalı oluğa ambar denilmekte ve eskiden alanda bulunan değirmen dolayısıyla verilmiş yer adı;

Küçükambar tepesi; değirmen çarkına suyun hızla inmesini sağlayan dik ve kapalı oluğa ambar denilmekte olup alanda bulunan Büyükambar'ın karşısında bulunan alana verilmiş yer adı; *Aktarla*; arazideki toprak renginin beyazlığından dolayı alana verilmiş yer adı; *Sınaz tepe*; buğday topladıktan sonra çıkan samanların tarlada tepe şeklinde yığılmasıyla oluşan şekilden dolayı verilmiş isim; *Mercimekli tepesi*; eskiden mercimek yetiştirilen küçük tepelik bir alana verilmiş yer adı; *Orta burun tepesi*; alandaki konumundan dolayı orta kısımda kalmış tepelik alana verilmiş yer adı; *Kiremithane mevki*; eskiden kiremit ocağının bulunduğu mevkiye verilmiş yer adı; *Necip mevki*; alanda yaşayan kişinin isminden dolayı verilmiş yer adı; *Bulhasanlı geçidi*; kişi isminden kaynaklı alana verilmiş yer adı *Armut tarla*; alanda Serik armudu (*Pyrus serikiensis*) ağaçlarının bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Arpa tarlası*; ürün olarak arpa (*Semen hordei*) yetiştirilen tarım alanlarına verilmiş yer adı; *Zeytinlik deresi*; dere kenarında zeytin (*Olea europea*) ağaçlarının belirgin şekilde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Yılanlı dere*; dere çevresinde yılanın fazla görülmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Çalış deresi*; alandaki kişi lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Keller çeşmesi*; su kaynağının çevresindeki ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Akça pınarı*; su kaynağının berraklığından dolayı verilmiş isimlendirme; *Küçük aksu*; Aksu çayı'nı besleyen derelerden biri olarak bölgede tanımlanan yer adlarıdır. Akçapınar köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.11'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.11. Akçapınar peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.4. Alacami

Köyde yapılış tarihi bilinmeyen çok eski bir cami bulunmaktadır. Caminin duvarlarının süsleme ve boyamalarının renklerinden dolayı köye bu isim verilmiştir (ala: karışık renkli, çok renkli, alaca). Yaklaşık 45 sene öncesinde yapılan tadilat sırasında bu süslemeler ve boyamalar yok olmuştur. Alana ilk yerleşim Konya bölgesinden gelen aileler tarafından olmuş, muhtemelen cami çevresinde olan köy yerleşimi daha sonra diğer alanlara dağılmıştır. Köyün geçim kaynağı; tarım, seracılık, nar, narenciye ve zeytin üretimidir.

Köy; Merkez, Orta, Aşağı, Acarlar, Kelveliler, Basırlar, Gümüşler, Gökmehmetler, Kök, Geren (Bozyaka), Alamehmetler, Hüsemeler ve Hacıhasanlar mahallelerinden oluşmaktadır. *Acarlar, Basırlar, Gümüşler, Kök, Hacıhasanlar, Alamehmetler, Hüsemeler* mahalleleri alana yerleşen ailelerdeki kişi isimleri yada lakaplarından dolayı verilmiş yer adlarıdır. *Orta mahalle*; alanın konumundan dolayı verilmiş, merkeze göre ortada kalan mahalledir. *Aşağı mahalle*; köyün merkeze göre en alt kısmında kalan mahalleye verilen yer adıdır. *Kelveliler mahallesi*; mahalleyi ilk oluşturan ailenin kısa boylu olmasından kaynaklanarak verilmiş yer adı. *Gökmehmetler mahallesi*; mahalleyi oluşturan ailenin göz renginin mavi yada yeşile çalan mavi olmasından dolayı verilmiş yer adı. *Geren (Bozyaka) mahallesi*; geren verimsiz, tuzlu, çorak toprak anlamında olup su geçirmeyen kırmızı, killi toprak yapısında olan bir alana kurulan mahalleye verilen yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Bozkaya tepesi*; Tepeyi oluşturan taşın renginden dolayı verilmiş yer adı; *Gözlek tepesi*; yörenin bir çok yerinin rahatça görülebildiği, gözetleme yapılan alana verilmiş yer adı; *Lıklık deresi*; lıklık küçük, kulpsuz testi olup, su kaynağına istinaden verilen yer adı; *Eren tepesi*; alanda eski bir mezar bulunan tepeye verilen yer adı; *Aktepe*; tepeyi oluşturan kayalık yapının renginden dolayı verilmiş yer adı; *Kale tepesi*; tarihi kalıntıların bulunduğu tepelik alana verilen yer adı; *Taşlı tarla*; arazi yapısının çok fazla taşlı olmasından dolayı verilen yer adı; *Dedeler mevki*; Aktepe'nin doğusunda tek mezar bulunan ve eren bir kişinin bulunduğu inanan yer adı; *Cinliyer mevki*; tarihi köy mezarlığının bulunduğu alanın çevresine, halk arasında verilen yer adı; *Karaoğlan tepesi*; alana yerleşen ailenin soy isminden dolayı verilmiş yer adı; *Eriştiler mevki*; alana yerleşen ailenin soy isminden dolayı verilmiş yer adı; *Kiremitli mevki*; Gavuryatağı da denilen, alanda tarihi evlerin olduğu alana verilen yer adı; *Karapelit tepesi*; meşe (*Quercus infectoria*) ağacının bulunmasından dolayı verilen yer adı *Kabasazak tepesi*; mersin (*Myrtus communis*) bitkisine halk arasında sazak denmekte ve tepelik alanda bu bitkilerden belirgin şekilde bulunmasından dolayı verilen yer adı; *Çamur mevki*; çukur, çoğunlukla su birikintileri görülen ve aynı zamanda alanda şifalı olduğu söylenen çamurun bulunduğu yer adı; *Değirmen deresi*; derenin üzerinde tarihi bir değirmen bulunmasından kaynaklı verilen yer adı; *Çingilli dağı*; Toprak yapısı kumlu ve taşlı, deniz kabukları görülen alana verilen yer adı; *Üç çam sırtı*; bitki örtüsünde kızılçam (*Pinus brutia*) ağaçlarının görülmeye başlandığı alana verilen yer adı; *Tülü tepe*; tülü toprak altında yetişen ak, yumru gövdesi yenilen, ince, yeşil; yapraklı bir çeşit bitki ve bu bitkinin bulunduğu tepeye verilen yer adı; *Dikmen tepesi*; yamaç, kayalık dik bir alana verilen yer adı; *Demirroluk mevki*; alanda bulunan değirmene suyun demir borulardan gelmesinden

dolayı verilmiş yer adıdır. Alacami köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.12'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.12. Alacami peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.5. Aşağıçatma

Köyün eski ismi Taşlık iken daha sonra Aşağıçatma olarak değiştirilmiştir. Alanın ilk ismi Taşlık, bölgede taş ocağının bulunmasından ve çevrede yaşayan insanların ev inşaatlarında kullanacakları taşları buradan temin etmesinden dolayı verilmiştir. Köy iki tepenin üzerine yerleşmiş, etrafının bataklık olmasından dolayı aşağı kısımlarda yerleşim olmamıştır. Köyün ilk yerleşenleri Muhacir göçmenleri olmuş, daha sonra birkaç yörük ailesi gelerek köye yerleşmişlerdir.

Çatma isminin göçmenlerin geldikleri Selanik'teki bir yer adı olduğu söylenmektedir. Bir diğer olasılık da göçerlikten yerleşik hayata geçişte ilk yapılan basit konut yapılarına verilen isimdir. Köyde herhangi bir mahalle bulunmamaktadır. Köyün geçim kaynağı; büyük oranda seracılık, her çeşit sebze üretimi ve narenciyedir.

Diğer yer adlarından bazıları *Kargılı tepesi*; alandaki tepe kenarında kargı (*Arundu donax*) bitkisinin bol bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Saraçlar mevki*; Saraç: koşum ve eyer takımları yapan veya satan ya da deri, muşamba'dan bavul, çanta yapan kimse olup alanda bu işle uğraşan bir ailenin yaşamasından kaynaklı verilmiş yer adıdır; *Hayıtlı dere*; hayıt (*Vitex agnus castus*) bitkisinin dere kenarında belirgin bir şekilde bulunmasından kaynaklanan yer adı; *Bardaklı mevki*; hayvanların arazide basıp çukur oluşturdukları yerlerde, çukurlara su dolmasıyla bardağa benzerliğinden dolayı verilmiş yer adı; *Toprak tepeler*; üç adet tepeden meydana gelmiş alana verilen yer adı;

Akbaba yurdu (Akburun); arazinin tepelik bir yapıda ve şeklinin burna benzemesinden dolayı verilmiş yer adı; *Harmanyeri mevki*; köylülerin tarlalardan topladıkları harmanı toplu bir biçimde biriktirdikleri yere verilen isim; *Çadıryeri mevki*; yörüklerin çadır kurdukları yere verilen isim; *Yeni mevki*; köyün yakın zamanda oluşan alanına verilen yer adı; *Orta mevki*; arazinin konumundan dolayı verilmiş yer adı; *Merkez mevki*; arazinin konumundan dolayı cami, köy kahvesi, bakkal gibi kullanımların bulunduğu alandır. Aşağıçatma köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.13'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.13. Aşağıçatma peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.6. Aşağıkocayatak

Köy, Kozağacı ve Çakallık köyleri arasında, düz ve verimli bir arazi üzerinde kurulmuştur. 1923 yılına ait kaynaklarda Kocayatak köyüne bağlı bir mahalle olarak geçmektedir. Göçerlerin yazlık olarak uzun süre kullandığı hayvan yatağı olması ve bu arazinin geniş ve düz olmasından dolayı *Kocayatak* ismini verdikleri söylenmektedir. Daha sonra Kocayatak arazisi aşağı ve yukarı olmak üzere ikiye bölünmüş ve konumundan dolayı *Aşağıkocayatak* ismini almıştır. Köy halkının başlıca geçim kaynağı seracılık ve hayvancılıktır.

Köy; *Merkez*, *Alamersin* alanda bulunan mersin (*Myrtus communis*) bitkisinden dolayı verilmiş yer adı ve *Köseler* alana yerleşen ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adına sahip mahallelerden oluşmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Sakızlıklı mezarlığı mevki*; köy mezarlığındaki çitlenbik (*Pistacia terebinthus*) ağaçlarının bulunması ve halk arasında bu ağaca sakızlak denmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Dallık mevki*; alanda bulunan bitkilerin yoğunluğundan dolayı verilmiş yer adı; *Taşönü mevki*; küçük kayalık alanın hemen yanındaki düzlük, geniş alana verilmiş yer adı; *Kökleme mevki*; ormanlık ve çalılık

alanın köklenerek temizlenmesi sonucu açılmış alana verilmiş yer adı; *Beşgöz deresi*; alandaki derenin göz denilen su kaynaklarından beslenerek oluşmasından kaynaklanmış yer adıdır. Aşağıkocayatak beldesine ait yer adlarından bazıları Şekil 4.14'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.14. Aşağıkocayatak peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.7. Aşağıoba

Köye ilk yerleşim tarihi bilinmemekle beraber, ilk olarak Burdur-Bucak 'dan Gökhançacı isimli kişinin ailesinin yerleştiği söylenmektedir. Aile ormanda ağaç temizleme işi için kökçü olarak buraya gelmişlerdir. Köyde 200-300 yıllık mezarlar yanında merkez mahalle ile deveçiler mahallelerinin arasında *Yıkık cami* olarak adlandırılan tarihi bir cami bulunmaktadır. Aşağıoba köye gelen göçerlerin kış aylarını geçirmek için yaylalardan aşağıya doğru geldikleri ve toplu halde oba denilen konakladıkları alanı kurmalarından dolayı bu ismi almıştır. Köyün geçim kaynağı; mısır, nar, narenciye, zeytin, seracılık ve hayvancılıktır.

Köy; *Merkez*, *Kargıcak* köyün güneyinde tepede kurulmuş mahalle olup alanda kargı bitkisinin bulunmasından dolayı ismini almış; *Deveciler* kervanlar halinde yük taşımacılığı yapılmasından dolayı verilmiş yer adı ve *Yeni mahalle* akarsuyun kenarında 1953'de kurulmuş alana verilen 4 mahalleden oluşmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Dibektepe*; kargıcak mahallesinin güney kısmında olup buğday dövmek için kullanılan değirmen taşları bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Bozuk konak mevki*; çok eski konaklar bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Köşklü kuyu*; köyün su ihtiyacını karşılayan tarihi kuyu bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Topaldut mevki*; dut ağaçlarının bolca bulunduğu alan; *Bereket tepe*; arazinin

çok verimli olmasından dolayı verilen yer adı; *Toprak tepe*; geniş düz alanın ortasında küçük bir tepe görünümündeki mevkiye verilen yer adı; *Kıvrık tepe*; tepenin kıvrımlı şekilde olmasından dolayı; *Bıyan tepe*; tepelik alanda hafif batıcı, dikenli bir bitkinin (*Juncus acutus*) bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Bozova mevki*; kıraç arazi yapısında olan ve renginden dolayı verilmiş yer adı; *Kocabük mevki*; derenin geçtiği yerde ırmağın başlangıcı olarak geniş bir alan görünümündeki araziye verilen yer adı; *Ilıca deresi*; köyün içerisinden geçerek Aksu çayına dökülmekte olan dereye verilen isim; *Kargılı dere*; dere kenarında su kenarı bitkilerinden kargıların (*Phragmites australis*) bolca bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Su boğazı deresi*; tarihi çınar ağaçlarının olduğu ve su gözlerinin çıktığı alan; *Çaltılı belen*; ufak pınar (meşe) ağaçlarına çaltı denmekte olup alandan belirgin şekilde bu bitkilerden bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kale mevki*; eski kalıntılar bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Karasazak mevki*; alanda mersin (*Myrtus communis*) bitkisinin bulunmasından dolayı verilmiş yer adıdır. Aşağıoba köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.15'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.15. Aşağıoba peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.8. Belek

Belde 1876 yılında muhacir göçmenlerinden 18 ailenin alana yerleşmesiyle oluşmuştur. Muhacirlerin Selanik'ten göç ettikleri köyün adı *Başıyigit* olması nedeniyle, belde önceleri bu isimle anılmıştır. Daha sonraları bu isim değişerek *Belek* olmuştur. Beldenin geçim kaynağı; balıkçılık, pamuk, sebze yetiştiriciliği ve son yıllarda özellikle gelişen turizmdir. Beldenin, *Çamlık* ve *Akdeniz* olmak üzere iki mahallesi bulunmaktadır. Fıstık çamı (*Pinus pinea*) ağaçları kıyı gerisinde büyük bir alanda yayılış göstermekte olup bu alana *Çamlık* mahallesi ismi verilmiştir.

Diğer yer adlarından bazıları *Acısu deresi*; deniz kabardığında dereye tuzlu su karıştığı için bu ismi almıştır; *İskele mevki*; eski tarihlerde arap gemilerinin kıyıya yaklaşarak odun yükledikleri yere verilen ad; *Çetilik mevki*; *Sarcopoterium spinosum* bitkisinin alanda çok bulunmasından dolayı verilmiş olup bu bitkiye halk arasında çetilik denilmekte; *Hayıtlıgöl mevki*; hayıt (*Vitex agnus castus*) bitkisinin yoğun şekilde bulunduğu, su birikintileri oluşan alana verilen yer adı; *Domuzlama mevki*; yerleşme mekanlarına uzak, yönü terste kalan ve çalılık arazi örtüsüyle kaplı araziye verilen yer adı; *Nünülü mevki*; kiriş (*Asphodelus aestivus*) bitkisine bu yörede verilen nünülü isminden gelen yer adı; *Kocasaylar mevki*; kumsal toprak yapısında, yassı biçimde taşların bulunduğu, uzun geniş araziye verilen yer adı; *Harim bağı*; girilmesi yabancılara yasak olan, korunulan yer adı; *Çıtlıklı mezarlığı*; alana ilk yerleşimin yapıldığı mahallenin yakınında bulunan mezarlıktaki Çıtlık (*Pistacia terebinthus*) ağaçlarından dolayı bu ismi almış; *Çatsu mevki*; araziden geçen suyun ikiye ayrıldığı alana verilmiş yer adı; *Koyunkuyusu mevki*; sürü hayvanlarının su içtikleri alana verilmiş yer adı, *Kapılıgöl mevki*; sürü hayvanlarının otlatıldığı ve su içtikleri alan verilen yer adı; *Kepçeli mevki*; su kaynağının başında ahşap bir kepçe bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Kızılağaç mevki*; eski bir mezarlık ve mezarlık çevresinde kızılağaç (*Alnus glutinosa*) ağaçlarının bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Hacı Ömer kuyusu*; kişi lakabından dolayı alana verilmiş yer adı; *Mezarlıkaltı mevki*; alandaki mezarlığın konum olarak alt kısmına verilmiş yer adı; *Hurmalı geçit*; Serik'e gitmek için dere üzerinde bir yerin taşla doldurularak geçit haline getirildiği ve başında da hurma (*Phoenix dactylifera*) ağacının bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Kanlı geçit*; dere üzerindeki geçitten geçerken bir kişinin attan düşerek boğulması sebebiyle verilmiş yer adı; *Dolma mevki (dibektaş)*; malzeme dolgusu yapılarak oluşturulan küçük bir tepelik alana verilen yer adıdır. Belek beldesine ait yer adlarından bazıları Şekil 4.16'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.16. Belek peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.9. Belkıs

Belkıs beldesi, Köprüçayı'nın hemen yanında biri büyük, diğeri küçük iki tepe üzerine kurulmuş en eski tarihi yerleşimlerden biridir. Alanda bulunan Aspendos antik kentinin, M.Ö. 7. yüzyılın başlarında kurulan bir şehir olduğu bilinmektedir. Aspendos tarih boyunca Köprüçay (Evrimedon) ağzındaki konumu ile önemli bir liman ve ticaret kenti olmuştur. Belkıs 1998 yılında belde olarak kabul edilmiştir. Belde halkının geçim kaynakları; turizm, tarım ve az miktarda seracılıktır.

Diğer yer adlarından bazıları *Karagöl ovası*; arazi yapısının su basmasına uygun ve kış aylarında genellikle alanda su biriken yere verilmiş yer adı; *Koran tepesi*; isimden kaynaklı verilmiş yer adı; *Pırnallı mevki*; küçük tepelik alan üzerinde kermes meşesi (*Quercus coccifera*)'nin belirgin olarak bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Köşklükavak mevki*; büyük bir alanın sahibinin tek kişi olduğu ve burada bulunan çiftlik köşkünün simgesel olarak anıldığı yere verilmiş yer adı; *Küçükgöl mevki*; düz tarım arazisi yapısında, arazi yapısından dolayı kış aylarında çoğunlukla su toplanan alana verilmiş yer adı; *Ada mevki*; Köprüçayın hemen kenarından arazi yapısından dolayı ada biçiminde kalmış alana verilen yer adı; *Alantarla mevki*; düz ve geniş arazi yapısında olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Çubuk mevki*; düz ve uzun arazi yapısında olan ve tarım ürünlerinin ekiminin yapıldığı yere verilmiş yer adı; *Abdalmezarlığı mevki*; Köprüçayın kenarında halk arasında eren olarak söylenen bir kişinin ve diğer mezarların bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Çiftdikili mevki*; verimli arazisi bulunan ve yoğun biçimde tarım yapılan alana verilmiş yer adı; *Asar mevki*; tarihi Aspendos antik kentinin bulunduğu Büyükbelkıs'ın hemen altındaki düz arazi yapısına verilen yer adı; *Ortakale mevki*; tarihi alanın konum olarak ortasında bulunan alana verilmiş yer adı; *Camili mevki*; Büyükbelkıs'ın hemen altında bulunan yerleşime, alanda bulunan camiden dolayı verilmiş yer adı; *Dedeler mevki*; alanda yaşayan kişilerin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Kahyalar mevki*; alanda yaşayan kişinin mesleğinden dolayı verilmiş yer adı; *Büyükbelkıs mevki*; tarihi Aspendos antik kentinin bulunduğu alana verilen yer adı; *Küçükbelkıs mevki*; Büyükaspandos'un karşısında bulunan diğer tepelik alana verilmiş yer adı; *Köprüçayı*; çayın üzerinde bulunan tarihi köprüden dolayı verilen yer adıdır. Belkıs beldesine ait yer adlarından bazıları Şekil 4.17'deki örneklemelerde verilmiştir.

4.5.2.10. Berendi

Köyün kuruluşu yaklaşık 250 sene öncesine dayanmaktadır. Şahan Ali isimli kişinin köyün kurucusu olduğu söylenmektedir. Köy hayvancılığın önemli geçim kaynağı olmasından dolayı tepede kurulmuş, daha sonraları tepenin çevre kısımlarına doğru yerleşimler yayılmıştır. Berendi, Peçenek Türkleri'nde bir boy olup *Altın Kartal* anlamına gelmektedir. Köyün isminin de buradan geldiği düşünülmektedir. Mahallesi bulunmayan köyün geçim kaynağı pamuk, mısır ve yaygın olmamakla birlikte hayvancılıktır

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Yassıkır mevki*; kırıç, hafif engebeli yapıda olan alana verilen yer adı; *Pazarkırı mevki*; eskiden köylülerin pazar yerini kurulduğu ve at yarışlarının yapıldığı alana verilen yer adı; *Boynuzlukır mevki*; alanda keçi boynuzu (*Cerotonia siliqua*) ağaçlarının bolluğundan dolayı verilen yer adı;

Şekil 4.17. Belkıs peyzaj karakterleri ve yer adları

Kazancı mevki; yer adının verilmesi bilinmemekte; *Ayazmana mevki*; mevki olarak çukurda kalan ve rüzgarı devamlı şekilde alan bir arazi; *Şahan kuyusu*; köylünün su ihtiyacını karşılayan ve yakınındaki yerleşen ailenin ismini alan yer adı; *Kesikçi mevki*; halk arasında tarlaların aralarına açılan su kanallarına kesik, bu su kanallarını açan ailelere de kesikçi denilmektedir; *Suyatağı mevki*; alanda belli dönemlerde uzun süreli büyük su birikintilerinin bulunduğu, şeklinden dolayı verilen yer adı; *Çorlan deresi*; çorlan, dere kenarlarındaki böğürtlen (*Rubus sanctus*) gibi çalılara verilen isim olup dere kenarında bu türden fazla bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Bostanlı deresi*; bostan ve karpuz ekiminin çokça yapıldığı alanın yanındaki dereye verilen yer adı; *Kırmalık mevki*; halk arasında küpe gibi sarımsı meyveleri olan ağaca kırma adı verilmiş ve alanda bu ağaçların fazlalığından dolayı bu ismi almıştır; *Gebeceler mevki*; gebece başak vermeye başlayan ekin anlamındadır; *Hümmet kuyusu (Akar kuyu)*; şahıs isminden dolayı verilen yer adı; *Keyceklilik kır*; köylünün çamaşır yıkadığı yer olup keycek aynı zamanda halk arasında giyecek anlamındadır; *Celil kır*; şahıs isminden dolayı verilen yer adı, *Tatlıgilik mevki*; meşenin çekirdeğine verilen isim olup alanda meşelerin bol bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Aktepe*; alanda toprak yapısının belirgin beyaz renginden dolayı verilmiş yer adı; *Tüllu tepe*; tüylü yapıya sahip bitkilerin bolca bulunduğu yer adı; *Eşeme mevki*; yamaç bir alanın dibine eşeme denilmekte olup, arazi yapısından kaynaklanan yer adı; *Kirişli mevki*; kiriş (*Asphodelus aestivus*) bitkisinin alanda bol bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Mağar mevki*; mağar halk arasında kaynak suyunun çıktığı yer; *Beşmağar mevki*; alanda beş yerden su çıkmasından dolayı verilmiş yer adıdır. Berendi köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.18'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.18. Berendi peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.11. Bilginler

Köyün kuruluşu yaklaşık 250-300 yıl öncesine dayanmaktadır. Daha önceki ismi *Kızıllar*, yerleşim alanının hemen arka kısmındaki dağdaki, kayaç yapısının belirgin bir şekilde kırmızımsı renginden aldığı söylenmektedir. Daha sonra 1993 yılında, köye hizmetlerinden dolayı bir yetkilinin soyadı olan *Bilginler* olarak köye yeni bir isim verilmiştir. Köy, Orta Asya'dan gelen Karahacılı yörüklerinin alana yerleşmesiyle kurulmuştur. Isparta-Kocadağ yaylası halen köyün kullandığı yayla olarak bilinmektedir. Köyün geçim kaynağı tarım, seracılık ve meyve yetiştiriciliğidir.

Köy; *Hopalar*, *Parpıcılar*, *Kürzedin*, *Çakallar*, *Yusuflar (Taşdibi)*, *Kısıklar* mahallelerinden oluşmaktadır. *Hopalar*, *Çakallar* ve *Yusuflar mahalleleri*; alanda yaşayan ailelerin lakaplarından dolayı verilmiş yer adlarıdır. *Parpıcılar mahallesi*; *parpıcı*: hastalığı okuyarak, doğal ev ilaçlarıyla iyileştiren halk hekimine verilen isim olup bu alanda böyle bir kişinin yaşadığından dolayı verilmiş yer adıdır. *Kürzedin mahallesi*; engebeli bir arazi yapısında, alanda kükürtlü su bulunan yere verilmiş isimdir. *Kısıklar mahallesi*; iki tepe arasındaki daralan alanda kurulmuş yere verilen isimlendirmedir.

Diğer yer adlarından bazıları *Kısık deresi*; orman ile düz arazinin birleştiği yapı olarak dar alandan geçen dereye şeklinden dolayı verilmiş isim; *Çakırlar deresi*; Bozkaya'dan gelen pınarın oluşturduğu, renginden dolayı dereye verilen isim; *Kaplan gediği*; yırtıcı bir tür hayvana halk arasında verilen isim kaplan olup bu alanda eskiden bulunduğu söylenmektedir; *Sırtlantaşı tepesi*; taşlık arazi yapısındaki alanda, eskiden sırtlanın bulunmasından dolayı tepeye verilmiş yer adı; *Çebiştası tepesi*; çebiş halk

arasında keçiye verilen isim olup, bu tepelik alanda hayvanların otlatıldığı ve konaklatılmasından dolayı verilmiştir; *Beşiktaş tepesi*; tarihi kalıntıların bulunduğu, günümüzde sit alanı içerisinde olan alana verilmiş isim; *Gökboyun tepesi*; tepelik alandaki kayaç yapısının maviye yakın renkte olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Sırçan pınarı*; yüksek alanlardan gelen yağmur sularıyla beslenerek oluşan su kaynağına verilmiş isim olup sırçan aynı zamanda bükülmüş ip yumağı anlamına gelmektedir; *Sivri tepe*; şeklinden dolayı tepelik alan verilmiş yer adı; *Kelpere tepesi*; kelpere sert, taşlı arazi yapısı zorlu olan yerlere verilen isimlendirme olup tepelik yapısı ile kelpere ismi verilmiştir; *Kanlıkaya tepesi*; tepedeki kayaç yapısının kırmızı renge yakın olmasından dolayı verilmiş yer adıdır; *Çatalkaya mevki*; iki tepe arasındaki kayaların arasından bir geçit bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Demiroluk tepesi*; tepelik alanda bir değirmen bulunması ve bu değirmene suyun demir borularla taşınmış olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kocakır tepesi*; alanın çevresindeki çok verimli olmayan, tepelik arazi yapısından dolayı verilmiş yer adı; *Aktepe*; tepedeki kayaç yapısının renginden dolayı verilmiş yer adı; *Akbelen mevki*; alandaki toprak yapısının kireçli ve yamaç bir arazi yapısında olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Güdüller mevki*; alanda yaşayan insanların kısa boylu, ufak tefek olmasından dolayı aldıkları lakabdan gelen yer adı; *Narlı mevki*; alanda nar (*Punica granatum*) ağaçlarının belirgin biçimde çok yetiştirilmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Örüm mevki*; köylülerin ettikleri tarlaların toplu bulunduğu yer anlamında verilmiş yer adı; *Kocaalan mevki*; alanın genişliğinden dolayı verilmiş yer adı; *Moralı tepesi*; su çıkan yerdeki böğürtlen gibi çalı gruplarına verilmiş yer adı; *Çorak mevki*; toprak yapısı aşırı tuzlu, verimsiz arazi yapısından dolayı verilen yer adı; *Mavralı mevki*; yörede bir tür bitkiye verilen isim olup, bu alanda bitkinin bolca yetişmesinden dolayı verilen yer adıdır. Bilginler köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.19'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.19. Bilginler peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.12. Boğazkent

Boğazkent genel olarak eski bir yerleşim olmakla birlikte ismini yakın zamanda Köprüçayın Akdenizle birleştiği alanı kapsamamasından dolayı almıştır. Belde Boğazak, Ahmediye ve Sahil mahallelerinden oluşmaktadır. Ahmediye mahallesi, bölgeye Sultan Abdülhamit zamanında Girit Adasından gelenlerin yerleşmesiyle oluşmuştur. Yerleşim yaklaşık 110 sene öncesine dayanmaktadır. Mahalleye “*Giritli Köyü*” de denmektedir. Mahalle alanın etrafındaki diğer yerlere göre biraz daha yüksek bir tepeye kurulmuş, evlerin dizilimi ve sokak araları bir düzene göre ayarlanmıştır. Alanın doğusunda *Adayüzü mevki*; kuzeybatısında *Erikli ovası* ve *Balcılar mevki* Karadayı beldesi ile olan sınırdaki tepelik kısımlar; güneyinde Boğazak mahallesi; batıda *Acısu-1 deresi* (Belekle olan sınırı) ile ayrılmıştır. *Boğazak mahallesi*; Köprü çayının denize karıştığı yerin şeklinden dolayı bu ismi almış olup 1815-1820 yılları arasında Isparta-Şarkikaraağaç’dan göç alarak kurulmuştur. Daha önceden bu yörede Çerkez ve Kazakların yaşadığı ancak sıtma hastalığından dolayı bu bölgeyi boşalttıkları söylenmektedir. Halkın geçim kaynakları; hayvancılık, balıkçılık, turizm, narenciye ve pamuk üretimidir.

Beldenin batısında *Sahil mahallesi*; kuzey sınırı Ahmediye mahallesi; doğusunda *Köprüçayı*; güneydoğu kısmında *Kirse mevkinde* eskiden kilise olduğu bilinen alan bulunmaktadır. Ayrıca boğaz tarafında *Sazlı mevki* halk arasında saz denilen bitkilerden oluşan alana verilmiş isim, *Danacı mevki* hayvanların salınarak otlatıldığı yer, *Adayüzü mevki* ve *Köklük mevkinde* mevcut ormanın sökülerek açılan alanları bulunmaktadır. Boğazkent beldesine ait yer adlarından bazıları Şekil 4.20’deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.20. Boğazkent peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.13. Bucakköy

Bucakköy'ün Konya ilinden göç eden aileler tarafından kurulduğu söylenmektedir. Köyde 1272 hicri yılında yapılmış, alana ilk yerleşen ailenin evi bulunmaktadır. Köye daha önce *Beşkonak* ismi verilmiştir. Köydeki ağanın beş tane çocuğu olduğu ve her birine birer konak yaptırdığı, alana da bu yüzden Beşkonak dendiği söylenmektedir. Bucakköy; kuzey kısmı dağlarla, doğu kısmı Köprüçayı, güney kısmı ise Akbaş deresi ile sınırlandırılmış üçgen bir alanda kurulmuş orman köyü yapısındadır. Bucak; çay, ırmak kıyılarındaki tarla ile su arasındaki çayır, sazlık ve çalılık alanlar için kullanılmakta olup köye *Bucakköy* ismi verilmiştir. Köy halkının geçim kaynağı; tarım, hayvancılık ve az miktarda meyve yetiştiriciliğidir.

Köy; *Kabaklar*, *Aşağıoba* ve *Kuşçalı* mahallelerinden oluşmaktadır. *Kabaklar mahallesi*; üstü açıklık bir tepe üzerinde kurulmasından dolayı verilmiştir. *Aşağıoba mahallesi*; köyün merkez yerleşimine göre daha aşağıda su kenarında oluşmuş alana verilen yer adıdır. *Kuşçalı mahallesi*; alanda yaşayan Kuşçu Ali lakaplı bir kişiden dolayı verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Gavur harmanı*; tarihi yapı kalıntılarının bulunduğu tepelik alana verilen yer adı; *Sağrin deresi*; derenin sınırları başka yerlerde olmasından dolayı verilmiş isim; *Ballık tepesi*; arıların çiçek özü toplamak için çokça bulunduğu tepelik alana verilmiş yer adı; *Teketaşı*; geyiğin erkeğine halk arasında teke denmekte olup, buradaki kayalık alanda görülmelerinden dolayı verilmiş yer adı; *Geyik düneği tepesi*; geyiklerin konakladıkları, yuvalarının bulunduğu yer anlamında verilmiş yer adı; *Yapı mevki*; Selçuklu dönemine ait gözetleme kulesinin kalıntılarının bulunduğu alana verilen yer adı, *Sakaroğlu beleni*; köprüçay kenarında bulunan en geniş açıklık, düz arazinin bulunduğu alan olup alanda yerleşen kişinin lakabına verilen yer adı; *Gökgöz pınarı*; alandan çıkan su gözünün renginin mavimsi ve berrak olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Beşkavak mevki*; çınar (*Platanus orientalis*) ağacına halk arasında kavak denmekte olup, bu alanda büyük ağaçların olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kındıralık gediği*; *kındıra*: bir çeşit kamış; sazlık yer anlamlarında olup bu alanda ismini boğazın içinden gelerek oluşan suyun kenarındaki bitkilerden almaktadır; *Korucak deresi*; alanda eskiden zeytin ağaçlarının dikili olduğu, koru şeklinde olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Aktaş tepesi*; kayaç yapısının renginden dolayı tepelik alana verilmiş yer adı; *Ördüm mevki*; *ördüm*: hayvan sürüsünün gece veya sabaha karşı otlaması anlamında olup otlatmanın bu alanda yapılmasından dolayı verilmiş yer adı; *Gözlek mevki*; alanın en iyi gözlendiği yer manasında verilmiş isimlendirme; *Mercimeklik mevki*; eskiden mercimek üretiminin yapıldığı alana verilmiş yer adı; *Kuştaşı mevki*; alandaki kayaç yapısının küçüklüğünden dolayı, hafif yükseltili bir tepeye verilmiş yer adı; *Karaboynuz deresi*; keçiboynuzu (*Ceratonia siliqua*) ağaçlarının dere kenarında belirgin şekilde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Çorak mevki*; toprak yapısı aşırı tuzlu, verimsiz arazi yapısında olan alana verilen yer adı; *Üçtaş tepeleri*; tepelerin formundan dolayı verilmiş yer adı; *Hacıkayası*; kayalık alanın hemen yakınında yerleşen kişinin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Pelitli tarla*; meşe bitkisinin düz arazi üzerinde bolca yayılış göstermesinden dolayı verilmiş yer adı; *Kısık mevki*; köprüçayın regülatörün bulunduğu alana yakın, tepelerin şeklinden dolayı ırmak yatağının daralmasından dolayı verilen yer adı, *Yastam mevki*; yastam eğimli yer anlamına gelmekte olup, bu alan eğimli arazi yapısında oluşmaktadır;

Mollalarözü deresi; dere kenarında yerleşen ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Kızıltaş*; alandaki kayaç yapısının rengini tanımlayan yer adıdır. Bucakköy'e ait yer adlarından bazıları Şekil 4.21'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.21. Bucakköy peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.14. Burmahancı

Köyün *Burmancı* olan ilk ismi, 1962 yılında *Burmahancı* olarak değiştirilmiştir. Köyün ilk olarak Konya-Karaağaç, Manavgat-Sorgun ve Bademli köylerinden gelenler tarafından kurulduğu söylenmektedir. Halk arasında incir meyvesinin kurusuna *Buruk* denmekte ve bu köy civarında incir (*Ficus carica*) ağaçları bolca bulunmaktadır. Buruk ismi zaman içerisinde değişime uğrayarak Burmancı daha sonrada Burmahancı olmuştur. Köyün tarihi yaklaşık olarak 250 sene öncesine dayanmaktadır. Köyün geçim kaynağı; seracılık ve az miktarda pamuk üreticiliğidir.

Köy; *Merkez*, *Gebizler*, *Pazarağaç* ve *Gazaliçi* olmak üzere dört mahalleden oluşmaktadır. *Gebizler mahallesi*; Gebiz beldesinden gelen Macar Türklerinin yerleşmesiyle kurulmuştur. *Pazarağaç mahallesi*; eskiden halkın pazaryeri olarak kullandığı bir alan olması nedeniyle verilmiş yer adıdır. *Gazaliçi mahallesi*; alanın çevresinde meşe ağaçlarının bol bulunması ve bu ağacın sonbaharda dökülen yapraklarının yoğun bir gazal örtüsü oluşturmasından dolayı verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Akmezar tepesi*; alanda halk arasında yatır olduğu söylenen ve ermiş bir kişiye ait olduğu sanılan bir mezarın bulunduğu tepelik alana verilen yer adı; *Topuzkuyusu mevki*; *topuz*: köke yakın yerinde birkaç yaprağı olan, sapının tepesindeki kurşuni renkli dikenleri soyularak yenilebilen, meyveli bir çeşit bitkiye verilen ad; *Örencik mevki*; *örencik*: yaylalarda, hayvanların sulandığı su başı; *Aydaş gölü mevki*; devamlı su biriken bir alana verilen yer adı; *Çingçli mevki*; deniz kabuğuna halk arasında çingç denmekte ve bu alanda deniz kabuklarının bol

bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Boğalar mevki*; köy halkının hayvancılıkla uğraşmasından dolayı verilmiş yer adı; *Pelitlik mevki*; meşe (*Quercus cerris* ve *Q. infectoria*) ağaçlarının çok bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Çeşme mevki*; köyün kullandığı çeşmenin bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Çalı mevki*; alanın çalı türleriyle kaplı olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kocadipçik mevki*; *dipçik*: tarlaların sürülemeyen killi, kireçli kısmı olup geniş düz çayır alana verilmiş yer adı; *Çiftçi alanı*; geniş, düz arazi görünümünde tarım yapılan alan, *İslamca mevki*; alana toplumsal öğelerden dolayı verilmiş yer adı; *Kefenni tepesi*; eskiden alanda Rumların oturduğu ve bazı noktalarında mezarların bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Kelkemer köprüsü*; alanda küçük görünümde bir köprünün bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Seksen dönüm tepesi*; arazinin alansal olarak miktarı ile ilgili yer adıdır. Burmahancı köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.22'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.22. Burmahancı peyzaj karakterleri ve yer adları

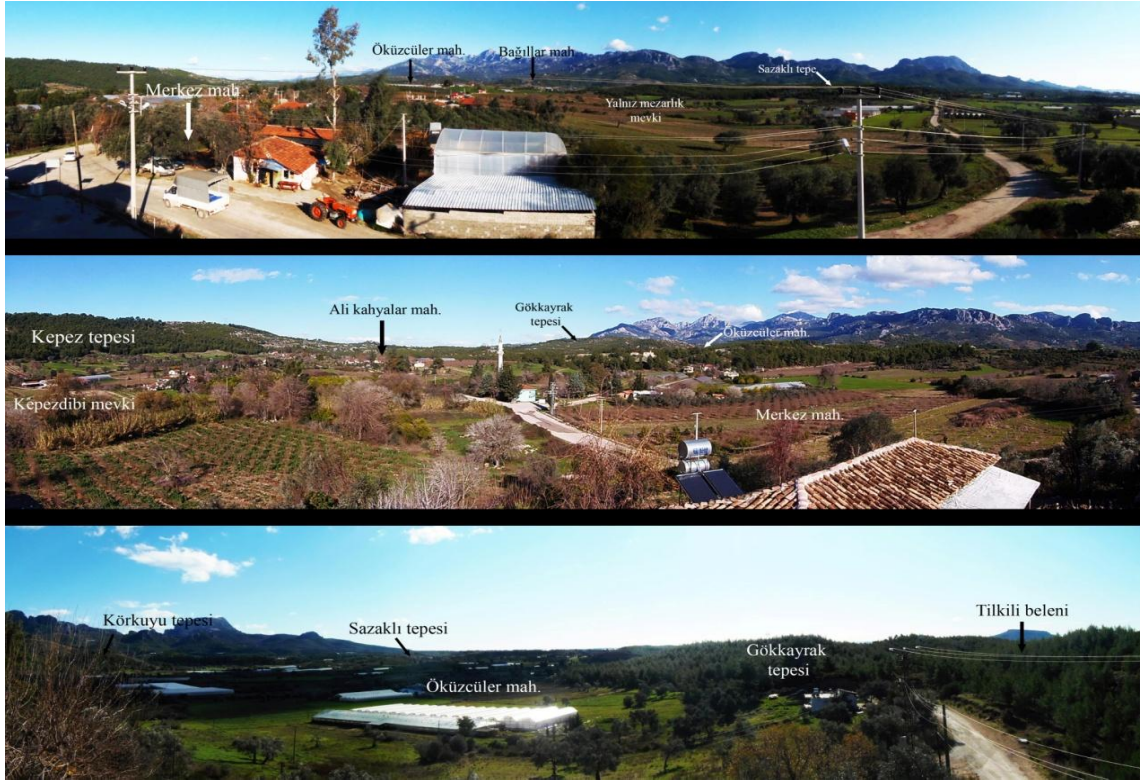
4.5.2.15. Büğüş

Köyden geçen derelerin bu alanda çok fazla kıvrılarak ve bir çok yerde bükülmüş gibi şekil almasından dolayı bu ismi aldığı söylenmektedir. Köy Kaştan-Çetince tarafından göç edenlerin ilk mahalleleri ile kurulmuştur. 1937'li yıllarda Gebiz'e bağlı iken daha sonra ayrılarak köy statüsü almıştır. *Alikiyalar* (Ali kahyalar) mevki köyün en eski yerleşim bölgesi olup *Kiya* Osmanlı zamanında dönemin ileri gelenlerine verilen isimdir. Köyün geçim kaynağı, seracılık, zeytin, narenciye, nar ve hayvancılıktır.

Köy; *Merkez*, *Bağllar* demirciler köyünden gelen bağll lakaplı kişiden dolayı verilen yer adı; *Öküzcüler* hayvancılıkla uğraşan bir ailenin mahalleyi kurması nedeniyle verilen yer adı; *Meteris* avcılarının gizlenme yeri anlamında olup Isparta'dan göçen bir aileden dolayı verilmiş yer adı; *Ecinler*, *Gavuryalı* tarihi konakların olduğu

bir bölge olup günümüzde azda olsa tarihi kalıntı bulunan alana verilmiş yer adı; *Ali kahyalar* olmak üzere 7 mahalleden oluşmaktadır.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Şeker deresi*; derenin kaliteli bir su kaynağından beslenmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Balımsultan deresi*; Öküzçüler mahallesine; yakın bir yerde, derenin yanında bulunan mezarlıktaki türbeden dolayı verilmiş yer adı; *Büğüş deresi*; şekil itibariyle çok fazla bükülerek alandan geçen su kaynağına verilen yer adıdır. Büğüş köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.23'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.23. Büğüş peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.16. Çakallık

Alan, Çakal aşiretinden göç eden ailelerin kurduğu bir köy olup, ismini bu ailelerin boy adından almıştır. Düz, geniş ve bataklık arazi yapısında kurulmuş bir köy yerleşimidir. Daha sonraları Çakallık bataklığı kanal açılarak kurutulmuş ve verimli araziler elde edilmiştir. Köy halkının önemli geçim kaynakları tarım ve seracılıktır. Köy, *Merkez*, *Köseler* (alana yerleşen ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adı) ve *Kır* (düzlük, geniş bir alan yapısında olmasından dolayı verilmiş) mahallelerinden oluşmaktadır.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Menekşelik mevki*; alandaki evlerin önlerindeki bahçelerden dolayı verilmiş yer adı; *Dallık mevki*; alanda bulunan bitkilerden dolayı verilmiş yer adı; *Akkuyular mevki*; alanda bulunan kuyudan dolayı verilmiş yer adı; *Kum mevki*; alanın toprak yapısının kumlu olmasından dolayı verilmiş

yer adı; *Giritlikesiği mevki*; Giritli göçmenlerin yerleştiği alana verilmiş yer adı, *Belkesiği mevki*; alanda bulunan ufak, yassı biçimdeki tepeye verilmiş yer adı; *Beşgözköprü mevki*; Beşgöz deresinin yanında bulunan araziye verilmiş yer adı; *Çelebi mevki*; alanda yaşayanların soy isminden dolayı verilmiş yer adı; *Ayvalık mevki*; alanda yetiştirilen meyveden dolayı verilmiş yer adı; *Ecik mevki*; alanda bulunan kişinin lakabından dolayı verilen yer adıdır. Çakallık köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.24'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.24. Çakallık peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.17. Çanakçı

Köy, Konya ilinden gelen ailelerin alana yerleşerek kurduğu bir yerleşimdir. Kuruluş tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte yaklaşık 250-300 yıl civarında olduğu söylenmektedir. Köyün isminin nasıl verildiği hakkında da kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak *çanak* kelimesinin; ağaçtan ve madenden yapılmış kap ve güneşte sertleşmiş ıslak toprak gibi anlamları bulunmaktadır. Köyün mahallesi bulunmamaktadır. Halkın geçim kaynakları arasında hayvancılık ve seracılık önemli yer tutmaktadır.

Köyde bulunan *İbrişimler mevki*; alana yerleşen ailenin soyisminin verilmesiyle oluşmuş yer adı olup ayrıca ibrişim, iplik anlamına gelmektedir; *Kemerağzı deresi*; dere üzerinde tarihi kemerli bir köprü bulunan yer adı; *Eğrek mevki*; küçük baş hayvanların gece yattıkları yer, ağıl anlamlarında kullanılmıştır; *Örüm mevki*; köylülerin ektikleri tarlaların toplu bulunduğu alan anlamında verilmiş yer adı; *Hasan Ali Gönen çiftliği mevki*; alanda arazisi bulunan kişinin isminden dolayı verilmiş yer adı; *Demirli kır*; büyük dut ağacına demirli denmekte olup bu alanda küçük tepelikte bulunmasından

dolayı verilmiş yer adı; *Kuyuluk mevki*; arazide su ihtiyacının karşılandığı kuyu bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Arpalık mevki*; köy yakınında, arpa ekimine elverişli tarlaya verilen yer adı; *Terelik mevki*; turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bitkiye tere (*Lepidium sativum*) denmekte olup, alanda yetişmesi nedeniyle verilmiş yer adı; *Sarıkuyusu mevki*; arazide su ihtiyacının karşılandığı kuyu bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Kavakdibi mevki*; çınar (*Platanus orientalis*) ağacına yörede kavak denmekte olup, alanda çınar ağaçlarının bol bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Bozyer mevki*; alanın toprak yapısının renginden dolayı verilmiş yer adı; *Taşlıtarla mevki*; arazinin üst kısmındaki taşlı yapının fazla olması ile verilen yer adıdır. Çanakçı köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.25'deki örneklemelerde verilmiştir.

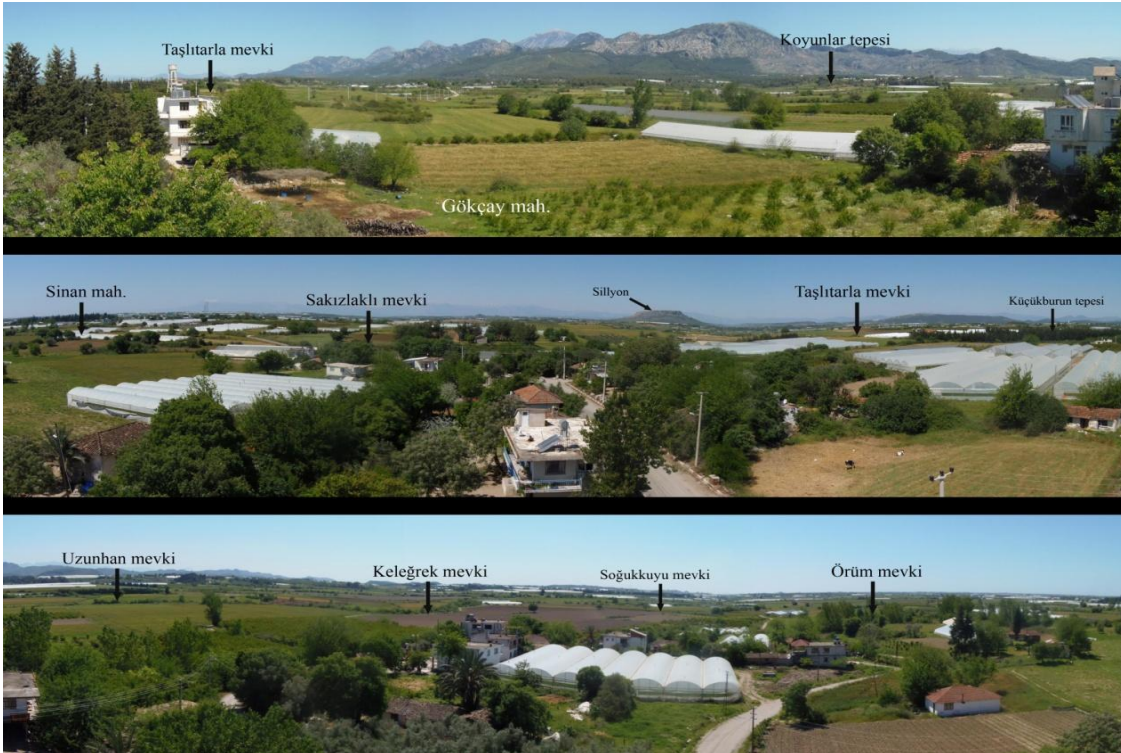
Şekil 4.25. Çanakçı peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.18. Çandır

Belde, Çandır ve Gökçay köylerinin 1995 yılında Çandır beldesi adı altında birleşmesiyle oluşmuştur. Köy, Zaimoğullarından bir ailenin buraya gelerek yerleşmesiyle, yaklaşık 250-300 sene öncesinde kurulduğu tahmin edilmektedir. Zaimoğulları sülalesinden üç kardeş ayrılarak Karadeniz, Adana civarı ve Serik civarı olarak üç farklı yere göç etmişlerdir. Bu yüzden Karadeniz bölgesinde yerleştikleri yerlerde, bu köyde verdikleri yer adlarıyla benzerlikler görülmektedir. *Çandır*; melez anlamına gelmekte olup, küçükbaş hayvanlardaki melez ırklar için kullanılmaktadır. Köy halkının geçim kaynağı; seracılık, pamuk üretimi, nar ve her türlü sebze yetiştiriciliğidir.

Köy; *Gökçay (Zaimler)*, *Sinan* ve *Fatih* mahallelerinden oluşmaktadır. *Gökçay mahallesi*; eski ismi Zaimler, alana ilk yerleşen sülalenin ismi olmasından dolayı mahalleye ismini vermiştir. Daha sonra alanda çok belirgin bir su kaynağı olmamasına rağmen mahalle gökçay ismini almıştır. *Sinan* ve *Fatih* mahallelerinin isimlerinin verilmesi daha yakın zamanda yapılmış olup, nedenleri bilinmemektedir.

Diğer yer adlarından bazıları *Kelköprü mevki*; alanda küçük bir köprünün bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Şişmen köprü*; alanda önemli bir geçiş sağlayan büyük bir köprünün bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Çağıl geçit mevki*; dere üzerinden çakıl taşlarının oluşturduğu geçit bulunan alana verilen yer adı; *Örüm mevki*; köylülerin ektikleri tarlaların toplu bulunduğu yer anlamında verilmiş yer adı; *Kır mevki*; ekim yapılmayan geniş, düz ve taşlı yapıdaki araziye verilmiş yer adı; *Allıbağ*; eskiden bir bağ olduğu düşünülen tarla alanına verilen yer adı; *Ebişler mevki*; alanda yerleşen ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Kumluca tepesi*; düz arazi içerisinde, kumlu toprak yapısında tepelik alana verilen yer adı; *Sakızlaklı mevki*; çitlenbik (*Pistacia terebinthus*) ağacına halk arasında sakızlak denmekte olup, alanda bu ağaçlardan yaygın biçimde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Mezar kır*; arazi içerisinde mezar bulunan, taşlı ve düz arazi yapısında alana verilen yer adı; *Yalnız mezar mevki*; alanda tek bir mezar bulunan araziye verilen yer adı; *Hacı Hasan örüm mevki*; alanda yerleşen kişinin lakabından dolayı ve tamamı bir kişiye ait araziye verilen yer adı; *Çorak mevki*; toprak yapısı tuzlu, verimsiz yapıda olan araziye verilen yer adı; *Uzunhan mevki*; geniş tarla görünümünde arazi yapısında olmasından dolayı verilen yer adıdır. Çandır köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.26'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.26. Çandır peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.19. Çatallar

Köyün isminin daha önceden ‘Çatanlar’ olduğu söylenmektedir. Köyün gençlerinin dışarıdan gelen yolculara karşı davranışlarından dolayı bu ismi aldığı düşünülmektedir. Köy Çakaloğlu aşiretinden gelenlerin yerleşmesiyle kurulmuştur. Köyün kuruluş tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte, köyde tarihi bir cami bulunmaktadır. Köyde temel geçim kaynakları olarak hayvancılık ve seracılık ile uğraşılmaktadır.

Köy; *Merkez*, lakaptan dolayı *Sülüler*, bir kan davasından meydana gelen olaydan dolayı *Kafalar*, dağ yamacındaki konumundan dolayı *Kıyıköy*, yaşayanların boyu kısa ve total olanların fazla olmasından dolayı *Çomaklar*, alandan geçen dere kenarında yetişen saz bitkilerinden dolayı *Aksaz*, eciroğlu lakaplı birinin mahalleyi kurmasından dolayı *Ecirler*, eskiden ayakkabı tamiri yapanlara verilen bir isimden dolayı *Manavlar* adı verilen 8 mahalleden oluşmaktadır.

Diğer yer adlarından *Çamurtepe mevki*; kışın yağışlardan dolayı alanın çamurla kaplanmasından ismini aldığı söylenmekte; *Kırıkçalı mevki*; hayvanların özellikle de devenin bu alanda fazlaca otlatılması nedeniyle, bitki örtüsündeki devamlı tahripden dolayı verilen yer adı; *Çakallıkkırı mevki*; geniş, düz arazi yapısında eskiden çakalların bulundu alana verilmiş yer adı; *İğne mevki*; alanın topoğrafik formundan dolayı verilmiş yer adı; *Sülüler mevki*; kişiye verilen lakaptan gelen yer adı; *Küçük aksu*; Aksu çayına dökülerek besleyen küçük bir dere; *Kırkgeçit deresi*; yörüklerin göç yolu üzerinde önemi bulunan ve kırık yerinden geçildiği söylenen dere; *Sarıkaya mevki*; alanın toprak ve taş renginden dolayı verilen yer adı; *Halaş mevki*; alana toplumsal öğelerden dolayı verilmiş yer adı; *Uzunkavak deresi*; derenin kenarında çınar ağaçlarının belirgin şekilde ve büyük olarak bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Abdallar tepesi*; alanda yaşayan kişinin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Çaltılı tepesi*; alanda bol miktarda karaçalı (*Paliurus spina-christii*) bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Sarıyar tepesi*; tepelik alanın toprak yapısından ve dik yamaçları olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Tülü tepe*; *tülü*, toprak altında yetişen ak ve yumru gövdesi yenilen, ince, yeşil yapraklı bir çeşit bitki olup, bahsedilen bitkinin yoğun olarak bulunduğu tepeye verilen yer adı; *Sınaz tepe*; buğday topladıktan sonra çıkan samanların tarlada tepe şeklinde yığılmasıyla oluşan şekilden dolayı verilen yer adıdır. Çatallar köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.27’deki örneklemelerde verilmiştir.

4.5.2.20. Demirciler

Köy, eski tarihlerde Karavuz mevkisinde yaşayan insanların demircilik mesleğiyle uğraşmaları ve bu mevkiden köye girişte demir bir kapının bulunmasından dolayı *Demirciler* ismini almıştır. Köyün, Isparta-Sütçüler bölgesinden gelen ailelerin yerleşmesiyle kurulduğu söylenmektedir. Köy halkının başlıca geçim kaynakları arasında, hayvancılık ve zeytincilik önemli yer tutmaktadır. Bunun yanı sıra kekik, şalba ve mersin bitkilerinin farklı bölümleri toplanarak değerlendirilmektedir.

Şekil 4.27. Çatallar peyzaj karakterleri ve yer adları

Köy; *Sarıcaalan* mahallenin kurulduğu alanın hemen üzerinde bulunduğu kayaç yapısının renginden dolayı verilmiş yer adı; *Kaştanlar* Kaş yöresinden gelmiş insanların oluşturduğu mahalle olması açısından verilmiş yer adı; *Siğilli* yörede ağaç yarmak için kullanılan demir alete verilmiş yer adı; *Makmara* mahallede bulunan makmara mezarlığından dolayı verilmiş yer adlarına sahip mahallelerinden oluşmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Toprak tepe*; düz alan içerisinde, küçük bir tepe görünümünde alana verilmiş yer adı; *Suludere*; su yatağı geniş ve akış hızı yüksek dereye verilmiş yer adı; *Gökbel*; iki geçit yerinin birleştiği alanın kayaç yapısı renginden dolayı verilmiş yer adı; *Gökbel sivrisi*; Gökbel'in hemen üzerindeki dik, yamaç yapıdaki alana verilmiş yer adı; *Kuzyaka*; güneşi az gören, kuzey bakısı fazla olan alana verilmiş yer adı; *Sultanca dere*; kişi isminden dolayı dereye verilmiş yer adı; *Camiyığı mevki*; eskiden cami alanı olarak kullanılmış ve cami kalıntılarının bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Kekikli mevki*; alandaki kekik (*Origanum onites*) bitkisinin bolluğundan dolayı verilmiş yer adı; *Sazaklı mevki*; alanda vadi boyunca mersin (*Myrtus communis*) bitkisinin bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Andızdibi mevki*; servi (*Cupressus sempervirens*) ağaçlarına yörede andız denilmekte olup bu alan içerisinde yaygın olarak bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Akkaya tepesi*; tepe üzerindeki kayaç yapısının renginden dolayı verilmiş yer adı; *Çiçekli tepe*; Kaştanlar mahallesinin hemen üst kısmında, erik gibi meyve ağaçlarının bol bulunduğu tepelik alana verilmiş yer adı; *Kireçtaşı pınarı*; su kaynağının bulunduğu alanın kireçli yapıda olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kocaçukur tepesi*; tepelik alan üzerinde geniş bir alanda çukur yapısında olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Düvertaş*; alanda bulunan kayaç yapısının formundan dolayı verilmiş yer adı; *Kale mevki*; tarihi kalıntıların

bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Sandal tepesi*; sandal (*Arbutus andrachne*) ağaçlarının bulunduğu tepelik alana verilmiş yer adı; *Sarpdağ*; çok dik arazi yapısına sahip dağ formuna verilmiş yer adı; *Karaca ağaç yaylası mevki*; alanda karaçalı (*Paliurus spina-christii*) bitkisinin belirgin şekilde yayılış göstermesinden dolayı verilmiş yer adı; *Gavuryolu tepesi*; tarihi bir ticaret yolunun üzerinden geçtiği tepeye verilmiş yer adı; *Alıç gediği*; alıç (*Crataegus monogyna*) bitkisinin bulunduğu, yamaç arazi yapısında bulunan alana verilmiş yer adı; *Ballıklı tepesi*; alanda kekik bitkisinin bulunmasından dolayı, arıların bal özü almak için yoğun şekilde bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Ayaklı oluk mevki*; derenin içerisinde su kaynağı çıkan yere verilmiş yer adı; *Sıddık kuyusu*; alanda yaşayan kişi isminden dolayı verilmiş yer adı; *Zeytinli mağarı*; su kaynağının çevresinde bulunan zeytin (*Olea europea*) ağaçlarının varlığından dolayı verilmiş yer adı; *Çavdar gediği*; eski yıllarda çavdar (*Secale cereale*) üretimi yapılan alan olmasından dolayı verilen yer adıdır Demirciler köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.28'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.28. Demirciler peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.21. Deniztepesi

Köyün yerleşimi çok eski tarihlere dayanmakta fakat kesin tarih bilinmemektedir. Köyün ilk yerleşimi şu andaki Deniztepesi olarak adlandırılan tepenin yamacında, merkez mahalle olan alanda oluşmuş, daha sonra aşağı kesimlere doğru yayılmıştır. Tepe 178 rakımlı olup, buradan Akdeniz gözlemlenebildiği için *Deniztepesi* adını almıştır. Rivayetlere göre, eski zamanlarda denizin bu tepelik alana kadar

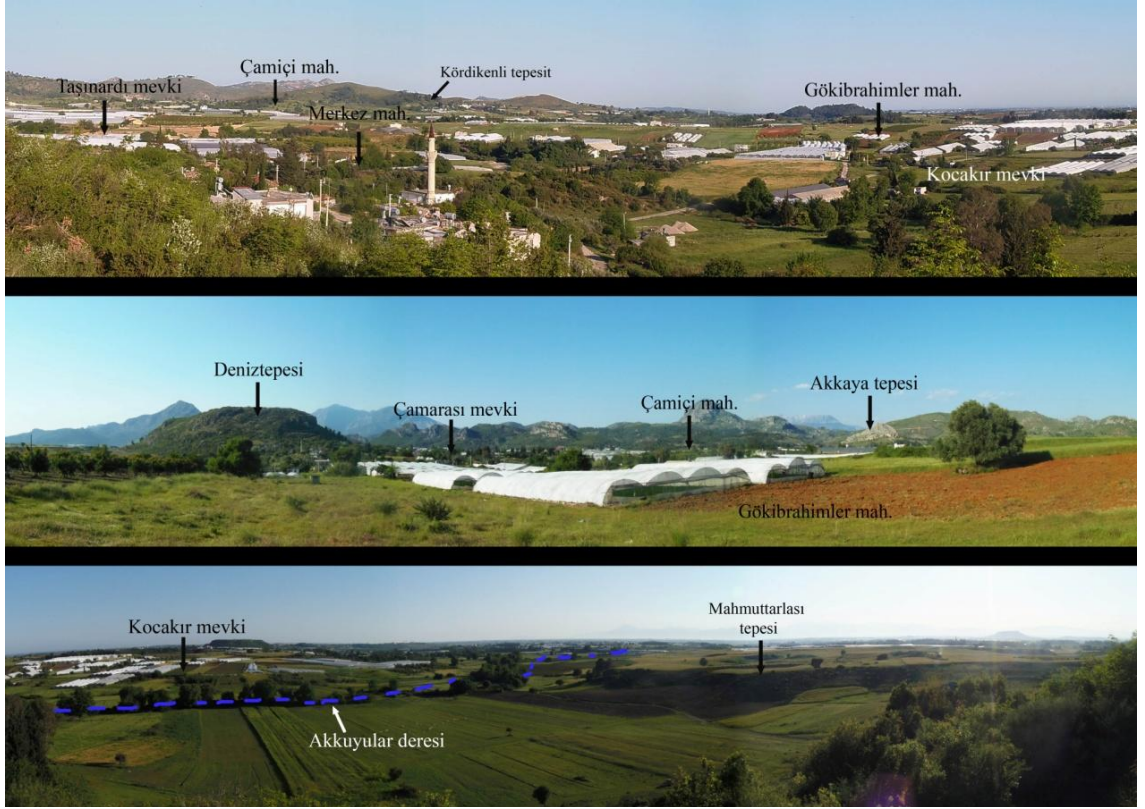
gelmekte ve tepenin bazı kısımlarında tekne bağlamak için demir halkaların bulunduğu söylenmektedir.

Köy; *Merkez, Müdürler, Kemişler, Şeref, Cinlicami, Hacinebiler, Gökibrahimler, Çamiçi, Karadeliler, Kocapelit* ve *Kocakır* mahallelerinden oluşmaktadır. *Müdürler mahallesi*; alanda yaşayan kişinin mesleğinden dolayı aldığı lakaptan verilmiştir. *Kemişler, Şeref, Hacinebiler mahalleleri*; alana ilk yerleşen ailelerin lakaplarından dolayı verilmiş yer adlarıdır. *Cinlicami mahallesi*; arazide eskiden kalma yıkık bir cami kalıntısının bulunmasından dolayı verilmiş yer adıdır. *Gökibrahimler mahallesi*; alanda yaşayan kişilerin gözlerinin mavi renkli olmasından ve ailenin lakabından dolayı verilmiştir. *Çamiçi mahallesi*; alanı kızılçam (*Pinus brutia*) ağaçlarının belirgin biçimde çevrelemesinden dolayı verilmiş yer adıdır. *Karadeliler mahallesi*; alanda yaşayan insanların esmer renkli olmasından dolayı verilmiş isimdir. *Kocapelit mahallesi*; çok büyük meşe ağacının bulunduğu alana verilmiş yer adıdır. *Kocakır mahallesi*; alanın çevresi çok verimli olmayan, geniş düzlük arazi yapısında olmasından dolayı verilmiş yer adıdır. Köy halkının geçim kaynağı; tarım ve hayvancılıktır. Ayrıca ünlü Serik bıçaklarının yapım ustaları da bu köyden çıkmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Akyar mevki*; toprak yapısını kireçli olduğu ve hafif yamaç yapıdaki araziye verilmiş yer adı; *Kuyucular mevki*; alanda yaşayan ailenin soy isminden dolayı verilmiş yer adı; *Kısık deresi*; orman ile düz arazinin birleştiği yapı olarak dar alandan geçen dereye şekli ile verilen yer adı; *Itarlar mevki*; alanda yerleşen ailenin soyisimlerinden dolayı verilmiş yer adı; *Taşınardı mevki*; tepelik alanın hemen arkasından bulunan düz arazi yapısında olan mevkiye verilmiş isim; *Akkaya tepesi*; tepedeki kayaç yapısının renginden dolayı verilmiş yer adı; *Akkaya deresi*; Akkaya tepesi'nin hemen yanından geçen dereye verilmiş yer adı; *Yalnızmezar mevki*; alanda tek bir mezar bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kördikenli tepesi*; halk arasında cehri (*Rhamnus alaternus*) bitkisine kördiken denmekte olup bu tepelik alanda bol miktarda yetişmesi nedeniyle verilmiş yer adı; *Kördikenli mevki*; Kördikenli tepesinin hemen altında, düz arazi yapısına sahip mevkide kördiken bitkisinin yayılış göstermesinden dolayı verilmiş yer adı; *Gölbecik tepesi*; tepelik alanda büyük bir taş kütesinin altından çıkan su kaynağı nedeniyle verilmiş yer adı; *Kızılöz deresi*; derenin geçtiği arazideki toprak yapısının kırmızı renkli olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Karabacaklar mevki*; alana ilk yerleşen ailenin lakabından dolayı verilen yer adıdır. Deniztepesi köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.29'daki örneklemelerde verilmiştir.

4.5.2.22. Dikmen

Dikmen tepesi ve Kargılı tepesi olmak üzere iki tepe üzerine kurulmuş eski bir köy yerleşimidir. Köye kuzey kısmında bulunan dik ve konik yapıdaki tepe şeklinden dolayı Dikmen denilmektedir. İlk olarak alana 1883 yıllarında Selanik civarından gelen aileler yerleştirildiği köye daha sonraları tepelerin altındaki düzlük alanlara yörükler yerleşerek bugünkü köyü kurmuşlardır. Köyün mahallesi bulunmamaktadır. Köy halkının başlıca geçim kaynağı son yıllarda hızla gelişen turizm olmuştur. Bunun yanında sera ve tarım faaliyetleri de yapılmaktadır.

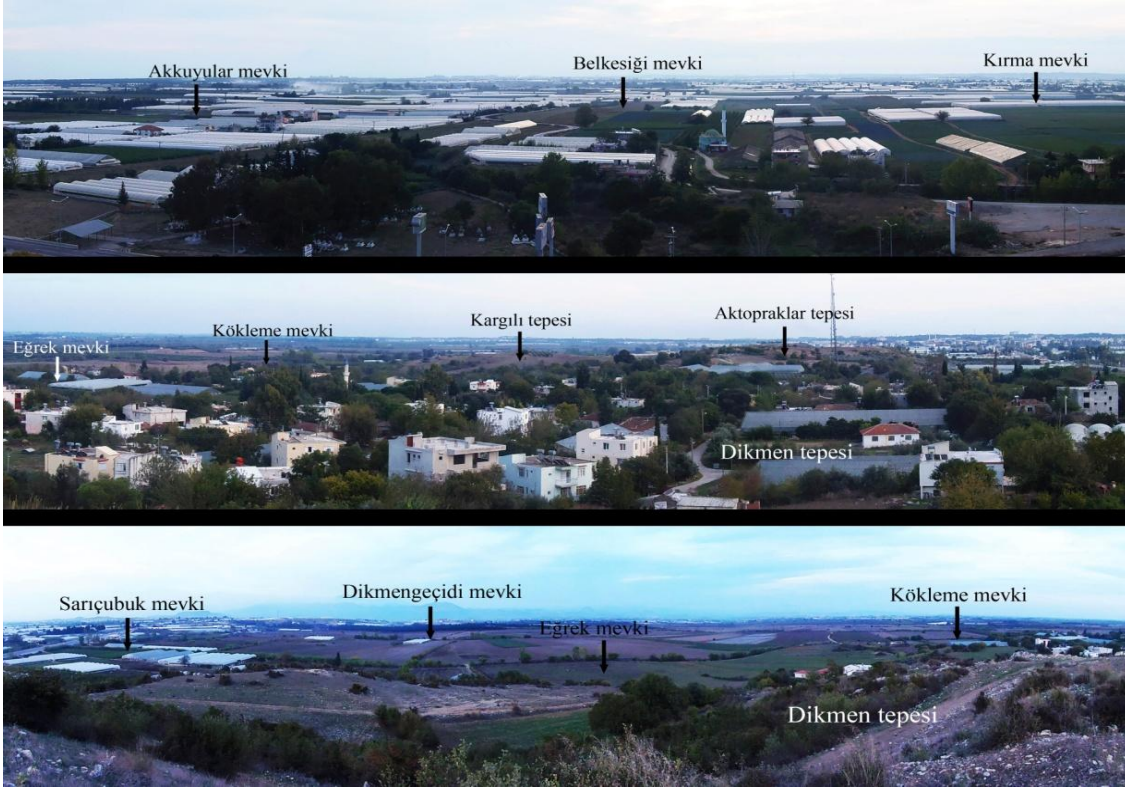

Şekil 4.29. Deniztepesi peyzaj karakterleri ve yer adları

Köyde bulunan yer adlarından bazıları *Kargılı tepe*; tepelik alanın kenarında kargı (*Arundo donax*) bitkisinin yetişmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Aktopraklar*; arazinin toprak renginin beyaz olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Dikmen tepesi*; tepenin şeklinin sivri, koni biçiminde olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Dikmen geçidi*; Dikmen tepesinin altından diğer tepelik alanlara geçilen bölgeye verilmiş yer adı; *Paşa kemeri*; tarihi bir köprünün bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Saraçlar tepesi*; alanda yaşayan kişinin mesleğinden dolayı verilmiş yer adı; *Sarıçubuk mevki*; alanda tarım yapılmasından dolayı verilmiş yer adı; *Yılanlıgöl mevki*; alanda oluşan su birikintileri ve çevresinde yılanların bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kökleme mevki*; ormanlık ve çalılık alanın köklenerak temizlenmesi sonucu açılmış alana verilmiş yer adı; *Eğrek mevki*; hayvanların toplu olarak barınması için oluşturulmuş bölgeye verilmiş yer adı; *Yılanlıöz deresi*; derenin etrafında yılanların çok bulunmasından dolayı verilen yer adıdır. Dikmen köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.30'daki örneklemelerde verilmiştir.

4.5.2.23. Dorumlar

Dorum, deve yavrusuna verilen isimdir. Yörüklerin yaşamlarında önemli yer tutan devenin, eski yıllarda bu köyde bolca bulunduğu ve yetiştirildiği söylenmektedir. Köyün yerleşimiyle ilgili 1936 yılına ait resmi kayıtlar bulunmakta, fakat yerleşimin çok daha eskilere dayandığı söylenmektedir. Köyün başlıca geçim kaynakları susam, pamuk, buğday, nar, narenciye, zeytin, seracılık ve az miktardaki hayvancılıktır.

Şekil 4.30. Dikmen peyzaj karakterleri ve yer adları

Köy *Merkez*, yörüklerin güz zamanında yerleştiği *Güzyurdu*, yerleşimin yakın zamanda gerçekleştiği *Yeniköy*; dağ yamacında bulunan *Kıyıköy*; sarı renkli taş yapısının alanda bolca bulunduğu *Kayrak*; mahalleyi kuran kişinin lakabı ile anılan *Ahmetkiyalar* olmak üzere 6 mahalleden oluşmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Çepersan mevki*; çeper: bahçe ve tarlaları ayırmakta kullanılan çit anlamında olup alanda bu çitlerden bulunduğundan dolayı verilmiş yer adı; *Yanıkköy (küpeliler)*; yerleşimin yangından zarar görmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Çamur tepe*; çukurluklar içerisinde, çoğunlukla su birikintileri görülen tepelik alana verilmiş yer adı; *Gökçeler mevki*; alandaki gözlenen renk baskınlığından dolayı verilmiş yer adı; *Dereli mevki*; arazinin içerisinde dere geçmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Çalış deresi*; kişi lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Davulseki*; alanın topografik yapısından dolayı verilmiş yer adı; *Geren mevki*; verimsiz, tuzlu, ve çorak toprak yapısındaki alana verilmiş yer adı; *Kirişliseki mevki*; alanda bolca yetişen kiris (*Asphodelus aestivus*) bitkisinden dolayı verilmiş yer adı; *Avdalı tepesi*; tepede zakkum (*Nerium oleander*) bitkisinin bolca bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Ören tepe*; tepelik alanda eski yerleşim kalıntılarının bulunduğu tepe; *Sinaz tepe (tinaz tepe)*; buğday topladıktan sonra çıkan samanların tarlada tepe şeklinde yığılmasıyla oluşan şekilden dolayı verilen yer adıdır. Dorumlar köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.31'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.31. Dorumlar peyzaj karakterleri ve yer adları

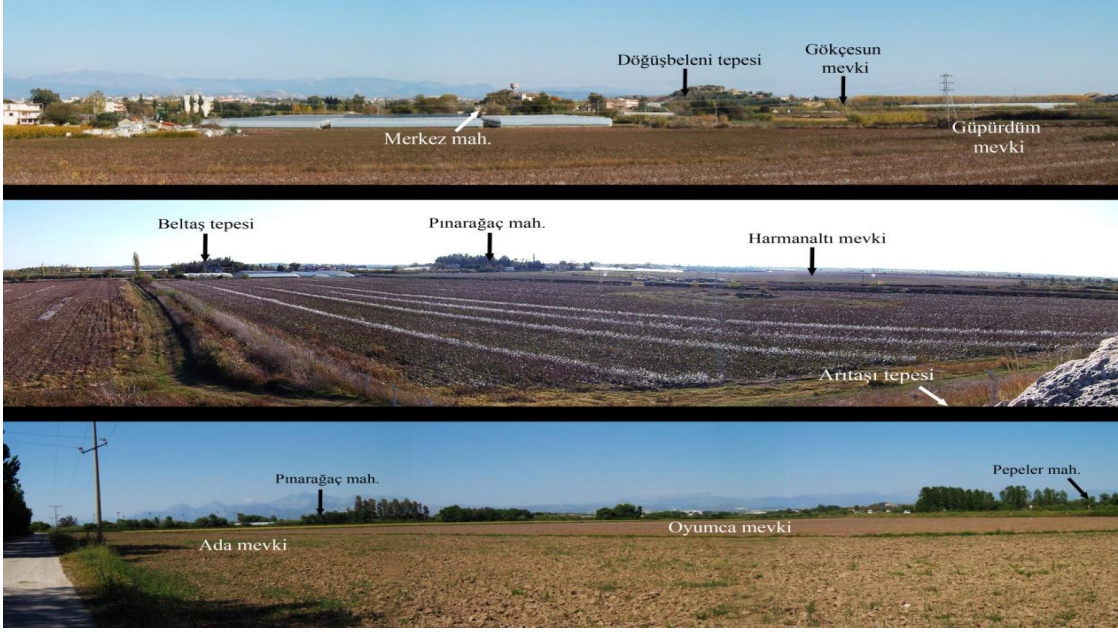
4.5.2.24. Eminceler

Eğirdir-Anamas yaylasından, Eski-yörük aşireti olan göçerlerin alana yerleşerek oluşturduğu bir köydür. Eski ismi *Pınarağaç* köyü olup, daha sonra *Eminceler* ismini almıştır. Köyün kuruluş tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, köydeki mezarlıklardan çok eski tarihlere dayandığı söylenebilmektedir. Köyün ismi, burada yaşayan halkın emin, güvenilir kişiler olarak tanımlanmasından dolayı *Eminler* olarak verilmiş daha sonra isim dönüşerek *Eminceler* halini almıştır. Halkın geçim kaynağı; seracılık, pamuk, mısır yetiştiriciliğidir.

Köy; *Merkez*, *Pınarağaç* ve *Pepeler* mahallelerinden oluşmaktadır. *Pınarağaç mahallesi*; alanda ağaçlık bir alanda bulunan su kaynağından dolayı verilmiş isim olup, alana ilk yerleşimin kurulduğu bölgedir. *Pepeler mahallesi* ise alana ilk yerleşen ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Sivri Yusuf lar tepesi*; alanın yakınında yaşayan kişinin lakabından dolayı, şekil itibariyle sivri olan tepelik alana verilmiş yer adı; *Yassı Yusuf lar tepesi*; alanın yakınında yaşayan kişinin lakabından dolayı, şekil itibariyle yassı olan tepelik alana verilmiş yer adı; *Keltepe*; tepelik alanın yalnızca taş ve kayalık yapısı ve görüntüsünden dolayı verilmiş yer adı; *Timtir mevki*; alanda yaşayan kişinin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Arıtışı tepesi*; arıların kovan dışına çıkarak, kayalık alanda bal yaptıkları alana verilen yer adı; *Ada mevki*; içi, bataklık ve sazlıklarla, kenarları çayırırlarla kaplı otlak görünümünde olan araziye verilmiş yer adı; *Batak deresi*; derenin çevresi bataklık arazi görünümünde olan araziye verilmiş yer adı; *Köyyeri tepesi*; köyün eski yerleşiminin bulunduğu tepeye verilmiş yer adı; *Oyumca mevki*; arazi örtüsü fundalık ve çalılık olan alana verilmiş yer adı; *Güpürdüm mevki*; arazinin por taşlı, altı boş yapıda olmasından kaynaklı verilmiş yer adı; *Gökçesun deresi*; derenin su renginden dolayı verilmiş yer adı; *Tekdutyeri mevki*; alanda büyük bir dut (*Morus alba*)

ağacının bulunmasından dolayı verilen yer adıdır. Eminceler köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.32'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.32. Eminceler peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.25. Eskiyörük

Köy ismini Eskiyörük aşiretinin bu alana yerleşmesi ile almıştır. Göçerler Orta Asya'dan önce Erzurum-Horasan'a, oradan Konya-Karaman bölgesine daha sonrada bu bölgeye yerleşmişlerdir. İlk olarak 14 çadır aile olarak yerleşilmiş, daha sonra 25 çadır aile daha gelerek köyün ilk yerleşimlerini oluşturmuşlardır. Köyde hayvancılıkla uğraşılmasından dolayı dağınık bir yerleşim yapısı görülmektedir. Köyün geçim kaynağı; tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır.

Köy; *Canlar*, *Konak*, *Karabaşlar* ve *Kır* mahallelerinden oluşmaktadır. *Canlar mahallesi*; alana ilk yerleşen ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adıdır. *Konak mahallesi* (Civelek çiftliği); büyük bir arazinin tek bir kişinin sahip olduğu ve bu alanda çiftlik ile büyük bir konağın bulunmasından dolayı verilmiş yer adıdır. *Karabaşlar mahallesi*; halkın yünden ördükleri siyah renkteki başlıkları giymelerinden dolayı verilmiştir. *Kır mahallesi*; ekim yapılmayan geniş, düz araziye verilmiş yer adı olarak belirtilmektedir.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Kırışıklar mevki*; ihtiyar insanların alanda sayıca çok olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Akçalılar mevki*; akçası, parası olan varlıklı, zengin anlamında olup bu kesimde yaşayanlar için verilmiş yer adı; *Civarlar mevki*; köyün çevresinde, civarında olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Çorlan deresi*; çorlan: küçük su birikintilerine verilen isim olup alandaki derenin küçüklüğünden dolayı verilmiş dere adıdır; *Bababeleni tepesi*; tepelik alan içinde evliya mezarı olduğu söylenen bir mezar bulunmaktadır ve bu yüzden halk arasında bu isim yaygın olarak kullanılmaktadır; *Uzunkız mevki*; arazi içinde evliya mezarı olduğu söylenen bir

mezardan dolayı verilen yer adı; *Gavurkemer mevki*; Koducak deresinin üzerinde bulunan, tarihi kemerli bir köprünün bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kır mevki* (*çiniler kır*); ekim yapılmayan geniş, düz ve taşlı yapıdaki araziye verilmiş yer adı; *Aritaşı mevki*; arıların kovanlardan çıkararak bal yaptıkları kayalık alana verilmiş yer adı; *Koducak deresi*; koducak küçük sığa anlamına gelmektedir ve koducak tepesinin yakınından geçen dereye verilmiş yer adı; *Koducak tepesi*; koducak küçük sığa anlamına gelmekte olup alandaki hayvancılık faaliyetlerinden kaynaklanan yer adıdır. Eskiörük köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.33'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.33. Eskiörük peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.26. Etler

Köyün önceki ismi *Işıklar* olup, köye nüfus sayımı için gelen görevlilerin köy çocuklarının elbisesiz, yarı çıplak halini görünce “Bunlar niye et et, kıyafetsiz, çıplak geldiler” diye konuşmaları ve köyün ismi *Etler* olsun demeleri üzerine değiştirmişlerdir. Işıklar ismi, köyün kurulduğu alanın bakışından dolayı günışığını çok iyi alması ve uzun süre aydınlık kalması nedeniyle verildiği söylenmektedir. Köyün geçmişi 250-300 yıl öncesine dayanmaktadır. Köye ilk yerleşen ailenin Isparta'nın Yalvaç ilçesinden geldiği bilinmektedir. Köy, Akdağ ile doğuda Ovacık dağı arasında Çakallı tepe mevkisinden doğan Etler deresi boyunca kurulmuştur. Köyün geçim kaynağı; küçükbaş hayvancılık olmakla birlikte bölgede yetişen kekik, mersin yaprağı, şalba otlarının satışı da yapılmaktadır.

Köy; *Merkez* ve *Hapillar* mahallelerinden oluşmaktadır. *Hapillar mahallesi*; yakın zamanda verilmiş bir isim olup, alandaki köy halkının hastalıklar dolayısıyla çok fazla hap kullanmasından dolayı verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Maşat mevki*; tepenin aşıldığı yer anlamında verilmiş yer adı; *Ağalıyaylası mevki*; gece, kırdan yatırılan koyun sürüsünü korumak için yapılan, genellikle zakkum (*Nerium oleander*) bitkisinden çit yapılarak oluşturulan hayvan barınaklarının bulunduğu yerin adı; *Yörük yurdu alanı*; göçerlerin yazın köy civarına, hayvan sürülerini getirdikleri zaman konakladıkları yere verilen yer adı; *Eğelcem mevki*; alanda yetişen bir bitkiye yörede verilmiş yer adı; *Taşdibi mevki*; düz, tarla alanının hemen bitiminde bulunan büyük bir kayaç yapısına verilmiş yer adı; *Arılıtaş*; kovandan çıkan arıların bal yaptıkları kayalık alandan dolayı verilmiş yer adı; *Akbük mevki*; beyaz renkli taş yapısının araziye kaplamış olmasından dolayı verilmiş yer adı *Katrancık mevki*; ardıç (*Juniperus oxycedrus*) ağacının alanda bol bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Sarmaşıklı mevki*; orman sarmaşığı (*Hedera helix*) bitkisinin alanda çok yoğun bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Tolbaşı mevki*; *tol*: taş kemer veya taş kemerlerle yapılmış ev anlamında olup Osmanlı zamanından kalmış ören yeri bulunan alana verilmiş yer adı; *Doğancık mevki*; bölgede doğancık adı verilen çitlenbik (*Celtis australis*) ağacının yoğun olarak bulunduğu alana verilen yer adı; *Civcer mevki*; çiğdem (*Crocus sp.*) çiçeğine verilen isim olup bu alanda Çiğdem'in bol bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Gölcük mevki*; kışın suyun toplandığı ve uzun süre kaldığı yere verilen isim; *Gökkayrak mevki*; alandaki taş yapısının mavimsi renkte olmasından kaynaklanan yer adı; *Kızıldarı mevki*; eski yıllarda ekilen bir çeşit mısır cinsinin olduğu alana verilen yer adı; *Aktaş mevki*; beyaz renkteki taş yapısından dolayı verilmiş yer adı; *Gökgedik*; iki tepenin arasında kalan alanın mavimsi taş yapısından dolayı verilmiş yer adı; *Tesbihçukuru mevki*; tesbih ağacının (*Styrax officinalis*) çukur bir arazi yapısında çok miktarda bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Asardibi mevki*; tarihi kalıntıların bulunduğu tepenin, alt kısmına verilmiş yer adı; *Karanbelen mevki*; karan, halk arasında yapışkan ve kokulu yaprağı olan, bodur funda boyunda dikensiz bir bitkiye (*Ditrichia viscosa syn. Ononis viscosa*) verilen isim olup tepelik bir alanda bu bitkiden bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Yaylacık mevki*; Akbaş ve diğer birkaç köyden alana, yazı geçirmek için gelenlerin konakladıkları yere verilen isim; *Ahmet ali yurdu alanı*; şahıs isminden gelen yer adı; *Karapirnal tepesi*; meşe (*Quercus infectoria*) ağacının alandaki bolluğundan dolayı verilmiş yer adı; *Çakaltaşı tepesi*; eskiden çakalların bulunduğu tepelik alana verilmiş yer adı; *Kışlak beleni*; köylülerin kışı geçirmek için yerleştikleri alana verilen yer adı; *Akça mağar*; su kaynağının renginden dolayı verilmiş yer adı; *İğdiş mevki*; alanda mağara (in) bulunmasından dolayı verilen yer adı; *Kızılyer mevki*; alanın toprak renginden dolayı verilmiş yer adı; *Değirmen deresi*; dere üzerinde değirmen bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Arapharmanı mevki*; şahıs lakabından kaynaklanan yer adı; *Demirlik mevki*; demircilik yapan bir ailenin alanda yaşamasından dolayı verilmiş yer adı; *Manastır pınarı*; köyün içme suyunun geldiği pınara verilen isim; *İnceler mevki*; şahıs lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Boğazağzı mevki*; yeryüzü şekillerinin konumundan dolayı verilmiş yer adı; *Hurmalıaltı mevki*; alanda hurma ağaçlarının yoğun olduğu yer adı; *Kömür ocağı mevki*; kömür çıkartılan yerin çevresine verilmiş yer adı; *Dikmen*; köyün üst kısmında bulunan tepelik, geniş alana verilen yer adı; *Balımsultan deresi*; kişi isminden dolayı verilen yer adıdır. Etler köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.34'deki örneklemelelerde verilmiştir.

Şekil 4.34. Etler peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.27. Gebiz

Serik ilçe olmadan önce, Gebiz ‘*macar köyü*’ olarak bilinmektedir. Macar Türkleri ilk önceleri *Adana*’nın *Gebze* ilçesine yerleştirilmiş, daha sonra bu bölgeye taşındıklarında buraya geldikleri yerin isminin verildiği söylenmektedir. Bu isim zaman içerisinde değişime uğrayarak “*Gebiz*” halini almıştır. İlk yerleşim, alanın Karapınar mahallesindeki yüksek kesimlerde kurulmuş, daha sonraki yerleşimler ovanın düzlük alanlarına doğru genişlemiştir.

Belde; *Atatürk, Kahyalar, Karapınar* ve *Yunuslar* olmak üzere 4 mahalleden oluşmaktadır. *Yunuslar mahallesi*, ilk yerleşen kişinin yunus isminde olmasından dolayı verilmiştir. *Karapınar mahallesi*, alanda bulunan su kaynağından dolayı verilmiş bir isimdir. *Kahyalar mahallesi*, mesleği kahyalık olan bir kişinin bu alanda yaşamasından dolayı verilmiş isimdir.

Diğer yer adlarından bazıları *Kapız çayı*; ağzı dar bir açıdan geçen dereye verilen yer adı; *Kızılcaova mevki*; düzlük geniş arazide arpa, buğday, susam, mısır gibi hububatların bolca yetişmesinden ve alandaki belli zamanlarda öne çıkan yoğun tarım deseninin renginden dolayı verilen yer adı; *Camicivari mevki*; eski bir caminin bulunması ile verilen yer adı; *Göllü tepe*; tepelik alanın üzerinde çoğu zaman su birikintilerinin oluşturduğu yapıya verilmiş yer adı; *Nurullar*; alana ilk yerleşen kişinin isminin verildiği yer adı; *Yalçı tepesi*; Yumaklar, Töngüşlü ve Gebiz arasında sınır oluşturan tepenin, düzgünleşmiş, parlak taş görünümünde olmasından dolayı verilmiş yer adı; *İncirli çeşme*; tarihi bir çeşmenin kenarında incir ağaçlarının bulunması ile verilen yer adı; *Kocaçeşme mevki*; alanda su ihtiyacını karşılayan, büyükçe bir çeşmenin

bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Hamamçeşme mevki*; hayvancılığın yaygın olarak yapılmasından dolayı kaynak sularının çıktığı yerlerde çeşmeler oluşturulduğu bölgeye verilen yer adı; *Pilavtepe mevki*; tepenin şekli ile verilmiş yer adı; *Kaletepe mevki*; eski duvar kalıntıları ile verilen yer adı; *Kalealtı mevki*; Kahyalar ile Yunuslar mahallelerinin arasında sınır oluşturan, eski kale kalıntılarının bulunması nedeniyle verilen yer adı; *Bekdemir kırsı*; düz, geniş arazi yapısındaki alana verilmiş yer adı; *Üçtepeliler mevki*; mahallenin doğusunda düz alanda birbirini takip eden üç tepe formuna verilen yer adı; *Çatılıbelen (yanık kale) mevki*; Aşağıoba köyü ile Yunuslar mahallesinin sınırını oluşturan tepe üzerindeki eski duvar kalıntıları bulunmasından dolayı verilen yer adıdır. Gebiz beldesine ait yer adlarından bazıları Şekil 4.35'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.35. Gebiz peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.28. Gökçeşınar

Köyün Kaş ilçesinden gelen ailelerin alana yerleşerek kurulduğu söylenmektedir. İlk yerleştikleri nokta şu anda Demirciler köyüne bağlı Kaştanlar mahallesi olarak geçen alan olarak tanımlanmakta olup daha sonra yerleşimler aşağılara doğru dağınık biçimde devam etmiştir. Köy, Ardıçlı dağı ile Bozkaya dağları arasında kalan bölgede bulunmaktadır. Köyün içerisinden Pınarlı deresi geçmektedir. Aspendos tarihi kentine kemerlerle getirilen suyun, bu köydeki pınarlardan alındığı söylenmektedir. Köydeki pınarların bolluğundan ve sularının renginden dolayı gökçe ismini aldığı söylenmektedir. Arazi yapısından dolayı tarım faaliyetleri ve seracılık yapılamadığı köyün başlıca geçim kaynağı hayvancılık ve arıcılıktır.

Köy; *Derebükü*, *Eyderesi*, *Yalamaca*, *Sıgrın*, *Karadoğan* ve *Taşçılar* mahallelerinden oluşmaktadır. *Derebükü mahallesi*, köyün içerisinden geçen Pınarlı deresinin bu mahalle çevresinden geçerken şekil itibariyle genişleyip daralarak bükülmesinden dolayı aldığı isimdir. *Yalamaca mahallesi*, bu alandaki arazinin

yapısından dolayı, alanda yetiştirilen tarım mahsullerinin tam verimli mahsul vermemesi yüzünden verilmiş isimdir. *Sığrin mahallesi*; alanda çobanların hayvan otlatırken konakladıkları *sığ*: derinliği az; *in*: mağara, yuva anlamı ile tanımlanan bir mağaranın olmasından dolayı verilen yer adı; *Karadoğan mahallesi*; halk arasında çitlenbik (*Celtis australis*) ağacına karadoğan denmekte olup bu ağaçların alanda bol miktarda bulunmasından dolayı mahalleye verilen yer adı; *Taşçılar mahallesi*; mahallenin iki büyük kaya arasına kurulmasından dolayı verilmiştir.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Karıncalı tepesi*; alanda meşe ağaçlarının bulunması ve bu ağaçlarda karıncanın çok olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Ardıçlı dağı*; ardıç (*Juniperus excelsa*, *Juniperus oxycedrus*) ağaçlarının alanı yoğun bir şekilde kaplamasından dolayı verilen yer adı; *Kabaklık pınarı*; kabak bitkisinin pınar çevresindeki alanda yetiştirilmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Tepelik mevki*; dağ yamacın yüzünde bulunan yükselti yere verilen isim; *Çilekseki deresi*; sandal (*Arbutus andrachne*) ağacına halk arasında çilek denmekte ve alandaki dere boyunca bu ağaçların yoğun biçimde olduğu görüldüğü kesime verilmiş yer adı; *Soğanlı dağı*; ada soğanı (*Urginea maritima*) bitkisine halk arasında soğan denmekte ve alan bu bitkilerle kaplı olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Bozkaya Dağı*; dağın kayalık yapısının yoğun olması ve bu kayalıkların boz renkte olmasından dolayı verilen yer adı; *Kuşdüneği mevki*; alanda yırtıcı kuşların yuvalarının bulunduğu alana verilen yer adı; *Gökkayrak mevki*; alandaki taş yapısının renginden dolayı verilmiş yer adı; *Devini tepesi*; büyük bir mağara bulunan tepelik alana verilen yer adı; *Asar tepesi*; tarihi kalıntıların bulunduğu tepeye verilen yer adı; *Sivri tepe*; tepenin sivri şeklinden dolayı verilmiş yer adı; *Çalıktaş*; *çalık* kelimesi çarpık, yamuk ve biçimsiz anlamlarına gelmekte ve alanda bulunan kaya kütesinin şeklinden dolayı verilen yer adıdır. Gökçepınar köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.36'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.36. Gökçepınar peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.29. Haciosmanlar

Köye ilk yerleşen kişinin isminin Osman olmasından dolayı köye bu isim verilmiştir. Köyde ilk olarak hayvancılıkla uğraşılmasından dolayı, büyük bir kayalık alanın altına yerleşilmiş olup buraya da Haciosmanlar kayası ismi verilmiştir. Köyün kuzey tarafında eski kireç ve kiremit ocaklarının kalıntılarının bulunduğu alan, şu anda sit alanı ilan edilmiştir. Köy halkının geçim kaynağı, ormancılık ve seracılıktır.

Köy; *Merkez*, alanın içerisinden geçen dere kenarında çınar (*Platanus orientalis*) ağaçlarından oluşan *Sarıkavak*; mahalleyi çevreleyen kızılçam (*Pinus brutia*) ağaçları ile tanımlanan *Çamköy* ve alanda yaşayan insanların hayvancılıkla uğraşması ve ayrıntı tulumdan elde etmesi ile *Tulumlar* olmak üzere 4 mahalleden oluşmaktadır.

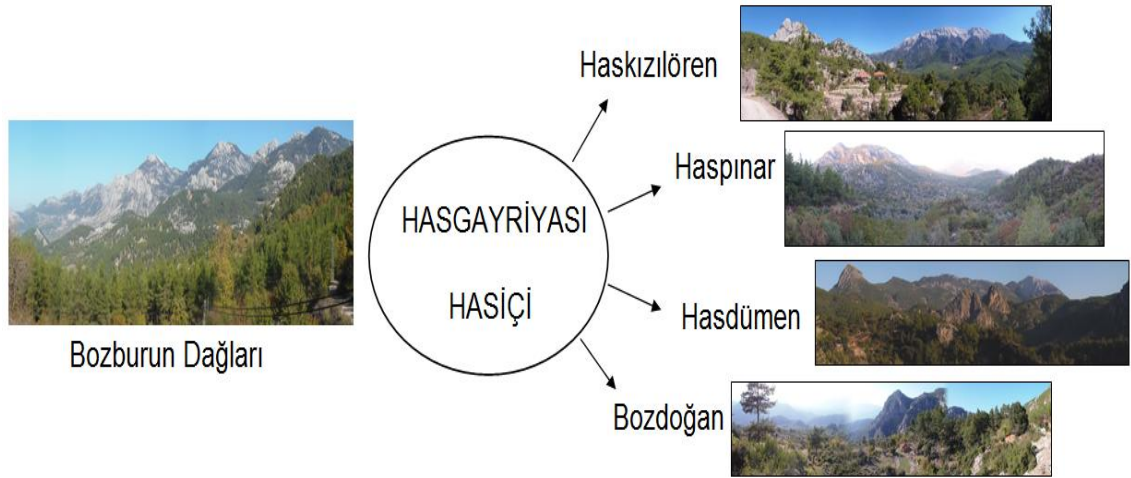
Diğer yer adlarından bazıları *Pırnalçukuru tepesi*; alanın çukur yapıda olması ve kermes meşesi (*Quercus coccifera*) bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Çalılı tepe*; tepelik alan üzerinde çalı örtüsünün baskınlığından dolayı verilmiş yer adı; *Gök dikenli tepesi*; yılan yastığı (*Sarcopoterium spinosum*) bitkisinin tepelik alan üzerinde yoğun yayılış göstermesinden dolayı verilmiş yer adı; *Göлтаş tepesi*; tepelik alanın üst kısımlarında, kış aylarında su birikintilerinin meydana gelmesi nedeniyle verilmiş yer adı; *Sarıtaş*; kayaç yapısının sarı renkte olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Gökboyn tepesi*; alandaki kayaç yapısının şeklinden ve renginden dolayı verilmiş yer adı; *Kadıbükü*; alanda daha önceden yaşamış mesleği kadı olan bir kişiden dolayı verilmiş yer adı; *Haciosmankayası*; alanda ilk yerleşen kişinin oturduğu kesimde bulunan büyük taş kütesine verilen yer adı; *Kömbeci*; alanda yaşayan ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Kızıltepe*; alandaki kayaç yapısının kızıl renginden dolayı verilmiş yer adı; *Asarlık mezarlığı mevki*; tarihi kalıntıların ve mezarlığın bir arada bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Yalnızmezar mevki*; halk arasında eren olarak bilinen bir mezar ve çevresine verilmiş yer adı; *Araplar mevki*; Arabistan'dan gelen ailelerin yerleştiği alana verilmiş yer adı; *Abbaslar mevki*; alanda yaşayan kişinin isminden dolayı verilmiş yer adı; *Zeytinlik deresi*; dere kenarında zeytin (*Olea europea*) ağaçlarının yoğun şekilde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kulaksız deresi*; kişi isminden dolayı verilmiş yer adı; *Küçük aksu*; Aksu çayı'nı besleyen derelerden biri olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Uçan dere*; derenin büyük taşlı yapısından ve yer yer yüksekte akmasından dolayı verilmiş yer adı; *Alan pınarı*; su kaynağının etrafının düz, açıklık alan olması nedeniyle verilmiş yer adı; *Koca pınar*; su kaynağının büyüklüğü nedeniyle verilen yer adıdır. Haciosmanlar köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.37'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.37. Haciosmanlar peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.30. Hasgayriyası; Haskızılören, Haspınar, Hasdümen ve Bozdoğan Köyleri

Has, iyi niteliklerin toplandığı, iyi, güzel durumda olanlar için kullanılmaktadır. Önceleri Konya'ya bağlı Bozburun dağı'nın batı yakasındaki bölge Beşkonak'a bağlı Hasgayriyası olarak anılmaktadır. Bu bölge bugünkü Haskızılören, eski adı Hasgebe olan Haspınar, Hasdümen ve Bozdoğan köylerini içermektedir (Şekil 4.38). Hemen hemen bütün bu köylerden Bozburun dağı'nın görülmesi mümkündür. Eski tapu kayıtlarında Konya ve bağlı olan bölge Hasgayriyası olarak geçmektedir.

Şekil 4.38. Hasgayriyası olarak geçen bölgedeki köyler

Haskızılören Köyü

Haskızılören birden fazla peyzaj karakterini içeren bir örnektir. “Ören” örülmüş taş duvar, kalıntı anlamında olup, tarihi kalıntıların bulunduğu yerleri ifade etmektedir. Köyün ilk kurulduğu Ören mahallesinin hemen üstü kesiminde tarihi kalıntılar olduğu bilinmektedir. Kızılağaç, bölgede “boya ağacı” olarak bilinen ve çeşitli ürünler için boya elde etmek için kullanılan kıızılağaç (*Alnus orientalis*) bitkisinden gelmektedir. Bölgedeki vadi içlerinde ve akarsu koridorlarında çok yaygın olarak bulunan kıızılağaç doğal bitki örtüsünden yer adına yansıyan ilginç bir örnektir.

Pınargözü olarak da bilinen, Konya ilinden göç eden aileler tarafından kurulan köyde *Merkez, Ören, Kurbağalık, Pınargözü, Güllük, Armutlutarla, Sazak, Başmakçı, Kabakali* mahalleleri bulunmaktadır. Tarihi duvar kalıntılarının bulunduğu *Ören mahallesi* 1000 metre yükseklikte, köyün ilk kurulduğu ve çeşitli aktivitelerin yapıldığı eski köy merkezidir. *Kurbağalık mahallesi*; çevredeki bol su kaynaklarının birleşme yeri olması ve yaban hayatı türü olana kurbağaların bolluğu dolayısıyla bu ismi almıştır. Diğer mahallelerden *Pınargözü*'nde su kaynağı bulunmakta ve içinden büyük bir der geçmektedir. *Sazak mahallesi* yörede çok yaygın olarak yetişen mersin (*Myrtus communis*) bitkisinden adını alırken, *Armutlutarla mahallesinin* geniş ve çoğunluklu armut ağaçlarının bulunduğu meyve bahçeleri ile anıldığı bilinmektedir. Çok eğimli bir alanda bulunan ve *Ören mahallesinde* 1000 metrenin üzerine çıkan köyün çevresindeki araziler eskiden taşların seki teras biçiminde düzenlenmesiyle oluşturulmuş. Köyün çevresinde Pınargözü, Akdere, Kulöldü Deresi ve bölgede Kapaya olarak bilinen kış mevsiminde oluşan su birikintileri bulunmaktadır. Haskızılören köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.39'daki örneklemelerde verilmiştir.

Köyde ağırlıklı olarak iklim koşullarına uygun olarak ceviz, üzüm, incir, kiraz, fındık gibi meyve türleri yetiştirilmektedir. Bu aynı zamanda topoğrafik yapının çok dik ve dağlık olması nedeniyle tarla tarımı için kullanılabilecek arazinin azlığından kaynaklanmaktadır. Çok geniş dağlar ile çevrelenen köy sınırları içinde geyik, yaban domuzu, tilki, tavşan gibi yaban hayatı türlerinin bulunduğu belirtilmiştir.

Haspınar (Hasgebe) Köyü

Köyün ilk olarak kurulduğu alan Hasgayriyası, Hasiçi olarak bilinmektedir. Köy Horasan göçmenleri tarafından 200-250 yıl önce kurulmuştur. Has bölgede esas, hakiki, öz gerçek, güzel anlamında kullanılmaktadır. Yaklaşık 6 yıl önce de Hasgebe olan köy adı Haspınar olarak değiştirilmiştir. Burada *Kepe* çobanların giydikleri Kepenek'e benzeyen ve çoğunlukla yağmurdan korunmak için kullandıkları giyecek Kepe'den gelmektedir. Kepe zaman içinde Gebe'ye dönüşmüş ve köy Hasgebe adını almıştır. Bugün Haspınar olarak kullanılan köyün adı ise bölgedeki su kaynaklarına dayanmaktadır. Köyde 3 su kaynağı bulunmakta olup bunlar Kocapınar, Ortapınar ve Özlüpınar'dır. Osmanlı döneminde yaşanan çok büyük bir kuralıkta sadece Özlüpınar kaynağının aktığı ve insanlara su sağladığı bilinmektedir. Gebe deresi ise bu üç su kaynağının, pınarın birleşerek oluşturduğu bir dere olup, bölgenin alt kesimlerinde küçük Aksu ile birleşmekte ve Aksu yoluyla Akdeniz'e ulaşmaktadır.

Şekil 4.39. Haskızılören peyzaj karakterleri ve yer adları

Köy Merkez, Müminler, Çaparlar, Latifler (Natıflar) ve Kökünce mahallelerini kapsamaktadır. Burada Çaparlar adını Çaparoğlu ailesinden, Kıfillar ise Kıfıloğlu ailesinden almaktadır. Natıf bölgede bunamış, aklını yitirmiş kişiler için kullanılan bir tanım olup, Latifler (Natıflar) mahallesinin adında yer bulmuştur. Bir anlamda toplumsal bağı olan bu adlar, peyzaj içindeki kültürel yapının yansımalarıdır. Kökünce ise bölgedeki doğal peyzaj özellikleri ve kayaç yapısı ile ilgilidir ve dökük kayalıkların olduğu, kırıklı, ufalanmış taşların olduğu bölgeye verilen bir isimdir. Haspinar köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.40'daki örneklemelerde verilmiştir.

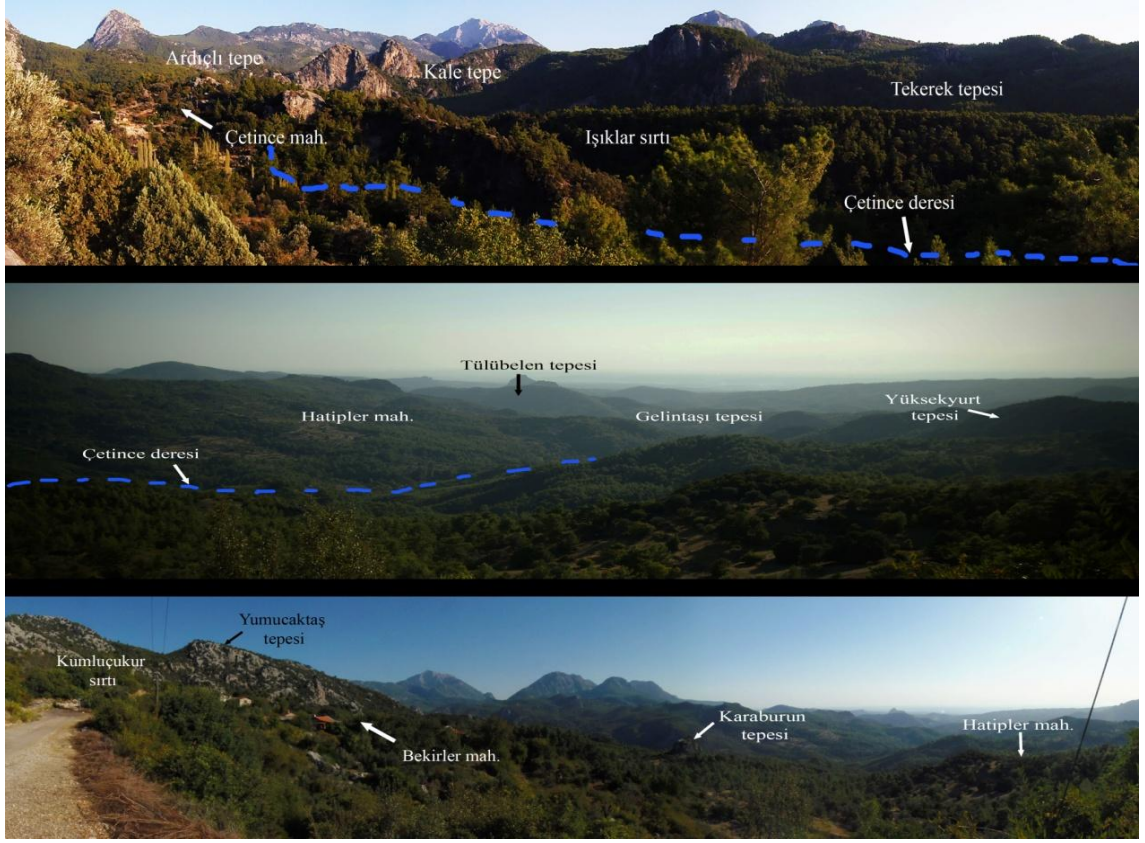
Hasdümen Köyü

Eski ismi Yunanca "Haskaria" olarak bilinmekte olan ve daha sonra Hasdümen ismini aldığı bilinen köy adını 1918'lerde aldığı tahmin edilmektedir. Bölgede dile getirilen bir başka yorum ise savaş sırasında yöreye askeri bir tümenin yerleştiği ve burada uzun bir süre kaldığı yönündedir. Bunun üzerine köye "tümen" denildiği, sonraları ise isim değişikliğe uğrayarak "dümen" haline dönüşmüştür. Hasgayriyası içinde bulunduğu için köy Hasgebe ve Haskızılören köylerinde olduğu gibi Hasdümen olarak tanımlanmıştır. Köy Bozburun dağı eteklerinde yer yer vadiler, kanyonlar ve dereler ile bölünmüş dağlık bir alandır. Sıradağlar ve zirveler ile çevrili köy 2500 metreden 200 metreye inen bir yükseltide tüm Serik ovasına hakim noktadır ve bu konumu hava ve deniz taşıtlarında, taşıta istenilen yönü vermeye yarayan dümen tanımını kanıtlar niteliktedir.

Şekil 4.40. Haspınar peyzaj karakterleri ve yer adları

Köyün kuruluş tarihi ile ilgili olarak Hatipler mahallesindeki tarihi cami bahçesindeki mezarlık ve bu mezarlıktaki bir mezar taşının 1600'lere tarihlenmesi dikkate alınmaktadır. Köyün mahalleleri; *Merkez*, *Kızılağaç*, *Pınargözü*, *Bekirler*, *Hatipler*, *Mustanlar*, *Çetince* ve *Yumaklar*'dır. *Kızılağaç* adı, boya ağacı olarak da bilinen *kızılağaç*'dan (*Alnus orientalis*) gelmektedir. *Pınargözü* memba suyunun çıktığı yer, su kaynağı; Bekirler Bekiroğlu ailesinin, *Mustanlar* ise Mestanoğlu ailesinin yerleştiği mahallelerdir. *Hatipler* mahallesinde yöredeki en eski camilerden biri bulunmaktadır. *Hatipler* adı bu camide görev yapan hatip ile caminin yapımına ilişkin dinsel ve toplumsal bir anlam taşımaktadır. St. Paulus yolu üzerinde bulunan *Çetince* mahallesi geçmiş dönemlerde yol üzerinden geçen kervanlardan haraç alındığı ve zor bir geçiş noktası olduğu için bu adı almıştır. *Yumaklar* ise Yumakoğlu ailesinin yerleştiği bir mahalledir. Yumaklar ailesi dokuma ve hayvancılıkla uğraşmakta, hayvancılıkla elde ederek ürettikleri yün yumakların 1 okkadan (1,283 kilogram) daha büyük geldiği belirtilirken, köyde aynı zamanda dokuma işi yapılmaktadır. Hasdümen köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.41'deki örneklere verilmiştir.

Şekil 4.41. Hasdümen peyzaj karakterleri ve yer adları

Bozdoğan Köyü

Bozdoğan Köyü 1780-1790'larda Horasan'dan, önce Konya sonra Akseki, sonra da Isparta, Şarkikarağaç'a geçen göçerler tarafından kurulmuştur. İlk olarak Horasan'dan Bozşih adında bir kişinin köye yerleştiği, zamanla Bozşih adının Bozdoğan'a dönüştüğü belirtilmektedir. Fakat köyün de içinde bulunduğu Bozburun Dağı, köyü çevreleyen yüksek zirvelerdeki orman kayalıklarının boz, kül rengi, gri renginden dolayı da bu ismi aldığı düşünülmektedir. Yaklaşık 850 metre yükseklikte, Pürenli ve Eren tepeleri arasında dağı yamacına kurulmuş köy dört mahalleden oluşmaktadır, bunlar *Merkez*, *Bozdoğan*, *Bağbeleni*, *Kızılçukur*, *Tahtaköy* mahalleleridir. *Tahtaköy*, ağaç kabuğundan ve ağaç özünden yapılmış evlerinden adını almıştır. *Kızılçukur*, verimsiz ve susuz bir çukurluk alandan gelen bir isimdir. *Boğabeleni* ise önceleri toprağın öküz ile sürülerek çiftçilik yapılması ve bölgenin hayvanların toplandığı bir geçit olarak kullanılmasından gelmektedir.

Mahallelerin yanında mevki isimlerinden Erenler Tepesi, Erenler mağarası, antik kalıntıların bulunduğu Kapıkaya, eski göçer yolu üzerindeki Kırkgeçit, püren (*Erica manipuliflora*) bitkisinin yetiştiği Pürenli Tepesi ve Pürenli Deresi, çobanların toplanma noktası olarak kullandığı Pazar Tepesi, Burdur il sınırı oluşturan Akkaya ve Kocataş Tepeleri, Isparta il sınırını oluşturan Sarıkaya Tepesi mevkileri bulunmaktadır. Bozdoğan köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.42'deki örneklemelerde verilmiştir.

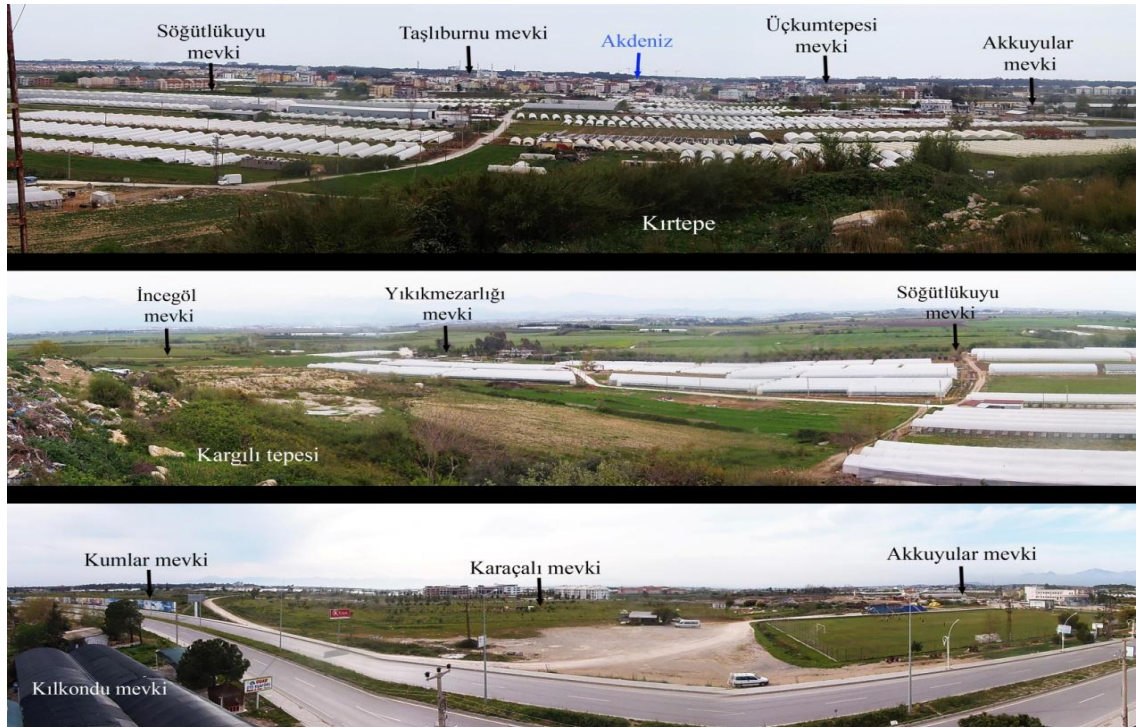
Şekil 4.42. Bozdoğan peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.31. Kadriye

Girit Adası'ndan gelen göçmenlerin Sultan Hamit tarafından, alana 1914 yılında yerleştirilmesiyle kurulmuştur. İlk yerleşim alanı, günümüzde de kullanılan eski cami çevresinde gerçekleşmiştir. Bir rivayete göre, belde adını Sultan Hamit'in Kadriye adındaki kızından almaktadır. Daha sonraları alana, Bulgar göçmenleri de yerleştirilmiştir. Belde 1960 yılına kadar *Kadriye* olarak tanınmış, bu tarihten sonra *Akınlar* olarak değiştirilmiştir. 1994 yılında köy statüsünden çıkararak belde olduğunda, tekrar eski ismi olan Kadriye ismi verilmiştir. Beldede; fıstık çamı, karanfil, karpuz, portakal önde gelen gelir kaynaklarıdır. Fakat son yıllarda en önemli geçim kaynağı, beldede gelişen tesisler ile turizm olmuştur.

Köyde bulunan yer adlarından bazıları *Söğütlü kuyu*; Acısu deresinin kıyısındaki alanda, yörenin eskiden su ihtiyacını karşıladığı bir kuyu ve çevresindeki söğüt ağaçlarından dolayı verilmiş yer adı; *Kumluklar mevki*; toprak yapısı kumlu, düz tarım arazilerinin bulunduğu alana verilen yer adı; *Canada mevki*; göçmenlerin yerleştirildiği alana verilmiş yer adı; *Beşgöz deresi*; dereyi besleyen su kaynağından dolayı verilmiş yer adı; *Alan tarla*; geniş, düz ve açıklık alana verilmiş yer adı; *Karaçalı mevki*; ekim yapılmayan, sadece çalılıarın kapladığı alana verilmiş yer adı; *Üçkum tepesi mevki*; deniz kenarına yakın alanda, kumlu yapıda olan arazideki küçük kum tepelerine verilmiş yer adı olup alanda aynı zamanda birbirine yakın üç adet kum tepesi bulunmaktadır; *Boğaz mevki*; iki alanı birbirine bağlayan geniş açıklık alana verilen yer

adı; *Kömür iskelesi mevki*; eskiden gemilerin kıyıya yanaşmaları için uygun, kömür vb. malzeme bıraktıkları alana verilen yer adı; *Kazallı kulak mevki*; ağaçların kuruyarak döktükleri yapraklara kazal denmekte olup, bu alandaki küçük vadide bol miktarda yaprak döken ağaç türlerinin bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Köklü mevki*; alanda bulunan çalı ve ağaçların köklenip, alan açılmasından dolayı verilmiş yer adı; *Beylikler tepesi*; verilmiş nedeni bilinmemekte; *Taşlıburnu mevki*; alanın denize doğru giren en uç noktasında, denizin içerisinde bulunan taş olması nedeniyle verilmiş yer adı; *Akkuyular mevki*; dereden zaman zaman taşan suların oluşturduğu alana verilmiş yer adı; *Tilkilerin meşeliği mevki*; alanda kişi lakabından dolayı ve meşe ağaçlarının bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Yılanlıöz deresi*; öz halk arasında dere ve ırmaklara verilen isim olup, bu alanda yılanın fazla görülmesinden dolayı dereye verilmiş yer adıdır; *Dayamanın yurdu mevki*; dayama; koyun, keçi gibi hayvanların yattıkları yer anlamında olup, bu alanda hayvanlarını barındıran kişiden dolayı verilmiş yer adı; *Elen çivrisi*; eski yıllarda Acısu deresinin üstünden geçişi sağlayan tarihi bir köprü bulunmasından dolayı verilen yer adıdır. Kadriye beldesine ait yer adlarından bazıları Şekil 4.43'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.43. Kadriye peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.32. Karadayı

Beldenin alanının büyük bir kısmını oluşturan “konuklar çiftliği” denen mevkideki çiftliğin kurucusu olan kişiden dolayı ‘Karadayı’ ismini aldığı bilinmektedir. Çiftliğin içerisinde tarihi mezar bulunmakta olup bu kişiye ait olduğu düşünülmektedir. Alana 1930’lu yıllarda yerleşildiği düşünülmektedir. Ayrıca 1994 yılında köy statüsünden dönüşerek belde olarak ilan edilmiştir. Eski ismi *Tuzlaburun* olup ova çorak ve tuzlu bir toprak yapısına sahip, aynı zamanda şekil olarak burna benzemesi ile bilinmektedir.

Belde *Merkez*, *Orta* ve *Yeni* olmak üzere 3 mahalleden oluşmaktadır. Beldenin doğusunda Kürüş köyünden ayrılarak yakın zamanda oluşturulmuş *Yeni mahalle* bulunmaktadır. Mahalle Karakoyunlu aşiretinden gelenlerin yerleşmesiyle kurulmuştur. Yeni mahallenin doğusunda Kaldırım mevki ve Köprüçay sınır oluşturmaktadır. Batısında ‘Çaltı ovası’ ve ‘Toprak tepe’, güneyinde eskiden mercimek üretimi yapıldığı bilinen alanda ‘Mercimek kemeri’ ve ‘çeltik kanal’ bulunmaktadır.

Alanın kuzeyinde Ilıca mevki, kuzey batısında kükürtlü su çıkan ve taşlık bir alan olan Kükürttaş mevki vardır. Mahallenin doğusunda sivri taş yapısına sahip Toptaş mevki ve hemen altında Sazaklı tepe, Belek yönünde Sülüklü mevki ve Kömürcüler mevki bulunmaktadır. Eminceler yönünde Yusufartaşı mevki ve Hopa mevki yer aldığı bölgede sadece Acısu deresinin zaman zaman taşkınlarından dolayı ova tamamen su altında kalmaktadır. Karadayı beldesine ait yer adlarından bazıları Şekil 4.44’deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.44. Karadayı peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.33. Karataş

Köy adını halk arasında Karadağ olarak bilinen bir dağdan aldığı söylenmektedir. Bir diğer görüş ise; hemen yan taraftaki köy ile sınırlarını belirlemek için köylülerin oluşturduğu bir taşın, bir tarafını beyaza diğer tarafını da siyaha boyamalarından kaynaklanmış olup bu köy tarafına siyah (kara) gelerek *Karataş* adını almıştır. Köyün merkezi yüksekçe bir tepe üzerine kurulmuş olup, diğer mahalleleri ise küçük tepelikler üzerine ve yamaçlarda kurulmuştur. Köy halkının en önemli geçim kaynağı, her türlü tarım faaliyetleri ile son yıllarda öne çıkan meyve yetiştiriciliğidir.

Köy; *Merkez*, mesleği hayvancılık olan insanların yaşadığı *Kumbarlar*, Macar Türklerinin alana yerleştiği *Macarlar*, kişi ismi ile anılan *Şeref* ve alanda tarihi yerleşimin bulunduğu *Saraycık* mahallelerinden oluşmaktadır.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Kargıcak tepesi*; halk arasında kargı denilen, sulak alanlarda yayılış gösteren bitkilerin alanda belirgin biçimde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Teketaşı tepesi*; geyiklerin konaklama yeri olarak kullandığı ve sıkça görülen bir alan olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Aktaş tepesi*; tepelik alandaki kayaç yapısının beyaz renginden dolayı verilmiş yer adı; *Kızıltaş tepesi*; tepelik alandaki kayaç yapısının kırmızıya yakın renginden dolayı verilmiş yer adı; *Kalelitaş sırtı*; alanda tarihi eserlerin bulunduğu, dik arazi yapısına sahip alana verilmiş yer adı; *Şeref gediği*; Şeref mahallesinin isminden dolayı yakınındaki tepelik alanın yamaç kısmına verilmiş yer adı; *Çamyatak mevki*; arazi yapısı geniş ve hafif eğimli yapıda, etrafı kızılçam (*Pinus brutia*) ağaçları ile çevrilmiş alana verilmiş yer adı; *Dünbelek mevki*; toplumsal öğelerden dolayı verilmiş yer adı olup halk arasında tef çalgısına da dünbelek denmektedir; *İncirli dere*; dere kenarında incir (*Ficus carica*) ağaçlarının yoğun bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Karaböğüt*; alanda bulunan su kaynağına ve renginden dolayı verilmiş yer adı; *Köy deresi*; köyün içerisinden geçen dereye verilmiş yer adı; *Çaltılı pınar*; su kaynağı çevresinde çalı gruplarının yoğun biçimde bulunmasından dolayı verilmiş yer adıdır. Karataş köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.45'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.45. Karataş peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.34. Karıncalı

Köyün adının nasıl verildiği hakkında kesin bir bilgi olmamakla birlikte, bölgede eskiden bolca yetiştirilen armut (*Pyrus serikiensis*) ağaçlarına karıncanın çok gelmesinden dolayı bu ismi aldığı söylenmektedir. Karıncalı köyü, Mısır-İskenderiye'den Konya şehrine daha sonrada şu andaki köy alanına gelen göçerlerin yerleşerek kurduğu bir yerleşimdir. Köyün tarihinin yaklaşık 450-500 yıllık olduğu düşünülmektedir. Köyün hemen yakınında *Celali Mezarlığı* denilen çok eski tarihli bir mezarlık bulunmaktadır. Bu mezarlığa önceleri yörede bir eşkiya'nın yerleştirildiği ve daha sonrada çevresine başka mezarlar konularak buranın genişlediği söylenmektedir. Herhangi bir mahallesi bulunmayan köyün ana geçim kaynağı seracılık, nar, narenciye bahçeleri ve her çeşit sebze ürünleridir.

Köyde bulunan *Kavakdibi mevki*; çınar (*Platanus orientalis*) ağacına yörede kavak denmekte olup, alanda büyük çınar ağaçlarının bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Ada mevki*; geniş mülkiyete sahip düz arazinin iki dere arasında kalarak oluşturduğu ada formu ve görünümü ile verilen yer adı; *Denizdere mevki*; içerisinden dere geçen bir araziye verilmiş yer adı; *Çift alanı*; tarım yapılan arazide tarlayı işleme ile ilgili verilen yer adı; *Dutlu dere*; derenin kenarındaki dut ağacından dolayı verilen yer adı; *Tuzlu dere*; çorak, tuzlu toprak yapısına sahip geniş bir araziden geçen dereye verilen isim; *Hacımuslu köprü*; kişi adından dolayı tarihi bir köprü civarına verilen yer adı; *Gavurunçalı mevki*; eskiden yabancıların oturduğu bir araziye verilen yer adı; *Saziçi mevki*; alanın eski halinin sazlık ve fundalıkla çevrili olmasından dolayı verilen yer adı; *Arapgürü*; yeni yeşermiş fidanlara gür ismi verilmesine dayanan yer adı; *Çamlı mevki*; köy mezarlığının yanında kızılçam (*Pinus brutia*) ağaçlarının yoğun şekilde bulunduğu araziye verilen yer adı; *Mersinli mevki*; alanda mersin (*Myrtus communis*) bitkisinin yoğun şekilde bulunmasından dolayı verilen yer adıdır. Karıncalı köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.46'daki örneklemelerde verilmiştir.

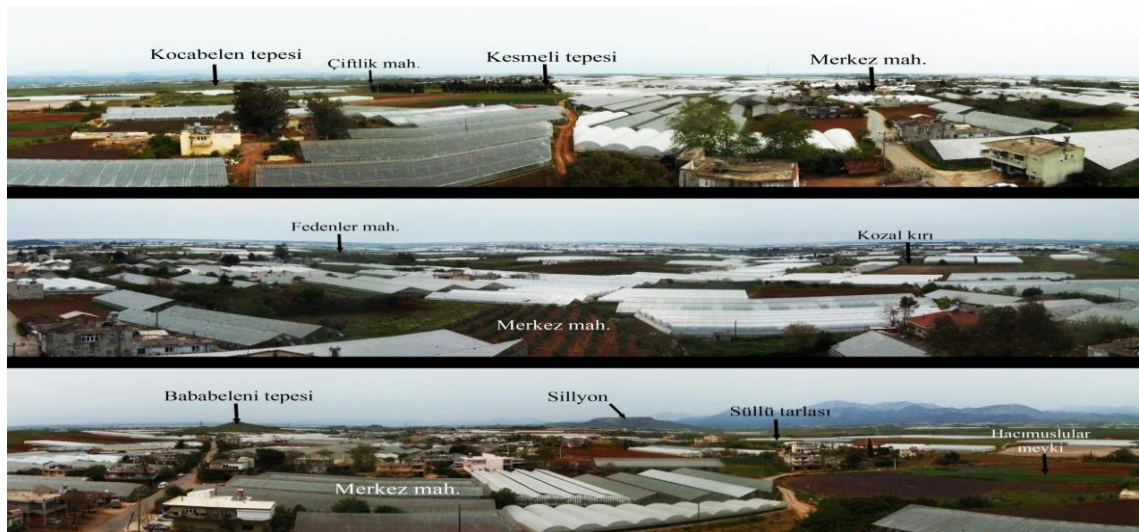
Şekil 4.46. Karıncalı peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.35. Kayaburnu

Köy ismini, güneyinde ilk kurulan alan ve çevresinin kayalık bir yapıda olması ve bu kayaların burun şeklinde olmasından almıştır. Köyün ilk yerleşimi Gebiz civarından gelen Macar yörükleri ile kurulmuştur. Köyün kuruluşu yaklaşık 4-5 nesil öncesine dayanmaktadır. Köy halkının büyük kısmı daha önceleri Isparta-Kızılova ve Aksu yaylalarına göç etmekteyken, son yıllarda bu gelenek çok az aile tarafından yürütülmektedir. Köyün ana geçim kaynağı seracılık olmakla birlikte, çok az miktarda hayvancılıkla da uğraşmaktadır.

Köy; *Merkez*, *Celiller* ve *Çiftlik* olmak üzere 3 mahalleden oluşmaktadır. *Celiller mahallesi*, alana ilk yerleşen ailenin lakabından dolayı bu ismi almıştır ve köy nüfusunun en yoğun olduğu yerdir. *Çiftlik mahallesi* ise; köyün güneyindeki arazide kurulan büyük narenciye bahçelerinden dolayı bu ismi almıştır. Ayrıca bu alana halk arasında *Çakallıklı'nın çiftliği* de denilmektedir.

Diğer yer adlarından bazıları *Ortaçeşme mevki*; küçük bir çeşmenin bulunduğu ve köylünün su ihtiyacını giderdiği yer adı; *Kavaklıdere mevki*; alanda halk arasında kavak denilen alanda çınar (*Platanus orientalis*) ağacının bulunduğu ve köylünün su ihtiyacını giderdiği bir çeşmenin bulunduğu yer adı; *Çiftlikbeleni tepesi*; kır, çalılık alanın bolca bulunduğu ve tepelik bir alan niteliğindeki bölgeye verilen yer adı; *Ali düşen çeşmesi*; yer adının verilmiş nedeni bilinmemekte; *Kocabelen tepesi (bababelen)*; arazi şekillerinden dolayı kır, çalılık geniş bir alana verilen yer adı; *Han yıkığı mevki*; alanda bulunan eski han kalıntılarından dolayı verilen yer adı; *Hacimuslular mevki*; kişi adından dolayı verilen yer adı; *Hacıçeşmesi mevki*; alanda yaşayan kişinin lakabından dolayı verilen yer adı; *Süllü tarlası*; kişi adından dolayı verilen yer adı; *Dibek tepe*; tepenin şeklinin dibek denilen buğday, arpa gibi tahılların dövüldüğü eşyanın sivri yapısına benzetilmesinden dolayı verilen yer adı; *Çetili mevki*; alanda yılan yastığı (*Sarcopoterium spinosum*) bitkisinin yaygın olduğu yere verilen ad olup halk arasında bu çalı türlerine çetili denilmesinden gelmektedir. Kayaburnu köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.47'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.47. Kayaburnu peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.36. Kırbaş

Köyün ismi eskiden ‘kırbaç’ olarak kullanılırken, daha sonra kırbaş ismini almıştır. Karaöze bağlı *Gödeşler mahallesinden* gelenlerin yerleşmesiyle oluşmuştur. Köyün *Merkez, Toprak, Karahmetler, Sumaklar, Aptıllar* mahalleleri bulunmaktadır. Bu mahallelerden *Toprak mahallesi* tarla alanlarının bol olmasından dolayı, *Karahmetler* ve *Aptıllar* mahalleleri kurucularının lakaplarından dolayı, *Sumaklar mahallesi* ise bölgede yetişen sumak (*Rhus coriaria*) bitkisinin bol bulunmasından dolayı bu isimleri almışlardır.

Köy civarındaki mevki isimlerinden; Çobanözü deresi, Kırkgeçit deresi, Dikmen tepe, Kırbaşkırı, Keleşkılar, Çobanözü deresinin çıktığı geniş ağızda Kaplangölü mevki, eski yıllarda konakların bulunduğu Konak mevki, nar (*Punica granatum*) bitkisinin bolca yetiştiği Narlı mevki, bakla bitkisinin yetiştiği Patlak mevki, yerden çıkan su kaynağının bulunduğu Batınbaşı ve arıların polen toplayabilmesi için uygun, bolca çiçeğin yetiştiği Ballık tepe gibi yer adları bulunmaktadır. Kırbaş köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.48’deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.48. Kırbaş peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.37. Kozağaç

Kozağaç, Manavgat ve Korkuteli’nden gelen ailelerin yerleşmesiyle kurulmuştur. Bu yöreye Tekekozağacı da denmektedir. Köyün isminin Korkuteli yöresinden gelen ailelerin, geldikleri yerdeki köy ismini bu bölgeye taşımalarından

kaynaklandığı söylenmektedir. Kozağacı ismi, ceviz (*Juglans regia*) ağacına denmektedir. Alan 1982 yılında mahalle statüsünden çıkararak köye dönüştürülmüştür.

Köy; *Merkez*, Elmalı-Ovacık yöresinden gelen ailelerin oluşturduğu alan olmasından dolayı verilmiş yer adı *Elmalılar*, Gebiz'den gelen ailelerin oluşturduğu *Gebizli*, alana yerleşen ailenin soyisminden gelen *Boyunlar*, yine alana yerleşen ailenin soyisminden gelen *Sırlar*, esinti alan önü açık bir tepeye kurulan *Esentepe* ve TRT istasyonunun bulunduğu *TRT* mahallelerinden oluşmaktadır. Köy halkının geçim kaynağı, tarım ve meyve yetiştiriciliğidir.

Diğer yer adlarından bazıları *Yemişli mevki*; alanda incir (*Ficus carica*) ağaçlarının belirgin şekilde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Alamersin mevki*; alanda bulunan aşılı mersin (*Myrtus communis*) bitkisinin açık meyve renginden dolayı verilmiş yer adı; *Bardaklı ovası*; yaz aylarında aşırı kuruyan toprakta çatlaklar oluşmakta ve kış aylarında yoğun yağmurlar ile derin çukurlara dönüşen ve bardak adı verilen yüzey formu; *Taşönü mevki*; küçük kayalık alanın hemen yanındaki düzlük, geniş alana verilmiş yer adı; *Kökleme mevki*; ormanlık ve çalılık alanın köklenerek temizlenmesi sonucu açılmış alana verilmiş yer adı; *Tekke tahliyesi*; Tekke olarak anılan alandan doğarak bu alanda denize doğru yönelen dereden dolayı verilen yer adıdır. Kozağaç köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.49'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.49. Kozağaç peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.38. Kozan

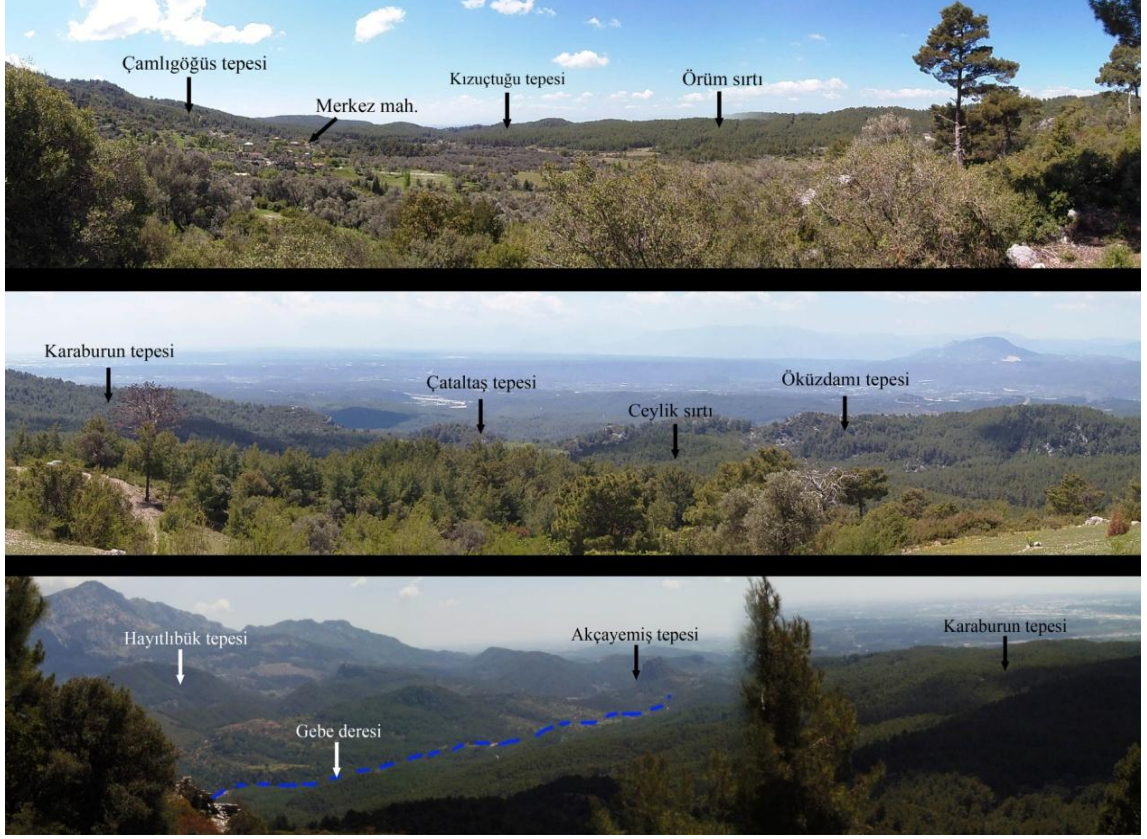
Kozan, Bodrumkaya'sının batısındaki alanda kurulmuş olup, yerleşimi M.Ö. 3000 yıllarına dayanan Pednelissos antik kentinin hemen yamacında yer almaktadır. Burada yaşayan uygarlığın zeytincilik ve üzümçülük ile uğraştığı belirtilmektedir. Yöre halkının, Adana'nın Kozan ilçesinden gelerek bölgeye yerleşmesi ve geldikleri yerin adını buraya vermelerinden dolayı köyün isminin *Kozan* olduğu düşünülmektedir.

Köy; *Merkez*, alanda yaşayan kişilerin lakabına dayanan *Araplar* ve alana ilk yerleşen kişinin ismini alan *Gökveliler* mahallelerinden oluşmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Çamlıyüksek*; yüksek rakımda kızılçam (*Pinus brutia*) ağaçlarının bulunduğu tepelik alana verilmiş yer adı; *Çamlıgöğüs tepesi*; kızılçam ağaçlarının, yamaç biçiminde arazide bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Akçayemiş tepesi*; alanda bulunan bitki türünden dolayı verilmiş yer adı; *Ardıçlıgözlek tepesi*; su kaynağı ve bunun yanında ardıç (*Juniperus exelsa*, *Juniperus oxycedrus*) ağaçlarının bulunduğu tepelik alana verilen yer adı; *Öküzdamaı tepesi*; hayvanların otlatıldığı ve barındırıldığı tepelik alana verilmiş yer adı; *Aritaşı*; arıların kovan dışında kayalık alanda bal yapmaya olanak bulduğu alana verilmiş yer adı; *Topraklık tepesi*; toprak yapısından dolayı tepelik alana verilmiş yer adı; *Çataltaş tepesi*; tepe üzerindeki kayaç yapısının ikiye ayrılmış, çatal görünümünde olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Yellibelen tepesi*; rüzgarı iyi alan bir tepe olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Derinboğaz*; arazi yapısı dik ve derin vadi görünümünde olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Değirmentaşı tepesi*; eski değirmen kalıntılarının bulunduğu tepelik alan verilmiş yer adı; *Karatepe*; tepelik alan üzerindeki kayaç yapısının renginden dolayı verilmiş yer adı; *Bodrumkaya*; tarihi Pednelissos antik kentinin bulunduğu, yüksek ve dik kayalıklarla kaplı tepeye verilmiş yer adı; *Bademli deresi*; dere yatağı kenarında badem (*Prunus dulcis*) ağaçlarının varlığından dolayı verilmiş yer adı; *Toptaşı deresi*; tarihi kalıntıların bulunduğu bir alanın yanından geçen dere olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Delikpelit pınarı*; su kaynağının yanında büyük gövdeli meşe ağacının bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Gözlü pınar*; suyun göz denilen kayaç yapısının hemen altından çıkmasından dolayı verilmiş yer adı; *Uçansu*; derenin yüksek bir yerden dökülerek şelale oluşturduğu alana verilmiş yer adı; *Hamza pınarı*; su kaynağının yakınında yerleşen kişiden dolayı verilen yer adıdır. Kozan köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.50'deki örneklemelerde verilmiştir.

4.5.2.39. Kuşlar

Kuşlar köyü ismini, konum itibarıyla geniş ova alanı ile ormanlık alan arasında geçiş oluşturması aynı zamanda su kaynaklarının bol olması nedeniyle kuşların konakladıkları ve yaşamlarını sürdürdükleri alan olması nedeniyle almıştır. Köye ilk yerleşim merkez mahalleye iki ailenin gelmesi ile başlamış olup, kuruluşu yaklaşık 200-250 yıl öncesine dayanmaktadır. Köyün geçim kaynağı, seracılık, zeytin ve narenciye yetiştiriciliğidir.

Şekil 4.50. Kozan peyzaj karakterleri ve yer adları

Köy; *Kokullar*, *Güzeller* ve *Aşağıoba* mahallelerinden oluşmaktadır. *Kokullar mahallesi*; göçerlerin beslediği hayvanların kokmasından kaynaklanarak verilmiş yer adıdır. *Güzeller mahallesi*; alanda yerleşen ailenin soyisminden kaynaklanarak verilmiş bir yer adıdır. *Aşağıoba mahallesi*; köyün konum olarak alt kısmında bulunan, yerleşim alanının yoğunlaştığı bölgeye verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Kındıralı mevki*; tarla sınırlarını belirtmek için dikilen uzun yeşil dikenli bir çalıdan dolayı verilen yer adı; *Çorak mevki*; toprak yapısı aşırı tuzlu, verimsiz arazi yapısında olan alana verilen yer adı; *Koyunlar tepesi*; genellikle koyun otlatılan, tepelik alana verilmiş yer adı; *Üzümlü mevki*; alanda üzüm bağlarının varlığından dolayı verilmiş yer adı; *Akyar deresi*; toprak yapısı kireçli ve yamaç olan yerden geçen dereye verilmiş yer adı; *Moralı tepesi*; mağar, su kaynağı bulunan yerdeki böğürtlen gibi çalılardan dolayı verilmiş yer adı; *Kocabey mevki*; alanda çiftlik bulunan geniş tarım arazilerinin bulunduğu yer adı; *Kelif tepe*; kelif kelimesi bağ evi, çardak ve yazın çalıdan yapılan küçük barınak anlamına gelmekte olup, tepe üzerinde küçük barınak kurulan alan olmasından dolayı verilen yer adıdır. Kuşlar köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.51'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.51. Kuşlar peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.40. Nebiler

Köy, Aksu çayının doğusundaki ovalık alanın hemen bitimindeki tepeler üzerine kurulmuştur. Köyün kuruluş yılı tam olarak bilinmemekle birlikte 100-150 sene öncesine dayandığı düşünülmektedir. Alana, Aksu-Murtana denilen bölge tarafından ilk gelenlerin içerisinde çok miktarda *Nebi* isimli kişi olmasından dolayı Nebiler ismini aldığı belirtilmektedir. Köy halkının geçim kaynakları arasında tarım, seracılık, narenciye bulunmakta ve az miktarda hayvancılıkla uğraşmaktadır.

Köy; *Merkez*, *Töngüçlü*, *Sarımehmetler*, *Göçerler* ve *Yeni* mahallelerinden oluşmaktadır. *Töngüçlü mahallesi*; Töngüçlü yörüklerinin alana yerleşmesiyle oluşan bir alan olduğu için verilmiş yer adıdır. *Sarımehmetler mahallesi*; alana ilk yerleşen kişinin lakabından dolayı verilmiştir. *Göçerler mahallesi*, göçebe ailelerin Isparta ve Adana civarlarından gelmesiyle kurulmuş alana verilmiş yer adı; *Yeni mahalle*; köyün tepedeki esas yerleşiminden sonra yakın zamanda tarla kenarlarında oluşmuş yerleşimlere verilmiş yer adıdır.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Pissu deresi*; Aşağıoba ve Gebiz'den gelen suların birleşip, bu köy sınırları içerisinde araziye çıkmasından dolayı oluşmuş dereye verilen yer adı; *Dorumburnu mevki*; *dorum*: deve yavrusuna verilen isim olup göçerlerin konakladıkları ve hayvanlarını barındırdıkları özellikle develerin konaklatıldığı sırt arazi yapısındaki alana verilmiş yer adı; *Kesmeli boğazı*; iki tepenin arasındaki kullanılan geçide verilmiş yer adı; *Çakallık boğazı*; Çakallık deresinin üst kısmında hafif engebeli arazi yapısında, çakalların bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Çakallık deresi*; Çakalların bol bulunduğu alanın hemen içerisinde olan dereye verilmiş yer adı; *Kavaklı mevki*; halk arasında kavak denilen çınar ağaçlarının ve su kaynağının

bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Saksağan mevki*; alanda saksağan kuşlarının bol bulunduğu, doğal çalılık bir alan görünümündeki araziye verilmiş yer adı; *Aşağıbük*; Aksu çayı kenarında ve düz ova içerisinde su yatağının alanda kıvrılmasından dolayı aldığı şekle verilmiş yer adı; *Baklalı tarla*; arazide yaban baklalarının bol yetişmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Çetilik mevki*; yılan yastığı (*Sarcopoterium spinosum*) bitkisinin arazi yapısında yaygın şekilde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Arıtışı tepesi*; eski kalıntıların bulunduğu, arıların kovan dışında kayalıklara bal yaptığı alana verilmiş yer adı; *Arapbükü mevki*; Aksu çayı kenarındaki düzlük ova alanında, su yatağının bükülerek oluşturduğu alan çevresinde, Arap kökenli insanların yerleştiği alana verilmiş yer adı; *Cıdalıbükü mevki*; arazinin topografik yapısından dolayı verilmiş yer adı; *Çakalbükü mevki*; Aksu çayı kenarındaki düzlük ova alanında, çakalların bulunduğu ve yaşamaları için elverişli alana verilen yer adı; *Köpekpinar tepesi*; tepenin hemen yamacında su kaynağı olan ve alandaki köpeklerin buradan su içtikleri için verilen yer adı; *Kadın oturağı mevki*; tepenin şeklinden dolayı alana verilmiş yer adı; *Aksuçayı mevki*; aksu çayının kenarında düz ovalık arazi itibariyle verilen yer adıdır. Nebiler köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.52'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.52. Nebiler peyzaj karakterleri ve yer adları

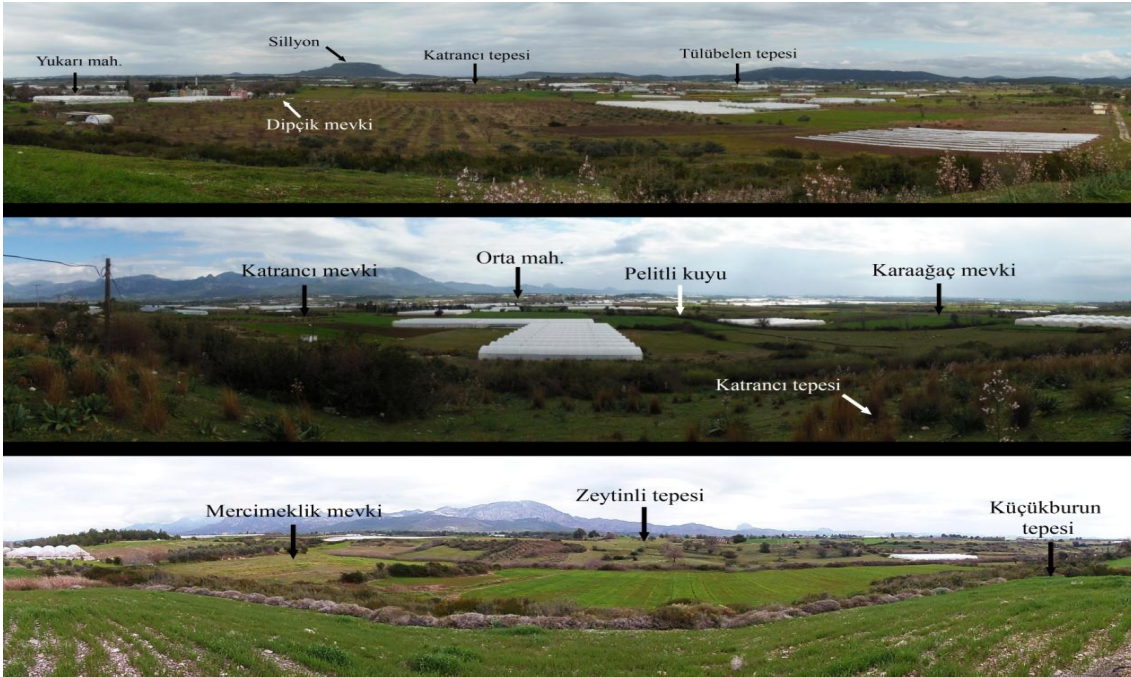
4.5.2.41. Pınarcık

Köyün çevresinde su pınarlarının sayısının çok olmasından dolayı köye Pınarcık ismi verildiği söylenmektedir. Köyü, Isparta ve Konya şehirlerinden gelen yörükler yerleşerek kurmuşlardır. Köy Alacami köyü'nün bir mahallesi iken 1982 yılında ayrılarak köy statüsü kazanmıştır. Köyde 1900'lü yıllarda köyün hemen yanındaki bir tepede *Cıdal pazarı* denilen ve Evliya Çelebi'nin serek pazarı diye bahsettiği alanda

pazar kurulmaktadır. Pazar yerinin hemen yanında da at yarışları düzenlenir ve cirit oyunları yapılmaktadır.

Köy; *Aşağı*, *Orta* ve *Yukarı* mahalle olmak üzere üç mahalleden oluşmaktadır. Köyün geçim kaynakları arasında seracılık, pamuk, nar, zeytin ve buğday bulunmakta ve az miktarda hayvancılık yapılmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Suyatağı mevki*; alanın taban suyu yüksek, kışın su baskınları yaşanması nedeniyle verilen yer adı; *Tütünlük mevki*; eskiden tütün üretimi yapılan tarım arazisine verilen yer adı; *Pelitlik (Pelitli kuyu)*; meşe ağaçlarının bol bulunduğu alana verilen yer adı; *Kefenli mevki*; sarı çiçek açan bir çalı türü olan azgan (*Calicotome spinosa*) bitkisine halk arasında kefen denilmekte ve alanda bu çalı türünden bolca bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Dipçik mevki*; köyün sınırında kalan, en alttaki bölüm olduğu için konumla ilgili verilmiş yer adı; *Derebaşı mevki*; derenin yanında kalan arazi parçasının konumuna verilen yer adı; *Mercimeklik mevki*; eskiden mercimek yetiştirilen, hafif tepelik tarım alanlarına verilen yer adı; *Katrançı mevki*; ağaçlardan elde edilen katran maddesini üreten kişinin olduğu alana verilen yer adı; *Saziçi mevki*; alanın eski halinin sazlık ve fundalıkla çevrili bir alan olmasından dolayı verilen yer adı; *Pınarcık deresi*; köyün etrafındaki bir çok pınardan beslenerek oluşan, köy ile aynı taşıyan dere olmasından dolayı verilen yer adıdır. Pınarcık köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.53'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.53. Pınarcık peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.42. Sarıabalı

Karahacılı yörükleri Orta Asya'dan Erzurum iline, oradan Isparta-Karaağaç yöresine yerleşmişler, buradan da yaz aylarında hayvanlarını otlatmak için Sarıabalı köyü civarına göç etmişlerdir. Göçebe hayatını sonlandırdıktan sonra kalıcı olarak bu

köyün olduğu alana yerleşmişlerdir. Bu alanda ilk yerleşilen bölge Gölbecik mevki olmuş daha sonra hayvancılıkla uğraşıldığı için onyeddi farklı mahalleye dağılmışlardır. Köyün günümüzde de çok dağınık yerleşim yapısı göstermesi bu nedene dayanmaktadır. 1928 yılında resmi olarak Sarıabalı köyü olarak resmi kayıtlara geçmiştir. Yünden dokunmuş giysiye “aba” denmektedir ve Karahacılı beyi'nin çocuklarından birinin sarı renkli aba giymesinden dolayı, insanlar buradan bahsederken *Sarıabalı* ismini kullanmışlardır.

Köy; *Terziler (Merkez), Uzunöz, Vezirağakoyağı (Koyak), Asarardı, Çiftlik, Üçtepeler, Yemişli tahta, Haciveliler, Müftüler, Baraj, Kısık, Karamusalar, Herdem, Tombullar, Gölbecik, Kuşçular ve Deligözlü* mahallerinden oluşmaktadır. *Terziler (Merkez) mahallesi*; aba denilen giysileri diken insanların bu alanda yerleşmelerinden dolayı verilmiş isimdir. *Uzunöz mahallesi*; Uzunöz deresi boyunca oluşan vadi içinde kurulan yerleşimden dolayı verilen yer adıdır. *Vezirağakoyağı (Koyak) mahallesi*; bir ucu dağda son bulan kapalı boğaz, iki dağ, tepe arasındaki vadi alanına koyak denmektedir. Bu vadi içerisinde yörenin kadısı yerleştiğinden bu ismi almıştır. *Asarardı mahallesi*; tarihi kalıntıların bulunduğu tepenin arkasında oluşmuş yerleşime verilen isim; *Çiftlik mahallesi*; düz ve geniş arazi bir kişiye ait ve bu arazi üzerinde büyük bir çiftlik bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Üçtepeler mahallesi*; birbiri ardına sıralı üç tane tepeden oluşan araziye verilen isim; *Yemişli tahta mahallesi*; göçerlerin yazlık olarak bu alana göçmeleri ve yazlamak için kullandıkları çardakları yemiş (*Ficus carica*) ağacından yapmalarından dolayı verilmiş yer adı; *Haciveliler mahallesi*; alana ilk yerleşen kişinin isminden dolayı verilmiş yer adı. *Müftüler mahallesi*; alanda yerleşen kişinin müftü olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Baraj mahallesi*; Köprüçay üzerinde bulunan regülatörün yanında bulunan mahalleye verilmiş yer adı; *Kısık mahallesi*; Köprüçayın şeklinden dolayı daraldığı bir alanın yanında kurulan yerleşime verilen yer adı.; *Karamusalar mahallesi*; alana yerleşen ilk kişinin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Herdem mahallesi*; isimden kaynaklı verilmiş yer adı; *Tombullar mahallesi (Topbullar)*; alanda eski top mermileri bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Gölbecik mahallesi (Kocakuşak)*; büyük bir taş kütesinin altından çıkan su nedeniyle verilmiş yer adı; *Kuşçular mahallesi*; alan ilk yerleşen ailenin Aydın ilinden gelmesi ve soyisimlerinin Kuşçu olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Deligözlü mahallesi*; alanda yerleşen kişilerin gözlerinin gök mavi renkli olmasından dolayı verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Kuzukırıldığı tepesi*; tepelik alanda otlayan sürüye, yıldırım düşmesi sonucu hayvanların telef olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Çataltaş tepesi*; tepenin üzerindeki iki taş kütesinin çatal şekline benzemesinden dolayı verilmiş yer adı; *Sığıryatağı tepesi*; büyükbaş hayvanların otlatıldığı ve konakladığı alana verilen yer adı; *Beşikkaya tepesi*; tepenin üzerindeki taş kütlelerinin inişli çıkışlı yapıda, beşik şekline benzemesinden dolayı verilmiş yer adı; *Kuşçalı mevki*; meşe (*Quercus coccifera*) çalısının alanda yaygın bulunmasından ve kuşların bu çalılık alanda yuva yapmalarının müsait olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Acarlar mevki*; alana yerleşen ailenin soyisminden dolayı verilmiş yer adı; *Kanatsızadası mevki*; alana yerleşen ailenin soyisminin kanat olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kulalar mevki*; alanda yerleşen insanların kulak yapılarının kısa olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Naldöken mevki*; arazi yapısının aşırı derecede taşlı ve bozuk olduğunu anlatmak amacıyla verilmiş yer adı; *Sulumersin mevki*; arazinin yapısı su toplanmasına müsait ve çevresinde mersin

(*Myrtus communis*) bitkisinin bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Gökboyun mevki*; derenin kenarının sırta bulunması nedeniyle verilmiş yer adı; *Ekşilibelen (Gavurası) mevki*; alanda ilk olarak İtalyanlar tarafından yetiştirildiği düşünülen limon (*Citrus lemon*) ağaçlarının bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *İncegedik tepesi*; tepelerin şeklinin birbirine paralel ince bir hat üzerinde olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Macurlu mevki*; Selanik göçmenlerinin yerleştiği alana verilmiş yer adı; *Taşınaltı mevki*; tepenin üzerinde mağara bulunan bir alanın hemen altındaki araziye verilmiş yer adı; *Çarkkoyacak mevki*; halkın çeşitli işlerde kullanmak üzere tahta yarmak için kullandıkları alan olmasından dolayı verilen yer adıdır. Sarıabalı köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.54'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.54. Sarıabalı peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.43. Serik

Bölgenin merkezi konumundaki Serik mahalleleri ile öne çıkmaktadır. Merkezdeki yer adları *Cumalı mahallesi*; Selanik muhacirlerinin yerleştiği alan olup, buradaki ilk yerleşen kişinin isminin Cumalı olmasından dolayı verilmiş yer adı olup *Kürüş mahallesi*; yer adının veriliş nedeninin kürümek kelimesinden geldiği düşünülmektedir. *Nevruz tepesi*; bahar bayramının toplu bir biçimde kutlandığı alan olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Yazır tepesi*; göçerlerin yaz aylarını geçirdikleri alan olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Yolboyu mevki*; alanın Antalya-Alanya karayolundan ayrıldığı bölgedeki konumundan dolayı verilmiş yer adı; *Kuzular mevki*; hayvancılık faaliyetlerinin fazla olması ve özellikle kuzunun bol bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Beylikler mevki*; alanda yaşayan bir aileye ait çiftliğin bulunduğu,

geniş araziye verilmiş yer adı; *Elembeleni mevki*; alanda yaşayan insanların çok mutlu olmamasından dolayı verilmiş yer adı; *Köşklükavak mevki*; Köprüçayı'nın kenarında kurulan ahşap çardakların bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Çetili tepesi*; tepelik alan üzerinde yılan yastığı (*Sarcopoterium spinosum*) bitkisinin yayılış göstermesi ve alanı kaplamasından dolayı verilmiş yer adı; *Şalbalı tepesi*; alanda bol miktarda yetişen ve halk arasında şalba (*Drystoeahus hastata*) denilen bitki bulunmasından dolayı verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Kovalıpınar mevki*; alanda su ihtiyacının karşılandığı eski bir kuyu bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Salepçibeli*; Sahlep bitkisinin yetiştiği alana verilmiş yer adı; *Erikli mevki*; erik (*Prunus sp.*) ağaçlarının yaygın biçimde bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Zıpçıklı mevki*; alanda yaşayan insanların çok hareketli olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Su deposu mevki*; merkeze içme suyunun geldiği deponun konumu ile tanımlanan yer adıdır. Serik merkez'e ait yer adlarından bazıları Şekil 4.55'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.55. Serik peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.44. Şatırlı

Köy 1883 yılında Bulgaristan'ın Şatır kasabasından göç eden 10 ailenin şimdiki Uzunsakallar mahallesi (zülüflü çeşme) olan bölgeye, burada bol miktarda su buldukları için yerleşmeleri üzerine kurulmuştur. Daha sonra bu aileler sırasıyla Antalya Kaleiçine ve Belek bölgesine yerleştirilmiş, fakat burada fazla kalmamışlar, hayvancılıkla uğraştıkları için ilk yerleştikleri bölgeye geri dönmüşlerdir. İlk önceleri hayvancılık ve tütün başlıca geçim kaynakları olmuş, daha sonra bölgeye sulama kanallarıyla suyun gelmesi üzerine pamuk ve pancar üretimi başlamıştır. Bölgedeki Uzunsakallar civarında Serik'in ilk medresesi kurulmuş olup, günümüzde kalıntıları halen bulunmaktadır.

Köy; *Merkez*, alanda eskiden bulunan medreseden aldığı düşünülen ve 1840'larda kurulduğu tahmin edilen *Uzunsakallar* ve alanda bulunan mezarlığın toprak renginden alan *Akmezar* olmak üzere 3 mahalleden oluşmaktadır. Şatırlı köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.56'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.56. Şatırlı peyzaj karakterleri ve yer adları

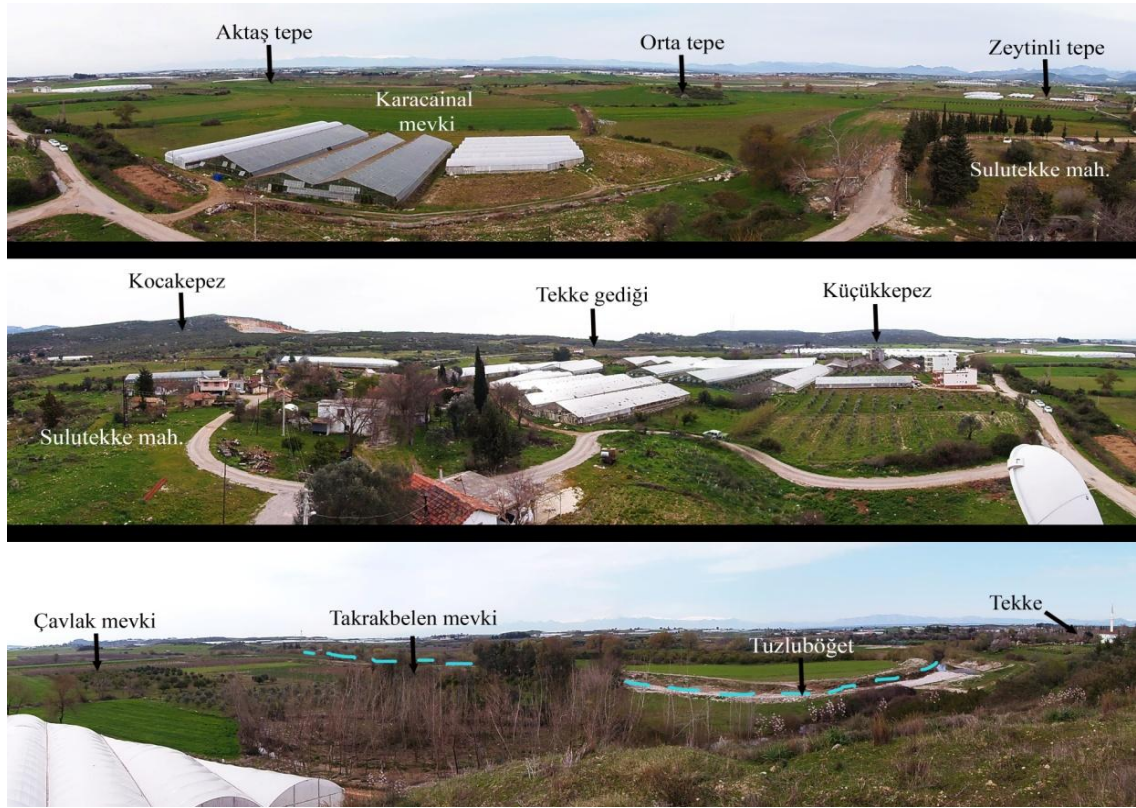
4.5.2.45. Tekke

Köyün tam kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte, çok eski tarihlere dayandığı tahmin edilmektedir. Köyde Selçuklular döneminden kalan Tekke cami ve Balı Baba Türbesi bulunmaktadır. Selçuklular döneminde alanın idari merkezi Silyon kenti iken, Osmanlı Devleti'nin fethettiği Karahisar-ı Teke bölgesi Teke Sancağı vasıtası ile idari açıdan 1393 yılında kurulan Anadolu vilayetine bağlanmıştır. Böylece yönetim merkezi Silyon kenti yerine Tekke köyü olmuştur. *Tekke* isminin dönemin idari merkezi olması, medrese ve zaviyelerin bulunmasından dolayı verildiği düşünülmektedir. Köy halkının geçim kaynakları arasında tarım ve seracılık bulunmaktadır.

Köy; *Merkez*, *Sulutekke*, *Güpürdüm*, *Kır* ve *Zeybekler* mahallelerinden oluşmaktadır. *Sulutekke mahallesi*; alanda bulunan tarihi caminin ve Balıbey türbesinin altından geçen su kaynağından dolayı verilmiş yer adıdır. *Güpürdüm mahallesi*; arazinin por taşlı altı boş yapıda olmasından kaynaklı verilmiş yer adıdır. *Kır mahallesi*; alanın toprak yapısı kıraç, taşlı yapıda olmasından dolayı verilmiş yer adıdır. *Zeybekler mahallesi*; alana ilk yerleşen ailenin soyisminden dolayı verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Karahayıt çayı*; hayıt (*Vitex agnus-castus*) bitkisinin çay kenarında yaygın yayılış göstermesinden dolayı verilmiş yer adı; *Küçükusu*

deresi; yeraltı sularından beslenen, yatağı itibariyle küçük olan bir dereye verilmiş yer adı; *Zeytinlibelen*; hafif engebeli arazi yapısında, üzerindeki zeytin (*Olea europea*) ağaçlarının yoğun bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Çetilibelen*; yılan yastığı (*Sarcopoterium spinosum*) bitkisinin, hafif engebeli arazide yaygın biçimde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Büyükkepez mevki*; kepez: kıraç yapıda yüksek tepe, dağa verilen isim olup, alanda bulunan geniş yapıdaki tepeye verilmiş yer adı; *Küçükkepez mevki*; kepez: kıraç yapıda yüksek tepe, dağa verilen isim olup, alanda bulunan Büyükkepez tepesine göre daha küçük yapıdaki tepeye verilmiş yer adı; *Orta tepe*; tepelik alanının köydeki konumuna göre verilmiş yer adı; *Yarıktaş mevki*; alandaki kayaç yapısının şekli nedeniyle verilmiş yer adı; *Kara incir mevki*; incir (*Ficus carica*) ağaçlarının yaygın olarak bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Uzunbelen mevki*; arazi yapısının küçük tepelik şeklinde ve yatayda geniş şekilde uzanmasından dolayı verilmiş yer adı; *Gözlektası mevki*; kale kalıntılarının bulunduğu ve Silyon antik kentinin kuzey yönünde kalan alanda gözleme yeri olarak kullanıldığı düşünülen alana verilmiş yer adı; *Tekke gediği*; köyün ismini almış, alana göre hafif engebeli ve çukur alana verilmiş yer adı; *Kükürtlü pınar*; yapı olarak doğal, kükürtlü su kaynağı bulunan alan çevresine verilmiş yer adı; *İncirli kuyu*; köylünün su ihtiyacını karşıladığı ve çevresinde incir ağaçlarının bulunduğu alana verilmiş yer adı, *Abdalmezari mevki*; halk arasında eren bir kişinin mezarının bulunduğu söylenen araziye verilmiş yer adı; *Kum sokak mevki*; Büğüş köyü ile sınırı oluşturan ve toprak yapısının kumlu olmasından dolayı verilmiş yer adıdır. Tekke köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.57'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.57. Tekke peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.46. TöngüŖlü

Köyün ana yerleŖiminin tarihi eskiye dayanmakla birlikte tam olarak kuruluŖ tarihi bilinmemektedir. Alana ilk yerleŖen ailelerin Töngüçlü yörüklerinden olması dolayısıyla bu ismi almıŖtır. Daha önce Tekke köyüne bağlı bir mahalle iken 1953 yılında köy statüsü kazanmıŖtır. Köyde tarihi bir cami mevcutken günümüzde cami yıkıntıları büyük oranda kaybolmuŖtur. Köyün merkez kabul edilen kısmı, Gebiz anayolu kıyısındaki okul, cami ve köy kahvesi çevresindeki alan olarak kullanılmaktadır.

Köy Merkez, Anamas-Ağlı köyünden yerleŖenler oluŖturduėu eskiden değirmen bulunan, değirmencinin aynı zamanda harnup (*Cerotonia siliqua*) ve sandal ağacı (*Arbutus andarachne*) ağaçlarından kaŖık yapması ile bilinen *KaŖıkçı*, *ŖimŖekler*, *Eseler* (İsalar-biberler), *Aklar* (Ağılköy), *Çömezler* olmak üzere 6 mahalleden oluŖmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Kale mevki*; eski kale kalıntıları bulunan alana verilmiŖ yer adı; *Kocadere*; dere yatağının büyüklüğünden dolayı verilmiŖ yer adı; *Töskerli mevki*; toplumsal öğelerden dolayı verilmiŖ yer adı; *Nergizli mevki*; tepelik alanda; doğal yayılıŖ gösteren nergiz bitkisinin çokluğundan dolayı verilen yer adı; *Nergizli deresi*; su kenarlarında yetiŖen bir bitki ve bunun çiçeğine verilen isim olup dere kenarında bulunmasından dolayı verilmiŖ yer adı; *KanlıtaŖ mevki*; Davarcılar mahallesinin doğusunda bulunmakta olup intihar eden bir kiŖiden dolayı bu ismi aldığı söylenmekte; *DibektaŖı mevki*; eskiden değirmen bulunan alan olması itibariyle verilen yer adıdır. TöngüŖlü köyüne ait yer adlarından bazıları Ŗekil 4.58'deki örneklemeleerde verilmiŖtir.

Ŗekil 4.58. TöngüŖlü peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.47. Üründü

Köyün topraklarının çok verimli olmasından dolayı ürünler çok kaliteli olmakta bu nedenle köye önceleri *Ürünlü* ismi konulmuş, daha sonra değişime uğrayarak *Üründü* haline dönüşmüştür. Köy, Manavgat ve Akseki'den gelen ailelerin alana yerleşmesiyle kurulmuştur. Köyün geçmişi yaklaşık 200-250 yıl öncesine dayanmaktadır. İlk yerleşimin başladığı zamanlarda, köyün güney kısmında kalan bölümdeki mevkide yaşayan halkın çoğunluğunun sıtma hastalığından ölmesi nedeniyle *Kıranköy* diye adlandırıldığı söylenmektedir. Köy halkının geçim kaynağı; pamuk, mısır, susam, buğday ile narenciye üretimidir.

Köy; *Merkez*, *Yukarı Üründü*, *Alaçeşme* ve *Gazaliçi* mahallelerinden oluşmaktadır. *Yukarı Üründü mahallesi*; köyün merkezine göre üst kısımda kalan arazi kısmına verilmiş yer adıdır. *Alaçeşme mahallesi*; adını alanda tarihi bir çeşmenin bulunmasından dolayı almıştır. *Gazaliçi mahallesi*; alanın çevresinde saçlı meşe (*Quercus cerris*) ağaçlarının bolca bulunması ve bu ağaçların kuruyup dökülen yapraklarının oluşturduğu gazal örtüsünden dolayı verilen yer adıdır.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Aşağı mahalle mevki*; alanın konumundan dolayı merkeze göre aşağıda bulunan araziye verilen yer adı; *Erenkuyu mevki*; alanda kuyu ve eski bir mezar bulunan yere verilmiş yer adı; *Kemerağzı mevki*; tarihi su kemeri bulunan alana verilmiş yer adı; *Muhacır tarlası*; Selanik göçmenlerinin yerleştiği alana verilmiş yer adı; *Pelittarlası tepesi*; saçlı meşe ağaçlarının bulunduğu tepeye verilmiş yer adı; *Yusuflar mevki*; alanda yaşayan kişinin isminden dolayı verilmiş yer adı; *Reşitler mevki*; alanda yaşayan kişinin isminden dolayı verilmiş yer adı; *Sülüler mevki*; alanda yaşayan kişinin isminden dolayı verilmiş yer adı; *Badem beleni mevki*; alanda badem (*Prunus dulcis*) ağaçları bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Honaz tepesi*; arazide büyük tepe şeklindeki alana verilen yer adı; *honaz* erken olgunlaşan kara kiraz anlamına da gelmektedir; *Çatal tepe*; birbirine yapışık iki tepenin çatal şeklindeki formundan dolayı verilmiş yer adı; *Çıklıoğlu mevki*; köyün ilk yerleşen ailelerinin soyismi ile verilen yer adı; *Kırtepe*; hafif engebeli, taşlık arazi yapısında olan yer adı ; *Akmezar mevki*; eski bir mezar bulunan araziye verilen yer adı; *Akgeçit deresi*; dere kenarında halk arasında akçaağaç denilen bir ağaç türünün yaygın olarak bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kemerağzı deresi*; kenarında tarihi su kemerinin bulunduğu dereye verilmiş yer adı; *Abdest kuyusu mevki*; köylünün su ihtiyacını karşıladıkları bir kuyu bulunan alana verilen yer adı; *Yüksekalan mevki*; alanın konumunun merkeze göre yüksekte olması nedeniyle verilmiş yer adıdır. Üründü köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.59'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.59. Üründü peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.48. Yanköy

Köyün eski adının “*Canköy*” olduğu söylenmektedir. Köyün kuruluş tarihi tam olarak bilinmemektedir. Köyün ilk kurulduğunda evlerin kerpiçten ve sazdan yapıldığı bildirilmektedir. Tarihi tam olarak bilinmeyen bir zamanda meydana gelen büyük bir yangında nerdeyse köyün tamamının yandığı belirtilmektedir. Bundan sonra alanın çok yakınına tekrardan evler inşa edilmiş ve köy tekrar kurulmuştur. Buranın adına da “*Yanköy*” denilmiştir. O yıllarda burada yerleşen *Kürüler*, *Tatlar*, *Gözcüler* ve *Toparlar* olmak üzere 4 aşiret aile bulunmaktadır. Önceleri Silyon antik kentinin altında buğday anbarı ve konak diye bahsettikleri yerler mevcut olup köylü bu mekanları depo olarak kullanmıştır. Ayrıca “*Sıtma pınarı*” dedikleri yerde hasta olan kişilerin, suyun içine yatarak iyileşmeyi bekledikleri söylenmektedir.

Köy *Merkez*, *Orta*, *Aşağı*, *Yukarı*, Silyon antik kentinin hemen altında bulunan *Asaraltı*, mahalleye yerleşenlerin lakapları ile *Kocagözler* olmak üzere 6 mahalleden oluşmaktadır.

Diğer yer adlarından bazıları *Sarıaba mevki*; yünden dokunmuş giysiye “aba” denmektedir ve alanda sarı renkli aba giyilmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Yemişli mevki*; alanda eskiden incir ağaçları bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Küçük kepez tepesi*; *Kepez*: yüksek tepe, dağ olup Tekke köyü ile sınır oluşturan tepelik alana verilen yer adı; *Ayazmana deresi*; *Ayazma*: Rumların kutsal saydıkları kaynak ya da pınar olup güney sınırını oluşturan dereye verilen yer adı; *Gavuryalı deresi*; eski konakların olduğu mevki ve buranın yakınından geçen dereye verilen yer adı; *Uzunkız mevki*; tarlanın içerisinde bulunan ve yatır olduğuna inanılan mezarın bulunduğu alana

verilen yer adı; *Yanköy deresi*; köyün içerisinde geçen aynı isimli dereye verilen yer adı; *Asaraltı mevki*; *Asar*: kayalık, tepe ve kale, burç olup tarihi Silyon kentinin hemen altında bulunan mevkiye verilen yer adı; *Uzun evliya*; arazide halk arasında evliya mezarı olarak söylenen mezarın bulunduğu alana verilen yer adı; *Toprak tepe*; ak melek denilen kireçli toprak yapısının fazla olduğu alana verilen yer adı; *Tuzlu böğet*; *Böğet*: su birikintisi, bataklık anlamında olup çorak ve taşlı bir araziden geçen dereye verilen yer adı; *Gökböğet*; killi toprak yapısındaki bir alanda, renginden dolayı verilen yer adı; *Karabaşlar mevki*; halkın yünden ördükleri siyah renkteki başlıkları giymeleri nedeniyle verilmiş yer adı; *Keriz mevki*; toprak yapısından dolayı, parçalanması çok zor keseklere istinaden verilmiş yer adıdır. Yanköy'e ait yer adlarından bazıları Şekil 4.60'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.60. Yanköy peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.49. Yeşilvadi

Yeşilvadi, Demirciler köyüne bağlı iken 1998 yılında ayrılarak köy statüsünü almıştır. Alana verilen isim daha önce *Tongaz* olarak adlandırılmış olup, köy statüsünü aldıktan sonra ismi *Yeşilvadi* olarak değiştirilmiştir. Konya-Göynem'den gelen göçerlerin kurduğu bir köydür. Köyün yerleşim tarihi yaklaşık 4-5 nesil öncesine dayanmaktadır. 2007 yılında Köprülü Kanyon Milli Parkı sınırlarına dahil edilmiş olup Selge antik şehrine yakınlığından dolayı tarihi eserler yönünden zengindir. Köyün ana geçim kaynakları hayvancılık ve meyveciliktir.

Köy; *Merkez*, *Tongaz*, *Karavuz* ve *Köyyakası* olmak üzere 4 mahalleden oluşmaktadır. *Karavuz mahallesi*, alanda konumundan dolayı tepenin altında kalan, güneşin erken batışının gözlemlenebilmesinden dolayı verilmiş yer adı olarak

görülmektedir. *Köyyakası mahallesi* ise, mahallenin konumundan dolayı verilmiş yer adıdır.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Koca dere*; köprüçayını besleyen derelerden biri olan ve dere yatağının büyüklüğünden dolayı verilen yer adı; *Yarımcakavak pınarı*; alanda bulunan çınar ağacının dibinden çıkan bir pınara verilen yer adı; *Kodal pınarı*; *kodal*: hendek anlamına gelmekte olup pınarın bulunduğu alanın formuna verilen yer adı; *Gürlevik pınarı*; yer altında akan suyun sesine verilen isme gürlevik denmekte olup suyun akış şekline göre verilen yer adı; *Çağilli pınarı*; su kaynağının etrafının çakıllı yapıda olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Asar tepe*; kayalık, tepe ve eski eserlerin bulunmasından dolayı verilen yer adı; *Küçüktaş tepesi*; Akdağ'ın hemen ön kısmında, alana göre küçük yapıdaki taş kütesine verilen yer adı; *Tekerek tepesi*; Akdağ'ın sırasındaki tepenin şeklinden dolayı verilmiş yer adı; *Taşdibi düneği*; geyik ve yaban keçilerinin konakladığı taşlık alana verilmiş yer adı; *Ladinli pınar*; göknar (*Abies cilicica*) ağacına halk arasında ladin denilmekte ve bu ağaçların yoğun yayılış alanı gösterdiği alanda bulunan pınara verilen yer adı; *Kızılyer tepeleri*; kayaç yapısının kızıl renkte olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Gözlek tepesi*; yüksek bir tepe görünümünde, görüş açısı her yere hakim alana verilen yer adı; *Kepez tepesi*; taşlı yüksek tepeye verilmiş yer adı; *Yatma gediği*; konaklama yapılan ve sırtta bulunan araziye verilen yer adı; *Kızılkaya*; kayaç yapısının renginden dolayı verilen yer adı; *Perçin sırtı*; taşların birbirine geçerek oluşturduğu set yapısına verilen yer adı; *Sofra tepesi*; dağın tepesinde bulunan şeklinden dolayı düz, geniş alana verilen yer adı; *Toprak tepe*; alanın toprak yapısının öne çıktığı, diğerlerine göre daha küçük tepeye verilen yer adı; *Akdağ*; dağın yüksek kısımlarının bitki örtüsüne hakim olmadığı ve taş yapısının renginin öne çıktığı dağa verilen ad, *Sarısaz deresi*; dere kenarının, sazlık bitkilerle dikkat çekici şekilde kaplı olmasından dolayı verilmiş yer adıdır. Yeşilvadi köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.61'deki örneklemelerde verilmiştir.

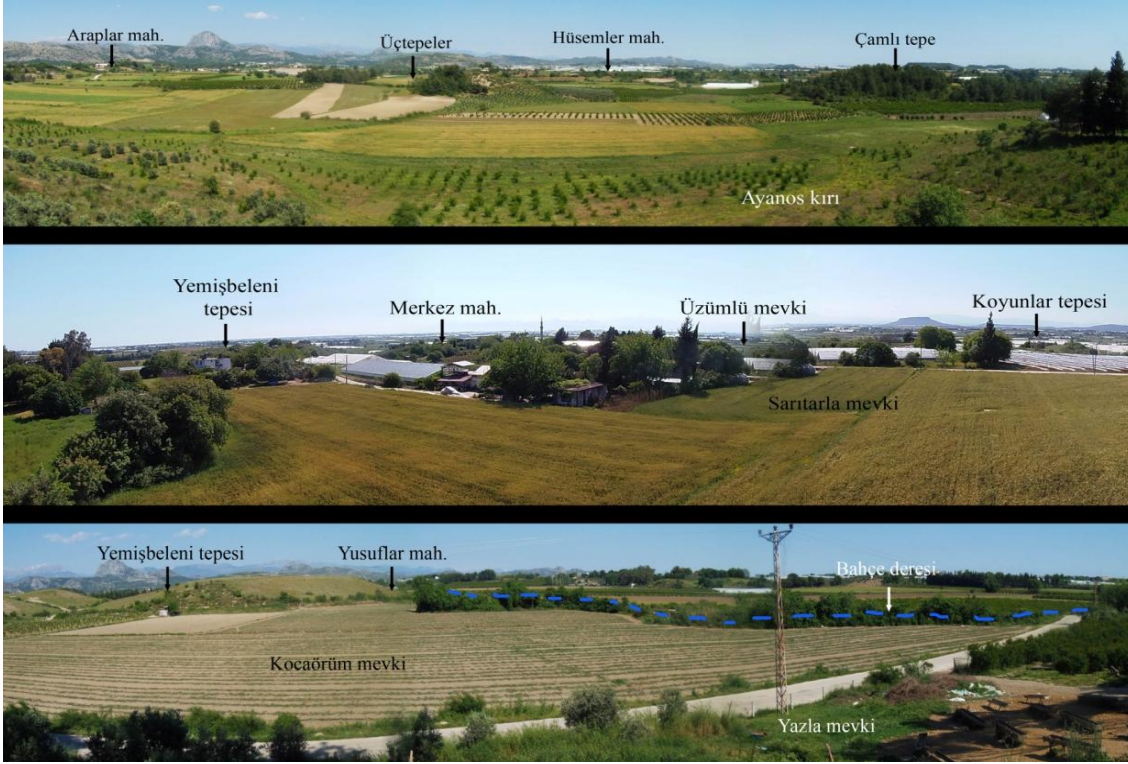
Şekil 4.61. Yeşilvadi peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.50. Yeşilyurt

1455 yılında Ayanos yörükleri Karahisar'a yerleşmiş, 1530 yılında ise Karahisar'dan ayrılarak kendilerine ait yeni bir köy kurmuşlardır (Güçlü 2000). Bu köyün Bozkaya'nın eteğinde olduğu düşünülmektedir. Daha sonra yerleşim aşağıya doğru genişleyerek ilerlemiş ve günümüzdeki köy alanı ortaya çıkmıştır. Köylüler ilk yerleşim yerinden hala *Eski Ayanos* olarak bahsetmektedirler. Daha sonra 1960'lı yıllarda köyün ismi *Yeşilyurt* olarak değiştirilmiştir. Köyde hala bir tür incir ağacının cinsine Eski Ayanos denmektedir. Halkın ana geçim kaynakları; seracılık, mısır, pamuk, buğday, nar, zeytin üreticiliğidir.

Köy; *Merkez, Hüsemeler, Araplar, Yusufklar ve Kocadayılar* mahallelerinden oluşmaktadır. *Hüsemeler, Yusufklar ve Kocadayılar mahalleleri*; alanda ilk yerleşen ailelerin isminden dolayı verilmiş yer adlarıdır. *Araplar mahallesi*; Arabistan'dan gelen ailelerin yerleştiği alan olması itibariyle verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Üçtepeliler*; arazinin birbirine yakın üç tane tepeden oluşan kısmına verilen yer adı; *Çamlitepe*; kızılçam (*Pinus brutia*) ağaçlarının bulunduğu tepeye verilen yer adı; *Abdal beleni*; abdal: davul, zurna çalan çalgıcılara verilen isim olup bu alanda böyle bir aile yaşamasından dolayı verilmiş yer adı; *Tilki beleni*; küçük tepelik alanda tilkilerin bol bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Kuzukarı mevki*; düz, ekim yapılmayan ve küçükbaş hayvan otlatılan araziye verilmiş yer adı; *Akyar deresi*; derenin içinden geçtiği arazide derin bir yamaç oluşturması ve toprak yapısının kireçli olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Sarı tarla*; arazide yaşayan kişilerin soyisimlerinden dolayı alana verilmiş yer adı; *Yazla mevki*; göçerlerin yaz aylarını geçirdikleri, hayvanlarını otlattıkları ve köyün toplanma alanı olarak kullanılan araziye verilen yer adı; *Koca köprü mevki*; arazi içindeki derenin üzerinde oluşturulan büyük bir köprünün çevresine verilmiş yer adı; *Bahçe deresi*; hemen etrafında sebze, meyve türleri yetiştirilen ve Kocaköprünün altından geçen dereye verilmiş yer adı; *Yemişbeleni tepesi*; incir ağaçlarının bol bulunduğu, küçük tepelik bir alana verilen yer adı; *Kocaörüm mevki*; örüm, köylülerin ettikleri tarlaların toplu bulunduğu yer olup bu alanın büyüklüğünden dolayı verilmiş yer adı; *Değirmenbeleni tepesi*; eski değirmen kalıntılarının bulunduğu, küçük tepelik alana verilen yer adı; *Bedey deresi*; derenin isminin verilmiş nedeni bilinmemekte; *Akbelen tepesi*; toprak yapısının kireçli olduğu tepelik alana verilen yer adı; *Kocadayılar tepesi*; tepenin hemen altındaki mahallenin ilk yerleşen ailesinin lakabından dolayı verilmiş isim; *Ürünli mevki*; arazide doğal yetişen bitkilerin bolluğundan dolayı verilmiş yer adı; *Sakızlaklı mevki*; sakızlak (*Pistacia terebinthus*) ağaçlarının yoğun şekilde bulunduğu alan olmasından dolayı verilen yer adıdır. Yeşilyurt köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.62'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.62. Yeşilyurt peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.51. Yukarıçatma

Köye ilk yerleşenler Selanik'ten göç eden muhacirlerdir. Bu yüzden köye *Macır köyü*'de denmektedir. Bu göçle ilgili olarak 1830'lu yıllarda önce Konya yöruklerinden bir kısım ailenin Selanik'e gönderildiği, daha sonra da bu bölgeye geri getirildiği düşünülmektedir. Daha sonraları köye 3 yöruk ailesi daha göç ederek yerleşmiştir. *Çatma* isminin göçmenlerin göç ederek geldikleri Selanik'teki bir yer adı olduğu söylenmektedir. Bir diğer olasılıkta, göçerlikten yerleşik hayata geçişte ilk yapılan basit ev yapılarına verilen isim olmasıdır. Köy tepelik bir alan üzerine kurulmuş olup, mahallesi bulunmamaktadır. Köyün değişik yerlerinde, İtalya işgali sırasında İtalyanların yaptığı söylenen çeşmeler bulunmaktadır. Köyün ana geçim kaynakları; her çeşit sebze üretimi, buğday, arpa ve seracılıktır.

Köyde bulunan yer adlarından bazıları *Dorumburnu mevki*; deve burnuna benzeyen arazi şeklinden dolayı verilmiş yer adı; *Gözlekaltı mevki*; yağmur ve kar sularının yeryüzüne çıktığı yer için verilen yer adı; *Aktepe (Çatma tepesi)*; alanın toprak yapısı ve renginden (keriz toprak) dolayı verilen yer adı; *Öksüz deresi*; yer adının verilme nedeni bilinmemekte; *Köseyeri deresi*; *köse*: bıyığı, sakalı çıkmayan erkeğe verilen isim olup alana insan ve toplumla ilgili bir özellikten dolayı verilen yer adıdır. Yukarıçatma köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.63'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.63. Yukarıçatma peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.52. Yukarıkocayatak

Beldeye, göçerlerin yazlık olarak uzun süre kullandığı hayvan yatağı olması ve bu arazinin geniş ve düz yapısından dolayı *Kocayatak* ismini verildiği söylenmektedir. Köyü, Toroslardan Aksu-Macunköye (Murtana) yerleşen daha sonrada bu alana gelen göçerlerin kurduğu belirtilmektedir. Alana verilen en eski isim *Göncüönü* olarak bilinmektedir. Bu ismin verilme sebebi tarihi kalıntıların bulunduğu bir tepenin önünde ilk yerleşimin kurulmasından dolayı aldığı söylenmektedir. Kocayatak arazisi bütüncen 1953 yılında Kozagaç, Eskiörük ve Aşağıkocayatak olarak ayrılmıştır. Belde 22.000 m²'lik geniş ve düz bir arazi üzerine kurulmuş, 1996 yılında belde olmuş ve bugün nüfusu yaklaşık 3.000 civarındadır. Halkın en önemli geçim kaynakları seracılık; nar, narenciye, mısır, susam, mısır üreticiliğidir.

Belde; *Merkez*, *Azaplar* ve *Fedenler* mahallelerinden oluşmaktadır. *Azaplar mahallesi*; isminin alanda yaşayan delioğlan lakaplı bir kişinin halka çok çektirmesinden dolayı verilmiş olduğu söylenmektedir. Ayrıca azap, köy dışında çobanların ve hayvanların barınması için yapılan dam anlamına da gelmektedir. *Fedenler mahallesi*; Fedenoğlu lakaplı sülalenin yerleşiminden dolayı verilmiş yer adıdır.

Diğer yer adlarından bazıları *Goducak deresi*; köyün en büyük su kaynağına verilmiş yer adıdır. Dere kenarında bir eşkiyanın ağaç dibine hazine gömdüğü, daha sonra geldiğinde hazineyi koyduğu yerde bulamayınca feryat ederek söylendiği, bu yüzden bu isimle anıldığı söylenmektedir. *Mektebkabirli mevki*; eskiden alanda medrese ve mezarlığın yakın bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Camıyığı mevki*; eski bir

camii kalıntısı ve su sarnıcının bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Hoyraz tepe*; tepelik alanın hoyraz (poyraz) denen ve kuzeydoğudan esen rüzgarı sürekli almasından dolayı verilmiş yer adı; *Gevişli tepe*; sakızlak (*Pistacia terebinthus*) bitkisinin halk arasında aldığı isim geviş olup, tepelik alanda çokça bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Göncü tepe*; alanın en eski yerleşimi olan ve hemen üzerindeki tepede tarihi kalıntıların bulunduğu yer adı; *Aralık mevki*; belde kurulmadan önceki yerleşimin bulunduğu alana verilmiş yer adı olup; ortalık, orta yer manası taşımaktadır; *Küçükkaralık mevki*; aralık mevkinin hemen yanında oluşan diğer alana göre daha küçük yer adı; *Yazla mevki*; alanın imkanları göçerlerin yaz aylarını geçirmesi için uygun olup, sürülerini getirdikleri alana verilen yer adı; *Osman Çavuşlar mevki*; alana yerleşen kişinin isminden dolayı verilmiş yer adı; *Karakaş çiftliği mevki*; alanda yerleşen ailenin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Kamış gölü mevki*; alanın sulak, suyun uzun süre durduğu ve kamış denilen sazlık bitkilerin bulunduğu yer olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Beşikli mevki*; eski yaşayanların altın bir beşik gömdüklerine inanılan alana verilmiş yer adı. Ayrıca beşik, keçi, koyun ve sığır gibi hayvanların alınlarındaki beyazlık veya böyle bir lekeye sahip olan hayvan anlamına da gelmektedir; *Çullu tepe*; çul, göçerlerin çadırını kıldan veya yünden yaptıkları örtüye verilen isim olup tepelik alanda bu çadırların kurulduğu alana verilen yer adı; *Alamersin mevki*; mersin bitkisinin çok bulunduğu alana verilen yer adı; *Göktepe*; toprak yapısının renginden dolayı küçük tepelik alan olması itibarıyla verilen yer adıdır. Yukarıkocayatak beldesine ait yer adlarından bazıları Şekil 4.64'deki örneklemelemlerde verilmiştir.

Şekil 4.64. Yukarıkocayatak peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.53. Yumaklar

Köyün kuruluşu çok eski tarihlere dayanmakla birlikte, kesin olarak bilinmemektedir. Ancak köy civarındaki tarihi eserler bize alanın çok aktif olarak kullanıldığını ve yerleşim tarihinin eski olduğunu göstermektedir. Yakın zamandaki köy yerleşimi ise 19. yüzyılın sonlarına dayanmaktadır. Köy adını, burada yaşayan bir kişinin lafı çok yuvarlaması ve uzatmasından dolayı, yumak gibi bir ucu söküldümü gerisi kapanmıyor diye bahsedilmesinden dolayı aldığı söylenmektedir. Köyde, halkın geçim kaynağının büyük oranda hayvancılık olmasından dolayı oldukça dağınık bir yerleşim gözlenmektedir. Bunun yanında zeytincilik, keçi boynuzu ve kekik köyün geçim kaynakları açısından önemli yer tutmaktadır.

Köy; *Merkez*, Arabistan'dan gelenlerin yerleştiği *Araplar*, alanda yaşayan kişinin ismi ile anılan *Koca Mehmetler*, alanda yaşayan ailenin soyismi ile anılan *Arıcanlar*, alana ilk yerleşen kişinin lakabına dayanan *Topal Hasanlar*, halk arasında melek toprak denilen beyaz renkli ve bol su tutan yapıdaki toprak yapısını anlatan *Akçalar*, eceğ gözü pınarını ifade eden *Gözler*, dağdan gelen yer altı sularının biriktiği ve uzun bir süre kaldığı alanı anlatan *Gölcük*, büyük ve yassı formda taşların bulunduğu *Yassısay*, kayaç yapısının üzerinde kırmızı renkli desenler bulunan *Kumaştaşı*, eskiden pamuk üretimi yapılan alanın konumuna dayanan *Aşağıpamucak* ve *Yukarıpamucak*, incir (*Ficus carica*) ağaçlarının bol bulunduğu ve bu ağaçlardan çıkan süte siğil denmesi ile anılan *Siğilli*, alana ilk yerleşen kişinin lakabı ile anılan *Abbaslar* mahallelerinden oluşmaktadır.

Köydeki diğer yer adlarından bazıları *Şalbalı tepesi*; tepelik alanda hak arasında şalba (*Drystoeahus hastata*) bitkisinin bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Boynuzlukayası*; keçi boynuzu (*Cerotonia siliqua*) ağaçları ve kayalık arazinin bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Ardıçlı tepe*; tepelik alan üzerinde ardıç (*Juniperus oxycedrus*) ağaçlarının yaygın olarak bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Akçakesme tepesi*; akçakesme (*Phillyrea latifolia*) denilen çalı gruplarının tepelik alanda bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *İncirli sırtı*; yüksek yamaç üzerinde incir (*Ficus carica*) ağaçlarının bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Bıyanlı tepe*; halk arasında bıyan adı verilen *Juncus acutus* bitkisinin bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Pırnalçukuru tepesi*; alanın çukur yapıda olması ve kermes meşesi (*Quercus coccifera*) bitkisinin bol bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Soğanlıtaş tepesi*; ada soğanı (*Urginea maritima*) bitkisine halk arasında soğan denmekte ve alanın bu bitkilerle kaplı olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Çamlıkale tepesi*; alanda kızılçam (*Pinus brutia*) ağaçlarının arasında tarihi kalıntıların bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Sığırını*; çobanların hayvan otlatırken kullandıkları ve akşamları konakladıkları küçük bir mağaranın bulunduğu alana verilmiş yer adı; *Göztaşı*; alandaki kayaç yapısının hemen altından göz denilen kaynak suyunun çıktığı alana verilmiş yer adı; *Kükürce sırtı*; alandaki kayaç yapısının dökük ve kaydığı alana verilmiş yer adı; *Deliklitaş*; kayaçların yapısı itibarıyla alana verilmiş yer adı; *Sarıtaş*; kayaç yapısının renginden dolayı alana verilmiş yer adı; *Kepez*; alandaki yüksek ve kıraç tepeye verilmiş yer adı; *Kocaçukur tepesi*; topoğrafik yapısından dolayı tepelik alana verilmiş yer adı; *İncegedik*; tepenin şeklinin birbirine paralel ince bir hat üzerinde olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Haciosmantaşı*; alana ilk yerleşen kişinin lakabından dolayı verilmiş yer adı; *Arpalık kayası*; tarihi bir yerleşimin bulunduğu ve eski yıllarda arpa yetiştirilen bir alan

özelliğinden dolayı verilmiş yer adı; *Kocaalan mevki*; hafif eğimli arazi yapısında büyük açıklık alana verilmiş yer adı; *Zeytinköy deresi*; alanda zeytin (*Olea europaea*) ağaçlarının yoğun biçimde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Hayatözü deresi*; alana toplumsal öğelerden dolayı verilmiş yer adı; *Eceğögzü deresi*; derenin alandaki büyük bir su kaynağından beslenmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Köypınarı deresi*; derenin köyün içerisinden geçmesinden dolayı verilmiş yer adı; *Pamucak deresi*; pamucak mevkisinden geçen dereye verilmiş yer adı; *Akdere*; dere suyunun renginden dolayı verilmiş yer adı; *Sırmkara pınarı*; halk arasında karaağaç (*Ulmus glabra*) ağacına sırmkara denmekte olup, bu pınar çevresinde yoğun biçimde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Nergizli pınar*; pınar çevresinde soğanlı bitkilerin ve özellikle doğal nergiz türlerinin bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Saz pınarı*; su kaynağı etrafında halk arasında saz denilen bitkilerin çokluğundan dolayı alana verilmiş yer adı; *Hatip pınarı*; alanda yaşayan kişiden dolayı su kaynağına verilmiş yer adı; *Karamustafa pınarı*; alanda yaşayan kişiden dolayı su kaynağına verilmiş yer adı; *Abuhayat pınarı*; su kaynağına toplumsal öğelerden dolayı verilmiş yer adı; *Karapınar*; su kaynağının renginden dolayı verilmiş yer adıdır. Yumaklar köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.65'deki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.65. Yumaklar peyzaj karakterleri ve yer adları

4.5.2.54. Zırlankaya

Köy ismini alanın batısında bulunan ve ilk yerleşimin kurulduğu kayalık alandan almaktadır. Köye önceleri *Zırlakkaya* ismi verilmiştir. Zırlak; düz, parlak, kaygan anlamına gelmekte olup, alandaki kayalık alanın parlak ve kaygan yapıda olmasından

gelmektedir. Zırlakkaya adı daha sonraları değişime uğrayarak *Zırlankaya* adını almış ve günümüze kadar bu şekilde gelmiştir. Köyün tam kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte yaklaşık 250-300 sene öncesine dayandığı düşünülmektedir.

Köy; *Merkez*, *Kerimler* ve *Kiyalar* mahallelerinden oluşmaktadır. *Kerimler mahallesi*; alana yerleşen kişi isminden dolayı verilmiş yer adı; *Kiyalar mahallesi*; *kiya*: muhtar, köy bekçisi veya köy kahyası olan kişilere verilen isim olduğundan, alanda bunlardan birinin bulunduğu mahalleye verilmiş yer adıdır. Köy halkının ana geçim kaynağı hayvancılık olup, bunun yanısıra seracılıkta yapılmaktadır.

Diğer yer adlarından *Kocadere*; köyün batı kısmından geçen en büyük su kaynağı olan ve dere yatağının büyüklüğünden dolayı ismini alan dere adı; *Çakal deresi*; dere kenarına çakal hayvanının çok gelmesinden dolayı dereye verilmiş yer adı; *Deli Ömer geçidi*; kişi lakabından dolayı dereден geçiş yapılan yere verilen yer adı; *Katrançı tepesi*; katran ağacı bulunan tepeye verilmiş yer adı; *Karaboynuz mevki*; keçiboynuzu (*Ceratonia siliqua*) ağacının alanda yoğun biçimde bulunmasından dolayı verilmiş yer adı; *Göç yolu mevki*; göçerlerin yaylalara gittikleri güzergah üzerindeki alana verilmiş yer adı; *Tekerek tepeleri*; tepelerin şeklinin yuvarlak olmasından dolayı verilmiş yer adı; *Karacaeğriş mevki*; eğrek: hayvanların toplu olarak durdukları su başı; küçük baş hayvanların gece yattıkları yer, ağıl anlamında verilen yer adı; *Çilekçi tepeleri*; dağ çileği (*Arbutus andrachne*) ağaçlarının bulunduğu tepelere verilen yer adı; *Değirmen deresi*; dere üzerinde değirmen bulunması itibariyle verilen yer adıdır. Zırlankaya köyüne ait yer adlarından bazıları Şekil 4.66'daki örneklemelerde verilmiştir.

Şekil 4.66. Zırlankaya peyzaj karakterleri ve yer adları

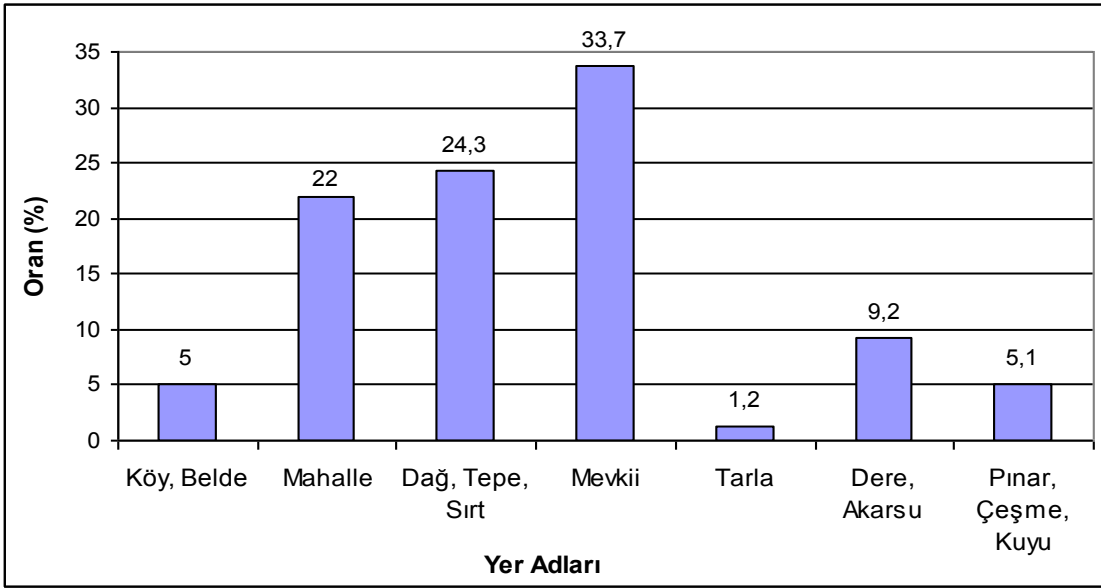
4.5.3. Serik bölgesi yer adlarının dağılımı

Serik bölgesi yer adlarının dağılımının belirlenmesi amacıyla arazi çalışmalarından yer adları tek bir veri tabanında toplanmış ve çalışma kapsamında 57 belde/köy, 268 mahalle, 302 dağ/tepe/sırt, 419 mevki, 15 tarla, 114 dere/akarsu ve 63 pınar/çeşme/kuyu olmak üzere toplam 1243 yer adının analizi gerçekleştirilmiştir.

Burada yer adlarındaki peyzaj karakterleri her bir çalışma birimi içindeki yer adının tanımına ve anlamına göre doğal yapı, alan kullanımı, sosyo-kültürel yapı ve görsel özelliklerden oluşan karakter grupları altındaki detaylandırılan peyzaj karakterleri ile değerlendirilmiştir.

Çoklu karakterler ise ayrıca kodlanarak veri tabanına işlenmiştir. Araştırma kapsamında 774 yer adının tek karakter, 456 yer adının renk-bitki, form-fauna gibi çift karakter, 12 yer adının renk-hidroloji-nitelik gibi üç karakter, 1 yer adının ise renk-bitki-tarihi eser-nitelik olmak üzere 4 karakter ile tanımlandığı belirlenmiştir.

Parametrik olmayan Ki-kare testlerinin kullanıldığı istatistiksel analiz sonuçlarına göre Serik Bölgesindeki yer adlarının oransal dağılımı Şekil 4.67'de verilmiştir. Buna göre bölgedeki toplam yer adları içinde en fazla mevki isimlerinin geçtiği görülürken, bunu dağ/tepe/sırt isimleri ve mahalle isimleri takip etmiştir. En düşük orana sahip isim grubu ise tarla isimleridir.

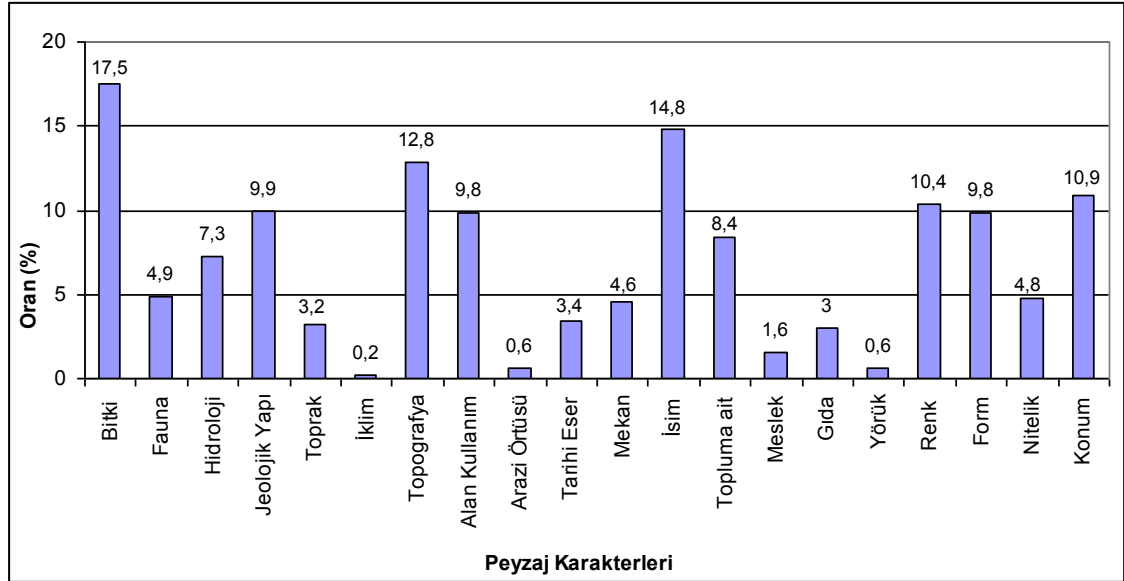
Şekil 4.67. Yer adlarının oransal dağılımı

Serik yer adlarının belde/köylere göre dağılımı incelendiğinde, Yumaklar köyünün 49 isim ile en fazla yer adı içerdiği, bu isimlerin % 40,08'nin dağ/tepe/sırt karakterlerine ait olduğu, bunu % 28,6 ile mahalle, % 14,3 ile pınar/çeşme/kuyu ve % 12,2 ile dere/akarsu isimlerinin takip ettiği belirlenmiştir. İçerdikleri yer adı sayısı açısından Yumakları Etler, Haspınar, Alacami, Sarıabalı, Demirciler, Akbaş, Serik, Bilginler ve Hasdümen köyleri takip etmiştir (Çizelge 4.10).

İçerdiği yer adı sayısına göre en fazla mahalle ismine sahip köy % 28,6 oran ile Yumaklar, en fazla dağ/tepe/sırt ismine sahip köy % 57,7 oran ile Kozan, en fazla mevki ismine sahip köy % 78,5 oran ile Çanakçı, en fazla tarla ismine sahip köy % 13,3 oran ile Abdurrahmanlar, en fazla dere/akarsu ismine sahip köy % 33,3 oran ile Yukarıçatma, en fazla pınar/çeşme/kuyu simine sahip köy % 15,4 oran ile Kozan olarak tespit edilmiştir (Çizelge 4.10).

4.5.4. Serik bölgesi yer adlarında ifade edilen peyzaj karakterleri

Serik Bölgesi yer adlarında 20 ayrı peyzaj karakteri ifade bulmuş olup, bu peyzaj karakterlerinin dağılımı Şekil 4.68’de verilmiştir. Buna göre, bölgedeki yer adlarında en fazla bitkilere dair isimlerin olduğu saptanmıştır. Kişi isimleri ve topoğrafya, yer adlarında en sık görülen diğer karakterler olmuştur. Peyzaj karakterlerinin yer adlarında ifade edilme sıklıkları bölgenin doğal, yarı doğal yapısının ön plana çıktığını, bitki örtüsünün bölgedeki peyzaj yapısı içinde önemli bir yer tuttuğunu, aynı zamanda yörük kültürünün bir parçası olarak peyzajdaki aidiyeti vurgulayan kişi isimlerinin öne çıktığını ifade etmektedir. Benzer dağılım gösteren renk, form peyzajın görsel karakterini vurgularken, jeoloji doğal yapıyı; aşağı, orta, yukarı gibi tanımlarla konum ise yine yörüklerin yerleşim bölgelerini göstermektedir.

Şekil 4.68. Serik bölgesi yer adlarında ifade bulan peyzaj karakterlerinin dağılımı

Şekil 4.68’de verilen 20 peyzaj karakteri, özelliklerine göre 4 gruba ayrılmış ve yer adları ile peyzaj karakterleri arasındaki ilişkiler bu gruplar temelinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Buna göre;

- Doğal peyzaj faktörleri; bitki örtüsü, fauna, hidroloji, jeolojik yapı, toprak, iklim ve topoğrafyayı,
- Alan kullanımları; arazi kullanımı, arazi örtüsü ve tarihi eserleri,
- Sosyo-kültürel yapı; mekan, isim-kişi, toplum, meslek, gıda-ürün ve yörük adlarını,
- Görsel özellikler; renk, form, nitelik ve konumu kapsamaktadır.

Çizelge 4.10. Serik bölgesi yer adlarının belde/köylere göre dağılımı (%)

Köy /Belde Adı	Köy /Belde	Mahalle	Dağ/Tepe/ Sırt	Mevki	Tarla	Dere/ Akarsu	Pınar/Çeşme/ Kuyu	Toplam (Adet)
Abdurrahmanlar	6,7	20,0	20,0	33,3	13,3	6,7	0,0	15
Akbaş	3,2	38,7	29,0	16,1	0,0	12,9	0,0	31
Akçapınar	3,6	17,9	39,3	10,7	7,1	14,3	7,1	28
Alacami	2,8	36,1	33,3	19,4	2,8	5,6	0,0	36
Aşağıçatma	15,4	0,0	23,1	53,8	0,0	7,7	0,0	13
Aşağıkocayatak	11,1	33,3	0,0	44,4	0,0	11,1	0,0	9
Aşağıoba	4,8	19,0	28,6	28,6	0,0	14,3	4,8	21
Belek	4,5	9,1	0,0	77,3	0,0	4,5	4,5	22
Belkıs	4,8	0,0	9,1	68,2	0,0	9,1	9,1	21
Berendi	4,5	0,0	9,1	68,2	0,0	9,1	9,1	22
Bilginler	6,7	20,0	36,7	26,7	0,0	6,7	3,3	30
Boğazkent	7,7	23,1	,0	53,8	0,0	15,4	0,0	13
Bozdoğan	4,0	16,0	56,0	8,0	0,0	8,0	8,0	25
Bucakköy	3,4	10,3	31,0	34,5	3,4	13,8	3,4	29
Burmahancı	5,0	20,0	20,0	45,0	5,0	,0	5,0	20
Büğüş	9,1	63,6	0,0	0,0	0,0	27,3	0,0	11
Çakallık	6,3	18,8	0,0	75,0	0,0	0,0	0,0	16
Çanakçı	7,1	0,0	0,0	78,6	7,1	7,1	0,0	14
Çandır	5,3	21,1	5,3	68,4	0,0	0,0	0,0	19
Çatallar	4,3	34,8	17,4	30,4	0,0	13,0	0,0	23
Demirciler	2,9	11,8	44,1	20,6	0,0	8,8	11,8	34
Deniztepesi	4,3	43,5	13,0	30,4	0,0	8,7	0,0	23
Dikmen	8,3	0,0	50,0	33,3	0,0	8,3	0,0	12
Dorumlar	5,3	31,6	21,1	36,8	0,0	5,3	0,0	19
Eminceler	6,3	18,8	31,3	31,3	0,0	12,5	0,0	16
Eskiyürük	6,3	25,0	12,5	50,0	0,0	6,3	0,0	16
Etlar	4,7	4,7	11,6	69,8	0,0	4,7	4,7	43
Gebiz	9,5	19,0	14,3	42,9	0,0	4,8	9,5	21
Gökçeşin	5,0	25,0	40,0	15,0	0,0	10,0	5,0	20
Hacıosmanlar	4,0	16,0	40,0	16,0	0,0	16,0	8,0	25
Hasdümen	3,3	26,7	43,3	10,0	3,3	6,7	6,7	30
Haskızılören	3,6	32,1	35,7	3,6	0,0	21,4	3,6	28
Haspınar	2,7	16,2	32,4	8,1	0,0	16,2	24,3	37
Kadriye	4,5	9,1	4,5	63,6	4,5	4,5	9,1	22
Karadayı	5,3	15,8	10,5	63,2	0,0	5,3	0,0	19
Karataş	5,6	27,8	33,3	11,1	0,0	16,7	5,6	18
Karınca	7,1	0,0	0,0	71,4	7,1	14,3	0,0	14
Kayaburnu	6,3	18,8	18,8	37,5	6,3	0,0	12,5	16
Kırbaş	5,6	27,8	11,1	44,4	0,0	11,1	0,0	18
Kozağaç	7,1	50,0	0,0	35,7	0,0	7,1	0,0	14
Kozan	3,8	11,5	57,7	0,0	0,0	11,5	15,4	26
Kuşlar	8,3	25,0	25,0	33,3	0,0	8,3	0,0	12
Nebiler	4,3	21,7	8,7	52,2	4,3	8,7	0,0	23
Pınarcık	6,7	20,0	0,0	60,0	0,0	0,0	13,3	15
Sarıbaşı	2,9	48,6	14,3	31,4	0,0	2,9	0,0	35
Serik	3,2	32,3	19,4	45,2	0,0	0,0	0,0	31
Şatırlı	5,6	16,7	38,9	33,3	0,0	5,6	0,0	18
Tekke	4,5	22,7	22,7	31,	0,0	9,1	9,1	22
Töngüşlü	7,1	42,9	7,1	28,6	0,0	14,3	0,0	14
Ürünü	4,0	16,0	16,0	48,0	4,0	12,0	0,0	25
Yanköy	5,0	30,0	10,0	30,0	0,0	25,0	0,0	20
Yeşilvadi	4,0	16,0	52,0	0,0	0,0	4,0	24,0	25
Yeşilyurt	8,0	20,0	32,0	24,0	4,0	4,0	8,0	25
Yukarıçatma	16,7	0,0	16,7	33,3	0,0	33,3	0,0	6
Yukarıkocayatak	5,0	15,0	25,0	45,0	0,0	10,0	0,0	20
Yumaklar	2,0	28,6	40,8	2,0	0,0	12,2	14,3	49
Zırlankaya	7,1	21,4	28,6	21,4	0,0	14,3	7,1	14

4.5.4.1. Doğal peyzaj faktörleri

Serik Bölgesi büyük oranda dağlık, ormanlık ve kısmen dalgalı, ondüleli ve ovalık bir arazi üzerinde yer almaktadır. Dağ/tepe/sırt yükseltiye bağlı olarak yüzey formundaki ve dikey yöndeki değişimleri ifade etmekte olup, Serik Bölgesindeki dağ/tepe/sırt isimlerinde önemli oranda bitki örtüsü (% 31,7), topoğrafya (% 23,8) ve jeolojik yapı (% 22,2) özellikleri ortaya çıkmıştır. Topoğrafyadaki yükseltilerin tepe ve sırtları oluşturması, bitki örtüsünün varlığı durumunda bu oluşumların üstündeki bitki örtüsünü ile tanımlanması, toprak yapısının yokluğunda ise çıplak kayalıklar gibi jeolojik yapı özelliklerinin öne çıkması, bölgedeki dağ/tepe/sırt isimleri içindeki bitki örtüsü, topoğrafya ve jeoloji gibi doğal peyzaj karakterlerinin baskınlığını açıklamaktadır.

Serik'te dere/akarsu isimlerinin % 15,8'i, pınar/çeşme/kuyu isimlerinin % 9,5'i hidrolojiye, yani suyun varlığına dair karakterleri temsil etmektedir. Durgun su formlarını ve su kaynağını ifade eden pınar/çeşme/kuyu isimlerinin jeolojik yapıya dair karakterler içermesi, su kaynağının jeolojik kayaç yapısına bağlı olduğu ve kayaç yapısının altında çıktığı gibi ekolojik süreçlere dair de bilgi verdiği görülmüştür.

Bölgedeki mevkilerin mülkiyeti şahıslara ait olmakla birlikte, çoğunlukla köyün ortak kullanım alanı olarak, sürekli bir toprak işlemenin yapılmadığı, etrafındaki doğal alanlardan geçişi temsil etmektedir. Yarı doğal karakterdeki mevkiler hem kültürel, ama çoğunlukla doğal bitki örtüsüne ait ağaç ve çalı türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Bu özelliklerin göstergesi olarak mevki isimlerinin % 36,7 gibi önemli bir bölümü bitki örtüsüne dair karakterler içermektedir.

Doğal yapı içinde hareketli bir yaşam döngüsüne sahip fauna özellikleri en yoğun belde/köy (% 8,1) ve dağ/tepe/sırt (% 7,9) isimlerinde ortaya çıkmıştır. Bu durum bazı yerleşim alanlarının, insanlardan önce yaban hayatı türlerinin barınma, beslenme gibi ihtiyaçlarını karşıladıkları yaşama alanı olduğunu ifade etmektedir. Dağ/tepe/sırtlar ise erişimi zor konumu ile bugün de yaban hayvanları için önemli habitatlardır.

Doğal yapı özellikleri ile yer adları ile arasındaki Ki-kare analiz sonuçları yer adları ile bitki örtüsü ($P<0.001$), fauna ($P<0.01$), hidroloji ($P<0.001$) ve topoğrafya ($P<0.001$) arasında istatistiksel anlamda önemli ilişkiler olduğunu göstermiştir. Toprak yapısı ($P<0.294$) ve iklim özellikleri ($P<0.671$) ise yer adları içinde önemli yer tutmamıştır (Çizelge 4.11).

4.5.4.2. Alan kullanımları

Kentsel alan kullanımları (yoğun yapı dokusu, yollar, caddeler gibi altyapı unsurları ve yapay yüzey örtüsü) başta topoğrafya olmak üzere peyzaj karakterlerinin tanımlanmasına imkan vermemektedir. Yer adları, kentler gibi doğal yapının büyük değişikliğe uğradığı alanlarda kentleşme ve peyzaj değişiminden önceki durum ve doğal yapısı hakkında bilgi sunmaktadır.

Tarla, bahçe, sera başta olmak üzere tarım, Serik Bölgesindeki en önemli alan kullanımını oluşturmaktadır. Bunun bir göstergesi olarak tarla isimlerinde % 20,0 oranında, mevki isimlerinde ise % 15,0 oranında alan kullanım özellikleri öne çıkmıştır.

Bölgedeki beldelerden Serik ve Belek kentsel karakterler sergilerken, köyler kırsal yerleşim niteliğindedir ve çoğunlukla da tarım alanları ile iç içe geçmiş ve/veya çevrelenmiş durumdadır. Buna bağlı olarak yerleşim ve tarım alanlarının iç içe olduğu belde/köy isimlerindeki alan kullanım oranı % 11,3'dür.

Serik Bölgesi antik çağlardan beri yerleşim amaçlı olarak kullanılan önemli bir alandır. Silyon, Aspendos, Pednelissos gibi tanımlanmış antik kentlerin yanında bölgede çok sayıda ve geniş bir alanda kale, sur, mezar, sarnıç gibi çok sayıda tarihi kalıntılar bulunmaktadır. Dağ/tepe/sırt isimlerindeki, tarihi eser (% 5,6) karakterleri yüksek noktalardaki asar, ören gibi isimler kale kalıntılarını; dere/akarsu isimlerindeki tarih eser (% 5,3) karakterleri ise tarihi köprülerin varlığını göstermektedir.

Yer adları ile alan kullanımlarına dair peyzaj karakterleri arasındaki Ki-kare sonuçları, yer adları ile arazi kullanımı ($P<0.001$) arasında istatistiksel anlamda önemli bir ilişki olduğunu, arazi örtüsü ($P<0.804$) ve tarihi eser ($P<0.057$) özelliklerinin ise yer adlarında önemli yer tutmadığını göstermiştir (Çizelge 4.11).

4.5.4.3. Sosyo-kültürel yapı

Serik Bölgesinde Cumhuriyet döneminde yerleşik hayata geçen yörükler, yerleştikleri yerlere göçerlik yaşantılarının izleri olan yer adlarını vermişlerdir. Balkan Savaşı sonrasında Batı Trakya, Girit savaşı sonrasında da Girit göçmenleri Serik'e yerleşmişlerdir. Belde/köy adlarının % 22,6 gibi önemli bir kısmının topluma ait isimlerden oluşması, bölgede hem yörük yerleşimlerinin, hem de göçmen yerleşimlerinin varlığını işaret etmektedir.

Diğer yandan kentsel ve kırsal yerleşimlerin temel yaşama mekanları olduğu dikkate alındığında, önemli kişilikler, olaylar, meslekler gibi topluma ve olaylara dayalı karakterlerin yerleşim alanlarında görülmesi, peyzaja dair deneyimlerin yer adlarına yansımaları ile sonuçlanmıştır.

Su ve suyun varlığı kırsal peyzajlarda köy yaşamının önemli bir parçasıdır. Çeşme ve kuyular içme ve kullanma suyu ihtiyacının karşılanması yanında, köy halkının sosyalleştiği bir buluşma noktası olmuştur. Topluma ait özellikler dere/akarsu/isimleri içinde % 14,0; pınar/çeşme/kuyu isimleri içinde ise % 12,7 oranında görülmektedir. Tarla isimlerinin % 13,3'nün insan yaşamı için en temel ihtiyacı oluşturan gıda-ürün isimlerinden oluşması, peyzajın kültürel bir olgu ve toplum yaşamının önemli bir parçası olduğunu göstermektedir.

Yer adları ile sosyo-kültürel yapıya dair peyzaj karakterleri arasındaki Ki-kare sonuçlarına göre yer adları ile mekana ($P<0.05$), isim-kişi ($P<0.001$), topluma ait ($P<0.001$), gıda-ürün ($P<0.01$) ve yörük adı ($P<0.001$) arasında istatistiksel anlamda önemli ilişkiler bulunmuştur. Meslek grupları ($P<0.469$) ise yer adları içinde önemli bir yer tutmamıştır (Çizelge 4.11).

4.5.4.4. Görsel peyzaj özellikleri

Yeryüzünün düşey yöndeki şeklini oluşturan dağlar, tepeler ve sırtlar peyzajda en fazla öne çıkan doğal formlardır. Peyzajın yapısı ve şekli ile ilgili olan form en fazla % 15,9 oran ile dağ/tepe/sırt isimlerinde görülmüştür. Bölgedeki dere/akarsu isimleri de (% 11,4) eğri, kısık (dar), büğüş (bükülmek) gibi form özellikleri ile tanımlanmıştır.

Renk, ışığın yapay ve doğal yüzeylerden yansımaları ile oluşan etki olup, peyzaj estetiğinin en önemli unsurudur. Serik Bölgesi belde/köy isimleri (% 17,7), dağ/tepe/sırt isimleri (% 16,2), dere/akarsu ve pınar/çeşme/kuyu isimleri (% 11,1) önemli oranlarda kıvılcık, boz, ala, al, sarı, ak gibi renk karakterlerini içermektedir.

Nitelik, peyzaj karakterini, peyzajın iyi veya/ kötü olma durumunu tanımlamada, peyzaj içindeki unsurların kalitesini açıklamada önemli yer tutmaktadır. Özellikle pınar/çeşme/kuyu (% 14,3) ve dere/akarsu (% 13,2) isimlerinde acısu, kocalan, soğucaksu ve küçük aksu gibi niteliğe ilişkin karakterlerin varlığı dikkat çekmektedir.

Konum, peyzaj içindeki öğelerin durumunu, pozisyonunu tanımlamaktadır ve çoğu zaman peyzajın görsel özellikleri ile anılmaktadır. Bölgede ön, arka, aşağı, yukarı, orta, dip gibi ön takılar ile ifade edilen konum özellikleri, Serik Bölgesinde en fazla belde/köy adlarının (% 16,1) ve mevki (% 10,5) isimlerinde görülmektedir. Bu da özellikle yerleşimlerin tarifinde peyzaj içinde nerede bulunduğu ve nasıl ulaşılacağına dair ipuçlarının varlığını işaret etmektedir.

Yer adları ile görsel peyzaj karakterleri arasındaki Ki-kare sonuçları yer adları ile renk ($P<0.001$), form ($P<0.001$), nitelik ($P<0.001$) ve konum ($P<0.001$) arasında istatistiksel anlamda önemli ilişkiler olduğunu ve görsel karakterlerinin yer adları içinde önemli bir yer tuttuğunu göstermiştir (Çizelge 4.11).

Çizelge 4.11. Serik bölgesi yer adları ile peyzaj karakterleri arasındaki ilişki (%)

Peyzaj Karakterleri	Yer Adları								X ²	P
	Belde/ Köy	Mahalle	Dağ/Tepe/ Sırt	Mevkii	Tarla	Dere/ Akarsu	Pınar/ Çeşme / Kuyu			
Doğal Yapı Özellikleri	Bitki Örtüsü	1,4	10,6	31,7	36,7	1,8	9,6	8,3	34,594	0,000
	Fauna	8,1	1,5	7,9	5,5	0,0	4,4	,0	18,396	0,005
	Hidroloji	6,5	5,6	3,0	9,1	6,7	15,8	9,5	24,027	0,001
	Jeolojik Yapı	8,1	3,4	22,2	7,4	6,7	2,7	11,1	74,039	0,000
	Toprak	1,6	2,2	3,6	4,5	6,7	1,8	0,0	7,296	0,294
	İklim	0,0	0,4	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	4,044	0,671
	Topografya	17,7	5,2	23,8	12,4	6,7	7,0	1,6	59,229	0,000
Alan kullanımları	Arazi Kullanımı	11,3	7,1	5,6	15,0	20,0	8,8	4,8	24,997	0,000
	Arazi örtüsü	0,0	0,7	0,3	1,0	0,0	0,0	0,0	3,036	0,804
	Tarihi Eser	1,6	1,5	5,6	3,3	0,0	5,3	0,0	12,208	0,057
Sosyo-Kültürel Yapı	Mekan	3,2	1,9	3,3	7,4	0,0	3,5	7,9	16,132	0,013
	İsim-Kişi	11,3	33,2	6,0	12,2	13,3	7,9	12,7	98,183	0,000
	Toplum	22,6	7,5	5,3	7,9	6,7	14,0	7,9	25,085	0,000
	Meslek	1,6	3,0	1,0	1,7	0,0	0,9	0,0	5,600	0,469
	Gıda-Ürün	3,2	1,1	3,0	4,8	13,3	0,0	1,6	17,387	0,008
	Yörük adı	6,5	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	45,042	0,000
Görsel Özellikler	Renk	17,7	6,7	16,2	6,9	13,3	11,4	11,1	24,268	0,000
	Form	8,1	4,1	15,9	9,1	6,7	11,4	9,5	23,458	0,001
	Nitelik	4,8	3,4	3,6	2,9	6,7	13,2	14,3	35,298	0,000
	Konum	16,1	25,0	3,6	10,5	0,0	2,6	1,6	88,246	0,000

($P < 0.05$, $P < 0.01$ ve $P < 0.001$)

4.6. Peyzaj Karakterleri İle Yer Adları Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi

Bu bölümde Serik Bölgesinde öne çıkan ve peyzajın şekillenmesinde önemli yer tutan peyzaj karakterleri ile bu karakterlere bağlı yer adları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Serik, Gebiz ve Kadriye gibi kentsel karakter taşıyan beldelerin dışında, bölgedeki peyzaj yapısının şekillenmesinde topoğrafik yapı, arazinin işlenebilirliği durumu ve su kaynaklarının varlığı önemli rol oynamıştır. Bu nedenle peyzaj karakter alanları ile toprak yapısı ile tarıma dayalı alan kullanımlarını ifade eden mevki/tarla isimleri, hidroloji yapısı ile akarsu ve durgun suların varlığını ifade eden yer adları, topoğrafik yapı ile yükseltinin ifadesi olan dağ/tepe/sırt isimleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

4.6.1. Toprak grupları ile mevki/tarla adları ilişkisi

Toprak gruplarına göre mevki ve tarla adlarının dağılımı incelendiğinde yer adlarının görülme sıklıkları 8 grupta toplanmıştır (Şekil 4.69). Mevki/tarla adlarının % 60 ve daha fazla oranda görüldüğü toprak grupları alüvyal, kahverengi orman, regosol, çıplak kayalıklar gibi farklı gruplarda ortaya çıksa da en fazla akarsularca taşınmış

malzeme üzerinde oluşmuş ve organik maddece zengin alüvyal topraklar ve yine organik madde içeriği zengin kahverengi orman topraklarının bulunduğu alanlarda görülmüştür.

Bu alanlardaki çiftçilik faaliyetleri toprak yapısından dolayı üst düzeyde olup, aynı zamanda arazi örtüsünü alan kullanımlarının önemli bir göstergesidir. Bu durum alanların görsel olarak desen, renk ve kompozisyon özelliklerini etkilemekte; akbelen, bozyar, taşlı tarla örneklerinde olduğu gibi yer adlarındaki anlamlar peyzaj karakterini ortaya koymaktadır. Kırmızı Akdeniz toprakları bölgedeki en yaygın toprak grubu olup kızılillar, kızılçukur, kızılbelen, kızılçük yer adları doğrudan toprak yapısının özelliklerini yansıtmaktadır.

Kozan, Yeşilvadi ve Büğüş mevki/tarla isimlerinin % 0 oran ile neredeyse hiç görülmediği köylerdir. Bu köylerden Kozan ve Yeşilvadi yükseltinin 500 ile 1500 metre arasında değiştiği ve dağlık, tepelik bir yapı sergilemektedir. Kırmızı Akdeniz toprakları ve çıplak kayalıkların ağırlıkta olduğu Etler % 60'dan fazla sıklıkta görülen mevki isimleri ile öne çıkmaktadır. Bu durum ormanlık ve engebeli bir alan olmasına rağmen köydeki alan kullanımlarının yoğunluğunu göstermektedir.

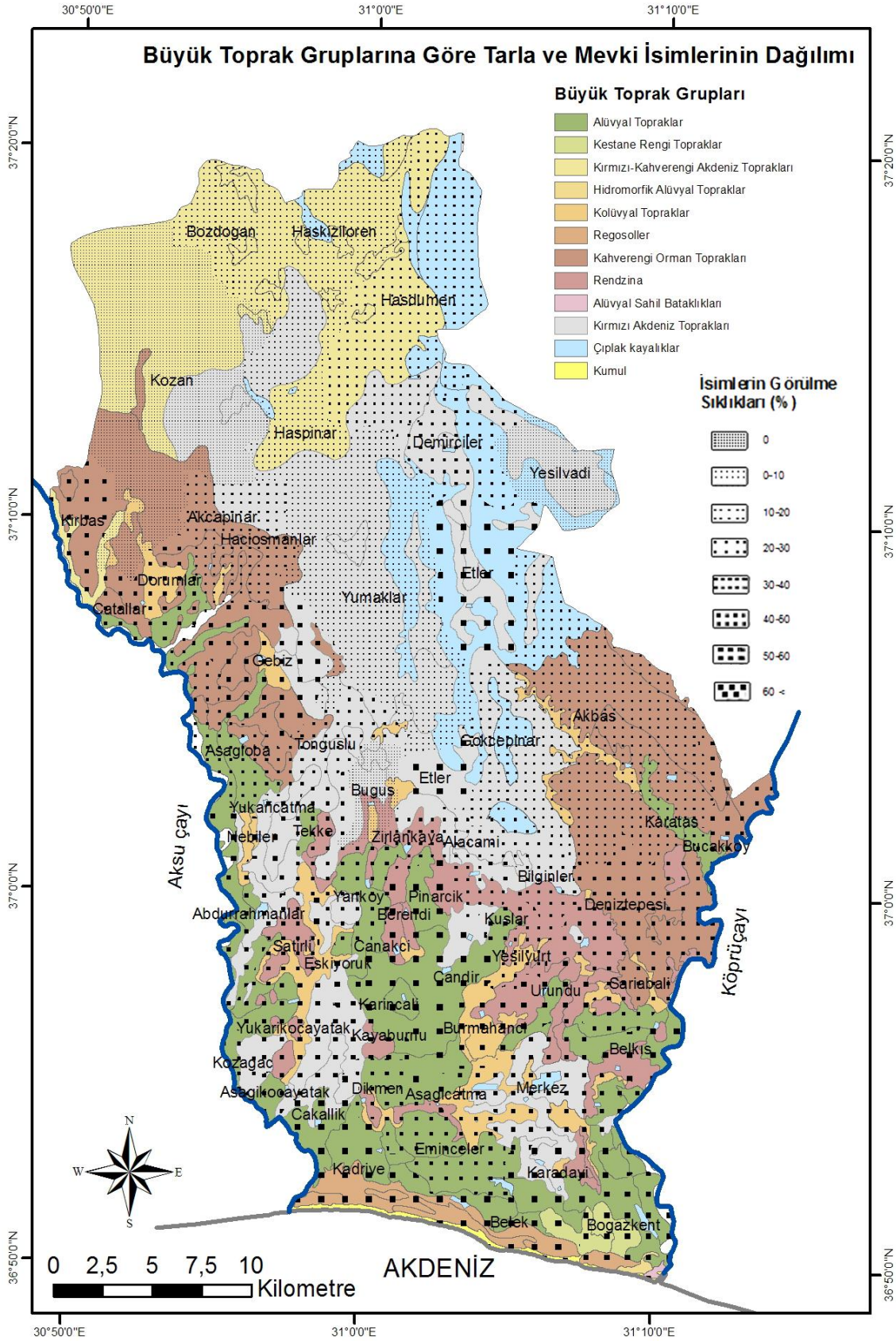
4.6.2. Hidrolojik yapı ile akarsu/dere, pınar/kuyu/çeşme adları ilişkisi

Hidrolojik yapıya göre akarsu/dere, pınar/kuyu/çeşme adlarının dağılımı incelendiğinde, yer adlarının görülme sıklıklarının 5 grupta toplandığı görülmüştür (Şekil 4.70). Burada Bozdoğan, Haskızılören, Haspınar, Hasdümen köylerinin ortasından geçen ve akarsu kaynaklarının en yoğun olduğu bölgede yer adlarının görülme sıklığı % 30-40 ile en yüksek oranda çıkmıştır. Yer adları açısından bu bölgeye Hasgayriyası denilmesi, bu tanımlamada jeolojik ve topoğrafik yapı yanında hidroloji yapısında önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

Hidrolojik yapıya dair yer adlarının % 20-30 arasında görüldüğü köyler bölgede iki farklı kesimde toplanarak ilginç bir yapı sergilemektedir. Serik bölgesinin kuzey-batısında Kozan ve Akçapınar, kuzey-doğusundaki Demirciler, Yeşilvadi, Yumaklar bölgenin ortasında Hacıosmanlar, Etler, Büğüş, Zırlankaya ve Yanköy ile birleşmektedir. Bölgenin doğu kesiminde Karataş köyü çevresi, bu isimlerin benzer yoğunlukta ve noktasal olarak görüldüğü diğer alandır.

Akarsu/dere, pınar/kuyu/çeşme adlarının % 10-20 görülme sıklığında olduğu köyler ise Aksu Çayı ve Akbaş Deresi, Köprüçayı ve bunları besleyen küçük akarsuların oluşturduğu geniş vadi ve akarsu yatakları boyunca dağılışı gösteren köylerdir. Kırbaş, Çatallar, Gebiz, Tekke, Bucakköy ve Akbaş bu köyler arasındadır.

Hidroloji yapısına dair yer adlarının hiç görülmediği Çakallık, Çandır ve Serik kent merkezi, akar ve durgun su kaynaklarının azlığı ile dikkat çekmektedir (Şekil 4.70).

Şekil 4.69. Büyük toprak gruplarına göre tarla ve mevki isimlerinin dağılımı

4.6.3. Topoğrafya ile dağ/tepe/sırt adları ilişkisi

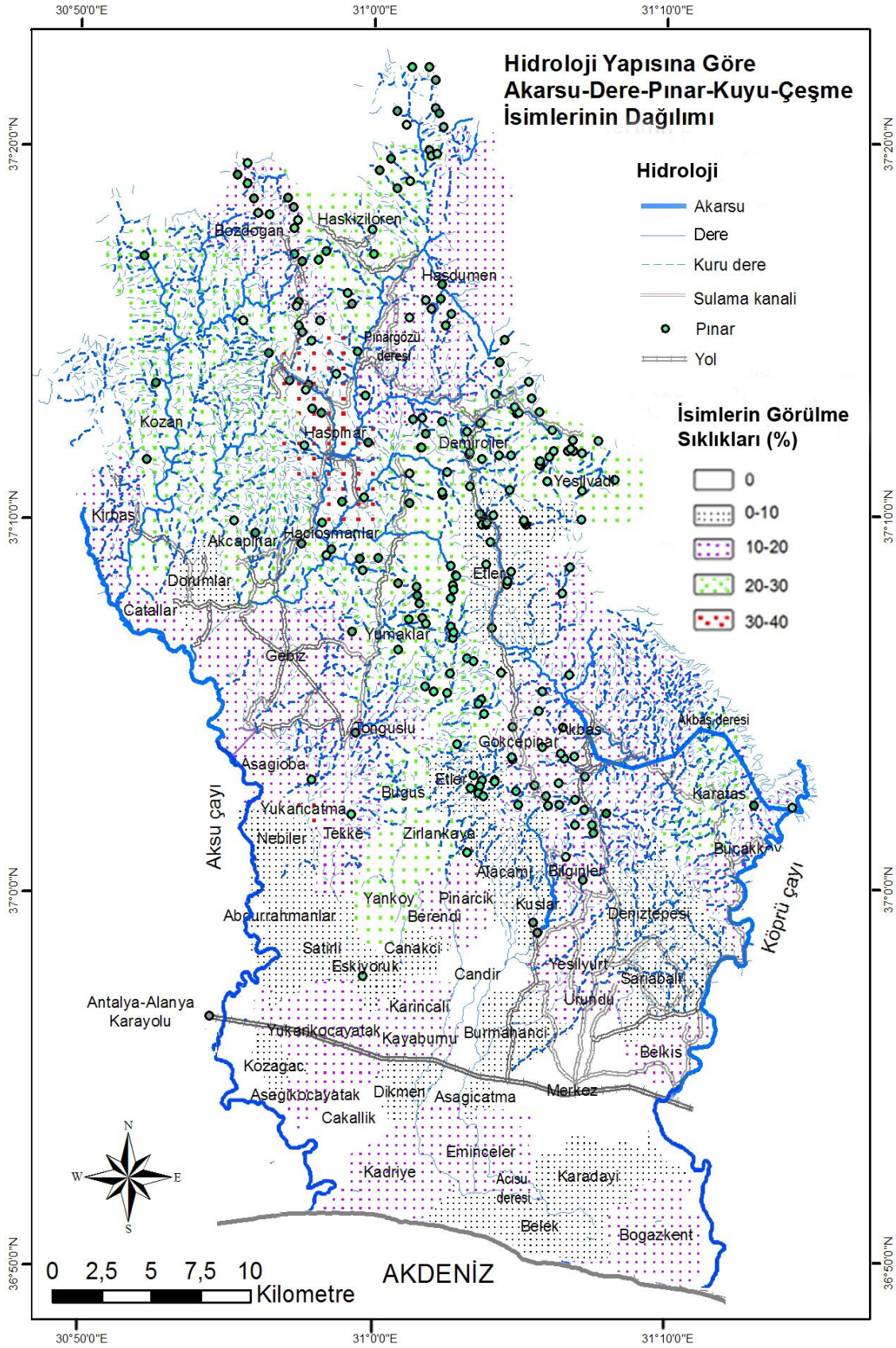
Topoğrafyaya göre dağ/tepe/sırt adlarının dağılımı incelendiğinde isimlerin görülme sıklıkları 7 grupta toplanmıştır (Şekil 4.71). Burada genel olarak yükseltiye bağlı olarak yer adlarının görülme sıklıklarının da artmakla birlikte, Kozan, Bozdoğan, Yeşilvadi, Demirciler, Gökçepınar ve Dikmen dağ/tepe/sırt isimlerinin % 50-60 ile en yoğun görüldüğü köylerdir.

Yeryüzünün şeklini ve yükseltinin durumunu veren topoğrafik yapıya bağlı olarak yüksek dağlar, zirveler ulaşılması güç, uzak ve erişilemez olarak tanımlanmaktadır. Yükseltinin göstergesi olan yer adlarının en yoğun görüldüğü köylerdeki dağ/tepe/sırt isimleri arasında çamlıyüksek, ardıçlıgözlek, karatepe, çataltepe, öküzdamı, asartepe, perçinlisirt gibi örnekler bulunmaktadır. Burada Serik Bölgesindeki dağ/tepe/sırt adlarının topoğrafyanın üzerindeki bitki örtüsü, formu, rengi, kullanım şekli, tarihi yapının varlığına dair ipuçları da içerdiği görülmektedir.

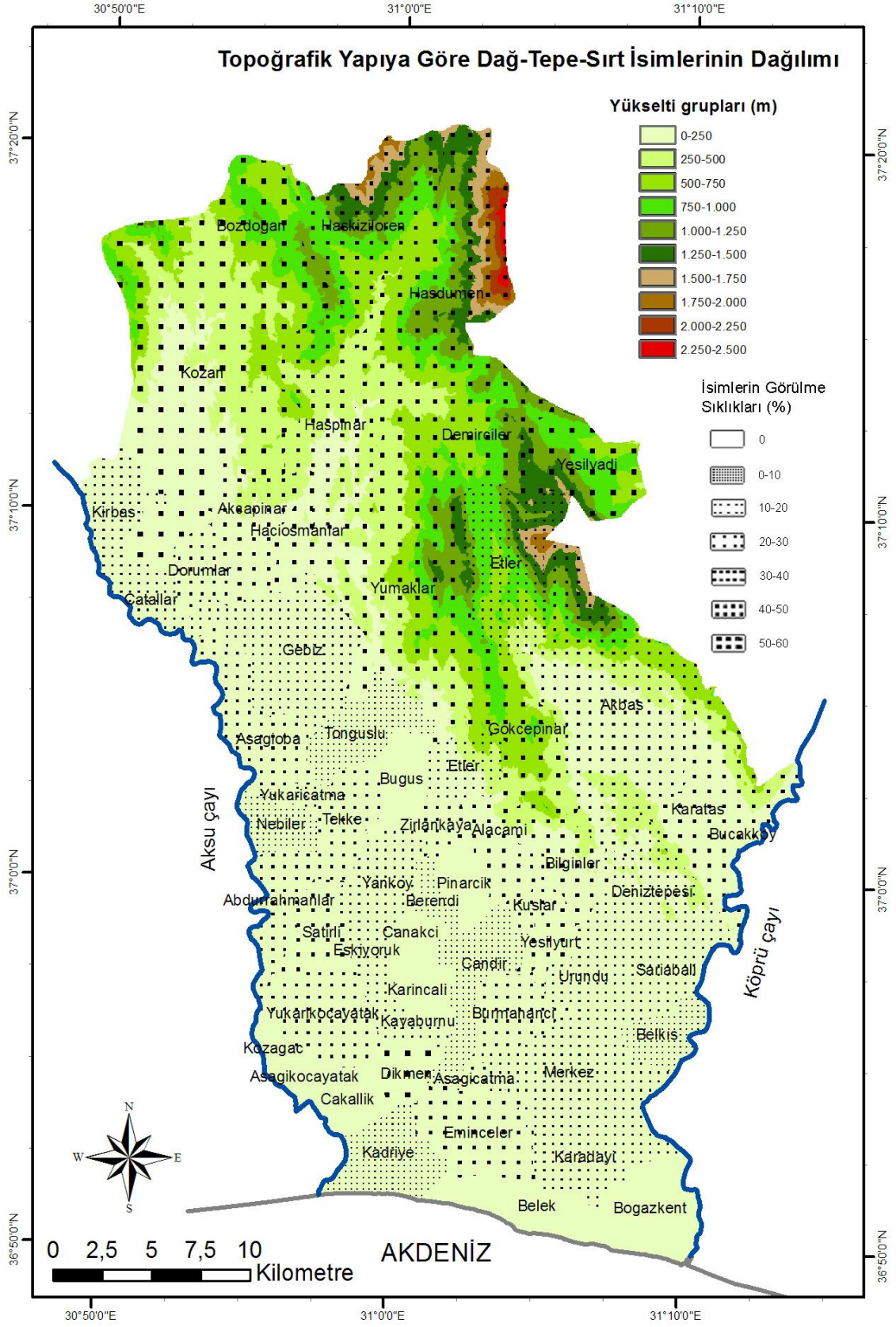
Kıyı kesiminde nispeten düzlük bir alanda olmasına rağmen dağ/tepe/sırt adlarının % 50-60 ile en yoğun görüldüğü köylerden biri olan Dikmen, etrafındaki düzlüklerden dikkat çekici bir şekilde ayrılan tepelik yapısı ile öne çıkmaktadır. Bu durum 'dikliğin' yer adına Dikmen, dik, yüksek anlamlarında yansımaları beraberinde getirmiştir.

Dağ/tepe/sırt isimlerinin % 0-10 en az sıklıkta görüldüğü köyler arasında Belkıs, Kadriye, Nebiler, Töngüşlü, Berendi, Çandır gelmektedir. Yükseltisi 250 ile 2000 metre arasında değişmesine rağmen Etler'de dağ/tepe/sırt adlarının % 10-20 oranıyla nispeten az görülmesinin nedeni, bölgede dağ ve tepelerin mevki isimleri ile tanımlanmış olmasıdır. Etler'deki mevki isimleri arasında katrancık, doğancık, taşdibi, gökkayrak, tesbihçukuru, bostançukuru, aktaş gibi yükseltilerin ve yükselti ile oluşmuş çukurluk, düzlüklerin tanımlandığı anlaşılmaktadır.

Boğazkent, Belek, Çakallık, Aşağıkocayatak, Büğüş, Pınarcık dağ/tepe/sırt isimlerinin neredeyse hiç görülmediği köyler olarak tespit edilmiştir. Bu köylerin çoğunlukla kıyı kesiminde ve kıyı gerisinde yükseltinin 0 ile 250 metre arasında olduğu alanlarda konumlandığı anlaşılmıştır (Şekil 4.71).

Şekil 4.70. Hidroloji yapısına göre akarsu-dere-pınar-kuyu-çeşme isimlerinin dağılımı

Şekil 4.71. Topoğrafik yapıya göre dağ-tepe-sırt isimlerinin dağılımı

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Yer adları bilimi anlamına gelen toponimi çalışmaları çoğunlukla coğrafya, tarih, arkeoloji, folklor, dil bilimi gibi bilim dalları kapsamında yaygın olarak incelenmektedir. Diğer yandan toponimi araştırmaları bir peyzajı diğerinden ayıran peyzaj karakterlerinin anlaşılması açısından büyük önem taşımaktadır. Fakat peyzaj mimarlığı çalışmaları açısından ülkemizde yer adlarına veya peyzaj toponimisine ait herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle bu tez kapsamında Antalya, Serik Bölgesi örneğinde yer adları ile peyzaj karakterlerinin ilişkileri incelenmiş ve peyzaj toponimisi konusunda ilk örnekler ortaya konulmuştur.

Peyzaj bir alandaki bütün doğal ve kültürel özellikleri tanımlarken, peyzaj karakteri bir peyzajı diğerinden ayırır ve farklı özelliklerini ortaya koyar. Karakter, peyzaj içindeki öğelerin varlığını, peyzaj faktörlerin çeşitliliğini ve kompozisyonunu tanımlayarak, peyzajı çevresinden ayıran özellikler katmaktadır. Son yıllarda yer adları konusunda yürütülen araştırmalarda özellikle peyzajın farklı özellikleri, karakterleri öne çıkmaktadır. Bu araştırmalar arasında yer adları ile kırsal yaşam ve tarımsal faaliyetler (Donada 2009) ve yer adları ve toprak karakterleri (Siderius ve Bakker 2003) yer alırken, Burenhult (2005), Senft (2008) ve Levinson (2008) daha geniş bir kapsamda yer adları ile su, yükselti, önemli yapılar, orman, yüzey formları ve insan yapı unsurları incelenmiştir.

Serik Bölgesindeki yer adlarının analizinde; 57 belde/köy, 268 mahalle, 302 dağ/tepe/sırt, 419 mevki, 15 tarla, 114 dere/akarsu ve 63 pınar/çeşme/kuyu olmak üzere toplam 1243 yer adının analizi gerçekleştirilmiştir. Buradaki veri analizine göre bölgedeki toplam yer adları içinde en fazla mevki isimlerinin geçtiği görülürken, bunu dağ/tepe/sırt isimleri ve mahalle isimleri takip etmiştir. En düşük orana sahip isim grubu ise tarla isimleridir. Burada insanların yaşayış alanları içerisindeki kullanımlardan dolayı belirgin özellikler gösteren yada mülkiyet durumunu belirlemek için mevki yer adlarının yoğun biçimde alanlara verildiği görülmektedir.

Serik yer adlarının belde/köylere göre dağılımı incelendiğinde, Yumaklar köyünün 49 isim ile en fazla yer adı içerdiği, Yumaklar'daki bu isimlerin %40,08'nin dağ/tepe/sırt karakterlerine ait olduğu, bunu %28,6 ile mahalle, %14,3 ile pınar/çeşme/kuyu ve %12,2 ile dere/akarsu isimlerinin takip ettiği belirlenmiştir. Yumaklar köyüne bakıldığında bu değerlendirme hem yüzölçümü hem de topografik çeşitliliğin çok önemli derecede olduğunu kanıtlar niteliktedir. İçerdikleri yer adı sayısı açısından Yumakları Etler, Haspınar, Alacami, Sarıbalı, Demirciler, Akbaş, Serik, Bilginler, Hasdümen köyleri takip etmiştir.

Tez çalışması kapsamında yer adları içerdikleri anlamlar itibariyle doğal yapı, sosyo-kültürel yapı, alan kullanımları ve görsel özelliklerin yer aldığı 4 ayrı karakter grubunda ve 20 ayrı peyzaj karakterini yansıtmaya durumu ile sınıflandırılmış ve değerlendirilmiştir. Çalışma sonuçları bölgedeki yer adlarından bitkilere dair isimlerin en büyük payı aldığı göstermiştir. Kişi isimleri ve topografya yer adlarında en sık görülen diğer karakterler olmuştur. Bu sonuç bölgedeki bitki örtüsünün çeşitliliği ve insanların yaşamlarında önemli bir yer tuttuğunun göstergesidir. Özellikle yörüklerin doğayla içiçe bir hayat sürmelerinden kaynaklanan özellikler belirgin olarak hem

günlük hayatlarına hem de çevrelerine ve yaşadıkları mekanlara verdikleri yer adlarına yansımıştır. Benzer dağılım gösteren renk, form peyzajın görsel karakterini vurgularken, jeoloji doğal yapıyı, aşağı, orta, yukarı gibi tanımlarla konum ise yine Yörüklerin yerleşim bölgelerini tanımlamaktadır.

Peyzajı oluşturan doğal faktörler aynı zamanda biyofiziksel faktörler olarak da tanımlanmaktadır. Burada jeoloji, toprak, iklim, flora, fauna, yüzey formları, habitatlar yer almaktadır. Yer bilimi olarak da tanımlanan topoğrafya yeryüzeyinin şeklini, morfolojik yapısını ifade eder. Topoğrafik yapı ile ilgili olarak dağlar yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hakim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü; tepe, yüksekliği genellikle birkaç yüz metreyi geçmeyen, çoğu kez tek başına, yamaçları yatık yer biçimi; sırt ise, dağların veya tepelerin üst bölümü (TDK 2005) olarak tanımlanmaktadır. Peyzajdaki dağ, tepe, sırt gibi yer adları topografyadaki değişime bağlı olarak ortaya çıkan peyzaj karakterleridir ve aynı zamanda geniş alanlarda peyzaj birimlerini tanımlamaktadırlar. Dere ve akarsu peyzajdaki akarsuları ve su koridorlarını; çeşme, pınar ve kuyu ise, su kaynağını ifade etmektedir. Hidroloji su bilimi olup, peyzaj içindeki farklı su formlarına dair yer adları, alandaki mevcut su yapısını gösterebileceği gibi, değişime uğramış su yapıları konusunda da bilgi vermektedir. Gelling (1993) İngiltere'deki çalışmasında tüm yer adları arasında en fazla nehir isimleri ile karşılaşıldığını belirtmiştir.

Peyzajın insan faaliyetleri sonucu oluştuğu gerçeği dikkate alındığında peyzajın aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir olgu, ürün olduğu anlaşılır (Coleman 2003, Rowntree ve Conkey 1980). Burada isimler insan faaliyetlerinin, tarihi olayların zaman ve mekan içindeki tanımını yapar. Peyzaj karakteri, bir alana kimlik katan ve mekan duygusu kazandıran peyzaj özelliklerine dayanır (Fry vd 2009). Burada form, doku ve renk mekanın karakterini tanımlar ve mekan duygusu yaratır (Jakle 1987). Peyzaj estetiği insan ve doğal faktörler arasındaki karşılıklı etkileşim ile ilgilidir (Greenbie 1982). Burada renk, form, doku, ölçek gibi peyzajın görsel karakterlerini tanımlayan faktörler öne çıkar. Form, peyzajın algılanmasında ve tanımlanmasında en güçlü özelliklerden olup, basit yapay formlardan oluşabileceği gibi doğa içindeki organik formlardan ve/veya karmaşık formlardan da oluşabilir (Bell 2004).

Yer adları ile görsel peyzaj karakterleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde, renk, form, nitelik ve konum gibi görsel özelliklerin tümünün yer adlarıyla bağlantılarının önemli derecede olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuç peyzaj özelliklerinden görsel faktörlerin, peyzajın tanımlama çalışmalarında yardımcı olarak son derece etkin rol oynadığını göstermiştir. Yapılan analizler sonucunda form faktörü en fazla dağ/tepe/sırt isimlerinde, renk faktörü en fazla belde/köy isimlerinde, nitelik faktörü en fazla pınar/çeşme/kuyu isimlerinde, konum faktörü ise en fazla belde/köy isimlerinde görülmüştür.

Peyzaj karakterleri ile yer adlarının ilişkilendirilmesinde, alanın genelinde yoğunluk gösterdiği saptanan kırsal karakterler ile doğal peyzaj karakterleri arasında eşleştirilmeye gidilerek, Serik Toprak Özellikleri ile Mevki/Tarla Adları Dağılımı, Hidroloji Özellikleri ile Akarsu/Dere, Pınar/Kuyu/Çeşme Adları Dağılımı, Topografya Özellikleri ile Dağ/Tepe/Sırt Adları dağılımları incelenmiştir. Serik, Gebiz, Kadriye gibi

kentsel özelliklerin öne çıktığı alanlarda bu özelliklerin yer yer azaldığı hatta kaybolduğu görülmektedir.

Toprak Özellikleri ile mevki/tarla adlarının dağılımına bakıldığında, alanın toprak yapısının alüvyal ve kahverengi orman toprağı olan kesimlerinde % 60 ve daha fazla oranda görülmektedir. Bu sonuç karşımıza organik maddece zengin alüvyal ve kahverengi orman topraklarının insanlar tarafından çok yoğun şekilde kullanıldığının kanıtı niteliğindedir.

Hidroloji özellikleri ile akarsu/dere, pınar/kuyu/çeşme adları dağılımına bakıldığında, isimlerin görülme sıklıkları 0 ile % 30-40 arasında olmak üzere 5 grupta toplanmıştır. Bozdoğan, Haskızılören, Haspınar, Hasdümen köylerinin ortasından geçen ve akarsu kaynaklarının en yoğun olduğu bölgede yer adlarının görülme sıklıklarının arttığı ve en yüksek değeri ile % 30-40'lara çıktığı tespit edilmiştir. Bu sonuç insanların yaşam faaliyetlerinde, toplumsal ilişkilerinde, yerleşim yerleri seçimlerinde hidroloji faktörünün ve su varlığının ne kadar önemli olduğunu kanıtlamaktadır.

Topoğrafya özellikleri ile dağ/tepe/sırt adlarına dağılımı incelendiğinde, isimlerin görülme sıklıkları 0 ile % 5-60 arasında olmak üzere 7 grupta toplanmıştır. Kozan, Bozdoğan, Yeşilvadi, Demirciler, Gökçepınar ve Dikmen dağ/tepe/sırt isimlerinin % 50-60 ile en yoğun görüldüğü köylerdir. Bu alanların genel yapılarına baktığımız zaman yükseltiye bağlı olarak yer adlarının veriliş sıklıklarının arttığı, insanların bu alanları günlük hayatlarında bağ, bahçe, otlak olarak yada halkın ortak kullanımında olan faaliyetlerde yoğun biçimde kullandığını göstermiştir. Kuyu, çeşme ve dere gibi su kenarları alan kullanımlarının ve doğal yapı özelliklerinin peyzaj karakterlerine dönüştüğünün örnekleri arasındadır.

Yer Adları peyzaj karakterlerinin bir parçası olarak görülmekte ve bir bölgedeki peyzaj karakterlerinin yörede yaşayan insanlar tarafından tanımlanması, ifade edilmesi ile ortaya çıkmaktadır. Bu durum peyzajın Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nde tanımlandığı gibi peyzaj insanlar tarafından algılandığı şekli ile özellikleri insan ve/veya doğal faktörlerin etkileşimi sonucu oluştuğu alanlar olarak belirtilmiştir (Resmi Gazete 2003). Yer adları bir anlamda bir alanda insanların en fazla algıladığı peyzaj karakteri ve peyzaj faktörünün ne olduğunu bize sunmaktadır. Yapılan çalışmada yer adlarının, peyzaj karakterlerinin detaylı bir biçimde tanımlanmasında önemli bir öge olduğu görülmüştür. Yapılan analizlerde toprak, arazi örtüsü ve meslek haricindeki faktörlerin arasındaki istatistiksel anlamda önemli çıkan ilişkiler büyük oranda bu sonucu doğrulamaktadır.

Örneğin; tarihi Silyon kentinin bulunduğu Yanköy'de % 30 oranıyla mahalle ve % 25 oranıyla dere/akarsu isimlerinin öne çıktığı görülmüştür. Bu durum köyün eski yerleşiminin su kaynaklarının konumlarına göre yapılandığı ve günümüzde halen bunun devam ettiğinin göstergesidir. Silyon kentinin varlığını ve Serik'in ilk olarak Yanköy'de kurulma nedenini de açıklayan bir sonuçtur.

Dünyada büyük önem gören toponimi araştırmaları ülkemizde henüz çalışma alanı bulamamıştır. Peyzaj toponimi çalışmalarının, kapsamlı bir şekilde devam ettirilmesi için uygun yöntem ve yaklaşımlar değerlendirilerek farklı alanlara ve

bölgelere özgü karakterlerin tanımlanması peyzaj araştırmalarında yeni bir yaklaşım sağlayarak, peyzajın tanımlanmasında ve anlaşılmasında çok yönlü bir değerlendirme fırsatı sağlayacak niteliktedir.

Peyzaj toponimlerinin incelenmesinde, yapılan çalışmaların alana özgü nitelikte olması karşımıza çıkan önemli bir konudur. Türkiye, doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin birarada bulunduğu, kendine özgü kültürel birikimlere sahip bir ülkedir. Bu kültürel farklılığın, çeşitliliğin tanımlanmasında ve diğer planlama çalışmalarında önemli bir veri kaynağı olan peyzaj toponimi çalışmaları, farklı meslek disiplinlerinin birarada çalışması yönünden oldukça önemlidir. Bu çalışmalar sayesinde peyzaj mimarlığı ile diğer meslek disiplinleri arasında yeni bağlar ortaya konulacaktır.

Bu tür çalışmalarla alt ölçeklerden başlayarak her il yada bölge bazında değerlendirilerek envanterlerinin çıkarılması, bölgenin doğal ve kültürel peyzaj niteliklerinin anlaşılabilmesi, yöredeki sosyo-kültürel yapının durumu, bölgenin yapılacak olan büyük ölçekteki planlama-koruma-yönetim çalışmalarına veri sağlaması bakımlarından yararlı olacaktır. Peyzaj toponimi çalışmaları, planlama çalışmalarının ana kriterlerinden toprak, jeoloji ve bitki örtüsü vb. mevcut durumu ile zaman içerisindeki değişim bilgilerinin toplanarak karşılaştırılmasında kolaylık sağlayacak niteliktedir. Ayrıca bu özelliklerin karşılaştırılırken sosyo-kültürel özelliklerin de bunlara dahil edilmesi, çalışmalara farklı bakış açıları getirme konusunda yardımcı olacaktır.

Doğal ve insan kaynaklı etkiler peyzaj unsurları üzerinde çok önemli etkilere sahiptir. Bunlar doğal olarak çıkan yangınlar, arazi örtüsünün zamanla değişimi gibi doğal faktörler olduğu gibi, tarım faaliyetleri için arazi örtüsünün temizlenmesi, ormanların tahribatı, karayolları ve sulama kanalları vb. altyapı çalışmalarının yapılması gibi insan kaynaklı faktörler şeklinde peyzaj değişimleri gerçekleşmektedir. Bu kapsamda yer adları ile ilgili çalışmalar, peyzaj yapısının özellikleri ve peyzaj değişimlerinin anlaşılmasında temel veri sağlayacaktır. Serik bölgesi yer adlarından Kökleme mevki bu konuda, alandaki orman alanının tahribatından dolayı bitki örtüsünün değişimini gösteren bir örnektir. Göllü tepe adı ise, alandaki topoğrafya yapısının su birikintilerine uygun olduğu alan olarak isimlendirilmişken, günümüzde bu alandaki topoğrafik yapı değişikliklerinden dolayı su birikintilerinin görülmemesi örneklerden bir diğeridir.

Ülkemizde yapılan peyzaj planlama çalışmalarındaki en büyük sıkıntılardan biride, çalışma alanlarıyla ilgili çok az miktarda ve yüzeysel verilerin bulunmasıdır. Ülkenin belli kısımları hariç büyük çoğunluğunda bu sorun görülmektedir. Yer adları ile ilgili araştırmaların artması sayesinde, bölgeleri bütünsel olarak değerlendirerek ele almak mümkün olacaktır

Çalışma alanında bulunan bir çok önemli tarihi kent ve çevresinin korunması ve sürdürülebilir şekilde yönetilmesi için, yakın çevresiyle olan ilişkileri ön plana çıkartılarak yapılacak tasarım ve planlamalarda, yer adlarının göstergeleri ve yorumlamaları önemli bir faktör olacaktır. Alana özgü değerlerin korunması ve gelecek nesillere düzgün bir şekilde aktarılmasında yer adlarının anlaşılması ve arşivlenmesi büyük katkılar sunacaktır.

Bu çalışma kapsamında benimsenen yöntem yaklaşımı açısından, bu yöntemin diğer alan ve bölgelerde uygulanması yöntemin geçerliliğinin denenmesi açısından ve farklı peyzaj karakterleri ile yer adları arasındaki ilişkinin sorgulanabilmesi adına faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu çalışmalarda alanın peyzaj faktörlerinin yanısıra sosyo-kültürel yapısının çok iyi analiz edilmesi, çalışmanın doğruluğunu arttıracak ve hızlandıracaktır. Özellikle yapılacak arazi çalışmalarından önce alanın topografik, hidroloji, toprak gibi özelliklerinin analizlerinin yapılması çalışmaya fayda sağlayacaktır. Alandaki gözlemler sırasında bölgede yaşayan halkın toplumsal ve yaşayış biçimleri dikkate alınmalı, bölge halkının da çalışmaya katılımı sağlanmalıdır.

6. KAYNAKLAR

- AKAR, A. 2006. Renge Bağlı Yer Adlandırmalarında Muğla Örneği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (1): 51-63.
- ALAGÖZ, C. 1984. Türkiye Yer Adları Üzerine Bazı Düşünceler, Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Başbakanlık Basımevi, ss. 11-23, Ankara.
- ANONİM, 2011a. Toponimi Hakkında Genel Bilgi.. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Toponimi>
- ANONİM, 2011b. Serik İlçesi Hakkında. [http://www.serik.bel.tr/index.php?option=com_content &view=article&id=16&Itemid=80](http://www.serik.bel.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=80)
- ANTALYA ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ, 2011. Serik Orman İşletme Müdürlüğü Orman Meşçere Haritaları. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Antalya Orman Bölge Müdürlüğü, 35. Orman Amenajman Başmühendisliği, Antalya.
- BAŞKAN, Ö. 1971. Türkiye Köy Adları Üzerine Yeni Bir Deneme. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, ss. 237-251, Ankara.
- BAYER, M.Z. 1977. Peyzaj Mimarisi Bölüm-1. Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 48 ss.
- BELL, S. 2004. Elements of Visual Design in the Landscape. Routledge Taylor and Francis Group, London, 196 pp.
- BROWN, P. 2008. Up, down, and across the land: landscape terms, place names, and spatial language in Tzeltal. *Language Sciences*, 30: 151-181.
- BURENHULT, N. 2005. landscape terms and toponyms in Jahai: a field report, Lund University Department of Linguistics, *Working papers*, 51: 17-29.
- BURENHULT, N. and LEVINSON, S.C. 2008. Language and landscape: a cross-linguistic perspective. *Language Sciences*, 30: 135-150.
- COLEMAN, V. 2003. Cultural Landscapes Charette, Background Paper, Cultural Landscapes Charette, NSW Heritage Office. Available at: <http://www.heritage.nsw.gov.au/docs/CLBackground9.03.pdf> (Erişim Nisan 2010).
- CONEDERA, M., VASSERE, S., NEFF, C., MEURER, M. and KREBS, P. 2007. Using toponymy to reconstruct past land use: a case study of 'brüsada' (burn) in southern Switzerland, *Journal of Historical Geography*, 33: 729-748.
- COUNCIL OF EUROPEA, 2000. The European Landscape Convention (STE n°176). <http://www.coe.int>.

- ÇELİK, A. 2009. Bir Yörük Çocuğunun Gözüyle YÖRÜKLERİN DÜNYASI. Emedya Erenler Matbaacılık Yayıncılık, ss: 270, Isparta.
- DELAHUNTY, J.L. 2009. Yew Tree Toponyms and their Connection to the Irish Landscape. *Focus On Geography*, 51 (4): 1- 6.
- DONADA, J.T. 2009. Agrarian Landscapes and the Toponymy of Mediterranean Europe. Catalonia as a Case Study. Proceedings of the 23rd International Congress of Onomastic Sciences: 976-988, York University <http://hdl.handle.net/10315/4041>.
- DOMINY, M. 1995. Toponymy: positionality and containment on New Zealand high country stations, *Landscape Review*, 2: 16-29.
- DOMINY, M.D. 2001 Calling the Station Home - Place and Identity in New Zealand's High Country, Rowman&Littlefield Publishers Inc, pp. 306.
- EREN, H. 1999. Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, Bizim Büro Basım Evi, Ankara.
- FRY, G., TVEIT, M.S., ODE, A. and VELARDE, M.D. 2009. The ecology of visual landscapes: exploring the conceptual common ground of visual and ecological landscape indicator. *Ecological Modelling*, 9: 933-947.
- GELLING, M. 1993. Place-Names in the Landscape, The Geographical Roots of Britain's Place-Names. The Orion Publishing Group, 326 p.
- GREENBIE, B.B. 1982. The Landscape of Social Symbols. *Landscape Research*, 7 (3): 2-6.
- GÜÇLÜ, M. 2000. 1864-1950 Yılları Arasında "Serik" İdari, Ekonomik, Sosyal, Serik Belediyesi Kültür Yayınları, Antalya, 95 s.
- GÜLENSOY, T. 1984. Elazığ, Bingöl, Tunceli İlleri Yer Adlarına Bir Bakış. Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri. Başbakanlık Basımevi, ss. 149–156, Ankara.
- GÜLENSOY, T. 1999. Türk Kişi Adlarının Dil Ve Tarih Açısından Önemi. Türk Dili, 565 s.
- HARİTA GENEL KOMUTANLIĞI, 1995. Antalya İli Topoğrafik Haritaları.
- IFLA, 2011. Ifla/Unesco Charter for Landscape Architectural Education (revision). ([http://www.aila.org.au/education/docs/IFLAcharterProposedUNESCOrevision%20\(2\).pdf](http://www.aila.org.au/education/docs/IFLAcharterProposedUNESCOrevision%20(2).pdf) (Accessed 21 June, 2011))
- İŞIKHAN, T. 2008. Gaziantep Yer Adlarının Halkbilimi Bakımdan Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Türk Halk bilimi Anabilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara, 140 s.

- JAKLE, J.A. 1987. The Visual Elements of Landscape. *The University of Massachusetts Press*, Amherst.
- KARABORAN, H. 1984. Türkiye’de Mevki Adları Üzerine Bir Araştırma, Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Ankara
- KARAÇETİN, H. 1984. Antik Çağda Anadolu’da Tarihi Yer Adları, Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri, Ankara, 219 s.
- KAYA, M. 2010. Orman Yangınları ve Hava Kirliliği: Serik-Antalya Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- KURGUN, L. 2002. Denizli İli Yer Adları Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- LEVINSON, S.C. 2008. Landscape, seascape and the ontology of places on Rossel Island, Papua New Ginea, *Language Sciences*, 30: 256–290.
- LI, J., MI, W., FENG, C. and YANG, X. 2011. An Analysis on Toponym Cultural Landscape Based On GIS Application in Zhongwei County, Ningxia Municipality. *Human Geography* 26: http://en.cnki.com.cn/Article_en/CJFDTOTAL-RWDL201101021.html
- MTA, 1997. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Türkiye Jeoloji Haritaları, Antalya-M9, M10, M11, L9, L10, L11 Paftaları.
- MURRAY, J.S. 1995. Unnameable Landscapes, *Landscape Review*, 2: 30-41.
- PENKO, N. and MARUSİC, I. 2005. Naming Spaces, Creating Landscapes: The Role of Toponyms in Landscape Planning, ECLAS Conference, European Council of Landscape Architecture Schools, Conference Proceedings “Landscape Change” 14-18 September, 2005, pp. 78-89, Ankara.
- RESMÎ GAZETE, 2003. Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun. Resmi Gazete tarih 10.06.2003, Kanun No 4881. <http://www.basbakanlik.gov.tr>
- ROSE-REDWOOD, R., ALDERMAN, D. and AZARYAHU, M. 2010. Geographies of toponymic inscription: new directions in critical place-name studies. *Progress in Human Geographies*, 34 (4): 453-470.
- ROWNTREE, L.B. and CONKEY, M.W. 1980. Symbolism and the Cultural Landscape. *Annals of the Association of American Geographers*, 70 (4): 459-474.
- RURU, J. 2010. A Cloaked Landscape: Legal devices in Mount Aspiring National Park. ed: Stephenson, J., Abbott, M., Ruru, J., *Beyond the Scene Landscape and*

Identity in Aotearoa New Zealand, Otago University Press, Otago, pp. 137-150.

SELEKLER, M. 2011. Yarım Asrın Arkasından Antalya'da Kemer, Melli, İbradı ve Serik. Serik Belediyesi Kültür Yayını, Kutlu Avcı Ofset Ltd., Antalya.

SENF, G. 2008. Landscape terms and place names in the Trobriand Islands – the Kaile'una subset. *Language Sciences*, 30: 340-361.

SERİK KAYMAKAMLIĞI, 2012. Geçmişten Günümüze Serik. Serik Kaymakamlığı Yayınıdır, Hayat Yayınları, Ayazağa, İstanbul.

SIDERIUS, W. and DEBAKKER, H. 2003. Toponymy and soil nomenclature in the Netherlands, *Geoderma*, 111: 521–536.

STEPHENSON, J., BAUCHOP, H. and PETCHEY, P. 2004. Bannockburn Heritage Landscape Study New Zealand - 7. Landscape Evaluation. Department of Conservation. Science for Conservation 244: 87-106, <http://www.doc.govt.nz/upload/documents/science-and-technical/SfC244b.pdf>.

ŞAHİN, C. 2006. Türkiye Fiziki Coğrafyası. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.

ŞAHİN, G. 2010. Türkiye'de Yapılmış Toponimi Çalışmaları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (4): 134–156.

ŞEN, S. 2008. Türkiye'de Meyvelerden Yararlanılarak Verilmiş Yer Adları (Place Names Which Were Given By Using The Fruits in Turkey), *Turkish Studies, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 3 (5): 401-419.

TARIM ORMAN VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI, 1993. Antalya İli Büyük Toprak Grupları ve Toprak Yetenek Sınıfları Haritası.

TDK, 2005. Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük. Türk Dil Kurumu 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası, ISBN 975-16-0070-7 Ankara (2005) 2243.

TORT, J.D. 2006. Toponymy, Landscape and Culture in the Rural World, Place Names from the Standpoint of Linguistics, Geography and History. Girona: Universitat de Girona.

TORT, J.D. 2009. Agrarian Landscapes and the Toponymy of Mediterranean Europe, Catalonia as a Case Study. Proceedings of the 23rd International Congress of Onomastic Sciences, York University, pp. 976-988.

TUCCI, M., RONZA, W.R. and GIORDAN, O. 2011. Fragments from many pasts: layering the toponymic tapestry of Milan. *Journal of Historical Geography*, 37 (3): 370-384.

TÜİK, 2012. Adrese Dayalı Nüfus Sayımı Verileri.
<http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>

YARDOP, 2008. Yanan Alanların Rehabilitasyonu ve Yangına Dayanıklı Ormanlar Tesisi Projesi Serik-Tasağıl, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Ankara.

YEDİYILDIZ, B. 1984. Türkiye’de Yer Adı Verme Usulleri ve Yer Adı Değişikliklerinin Tarihi Değişimi. Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri. Başbakanlık Basımevi, ss. 25–41, Ankara.

7.EKLER

EK 1- Arazi Görüşme Formu

**“ Antalya – Serik Bölgesi Örneğinde Peyzaj Toponimlerinin İncelenmesi “ Adlı Tez Çalışması
Anket Formu**

Form No :
.... / / 2013

*Adınız,Soyadınız?

*Yaşınız?

*Mesleğiniz?

*Oturduğunuz yer - Kaç yıldır bulunuyorsunuz?

* adı nereden geldiğini biliyor musunuz?

*Yer adının verilışı hakkında bildikleriniz?
.....
.....
.....
.....

*Buraya verilen başka adlar varmı?
.....
.....
.....

* Bu mahalle / köy ne zaman kurulmuş, bilginiz var mı?
.....
.....
.....

*Yöre veya çevresinde meydana gelmiş önemli olaylar varmı? (Sel felaketi,yangın,heyelan, vb.,)
.....
.....

* Köyde yapılan festival ve şenlik gibi kutlamalar veya çeşitli gelenek,adetler varmı?
.....
.....

*Köyün / mahalle'nin en yoğun olarak kullanıldığı alanı neresidir? (Cami, çeşme, meydan, vb.,)
.....
.....
.....

ÖZGEÇMİŞ

Abdurrahman KANABAKAN 1983 yılında Antalya’da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Antalya’da tamamladı. 2000 yılında girdiği Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü’nden 2004 yılında Peyzaj Mimarı olarak mezun oldu. Antalya’da özel bir peyzaj firmasında çalıştığı 2010 yılının Şubat ayında Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans öğrenimine başladı. 2011 yılından itibaren Akdeniz Üniversitesi Park-Bahçeler Müdürlüğü’nde Peyzaj Mimarı olarak görevini sürdürmektedir.